

Voorlopige agenda van de commissie Werk en Inkomen van 12 juni 2012

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Werk en Inkomen

Datum: dinsdag 12 juni 2012
Aanvang: 16:30 tot 19:00 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: dhr. H.J.M. Akkermans
Griffier: mevr. M. Wechgelaer; (050) 3677724; maaike.wechgelaer@groningen.nl

Opening

A Algemeen deel

A1. Mededelingen

A2. Vaststelling agenda

A3. Lange-termijnagenda en lijst toezeggingen, initiatiefvoorstellen en moties

Bijlage - LTA (pdf)

Bijlage - Tim lijst (pdf)

A4. Conformstukken

a. Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand
(raadsvoorstel 31 mei 2012)

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand (pdf)

A5. Rondvraag

B Inhoudelijk deel

B1. Marktanalyse bedrijventerreinen: naar een nieuwe en vraaggerichte strategie
(raadsvoorstel 24 mei 2012)

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en vraaggerichte strategie (pdf)

B2. Verruiming zondagopenstelling winkels
(raadsvoorstel 24 mei 2012)

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels (pdf)

Bijlage - Brief burgers zondagopenstelling supermarkten (pdf)

commissie Werk en Inkomen - dinsdag 12 juni 2012

B3. Armoedebeleid

- Visienota armoedebeleid 'Samen actief tegen armoede' (raadsvoorstel 31 mei)
- Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid (collegebrief 31 mei)

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede (pdf)

Collegebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid (pdf)

B4. Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

(collegebrief 31 mei)

Collegebrief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad (pdf)

C Huishoudelijk deel

C1. Ingekomen stukken

Bijlage - Ingekomen stukken (pdf)

C2. Vaststelling verslag 16 mei 2012

Verslag 16 mei (pdf)

Bij commissievergaderingen kunt u gebruik maken van het spreekrecht bij de inhoudelijke agendapunten (inclusief de conformstukken onder A) en de rondvraag. U krijgt dan drie minuten de gelegenheid de commissieleden te vertellen hoe u over een onderwerp denkt. Voor aanmelding en informatie kunt u terecht bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

Sluiting

Bijlage - LTA

LANGE-TERMIJNAGENDA RAAD		per 25 mei 2012	
(nieuwe onderwerpen in blauw)			
nr	dd	oef	onderwerp
		portefeuille	dienst
			opmerkingen
33	4-jul-12	F&V+W&I	Nota Internationalisering (incl. stedenband Xi'an)
48	4-jul-12	W&I + R&W	STEC rapport (marktanalyse bedrijventerreinen)
59	11-jul-12	W&I	Verordeningen rondom bijstand
60			
	11-jul-12	W&I	Fonds Ondernemend Groningen
88	10-okt-12	W&I	Acquisitieplan detailhandel
89	10-okt-12	W&I	Verordeningen participatie en beschermd werken
101		F&V/W&I/ O&W/R& W/B&V	Begroting 2013
114	21-nov-12	W&I	Beleidsnota Innovatie
138	1-mrt-13	W&I	Evaluatie pilot ambtelijk horen bij bezwaarschriftprocedure SOZAWE
143	1-jul-13	W&I	Uitgewerkte visie Sontweggebied
173	PM	W&I	Nulmeting in 2012 t.b.v. prestatie-indicatoren bij Kademota
174	PM	W&I	Arbeidsmarktbeleid
175	PM	W&I	Tussentijdse stand van zaken visie Sontweggebied
	PM	O&W	Evaluatie project wonen, werken, leren (Campus Diep)
	PM	W&I	update over verdere uitrol van 'Onderneem 't

Bijlage - Tim lijst

TIM lijst (toezeggingen, initiatiefvoorstellen en moties)

Raadsc commissie Werk en Inkomen 12 juni 2012

Toezeggingen

Nr.	Datum Collegelid dienst	Agendapunt	Verzoek van	Toezeggingen	Opmerkingen
1.	09-06-11 Pastoor bij Rekeningcommissie (SOZAWE)	Programma 1: Werk en Inkomen		<ul style="list-style-type: none"> De wethouder zegt toe dat de nodige reïntegratiecijfers volgend jaar bij de Rekening 2011 zullen zijn; De wethouder zegt toe dat in de volgende Jaarrekening (2011) meer informatie over de bedrijfseconomische resultaten van het SW-bedrijf ledezak kan worden verwacht. 	<p>Chrf 20/6: idem (p. 7, c.)</p> <p>Chrf 20/6: idem (p. 7, b.)</p> <p>beide punten afvoeren na cie. 12 juni 2012</p>
2.	15-06-11 Pastoor (SOZAWE)	C1: Ingekomen stukken en stukken ter kennisname	Stadspartij	De wethouder zegt toe de vraag of de brief 'Participatie juri-dische procedure Wsw 2011' (dagmail 26/5) nog opportuun is nu de VNG het bestuursakkoord heeft afgewezen, schriftelijk te zullen beantwoorden.	<p>Er werd een kort geding aangespannen, maar de gemeente werd niet-ontvankelijk verklaard. De wethouder zoekt uit of er nog een procedure saande is. Komt met schriftelijk bericht hierop terug.</p> <p>afhankelijk van initiatief GCC</p>
3.	15-06-11 Schroor (RO/EZ)	B2: Evenementenprogramma Binnenstad Groningen (toegespist op het onderdeel 'Koopnachten')	SP	De wethouder zegt toe de gemeentelijke medewerking aan dit door Marketing Groningen (MG) en de Groningen City Club (GCC) ingebrachte initiatief afhankelijk te stellen aan de voorwaarde dat dit een breed draagvlak en brede steun geniet binnen de GCC (die daar zelf zorg voor moet dragen);	
4.	18-01-12 Pastoor (SOZAWE)	A.5 Rondvraag	PvdA	College stuurt update m.b.t. sociale werkvoorziening (n.a.v. eerdere expertmeeting van de Staten)	
5.	08-02-12 Schroor (RO/EZ)	B.1 Koopzondagen 2012		Wethouder maakt inzichtelijk wat de kosten en mogelijke vorm zouden zijn voor een onderzoek onder ondernemers en consumenten van binnen en buiten de stad naar (uitbreiding van) koopzondagen. Dit kan worden meegenomen in de komende discussie over de uitbreiding van koopzondagen.	

TIM lijst W&I

1

Bijlage - Tim lijst

6.	16-05-12 Pastoor (SOZAWE)	A.3 LTA en TIM lijst	SP	Wethouder Pastoor levert voor de commissie (van juni?) een tussenrapportage aan van de gesprekken met de werkgevers over de invulling van het 200 banenplan.	
7.	16-05-12 Pastoor (SOZAWE)	B.1 Pilot ambtelijk horen bezwaarschriftenprocedu re SOZAWE	D66	Wethouder Pastoor neemt de volgende deelvraag mee in de pilot: 'Vinden cliënten het wenselijk om zelf te kunnen kiezen voor behandeling door de bezwaarschriftencommissie of een juridisch medewerker?'	
8.	16-05-12 Schroor (SOZAWE)	B.2 Projecttoeferte Sontweggebied Ontwikkelingsvisie Detailhandelskwartier		Wethouder Schroor stuurt de commissie de resultaten van een eerder onderzoek naar vervolgbezoek in het Sontweggebied.	
9.	23-05-12 (rekeningcie's) Pastoor (SOZAWE)	Programma Werk en Inkomen		Wethouder Pastoor zoekt uit of er een leeftijdsdifferentiatie op de cijfers van de schuldhulpverlening mogelijk is.	
10.	23-05-12 (rekeningcie's) Pastoor (SOZAWE)	Programma Werk en Inkomen		Wethouder Pastoor zoekt uit of er een goedkoper alternatief is voor de basisverzekering voor minima.	
11.	23-05-12 (rekeningcie's) Schroor (RO/EZ)	Programma economie en werkgelegenheid		Wethouder Schroor stuurt een update over de regelddrukvermindering voor ondernemers.	

Moties

Nr.	Datum Collegelid Dienst	Agendapunt / onderwerp	Indiener(s)	Motie	Opmerkingen
1.	09-11-11 Pastoor (OCSW/SOZA WE)	Begrotingsraad	CU, PvdA	<p>Motie: Behoud sociale stad</p> <p>Verzoekt het college:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bij de uitwerking van de extra taken en decentralisatieopgaven aan te geven hoe in de toekomst het sociaal vangnet georganiseerd kan worden; - een overzicht te verstrekken van risico's en tekorten als gevolg van de stapeling, de decentralisaties en de 	<i>In junivergadering behandeling uitwerking motie.</i>

TIM lijst W&I

Bijlage - Tim lijst

				<p>economische crisis en aan te geven hoe die risico's en tekorten kunnen worden opgevangen;</p> <p>- de raad voor het voorjaarsdebat 2012 een notitie voor te leggen om te bespreken welke inspanningen nodig zijn voor het behoud van een sociale stad.</p>	
2.	09-11-11 Pastoor (SOZAWE)	Begrotingsraad	PvdA	<p>Motie: Voortzetting Actieplan Jeugdwerkloosheid</p> <p>Verzoekt het college:</p> <p>- om het Actieplan Jeugdwerkloosheid, al dan niet in hernieuwde vorm, voor de gemeente Groningen voort te zetten.</p> <p>Motie: Blijvend aandacht wegvallen gesubsidieerde arbeid</p> <p>Verzoekt het college:</p> <p>- de raad voor 1 april 2012 een overzicht te verstrekken van de gevolgen van het wegvallen van gesubsidieerde arbeid per beleidsterrein;</p>	<p>punt 1 voorlopig laten staan (informatie komt niet eerder dan 1 juli 2012, zie cbrf 12 april 2012)</p> <p>punt 2 is afgevoerd n.a.v. cbrf 12 april 2012</p>
3.	30-11-11 Pastoor (SOZAWE)	8.e Kadernota participatie/re-integratie Actief in goede banen	SP, GL, PvdA	<p>Motie: (tijdelijke) Extra ondersteuning</p> <p>Verzoekt het college:</p> <p>- de raad voor het Voorjaarsdebat op de hoogte te stellen van de mogelijkheden tot (tijdelijke) extra ondersteuning van de groep mensen die wordt getroffen door de aanscherping in de WWB.</p> <p>Motie: 'onafhankelijke rechtsbescherming'</p> <p>Verzoekt het college de pilot ambtelijk horen dusdanig aan te passen dat een bezwaar tegen een beslissing van de dienst SOZAWE altijd aan een onafhankelijke bezwaarschriftcommissie voorgelegd kan worden.</p>	<p>Motie is voor het grootste deel afgehandeld (zie cbrf 27 mrt 2012). Dit laatste punt blijft staan.</p>
4.	25-01-12 Pastoor (SOZAWE)	8.d Verordening tijdelijke regels aanscherping Wet werk en bijstand.	PvdA, GL, CU, D66, SP	<p>Motie: (tijdelijke) Extra ondersteuning</p> <p>Verzoekt het college:</p> <p>- de raad voor het Voorjaarsdebat op de hoogte te stellen van de mogelijkheden tot (tijdelijke) extra ondersteuning van de groep mensen die wordt getroffen door de aanscherping in de WWB.</p> <p>Motie: 'onafhankelijke rechtsbescherming'</p> <p>Verzoekt het college de pilot ambtelijk horen dusdanig aan te passen dat een bezwaar tegen een beslissing van de dienst SOZAWE altijd aan een onafhankelijke bezwaarschriftcommissie voorgelegd kan worden.</p>	<p>Motie is voor het grootste deel afgehandeld (zie cbrf 27 mrt 2012). Dit laatste punt blijft staan.</p>
5.	30-05-12 (raad) Pastoor (SOZAWE)	8.c Pilot ambtelijk horen bij bezwaarschriftproce dure SOZAWE	VVD, CDA	<p>Motie: 'onafhankelijke rechtsbescherming'</p> <p>Verzoekt het college de pilot ambtelijk horen dusdanig aan te passen dat een bezwaar tegen een beslissing van de dienst SOZAWE altijd aan een onafhankelijke bezwaarschriftcommissie voorgelegd kan worden.</p>	<p>Motie is voor het grootste deel afgehandeld (zie cbrf 27 mrt 2012). Dit laatste punt blijft staan.</p>

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	20-06-2012	Registratienr.	SZ 12.3047516
Raadscommissie	Werk en Inkomen	Datum B&W besluit	31-05-2012
Datum raadscommissie	16-05-2012	Portefeuillehouder	weth. Pastoor
Publiciteit	Persconferentie	Steller	P.J.W. Altena
Bijlagen	2	Telefoon	5694
		E-mail	peter.altena@groningen.nl

Onderwerp

Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de Verordening tot wijziging van de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand vast te stellen;
- II. de bepalingen in deze verordening genoemd in artikel I onder de letters A, B, C, D en F met uitzondering van de bepaling onder F sub e, in werking te laten treden op 1 juli 2012 en de bepalingen in artikel I onder de letters E en F sub e, in werking te laten treden op 1 januari 2013;
- III. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronisch gemeenteblad.

Aanwijzingen: status, deadline, visietrommel

Afgehandeld en naar archief	<u>Paraaf</u>	<u>Datum</u>	Classificatienr.	<u>-1.844.5</u>
-----------------------------	---------------	--------------	------------------	-----------------

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

2

Publiekssamenvatting

Voor ligt een voorstel tot wijziging van de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand c.q. het daarin opgenomen gemeentelijk premiebeleid. Er is thans een drietal redenen om het gemeentelijk premiebeleid aan te passen.

In de eerste plaats zijn dat het gewijzigde re-integratie- en participatiebeleid en de afbouw van de gesubsidieerde arbeid (zoals geformuleerd in de kadernota Actief in goede banen). Dit leidt tot invoering van de premie participatiebaan en de verhoging van de uitstroompremie van de gesubsidieerde medewerker. Dit leidt daarnaast tot het voorstel een aantal premies te schrappen. De tweede reden vloeit voort uit een wijziging van de Wet werk en bijstand per 1 januari 2012, waardoor alleenstaande ouders over een langere periode dan nu recht hebben op vrijlating van inkomsten uit arbeid. Dit leidt tot het voorstel de deeltijdpremie alleenstaande ouder te schrappen. De derde reden is dat bij de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk sprake is van buitenwettelijk beleid. Doordat de regeling over de zienswijze of waarschuwing van het ministerie van SZW is aangescherpt kan dit voor de gemeente tot onaanvaardbare financiële risico's leiden. Reden om voor te stellen de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk te schrappen. Wij stellen voor het premiebeleid te wijzigen met ingang van 1 juli 2012, met uitzondering van het schrappen van de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk. Deze stellen we voor te laten ingaan op 1 januari 2013, waarmee we een overgangperiode creëren voor de mensen die het betreft. In de komende periode onderzoeken we hoe we een extra impuls kunnen geven om uitkeringsgerechtigden te stimuleren vrijwilligerswerk te doen.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de Verordening tot wijziging van de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand vast te stellen;
- II. de bepalingen in deze verordening genoemd in artikel I onder de letters A, B, C, D en F met uitzondering van de bepaling onder F sub e, in werking te laten treden op 1 juli 2012 en de bepalingen in artikel I onder de letters E en F sub e, in werking te laten treden op 1 januari 2013;
- III. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronisch gemeentebled.

Inleiding

De raad heeft op 30 november 2011 de *Kadernota re-integratie/participatie Actief in goede banen, beleidskader 2012-2015* vastgesteld. Met deze nota is ingespeeld op de forse bezuinigingen door het Rijk op het budget Wet werken naar vermogen/het participatiebudget. Dat heeft geleid tot de volgende aanpassingen van het gemeentelijk re-integratie- en participatiebeleid:

- meer nadruk op de combinatie van werken en leren, onder meer via het instrument van de uitstroombaan;
- activering van klanten aan de onderkant van de arbeidsmarkt om hen te prikkelen maatschappelijk actief te zijn, onder andere via het instrument van de participatiebaan;
- fasegewijze afbouw van de gesubsidieerde arbeid in Groningen.

Een uitkeringsgerechtigde heeft op grond van de Wet werk en bijstand (WWB) aanspraak op ondersteuning bij arbeidsinschakeling. Het college van burgemeester en wethouders kan een premie verstrekken voor zover dit bijdraagt aan arbeidsinschakeling.

De gemeenteraad stelt bij verordening regels vast hoe de gemeente die ondersteuning invult en welke voorzieningen het daarbij aanbiedt. De gemeenteraad heeft dat gedaan door vaststelling van

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

3

de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand (in het vervolg aangeduid als re-integratieverordening).

Wijzigingen in deze verordening moeten ook door de gemeenteraad worden vastgesteld. Dat is nu aan de orde.

Er is een drietal aanleidingen om de re-integratieverordening te wijzigen. De eerste aanleiding vloeit voort uit de vaststelling door de gemeenteraad van de *Kadernota re-integratie/participatie Actief in goede banen, beleidskader 2012-2015*. Daardoor is een nieuw re-integratie- en participatiebeleid vastgesteld, met nieuwe instrumenten en is er inhoudelijk en financieel geen plaats meer voor een aantal premies zoals die thans nog in de re-integratieverordening zijn opgenomen.

Door *Actief in goede banen* vast te stellen heeft uw raad besloten een premie in te voeren voor die mensen die actief zijn in een participatiebaan. Het betreft een premie van € 100,- per maand (uit te betalen na een periode van 6 maanden).

Onderdeel van de kadernota is de gefaseerde afbouw van gesubsidieerde arbeid in Groningen, en tevens een intensieve aanpak om de gevolgen hiervan voor de mensen die nu nog werkzaam zijn in de gesubsidieerde arbeid op te vangen. Ook dit leidt tot noodzakelijke aanpassingen van de re-integratieverordening.

Verder is het hier van belang te vermelden dat het thans demissionaire kabinet heeft aangekondigd via een in te voeren Wet naleving het onmogelijk te maken dat gemeenten nog premies kunnen verstrekken aan uitkeringsgerechtigden om hen te stimuleren aan het werk te komen. Onduidelijk is op dit moment wat er met dit wetsvoorstel gaat gebeuren.

De tweede aanleiding is gelegen in een wijziging van de Wet werk en bijstand (WWB) per 1 januari 2012. Door deze wijziging hebben alleenstaande ouders die de volledige zorg hebben voor kinderen tot 12 jaar met inkomsten uit arbeid over een langere periode recht op vrijlating van deze inkomsten. Aangezien in de re-integratieverordening een vergelijkbare faciliteit is opgenomen, is aanpassing van de verordening noodzakelijk geworden.

De derde reden is dat bij de onkostenvergoeding van € 63,67 per maand voor uitkeringsgerechtigden zonder arbeidsverplichting die vrijwilligerswerk verrichten sprake is van buitenwettelijk beleid. Premies en vergoedingen gefinancierd vanuit het participatiebudget moeten gericht zijn op arbeidsinschakeling. Dat is hier niet aan de orde, aangezien het hier om uitkeringsgerechtigden gaat zonder arbeidsverplichting. Doordat de regeling over de zienswijze of waarschuwing van het ministerie van SZW is aangescherpt kan dit voor de gemeente tot onaanvaardbare financiële risico's leiden. Wij stellen daarom voor de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk te schrappen met ingang van 1 januari 2013. Dit laat onverlet dat organisaties waar mensen vrijwilligerswerk verrichten hen een onkostenvergoeding kunnen blijven verstrekken (maximaal € 95,- per maand met een maximum van € 764,- per jaar blijft in dat geval voor de uitkering buiten beschouwing). In de komende periode onderzoeken we hoe we een extra impuls kunnen geven om uitkeringsgerechtigden te stimuleren vrijwilligerswerk te doen.

Beoogd resultaat

Doel van het voorstel tot wijziging van de re-integratieverordening is om deze in overeenstemming te brengen met het nieuw vastgesteld re-integratie- en participatiebeleid van de gemeente Groningen (kadernota Actief in goede banen), en met de Wet werk en bijstand.

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

4

Het beoogde effect is ook dat nieuwe re-integratie- en participatie-instrumenten die voortvloeien uit Actief in goede banen, zoals de uitstroombaan en de participatiebaan, hun verankering vinden in de re-integratieverordening.

Een extra prikkel wordt voorgesteld voor de mensen die als blijver werkzaam zijn in een gesubsidieerde baan. Wanneer zij bij een andere werkgever een reguliere baan vinden, dan ontvangen ze straks een premie van € 1.200,- in plaats van € 600,-. Het beoogde effect is dat zoveel mogelijk blijvers aan het werk blijven c.q. niet werkloos worden.

Kader

Het kader van dit voorstel wordt gevormd door de Wet werk en bijstand en de *Kadernota re-integratie participatie Actief in goede banen, beleidskader 2012-2015*. In de kadernota wordt invulling gegeven aan het collegeprogramma *Groningen progressief met energie, stad voor iedereen*, voor wat betreft het onderdeel werk en inkomen. Invulling wordt gegeven aan de afspraken in het collegeprogramma om persoonsgericht maatwerk te leveren bij het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt van werkzoekenden, en aan het in overleg met alle betrokkenen nieuwe afspraken maken over gesubsidieerde banen en loonkostensubsidies.

Argumenten/afwegingen

Onderstaand gaan we meer in detail in op de argumenten en afwegingen die hebben geleid tot de voorgestelde aanpassingen van de re-integratieverordening.

1. Premie participatiebaan

In de *kadernota Actief in goede banen* is voor de mensen die werken in een participatiebaan een premie opgenomen van € 100,- per maand (uit te betalen na een periode van 6 maanden). De WWB maakt in artikel 10a een dergelijke premie mogelijk. De participatiebaan is bedoeld voor mensen voor wie de kans op inschakeling in het arbeidsproces gering is, maar die wel een arbeidsverplichting hebben. Mensen met een participatiebaan voeren maatschappelijk nuttige taken uit. Het primaire doel is om mensen te activeren maatschappelijk actief te zijn. De participatiebaan is een instrument zoals bedoeld in artikel 9 van de re-integratieverordening (participatieplaats).

Wij stellen voor deze premie op te nemen in de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand door wijziging van artikel 23.

Op dit moment zijn er ± 90 klanten actief in een Meedoentraject. Meedoen is een al langer bestaand instrument eveneens bedoeld om klanten te activeren. De duur van dit traject is een half jaar. Wij willen dit instrument laten overgaan in de participatiebaan. Hierdoor kunnen mensen gedurende een periode van twee jaar op één plek actief zijn. Dit betekent dat de huidige premies die beschikbaar zijn voor klanten in een Meedoentraject, worden vervangen door de premie voor de participatiebaan. Klanten die actief zijn in het kader van Meedoen ontvangen nu een premie van € 378,- na een periode van zes maanden en een eenmalige vergoeding van scholingskosten van maximaal € 300,-. In plaats daarvan is in de participatiebaan een premie van € 100,- per maand (uit te betalen telkens na een periode van 6 maanden) beschikbaar. De eenmalige kostenvergoeding voor scholing komt dan te vervallen.

2. Uitstroompremie voor uitkeringsgerechtigden

In Actief in goede banen is aangegeven dat we geen premie meer verstrekken aan mensen die uitstromen naar werk. Voor uitkeringsgerechtigden met een middelgrote afstand tot de arbeidsmarkt

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

5

is het instrument uitstroombaan beschikbaar. Een uitstroombaan is een werkleerbaan, c.q. werkstage, zoals bedoeld in artikel 8 van de re-integratieverordening. De uitstroombaan kent een intensieve vorm van begeleiding, is tijdelijk, en het is de bedoeling dat de klant na afloop van de uitstroombaan in dienst treedt bij een werkgever. De uitstroombaan, met perspectief op een (nieuwe) reguliere baan moet mensen voldoende prikkelen om hier gebruik van te maken. Dat is de reden om voor te stellen de uitstroompriem van € 600,- te laten vervallen.

3. Uitstroompriem gesubsidieerde werknemer

Wanneer een gesubsidieerde werknemer algemeen geaccepteerde arbeid aanvaardt, heeft hij thans recht op een uitstroompriem van € 600,-. In het kader van de speciale aandacht voor de blijvers is in Actief in goede banen vastgesteld deze uitstroompriem voor de gesubsidieerde werknemer met een dienstverband voor onbepaalde tijd (blijver) die bij een andere werkgever een reguliere baan vindt te verhogen naar € 1.200,-. Dit vindt zijn vertaling in een voorgesteld nieuw artikel 20 van de re-integratieverordening. Doel van de speciale aandacht voor de blijvers is immers om zoveel mogelijk blijvers aan het werk te houden en te voorkomen dat ze werkloos worden.

4. Priem doorstroom naar gesubsidieerd werk

Artikel 24 van de re-integratieverordening geeft de uitkeringsgerechtigde die arbeid aanvaardt in de vorm van een detachingsbaan of waarbij sprake is van een arbeidsovereenkomst met een werkgever, en waarbij die werkgever loonkostensubsidies ontvangt, recht op een doorstroompriem van € 300,-. Door vaststelling van Actief in goede banen is besloten de meerjarige gesubsidieerde arbeid gefaseerd af te bouwen. Nieuwe instroom van uitkeringsgerechtigden naar deze vorm van gesubsidieerde arbeid is dan ook niet meer aan de orde. Op dit moment is eveneens instroom van uitkeringsgerechtigden naar tijdelijke, kortdurende vormen van gesubsidieerde arbeid niet meer mogelijk, gezien het grote beslag dat dit zou leggen op de middelen van het participatiebudget.

We stellen dan ook voor de priem doorstroom naar gesubsidieerd werk en daarmee artikel 24 van de re-integratieverordening te laten vervallen.

5. Deeltijdpriem alleenstaande ouder

Artikel 22 van de re-integratieverordening geeft de uitkeringsgerechtigde alleenstaande ouder met kinderen in de leeftijd van 5 tot 12 jaar wanneer hij/zij inkomsten uit reguliere arbeid ontvangt ter hoogte van het nettominimumloon voor 20 uur per week recht op een deeltijdpriem. De priem bedraagt per kalenderjaar € 50,- maal het aantal maanden dat inkomsten zoals hiervoor aangegeven zijn ontvangen.

Op grond van de WWB heeft vanaf 1 januari 2012 de uitkeringsgerechtigde alleenstaande ouder eerst recht op een inkomstenvrijlating van 25% van de inkomsten uit arbeid tot een maximum van € 192,- per maand gedurende een aaneengesloten periode van 6 maanden. Daarna heeft de alleenstaande ouder recht op inkomstenvrijlating van 12,5% van de inkomsten uit arbeid gedurende een aaneengesloten periode van maximaal 30 maanden met een maximum van € 120,- per maand. Voor beide inkomstenvrijlatingen geldt dat er recht op bestaat wanneer de inkomsten uit arbeid bijdragen aan zijn/haar arbeidsinschakeling. Deze extra vrijlating vervangt de eerder geldende vrijlating van de aanvullende alleenstaandeouderkorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting in de sfeer van de inkomstenbelasting.

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

6

Een periode van een jaar is over het algemeen te kort voor een alleenstaande ouder om uit te stromen naar werk, daarom heeft de alleenstaande ouder na de periode van een half jaar nog een periode van 30 maanden recht op vrijlating. In totaal is er drie jaar recht op een inkomstenvrijlating. Deze beide inkomstenvrijlatingen gelden overigens niet voor jongeren tot 27 jaar (premies of inkomsten-vrijlatingen voor jongeren zijn niet toegestaan).

Nu recht op een ruime inkomstenvrijlating op grond van de WWB bestaat, is er naar onze mening geen reden meer om als gemeente nog een deeltijdpremie te verstrekken. Dit zou tot een ongewenste stapeling van vrijlating en (gemeentelijke) premie leiden. Dat zou de armoedeval vergroten en daarmee een belemmering vormen voor arbeidsinschakeling. Reden om voor te stellen de deeltijdpremie alleenstaande ouder en daarmee artikel 22 van de re-integratieverordening te laten vervallen.

6. Onkostenvergoeding vrijwilligerswerk

Uitkeringsgerechtigden die vrijgesteld zijn van de arbeidsverplichting kunnen vrijwilligerswerk doen in het kader van maatschappelijke participatie. Wanneer zij dat doen bij een organisatie zonder winstoogmerk, en is er sprake van vrijwilligerswerk van gemiddeld minimaal 5 uur per week, dan kan betrokkene in aanmerking komen voor een onkostenvergoeding van € 63,67 per maand. De eventuele onkostenvergoeding die de vrijwilligersorganisatie verstrekt, wordt hierop in mindering gebracht. Op dit moment ontvangen 200 mensen deze vergoeding.

Bij deze onkostenvergoeding is sprake van buitenwettelijk beleid. Premies en vergoedingen die ten laste komen van het participatiebudget moeten gericht zijn op re-integratie, en daar is hier geen sprake van, aangezien het hier gaat om vrijwilligerswerk verricht door uitkeringsgerechtigden zonder arbeidsverplichting. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft de regeling over de zienswijze of waarschuwing aangescherpt. Dit houdt in dat het ministerie strenger toeziet op de rechtmatige uitvoering van de wet en direct financiële sancties toepast wanneer er sprake is van buitenwettelijk beleid. De sanctie na een aanwijzing kan bestaan uit een verlaging van het recht op de Meerjarige Aanvullende Uitkering. De verlaging geldt voor het jaar van de aanwijzing én het voorafgaande jaar. Het gaat dan om een verlaging van 2,5% van het I-deel in beide jaren. Voorafgaand aan de aanwijzing leidt de enkele vaststelling door de Minister, dat sprake is van een ernstige tekortkoming in de rechtmatige uitvoering van de WWB, tot de opschorting van de bevoorschotting van het I-deel voor tenminste 3 maanden. Dit leidt dan tot liquiditeitsproblemen.

Wij stellen dan ook voor de onkostenvergoeding in geval van vrijwilligerswerk te schrappen. Wij stellen voor om deze vergoeding te schrappen per 1 januari 2013 en niet ingaande 1 juli 2012. We stellen dit voor vanuit het oogpunt van behoorlijk bestuur. We zouden anders de betrokkenen en de organisaties waar zij vrijwilligerswerk verrichten, onder andere in het kader van Samen Actief, hiermee overvallen. Door nu aan te kondigen dat we met ingang van 1 januari 2013 met het buitenwettelijk beleid ophouden, laten we ook richting het Rijk zien dat we stappen zetten om onrechtmatige uitvoering te stoppen.

Dit laat onverlet dat organisaties waar mensen vrijwilligerswerk verrichten hen een onkostenvergoeding kunnen blijven verstrekken (maximaal € 95,-- per maand met een maximum van € 764,-- per jaar blijft in dat geval voor de uitkering buiten beschouwing). In de komende periode onderzoeken we hoe we een extra impuls kunnen geven om uitkeringsgerechtigden te stimuleren vrijwilligerswerk te doen.

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

7

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Bij de voorbereiding van de kadernota *Actief in goede banen* heeft overleg plaatsgevonden met het maatschappelijk veld. In plenaire sessies en individuele gesprekken hebben medewerkers en vertegenwoordigers van instellingen met ons meegedacht over de inrichting van het nieuwe beleid en de afbouw van de gesubsidieerde arbeid. De definitieve kadernota *Actief in goede banen* is na een inspraakprocedure tot stand gekomen.

Dit voorstel tot wijziging van de re-integratieverordening is een uitvloeisel van de kadernota. Wij hebben dit voorstel voor advies voorgelegd aan de Cliëntenraad van de dienst Sociale Zaken en Werk.

Financiële consequenties

Voor de uitgaven premiebeleid/onkostenvergoeding is € 320.000,-- begroot in 2012. In het eerste kwartaal bedroegen de uitgaven € 240.000,--. Een prognose voor heel 2012 komt uit op € 950.000,--. De overschrijding op de post premiebeleid/onkostenvergoeding maakt onderdeel uit van het geprognosticeerde tekort op het participatiebudget van 3,1 miljoen euro. Op dit moment wordt gekeken wat de bijsturingsmogelijkheden zijn.

Doorrekening van de aanpassing van de re-integratieverordening zoals hier voorgesteld, leidt tot het neerwaarts bijstellen van de geprognosticeerde uitgaven naar maximaal € 800.000,--. Door aanpassing van het premiebeleid per 1 juli 2012 denken we namelijk in 2012 de uitgaven te kunnen verlagen met in ieder geval € 150.000,--. Het structurele effect van het gewijzigde premiebeleid bedraagt € 400.000,--.

Realisering en evaluatie

Na vaststelling en bekendmaking kan dit voorstel per 1 juli 2012 en voor wat betreft de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk per 1 januari 2013 worden uitgevoerd.

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

- ontwerp -

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen van (GR);

Gelet op artikel 8, eerste lid, onderdeel a en artikel 31, tweede lid, onderdeel j Wet werk en bijstand;

HEEFT BESLOTEN:

Vast te stellen de volgende "Verordening tot wijziging van de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand";

Artikel I

De Re-integratieverordening wordt gewijzigd als volgt.

A. Artikel 20 komt te luiden:

Artikel 20 Uitstrooppremie gesubsidieerde werknemer

1. De gesubsidieerde werknemer met een dienstbetrekking voor onbepaalde tijd heeft recht op een uitstrooppremie wanneer hij algemeen geaccepteerde arbeid aanvaardt bij een andere werkgever dan de huidige, niet zijnde arbeid waarbij sprake is van een voorziening of tegenprestatie. De inkomsten uit arbeid dienen zodanig te zijn dat geen beroep wordt gedaan op een uitkering op grond van de wet, de IOAW, de IOAZ, de Werkloosheidswet of wachtgeldregelingen.
2. De hoogte van de premie bedraagt € 1.200,- en wordt eenmalig toegekend aan diegene die aantoonbaar reguliere arbeid gaat verrichten hetzij in loondienst, hetzij als zelfstandige.
3. De gesubsidieerde werknemer wiens dienstbetrekking is omgezet in een reguliere arbeidsovereenkomst in het kader van de beleidsregels Stimulering regulier maken gesubsidieerde Maatschappelijke en Re-integratiebanen, komt niet in aanmerking voor een premie als bedoeld in het eerste lid.

B. Artikel 22 komt te vervallen.

C. Artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In het eerste lid wordt "een premie van 6/12 maal het maximum bedrag zoals omschreven in de eerste zin van artikel 7 onder h van de Regeling WWB" vervangen door "een premie naar een bedrag van € 600,-";
- b. Het derde lid komt te vervallen.

D. Artikel 24 komt te vervallen.

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

- E. In artikel 26 komen de leden 2 tot en met 5 te vervallen.
- F. In de artikelsgewijze toelichting bij de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand worden de volgende wijzigingen aangebracht.
- a. De toelichting bij artikel 20 komt te luiden:
Artikel 20 Uitstroompremie gesubsidieerde werknemer
In het kader van de afbouw gesubsidieerde arbeid wordt een premie van € 1.200,-- beschikbaar gesteld voor de gesubsidieerde werknemer die bij een andere werkgever een reguliere baan vindt. Tot het afbouwscenario behoren de M banen, de R banen, de WWB dienstverbanden ex ID, de Arr.banen/Veiligheidszorg en de Ex-banenpoolers.
De inkomsten uit de reguliere baan of uit de onderneming waarin de zelfstandige werkzaam is moeten zodanig hoog zijn dat de werknemer geen beroep op een WWB-uitkering of een bijstandsregeling hoeft te doen.
In het kader van deze afbouw is ook een stimuleringsregeling voor werkgevers die hun gesubsidieerde werknemers een reguliere arbeidsovereenkomst bieden vastgesteld. In dat geval is een premie voor de betreffende werknemer niet mogelijk omdat de werkgever zich heeft ingespannen voor de reguliere arbeidsovereenkomst.
 - b. De toelichting bij artikel 22 komt te vervallen.
 - c. De toelichting bij artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:
 1. De in de eerste alinea opgenomen zin "Voor hen worden onder meer activiteiten georganiseerd die zorgen voor gewinning aan arbeid en arbeidsritme zoals aangekondigd in de nota "Werken, meedoen, erbij horen" ." komt te vervallen.
 2. De toelichting in de tweede alinea komt te vervallen.
 3. De derde alinea over de hoogte van de premie wordt aangevuld door het opnemen van de zin "De verhoging naar een standaardpremie van € 600,-- is gezien de hoogte van de maximale premie niet zodanig van aard om aan te nemen dat hierdoor de armoedevaleffecten zullen toenemen".
 - d. De toelichting bij artikel 24 komt te vervallen.
 - e. Nadat de leden 2 tot en met 5 van artikel 26 zijn vervallen, worden de zinnen in de toelichting bij dit artikel na de openingszin geschrapt.

Artikel II

De bepalingen in artikel I onder de letters A, B, C, D en F met uitzondering van de bepaling onder F sub e, treden in werking op 1 juli 2012. De bepalingen in artikel I onder de letters E en onder F sub e, treden in werking op 1 januari 2013.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

BIJLAGE

17.923.SOZAWE

RE-INTEGRATIEVERORDENING WET WERK EN BIJSTAND

Laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 25 januari 2012, nr. 8d.
Datum bekendmaking: 2 februari 2012.
Datum inwerkingtreding: 1 januari 2012.

Gemeenteblad 2012-11.

VERORDENING

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

3

RE-INTEGRATIEVERORDENING WET WERK EN BIJSTAND

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;
(GR 10.2237488);

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 april 2010;

gelet op artikel 147, eerste lid van de Gemeentewet, artikel 8, eerste lid onderdelen a, e en f, tweede lid onderdelen a en c, en artikel 10 Wet werk en bijstand, de artikelen 35 en 36 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de artikelen 35 en 36 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

HEEFT BESLOTEN:

de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand vast te stellen.

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. De wet : de Wet werk en bijstand (WWB);
- b. IOAW : Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
- c. IOAZ : Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
- d. Uitkeringsgerechtigden : personen met een uitkering ingevolge de wet, de IOAW of de IOAZ;
- e. Awb : de Algemene wet bestuursrecht;
- f. Anw-ers : personen met een uitkering volgens de Algemene nabestaandenwet die ingeschreven zijn bij het UWV Werkbedrijf;
- g. Nuggers : personen die als werkzoekenden zijn ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en die geen uitkeringsgerechtigden zijn;
- h. Belanghebbende : de persoon als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel a, van de wet, of artikel 34, eerste lid, onderdeel a, van de IOAW of de IOAZ, die woonachtig is in de gemeente Groningen.
- i. Het college : het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen;
- j. De raad : de gemeenteraad van de gemeente Groningen;
- k. Gesubsidieerde werknemer : de persoon als bedoeld in artikel 10, tweede lid van de wet.

Paragraaf 2 Beleid en financiën

Artikel 2 Opdracht college

1. Het college biedt aan bijstandsgerechtigden tot 65 jaar, aan personen met een nabestaanden- of halfwezenuitkering, niet-uitkeringsgerechtigden, personen als bedoeld in artikel 10, tweede lid van de wet, ondersteuning bij de arbeidsinschakeling en, voor zover het college dat noodzakelijk acht, een voorziening gericht op die arbeidsinschakeling. Artikel 40, eerste lid van de wet is van overeenkomstige toepassing.
2. Bij de keuze van de mogelijkheden van ondersteuning en het aanbieden van voorzieningen wordt door het college een afweging gemaakt, waarbij gekeken wordt of de ondersteuning of de voorziening, gelet op de mogelijkheden en capaciteiten van de belanghebbende, het meest doelmatig is met het oog op inschakeling in de arbeid.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

4

3. Het college draagt zorg voor voldoende diversiteit in het aanbod aan ondersteuning en voorzieningen.
4. Het college kan een vergoeding geven voor flankerende kosten die noodzakelijk zijn om de voorziening te kunnen starten en volgen.

Artikel 3 Programmabegroting

De raad stelt ter nadere uitvoering van deze verordening jaarlijks in de programmabegroting een beleidsplan vast, waarin beleidsdoelen worden aangegeven.

Artikel 4 Aanspraak op ondersteuning

1. Iedere belanghebbende heeft aanspraak op ondersteuning bij arbeidsinschakeling en op de naar het oordeel van het college noodzakelijk geachte voorziening gericht op arbeidsinschakeling.
2. Het college betreft bij zijn oordeel over de noodzaak om een voorziening aan te bieden:
 - a. De mogelijkheden tot arbeidsinschakeling van de belanghebbende;
 - b. De beschikbaarheid van de benodigde voorziening of alternatieven daarvoor;
 - c. De financiële middelen die beschikbaar zijn ten behoeve van de voorziening;
 - d. De zienswijze van de belanghebbende.
3. Het college doet een aanbod dat past binnen de criteria die gesteld zijn in deze verordening, de in artikel 3 genoemde programmabegroting en in de op grond van deze verordening vastgestelde uitvoeringsbesluiten.

Artikel 5 Ontheffingen arbeidsverplichtingen

1. Het college kan met inachtneming van artikel 9, tweede lid van de wet, onderscheidenlijk artikel 37a van de IOAW en de IOAZ bepalen dat aan belanghebbende tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, ontheffing wordt verleend van de in artikel 9, eerste lid van de wet genoemde verplichtingen. Ontheffing vindt in ieder geval plaats indien belanghebbende ouder is dan 57,5 jaar en de afstand tot de arbeidsmarkt dermate groot is dat het opleggen van de arbeidsverplichtingen niet reëel is.
2. Ontheffing van de arbeidsverplichtingen wordt slechts voor een door het college vast te stellen periode verleend.
3. Op basis van een herbeoordeling kan het college besluiten een ontheffing na afloop van de vastgestelde periode te verlengen.
4. Indien de alleenstaande ouder die de volledige zorg heeft voor een tot zijn last komend kind tot vijf jaar een verzoek om ontheffing van de arbeidsverplichting indient, verleent het college op grond van artikel 9a van de wet algehele ontheffing van de verplichting tot het verkrijgen en aanvaarden van algemene geaccepteerde arbeid als bedoeld in artikel 9, eerste lid onderdeel a, van de wet.
5. In aanvulling op artikel 9a, lid 9 van de wet kan het college ten aanzien van een alleenstaande ouder die reeds beschikt over een startkwalificatie na overleg met belanghebbende beoordelen of scholing of opleiding die toeleidt naar een hoger kwalificatieniveau dan MBO4-niveau de toegang tot de arbeidsmarkt verder bevordert en bepalen dat die opleiding als voorziening geldt.

Artikel 6 Budget- en subsidieplafonds

1. Het college kan bij uitvoeringsbesluit een of meer subsidie- of budgetplafonds vaststellen voor de verschillende voorzieningen. Een door het college ingesteld subsidie- of budgetplafond vormt een weigeringsgrond bij de aanspraak op een specifieke voorziening.
2. Het college kan bij uitvoeringsbesluit een plafond instellen voor het aantal personen dat in aanmerking komt voor een specifieke voorziening.

Paragraaf 3 Voorzieningen

Artikel 7 Algemene bepalingen over voorzieningen

1. Aan voorzieningen met een werkcomponent wordt de voorwaarde gesteld dat de concurrentieverhoudingen niet onverantwoord worden beïnvloed en dat verdringing niet of zo min mogelijk plaatsvindt.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

5

2. Het college kan besluiten een voorziening te beëindigen, als naar het oordeel van het college:
 - a. de voorziening niet langer noodzakelijk is voor de arbeidsinschakeling;
 - b. de voorziening onvoldoende blijkt bij te dragen aan de arbeidsinschakeling;
 - c. de belanghebbende onvoldoende medewerking verleent aan zijn arbeidsinschakeling.
3. Het college kan besluiten een voorziening te beëindigen, als:
 - a. de belanghebbende niet meer behoort tot de doelgroep van de wet dan wel deze verordening;
 - b. de belanghebbende algemeen geaccepteerde arbeid aanvaardt, waarbij geen gebruik wordt gemaakt van deze voorziening.
4. Met inachtneming van hetgeen daarover in deze verordening of de programmabegroting is bepaald, kan het college met betrekking tot voorzieningen, nadere regels stellen. Deze regels kunnen betrekking hebben op:
 - a. de voorwaarden waaronder een voorziening wordt aangeboden;
 - b. het stellen van nadere verplichtingen bij het gebruikmaken van een voorziening;
 - c. de weigeringsgronden bij het aanbieden van voorzieningen;
 - d. de intrekking of wijziging van de subsidieverlening of vaststelling;
 - e. de aanvraag, van en de besluitvorming over subsidies en premies;
 - f. de betaling van subsidies en het verlenen van voorschotten;
 - g. het vaststellen van een eigen bijdrage;
 - h. overige criteria voor het aanbieden van voorzieningen en het verstrekken van subsidies of premies.

Artikel 8 Werkstages

1. Het college kan aan uitkeringsgerechtigden een werkstage aanbieden, gericht op arbeidsinschakeling.
2. Het doel van de werkstage is het kwalificeren voor de arbeidsmarkt dan wel het voorbereiden op reguliere arbeid.
3. De werkstage duurt maximaal zes maanden en vindt plaats met behoud van uitkering. Een werkstage kan eenmaal met een zelfde periode worden verlengd indien dit noodzakelijk is voor arbeidsinschakeling.
4. Gedurende de werkstage vindt begeleiding plaats.

Artikel 9 Participatieplaats

1. Het college kan aan een uitkeringsgerechtigde voor wie de kans op inschakeling in het arbeidsproces gering is, een participatieplaats als bedoeld in artikel 10a van de wet aanbieden, met als doel belanghebbende dichter bij de arbeidsmarkt te brengen.
2. Een participatieplaats bestaat uit het met behoud van uitkering onbeloond verrichten van additionele werkzaamheden.
3. Een participatieplaats duurt maximaal zes maanden. Een participatieplaats kan maximaal driemaal met een zelfde periode worden verlengd, tot in totaal 24 maanden, indien dit noodzakelijk is voor een grotere kans op arbeidsinschakeling.
4. Gedurende in het kader van de participatieplaats verrichte werkzaamheden vindt begeleiding plaats.
5. Voor zover de belanghebbende niet beschikt over een startkwalificatie, beoordeelt het college binnen zes maanden na aanvang van de werkzaamheden in hoeverre scholing of opleiding de toegang tot de arbeidsmarkt bevordert.
Het college betreft bij deze beoordeling:
 - a. in hoeverre belanghebbende de krachten en bekwaamheden bezit om scholing of opleiding te volgen;
 - b. het oordeel van degene in wiens opdracht de belanghebbende de werkzaamheden uitvoert;
 - c. de scholingswens van belanghebbende.

Artikel 10 Participatie plaatsbijdrage

1. Indien de uitkeringsgerechtigde twaalf maanden of meer werkzaamheden in het kader van een participatieplaats als bedoeld in artikel 8 heeft verricht, kan van degene in opdracht van wie hij deze werkzaamheden uitvoert iedere zes maanden een bijdrage worden verlangd.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

6

2. De bijdrage bedraagt 50 procent van de in artikel 25 bedoelde premie.
3. De bijdrage wordt enkel verlangd voor zover aan de uitkeringsgerechtigde de premie als bedoeld in artikel 25 is uitgekeerd.
4. Geen bijdrage wordt verlangd als degene in wiens opdracht de werkzaamheden zijn verricht op andere wijze heeft bijgedragen.

Artikel 11 Detacheringsbanen

1. Het college kan aan een belanghebbende een dienstverband aanbieden, gericht op arbeidsinschakeling of participatie.
2. De werknemer wordt gedetacheerd bij een onderneming of welzijnsinstelling. De detachering wordt vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst tussen zowel werkgever en inlenende organisatie als tussen werknemer en inlenende organisatie.
3. Het college kan als werkgever van de belanghebbende optreden, dan wel een organisatie aanwijzen die in opdracht van, of namens de gemeente het werkgeverschap voor de dienstverbanden, bedoeld in het eerste lid, uitvoert.
4. Op het dienstverband, bedoeld in het eerste lid, is een bijzondere arbeidsvoorwaardenregeling van toepassing. Wanneer een organisatie wordt aangewezen om in opdracht van de gemeente het werkgeverschap uit te voeren, worden in ieder geval schriftelijke afspraken gemaakt over de van toepassing zijnde rechtspositie.
5. Indien de detacheringsbaan is gericht op participatie, wordt in overleg met de werknemer en de werkgever eenmaal per jaar bezien of voor de betreffende werknemer toch mogelijkheden zijn voor arbeidsinschakeling.

Artikel 12 Loonkostensubsidies en premies

1. Het college kan subsidie verstrekken aan de werkgever die met de belanghebbende een arbeidsovereenkomst sluit gericht op arbeidsinschakeling of participatie.
2. Indien de arbeidsovereenkomst is gericht op arbeidsinschakeling, kan het college aan de werkgever een premie verstrekken.
3. Indien de loonkostensubsidie is verstrekt met als doelstelling participatie, wordt in overleg met de werknemer en de werkgever eenmaal per jaar bezien of voor de betreffende werknemer toch mogelijkheden zijn voor arbeidsinschakeling.

Artikel 13 Werkgeversarrangement

1. Het college kan met een werkgever een overeenkomst sluiten over een pakket voorzieningen gericht op re-integratie ten behoeve van de arbeidsinschakeling van een of meer belanghebbenden. Dit pakket kan bestaan uit verschillende voorzieningen zoals in de verordening en de uitvoeringsbesluiten zijn vastgelegd.
2. Het college kan in de overeenkomst afwijken van hetgeen in de verordening of de uitvoeringsbesluiten is bepaald, voor zover dit de arbeidsinschakeling van een of meer belanghebbenden bevordert.
3. Het college kan aan een werkgever die met een belanghebbende een arbeidsovereenkomst sluit van ten minste zes maanden een no risk verzekering aanbieden.

Artikel 14 Vrijwilligerswerk

1. Het college kan ten behoeve van de uitkeringsgerechtigde die naar het oordeel van het college langdurig zal zijn aangewezen op een uitkering, vrijwilligerswerk aanbieden of het uitvoeren van vrijwilligerswerk toestaan.
2. Vrijwilligerswerk heeft als doel dat deelnemers maatschappelijk actief worden of blijven.

Artikel 15 Scholing

1. Het college kan scholing aanbieden gericht op arbeidsinschakeling.
2. Het college kan bij uitvoeringsbesluit regels stellen ten aanzien van de noodzakelijkheid van de scholing, de duur en de maximale kosten.

Artikel 16 Persoonsgebonden re-integratiebudget

1. Het college kan een subsidie verstrekken in de vorm van een op arbeidsinschakeling gericht persoonsgebonden re-integratiebudget.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

7

2. Onder een persoonsgebonden re-integratiebudget wordt verstaan een subsidie voor noodzakelijke kosten in verband met activiteiten die gericht zijn op arbeidsinschakeling.

Artikel 17 Schuldhulpverlening

1. Schuldhulpverlening kan worden aangeboden als schulden naar het oordeel van het college een belemmering kunnen vormen voor de arbeidsinschakeling van de belanghebbende en de belanghebbende ook overigens voldoet aan de voorwaarden die door het college voor schuldhulpverlening worden gesteld.
2. Schuldhulpverlening kan tevens worden aangeboden als zelfstandige voorziening wanneer schulden voor de belanghebbende een belemmering vormen voor de inzet van andere re-integratievoorzieningen.
3. Indien de schulden van een uitkeringsgerechtigde naar het oordeel van het college zijn arbeidsinschakeling belemmeren, is de uitkeringsgerechtigde verplicht mee te werken aan door het college aangeboden schuldhulpverlening.

Artikel 18 nazorg

1. Het college kan aan werkgevers bij wie belanghebbende in dienst treedt voor het verrichten van algemeen geaccepteerde arbeid, niet zijnde een voorziening als bedoeld in de artikelen 11, 12 en 13 voorzieningen bieden gericht op nazorg.

Paragraaf 4 Premies en vergoedingen

Artikel 19 Inkomstenvrijlating

1. Voor de uitkeringsgerechtigde die arbeid in deeltijd heeft of aanvaardt, waarmee een inkomen wordt verworven dat minder bedraagt dan de voor de uitkeringsgerechtigde van toepassing zijnde norm, vindt vrijlating van inkomsten uit arbeid plaats zoals bedoeld in artikel 31, tweede lid, onderdeel o van de wet waarbij het percentage wordt bepaald op 25 procent en het maximumbedrag wordt bepaald op het in de wet genoemde maximum.
2. De uitkeringsgerechtigde heeft het recht om de vrijlating op een later moment in te laten gaan dan het eerste moment waarop inkomsten zijn verdiend. De uitkeringsgerechtigde dient hiervan de gemeente bij de eerste opgave van de inkomsten schriftelijk op de hoogte te stellen.
3. Een uitkeringsgerechtigde kan eerst pas opnieuw aanspraak maken op de vrijlatingsfaciliteit indien er gedurende twaalf maanden geen recht is geweest op algemene bijstand.

Artikel 20 Uitstrooppremie werknemer

1. De uitkeringsgerechtigde met een volledige arbeidsverplichting komt in aanmerking voor een uitstrooppremie wanneer hij algemeen geaccepteerde arbeid aanvaardt, niet zijnde arbeid waarbij sprake is van een voorziening. De inkomsten uit arbeid dienen zodanig te zijn dat geen beroep meer wordt gedaan op een uitkering op grond van de wet, de IOAW of de IOAZ.
2. De uitkeringsgerechtigde met een beperkte arbeidsverplichting komt in aanmerking voor een uitstrooppremie wanneer hij algemeen geaccepteerde arbeid aanvaardt, niet zijnde arbeid waarbij sprake is van een voorziening. De omvang van het arbeidscontract dient zodanig te zijn dat het minimaal het aantal uren bedraagt waarvoor de uitkeringsgerechtigde de arbeidsverplichting was opgelegd.
3. De premie wordt eenmalig toegekend aan een uitkeringsgerechtigde die gedurende een aaneengesloten periode van zes maanden recht op uitkering heeft gehad op grond van de wet, IOAW of IOAZ en die aantoonbaar reguliere arbeid gaat verrichten hetzij in loondienst hetzij als zelfstandige. De hoogte van de premie bedraagt € 600,-.
4. Uitkeringsgerechtigden die met betrekking tot ontvangen inkomsten dan wel werkaanvaarding niet hebben voldaan aan de verplichting, genoemd in artikel 17 eerste lid van de wet dan wel artikel 13 IOAW of IOAZ, worden van het recht op de premie, genoemd in het eerste en tweede lid, uitgesloten.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

8

5. De gesubsidieerde werknemer die gedurende tenminste zes maanden werkzaam is geweest komt in aanmerking voor een uitstroompremie wanneer hij algemeen geaccepteerde arbeid aanvaardt, niet zijnde arbeid waarbij sprake is van een voorziening. De inkomsten uit arbeid dienen zodanig te zijn dat geen beroep wordt gedaan op een uitkering op grond van de wet, de IOAW, de IOAZ, de Werkloosheidswet of wachtgeldregelingen. De premie wordt eenmalig toegekend aan diegene die aantoonbaar reguliere arbeid gaat verrichten, hetzij in loondienst, hetzij als zelfstandige. De hoogte van de premie bedraagt € 600,--.
6. In het tweede, derde en vijfde lid wordt onder algemeen geaccepteerde arbeid mede begrepen arbeid op grond van een dienstbetrekking als bedoeld in hoofdstuk 2 of 3 van de Wet sociale werkvoorziening.
7. Niet eerder dan drie jaar na de datum van uitstroom in verband waarmee een uitstroompremie is toegekend kan, mits aan de overige voorwaarden is voldaan, opnieuw recht op een uitstroompremie ontstaan.

Artikel 21 Stimuleringspremie werkgever

1. Het college kan een premie verstrekken aan een werkgever die met een uitkeringsgerechtigde of een gesubsidieerde werknemer een arbeidsovereenkomst sluit waarbij geen sprake is van een voorziening.
2. Het college kan een premie verstrekken aan een werkgever die substantieel bijdraagt aan de arbeidsinschakeling van een gesubsidieerde werknemer die bij hem werkzaamheden verricht.
3. Bij uitvoeringsbesluit stelt het college regels ten aanzien van de hoogte van de premie en de voorwaarden waaronder deze wordt verstrekt.

Artikel 22 Deeltijdpremie alleenstaande ouder

1. De uitkeringsgerechtigde alleenstaande ouder met kinderen in de leeftijd van 5 tot 12 jaar, komt in ieder kalenderjaar in aanmerking voor een deeltijdpremie indien hij inkomsten uit arbeid ontvangt ter hoogte van minimaal het netto minimumloon gedurende 20 uur per week, niet zijnde arbeid waarbij sprake is van een voorziening.
2. De hoogte van de premie wordt bepaald door het aantal maanden dat in het betreffende kalenderjaar aan de in het eerste lid genoemde voorwaarden is voldaan, vermenigvuldigd met een bedrag van € 50,--.
3. Het vierde lid van artikel 20 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 23 Premies participatieplaats

1. De uitkeringsgerechtigde die met behoud van uitkering werkzaamheden als bedoeld in artikel 9 verricht, komt telkens na zes maanden in aanmerking voor een premie van 6/12 maal het maximum bedrag zoals omschreven in de eerste zin van artikel 7 onder h van de Regeling WWB, indien hij naar het oordeel van het college in die zes maanden voldoende heeft meegewerkt aan het vergroten van zijn kans op inschakeling in het arbeidsproces.
2. De participatieplaats wordt door het college aangeboden dan wel het college verleent vooraf goedkeuring aan de participatieplaats die voor een premie als bedoeld in het eerste lid in aanmerking komt.
3. Onverminderd artikel 9, vijfde lid, komt de uitkeringsgerechtigde die werkzaamheden verricht als bedoeld in het eerste lid, na zes maanden tevens in aanmerking voor een eenmalige kostenvergoeding ten behoeve van scholing. De hoogte van de kostenvergoeding bedraagt maximaal € 300,-- en wordt rechtstreeks uitbetaald aan het scholingsinstituut.

Artikel 24 Premie doorstroom naar gesubsidieerd werk

De uitkeringsgerechtigde die arbeid aanvaardt waarbij sprake is van een voorziening als bedoeld in artikel 11 en 12 komt in aanmerking voor een eenmalige doorstroompremie van € 300,--.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

9

Artikel 25 Premie seniorenbaan

1. De werknemer van 57,5 jaar of ouder doch jonger dan 65 jaar die een door het college aangeboden dienstverband als bedoeld in artikel 11 eerste lid is aangegaan, heeft recht op een activeringspremie, indien de werknemer ten minste 24 uur per week, arbeid gaat verrichten.
2. De hoogte van de activeringspremie wordt bepaald door het aantal maanden dat in het betreffende kalenderjaar het dienstverband voortduurt vermenigvuldigd met een bedrag van € 50,-. De premie wordt in de maand december in een keer uitbetaald.

Artikel 26 Overige vergoedingen

1. De belanghebbende kan in aanmerking komen voor vergoeding van kosten die naar het oordeel van het college noodzakelijk zijn in het kader van de voorziening waarvan de belanghebbende gebruik maakt.
2. Aan uitkeringsgerechtigden, van wie het college heeft vastgesteld dat een inschakeling in de arbeid vooralsnog niet tot de mogelijkheden behoort en die naar het oordeel van het college is aangewezen op alternatieve maatschappelijke activiteiten, waaronder vrijwilligerswerk zoals genoemd in artikel 14, kan een onkostenvergoeding worden verstrekt.
3. De uitkeringsgerechtigde komt in aanmerking voor deze vergoeding wanneer deze deelneemt aan activiteiten die naar het oordeel van het college bijdragen aan maatschappelijke participatie en de activiteiten minimaal gemiddeld vijf uren per week in beslag nemen, berekend over de periode van een maand.
4. De hoogte van de vergoeding bedraagt per maand 1/12 deel van de vrijgestelde kostenvergoeding op jaarbasis, zoals die is omschreven in de eerste zin van artikel 7 onder h Regeling WWB.
5. Indien door de vrijwilligersorganisatie een onkostenvergoeding wordt verstrekt, wordt deze in mindering gebracht op de in dit artikel bedoelde kostenvergoeding.

Paragraaf 4a Regelingen in verband met de wijzigingen in de WWB en intrekking van de WIJ per 1 januari 2012.

Artikel 26a Wijziging betekenis begrippen

1. Waar in deze verordening de begrippen 'alleenstaande', 'alleenstaande ouder' en 'gezin' worden gebruikt, hebben deze vanaf 1 januari 2012 dezelfde betekenis als in artikel 4 van de wet.
2. Waar in deze verordening wordt gesproken van 'gehuwde(n)' of 'gehuwdenorm' hebben deze begrippen vanaf 1 januari 2012 dezelfde betekenis als 'gezin', bedoeld in artikel 4, respectievelijk 'gezinsnorm', bedoeld in artikel 21, eerste lid, van de wet.

Artikel 26b Afwijkende bepalingen voor jongeren

In afwijking van hetgeen in deze verordening is bepaald, kunnen de volgende voorzieningen bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b van de wet niet worden ingezet voor de arbeidsinschakeling van belanghebbenden jonger dan 27 jaar:

- a. onbeloonde additionele arbeid als bedoeld in artikel 10a van de wet;
- b. de voorzieningen bedoeld in artikel 31, vijfde lid van de wet.

Paragraaf 5: Bijzondere bepalingen

Artikel 27 Inburgering

1. De voorzieningen, genoemd in deze verordening, kunnen onderdeel uitmaken van een inburgeringsprogramma, waaraan de belanghebbende op grond van de Wet inburgering verplicht dient deel te nemen.
2. Activiteiten uit het inburgeringsprogramma kunnen onderdeel uitmaken van voorzieningen, zoals genoemd in artikel 7 van de wet.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

10

Artikel 28 Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de belanghebbende afwijken van de bepalingen in deze verordening, indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 29 Voorzieningen voor kunstenaars

1. Het college kan op verzoek van een kunstenaar als bedoeld in artikel 1 van de Wet werk en inkomen kunstenaars, die woonachtig is in de gemeente Groningen, een voorziening aanbieden gericht op het bevorderen van de arbeidsinschakeling in het kader van de uitoefening van een gemengde beroepspraktijk van de kunstenaar.
2. De kunstenaar kan aanspraak maken op een voorziening indien deze naar het oordeel van het college noodzakelijk is voor het realiseren van een gemengde beroepspraktijk waarmee hij in de noodzakelijke kosten van het bestaan kan voorzien.
3. Indien de kunstenaar een beroep doet op een voorziening, is hij gehouden aan de voorwaarden of verplichtingen als bedoeld in artikel 7.
4. Indien de kunstenaar die een beroep doet op een voorziening, hiervan niet of in onvoldoende mate gebruik maakt, dan wel een of meerdere aan deze voorziening verbonden verplichtingen niet nakomt, kan het college de uitkering ingevolge de Wet werk en inkomen kunstenaars verlagen op grond van artikel 22 van de Wet werk en inkomen kunstenaars.

Artikel 30 Wet participatiebudget

In verband met de inwerkingtreding van de Wet participatiebudget met ingang van 1 januari 2009, worden de participatievoorzieningen die door het college met ingang van deze datum aan de personen zoals genoemd in artikel 1 Wet participatiebudget zijn aangeboden, in aanmerking genomen als voorzieningen gericht op participatie in welke kosten wordt voorzien door het participatiebudget ingevolge de bepaling in artikel 2, eerste lid, Wet participatiebudget.

Artikel 31 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als "Re-integratieverordening Wet werk en bijstand".

Artikel 32 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking op 1 juli 2010.
2. Met ingang van 1 juli 2010 vervalt: de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand, door de raad vastgesteld bij besluit van 29 september 2004, besluitnummer 12, in werking getreden op 1 januari 2005, opgenomen in het Gemeenteblad 2009-44.

Vastgesteld bij raadsbesluit van 26 mei 2010, nr. 7c.

Datum bekendmaking: 10 juni 2009.

Datum inwerkingtreding: 1 juli 2010.

Gemeenteblad 2010-46.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 26 mei 2010.

De griffier,

De voorzitter,

D.H. Vrieling.

Dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

11

Toelichting algemeen

Volgens de WWB krijgt het college de opdracht voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden, nuggers en Anw-ers. De WWB draagt aan de gemeenteraad op om een verordening vast te stellen waarin het beleid van de gemeente ten aanzien van haar re-integratietaken wordt neergelegd. Tevens wordt hierin de aanspraak van burgers op ondersteuning bij re-integratie geregeld.

Staatssteun

De Europese regelgeving over staatssteun kan een beperking van de mogelijkheden voor het gemeentelijke re-integratiebeleid (en het beleid m.b.t. het werkleeraanbod) opleveren. Van belang is dat per 1 januari 2009 de Europese vrijstellingsverordening werkgelegenheidssteun (nr. 2204/2002) is komen te vervallen en vervangen door de Algemene groepsvrijstellingsverordening (nr. 800/2008). Daarnaast is de de-minimisverordening (Verordening (EG) nr. 69/2001) van toepassingsteun. De vraag die dan opkomt, is of bij het toekennen van subsidies (bijv. in de vorm van loonkostensubsidies of detachingsbanen) sprake is van staatssteun. In dat geval is de gemeente namelijk gehouden om die activiteiten te melden bij de Europese commissie en gelden er allerlei voorwaarden en (informatie)verplichtingen.

In de eerste plaats geldt dat subsidies/steun aan organisaties die geen economische activiteiten verrichten (bijv. bepaalde welzijnsinstellingen), geen staatssteun in de zin van Europese regelgeving betreffen.

In de tweede plaats zijn subsidies met een **generiek** karakter niet aan te merken als staatssteun. Generiek wil zeggen, dat *niet op voorhand* bepaalde bedrijven of groepen van bedrijven of sectoren expliciet in de verordening worden uitgesloten van subsidiëring. De redactie van de artikelen uit de modelverordening (versie 16-06-2004) die gaan over detachingsbanen en loonkostensubsidies is zodanig, dat sprake is van een generieke regeling. De gemeente Groningen baseert zich in principe nog steeds op deze modelverordening.

Mede gelet op de stand van zaken in de jurisprudentie op dit punt, kan worden aangenomen dat de Re-integratieverordening Wet werk en bijstand in principe slechts generieke regelingen bevat op het gebied van re-integratiesubsidies aan organisaties.

Mocht onverhoopt in een enkel geval toch sprake zijn van een niet-generieke subsidie, dan zal de gemeente ervoor kiezen de groepsvrijstellingsverordening dan wel de de-minimisverordening toe te passen. Volgens de Handreiking Wet investeren in jongeren van Stimulansz, opgesteld in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (juni 2009), is dan evenmin een aanmelding noodzakelijk, mits men uiteraard aan de gestelde voorwaarden voldoet.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de begripsbepalingen uit de Wet werk en bijstand.

Artikel 2 Opdracht college

In het eerste lid is de opdracht aan het college vormgegeven analoog aan artikel 7 van de WWB.

In de WWB is in artikel 10, derde lid aangegeven dat de aanspraak op voorzieningen alleen geldt voor die personen die ook daadwerkelijk inwoners van de gemeente zijn, door middel van een verwijzing naar artikel 40, eerste lid van de wet.

Het tweede lid is de vertaling van de opdracht uit de WWB dat de gemeente evenwichtige aandacht aan de diverse doelgroepen moet besteden. In het beleidsplan en de uitvoeringsbesluiten komt vervolgens tot uiting hoe dit punt uitgewerkt wordt.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

12

Het derde lid geeft het college de specifieke opdracht een zodanig aanbod van voorzieningen te realiseren, dat zoveel mogelijk personen ondersteund kunnen worden.

In het vierde lid staat aangegeven dat het college flankerende voorzieningen kan treffen. Om het re-integratieproces van de belanghebbende te bevorderen, zijn soms extra voorzieningen noodzakelijk. Dat zijn de zogeheten flankerende voorzieningen gericht op het wegnemen van belemmeringen, zodat men kan deelnemen aan een traject.

De verordening bevat geen uitputtende opsomming van voorzieningen. Alle voorzieningen zijn opgenomen in de productenmap Re-integratie, Inburgering, Volwasseneducatie.

Artikel 3 Programmabegroting

Niet alle regels met betrekking tot het ondersteunen bij arbeidsinschakeling en het aanbieden van voorzieningen staan in de verordening vermeld. Onderdelen van het re-integratiebeleid worden in de programmabegroting opgenomen. Er kan ook gebruik worden gemaakt van aparte beleidsplannen en uitvoeringsbesluiten. In de programmabegroting worden de beleidsprioriteiten aangegeven alsmede de hoogte en wijze van financiering.

Artikel 4 Aanspraak op ondersteuning

Lid 1. Deze bepaling komt overeen met artikel 7, eerste lid, sub a van de WWB. Dit is de grondslag voor het uitoefenen van de re-integratietoekening en wordt daarom hier herhaald. Om aanspraak te kunnen maken op een voorziening, dient eerst vastgesteld te worden of een voorziening voor belanghebbende noodzakelijk is. Het college bepaalt of dit het geval is. De criteria die daarbij gehanteerd worden, staan beschreven in het tweede lid.

In het derde lid wordt de koppeling gelegd tussen de algemene aanspraak van de cliënt en de criteria die gehanteerd worden bij het aanbieden van voorzieningen. Hierbij wordt verwezen naar de documenten waar deze criteria geformuleerd zijn.

Waar belanghebbenden gebruik maken van voorzieningen hebben zij een aantal rechten, die wij hebben beschreven in de kaderstellende nota's. Zo hebben zij er recht op dat bij de aangeboden voorziening rekening wordt gehouden met de belastbaarheid en dat de aangeboden voorziening hen daadwerkelijk voorbereidt op reguliere arbeid.

Artikel 5 Ontheffingen arbeidsverplichtingen

In dit artikel wordt invulling gegeven aan de mogelijkheid om aan belanghebbenden geheel of gedeeltelijk ontheffing te verlenen van de in artikel 9 van de wet aangegeven verplichtingen. Het gaat dan vooral om alleenstaande ouders die arbeid of voorziening en zorg niet kunnen combineren en belanghebbenden die ouder zijn dan 57,5 jaar en die een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

Aan de alleenstaande ouder met een kind tot vijf jaar die een verzoek om ontheffing van de arbeidsverplichting indient, verleent het college op grond van artikel 9a van de wet volledige ontheffing van de verplichting om arbeid te verkrijgen en te aanvaarden. De gemeente acht het daarbij van groot belang dat die alleenstaande ouder in die periode zoveel mogelijk ondersteund wordt met scholing of opleiding, ook als die ouder al een startkwalificatie bezit. In het laatste geval kan het college bezienswaardig na overleg met de alleenstaande ouder of scholing of opleiding op een hoger niveau mogelijk is, waarbij maatwerk het uitgangspunt is. Op deze wijze wordt bevorderd dat de kans op arbeidsinschakeling maximaal is op het moment dat de ontheffing is afgelopen.

Artikel 6 Budget- en subsidieplafonds

De gemeentelijke middelen voor re-integratie zijn beperkt. Om financiële risico's te beheersen kan het college een verdeling maken van de middelen over de verschillende voorzieningen, bijvoorbeeld in de programmabegroting of het beleidsplan. Het uitgeput zijn van begrotingsposten kan echter geen reden zijn om aanvragen voor een voorziening te weigeren. Ook de memorie van toelichting bij de WWB stelt dat het ontbreken van financiële middelen alleen geen reden kan zijn voor de afwijzing van een aanvraag. Wel is het mogelijk om per voorziening een plafond in te bouwen.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

13

Hiermee kunnen financiële risico's worden voorkomen en behoudt het college de mogelijkheid om bij het bereiken van het plafond naar alternatieven te zoeken.

Bij dit artikel wordt uitgegaan van de bevoegdheid van het college om plafonds in te stellen. Een mogelijkheid is dat bij de vaststelling van de plafonds wordt verwezen naar de bedragen die in het beleidsplan of in de begroting voor de verschillende voorzieningen worden gereserveerd.

Een budgetplafond geldt voor de uitgaven die het college doet in het kader van voorzieningen. Een subsidieplafond geldt voor voorzieningen die subsidies inhouden. Een subsidieplafond moet wel bekendgemaakt worden vóór de periode waarvoor deze geldt (art. 4:27 lid 1 Awb). Hiermee kunnen we bijvoorbeeld het aantal loonkostensubsidies in aantal beperken.

Artikel 7 Algemene bepalingen over voorzieningen

In de lijn van het systeem van deze verordening strekt dit artikel ertoe enkele zaken te regelen die te maken hebben met alle voorzieningen, ook die voorzieningen die niet met name in de verordening zijn opgenomen.

Het eerste lid regelt dat er bij de inzet van voorzieningen met een werkcomponent geen verdringing plaatsvindt, of dat de concurrentieverhoudingen niet nadelig worden beïnvloed. Bij de wijze waarop wordt vastgesteld of er al dan niet sprake is van verdringing, zal het college de werkwijze volgen die bij de voormalige vormen van gesubsidieerde arbeid gebruikelijk was. Dat betekent dat een werkgever dient te verklaren dat de ondernemingsraad (of andere vorm van personeelsvertegenwoordiging) akkoord is met de plaatsing en dat er niet recentelijk ontslag van een medewerker met een zelfde soort functie op economische gronden heeft plaatsgehad. Met het UWV Werkbedrijf is afgesproken dat zij (steekproefsgewijs) deze toets op recent ontslag zal uitvoeren.

Het tweede en derde lid geven aan dat het college een voorziening kan beëindigen en in welke gevallen zij dat kan doen. Onder beëindigen wordt hierbij ook verstaan het stopzetten van de subsidie aan een werkgever of het opzeggen van de arbeidsovereenkomst bij een detacheringsbaan. Bij deze laatste wijze van beëindigen dienen vanzelfsprekend de toepasselijke bepalingen uit het arbeidsrecht en de eventueel aanwezige rechtspositieregeling in acht te worden genomen. Met dit artikel wordt tevens beoogd dat het college niet opnieuw een voorziening aanbiedt aan personen die gedurende een bepaalde - nader vast te stellen periode - gebruik van één of meerdere voorzieningen hebben gemaakt.

Het vierde lid geeft het college de bevoegdheid om aan een voorziening nadere verplichtingen te verbinden. Dit heeft met name tot doel om bij subsidieverstrekking de uitvoering zoveel mogelijk aan het college over te laten. De verplichtingen kunnen van diverse aard zijn. Zo kan bepaald worden dat een klant gedurende de deelname aan de voorziening op gezette tijden met de consultant de voortgang bespreekt.

De bepaling over het vaststellen van een eigen bijdrage heeft betrekking op de doelgroep Nuggers. Immers, van deze groep is het niet vanzelfsprekend dat zij op een laag inkomensniveau zitten. Het vragen van een eigen bijdrage, eventueel gerelateerd aan de hoogte van het inkomen, kan dan op zijn plaats zijn. Vooralsnog kiezen wij hier overigens niet voor, gezien de ervaring dat op dit moment het grootste deel van de Nuggers wel op een laag inkomensniveau zit. De hoogte van het inkomen zullen wij monitoren.

Artikel 8 Werkstages

Werkstages zijn een betrekkelijk nieuw instrument voor gemeenten om langdurig werklozen te re-integreren. Voor de term werkstage is gekozen om te benadrukken dat het gaat om een soort scholingsinstrument: niet de arbeid zelf, maar het leren werken staat centraal.

Het eerste lid van artikel 8 geeft de algemene bepaling voor het aanbieden van een werkstage.

Het tweede lid geeft nog eens specifiek aan wat het doel is van de werkstage, om het verschil met een normale arbeidsverhouding aan te geven.

In de eerste plaats kan het gaan om het kwalificeren voor de arbeidsmarkt. Het gaat dan om werkplekken die bedoeld zijn om mensen kennis en vaardigheden op te laten doen om ze voor

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

27

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

14

te bereiden op een plek op de arbeidsmarkt.

Deze werkplekken maken altijd onderdeel uit van een re-integratietraject dat gericht is op uitstroom naar regulier werk. In de tweede plaats kan het gaan om het opdoen van werkervaring direct voorafgaand aan een reguliere baan.

Het derde lid geeft de maximale duur van de werkstage aan. In beginsel gaat het daarbij om een periode van zes maanden. Dit is bedoeld om ervoor te zorgen dat de re-integratieactiviteiten gericht blijven op de inschakeling in de arbeid en dat wordt voorkomen dat er vormen van productieve arbeid ontstaan. In sommige gevallen kan een verlenging van deze periode noodzakelijk zijn om de kans op werk te vergroten. Bij een verlenging wordt uitdrukkelijk getoetst of deze noodzakelijk is om kennis en vaardigheden gericht op arbeidsinschakeling van de belanghebbende te vergroten.

In het vierde lid wordt bepaald dat er sprake moet zijn van een vorm van begeleiding. Hiermee wordt nog eens onderstreept dat het bij een werkstage niet gaat om een reguliere arbeidsverhouding.

Artikel 9 Participatieplaats

Dit artikel verwijst naar artikel 10a van de wet waarin een kader voor participatieplaatsen is geschapen, waarbij het mogelijk is deze voor langere tijd te laten voortduren. Participatieplaatsen zijn alleen bedoeld voor bijstandsgerechtigden, die vooralsnog niet bemiddelbaar zijn op de arbeidsmarkt omdat ze een grote afstand tot die arbeidsmarkt hebben ten gevolge van persoonlijke belemmeringen.

De werkzaamheden in een participatieplaats moeten aan twee voorwaarden voldoen, namelijk (1) dat de werkzaamheden in het kader van de re-integratie van betrokkene worden verricht en (2) dat het om additionele werkzaamheden gaat. Additioneel houdt in dat het een speciaal gecreëerde functie betreft of een reeds bestaande functie, mits "bovenformatief" die een uitkeringsgerechtigde alleen met speciale begeleiding kan verrichten. Het kan dus zowel een functie in het publieke als private domein zijn. Een participatieplaats is een opstap naar regulier werk, geen gewoon werk.

Het verschil met de werkstage van artikel 8 is dat, hoewel het uiteindelijke doel het verkrijgen van regulier werk is, de inzet van participatieplaatsen doorgroei van belanghebbende naar een volgende trede op de re-integratieladder beoogt. Op de volgende trede zal het accent dan meer liggen op arbeidsactivering (bijv. leerwerktrajecten, scholing, taalcursussen) of arbeidstoelating (bijv. bemiddeling, sollicitatiecursus) en uiteindelijk reguliere arbeid. De participatieplaatsen dienen perspectief te bieden aan uitkeringsgerechtigden die nog niet bemiddelbaar zijn voor regulier werk.

Het tweede lid geeft aan dat het onbeloofde werkzaamheden betreft die met behoud van uitkering worden verricht.

Het derde lid geeft de maximale uitkeringsduur aan: 24 maanden.

Het vierde lid geeft aan dat begeleiding plaatsvindt. Begeleiding is een belangrijk aspect van de participatieplaats. Het is logisch dat de gemeente regelmatig kijkt naar het functioneren van belanghebbende en beziet of de betreffende participatieplaats nog steeds de juiste weg naar werk is. Daarnaast is het belangrijk dat er goede begeleiding plaatsvindt bij het uitvoeren van de werkzaamheden. Dit is de verantwoordelijkheid van de partij bij welke belanghebbende de werkzaamheden verricht.

Het vijfde lid is een uitwerking van artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel f en artikel 10a, vijfde lid van de wet. Wanneer een uitkeringsgerechtigde niet over een startkwalificatie beschikt, dient de gemeente nadat belanghebbende zes maanden werkzaamheden op een participatieplaats heeft verricht, scholing aan te bieden die de toegang tot de arbeidsmarkt bevordert, tenzij een dergelijke scholing of opleiding de krachten en bekwaamheden van de belanghebbende te boven gaat.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

15

Artikel 10 Participatie plaatsbijdrage

In de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp Wet stimulering arbeidsparticipatie wordt aangegeven dat de regering er vanuit gaat dat degene voor wie de werkzaamheden in het kader van de participatieplaats worden verricht na het eerste jaar een vergoeding betaalt aan

het college. Immers het college heeft dan beoordeeld dat belanghebbende vooruitgang heeft laten zien en het is niet meer dan vanzelfsprekend dat de derde - die daarvan profijt heeft - een financiële bijdrage daarvoor levert (Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31577, nr. 6, p. 29). Artikel 10 is een uitwerking van dit uitgangspunt. Er kan een bijdrage in de toegekende premie als bedoeld in artikel 18a worden verlangd. Wanneer de opdrachtgever op andere wijze een bijdrage heeft geleverd, bijvoorbeeld door financiering van de (bedrijfs)scholing of levert een flinke investering in de vorm van begeleiding, hoeft geen bijdrage in de premie te worden betaald.

Artikel 11 Detacheringsbanen

De WWB houdt de mogelijkheid open om evenals in de WIW gebruikelijk was, personen een dienstverband aan te bieden om op detacheringsbasis werkervaring op te doen.

Het eerste lid biedt het mogelijk tot het aangaan van het dienstverband.

In het tweede lid wordt bepaald dat het gaat om detachering. Daarbij worden op twee vlakken afspraken gemaakt. Ten eerste tussen het inlenende bedrijf en de werkgever. Hierin worden zaken geregeld als de verhouding tot de werkgever, de hoogte van de inleenvergoeding en de wijze waarop de begeleiding wordt vormgegeven. In de overeenkomst tussen werknemer en inlener worden afspraken gemaakt over werktijden, verlof, de inhoud van het werk, etc.

In het derde lid wordt aangegeven dat de gemeente zelf als werkgever op kan treden, maar dit ook over kan laten aan een derde (bijvoorbeeld een re-integratiebedrijf).

Voor het vierde lid wordt verwezen naar de toelichting bij het artikel over werkstages.

De WWB geeft aan dat gesubsidieerde arbeid geen einddoel meer kan zijn. Toch heeft Groningen ervoor gekozen om personen, waarvoor dat nodig blijkt te zijn, een langduriger vorm van gesubsidieerde arbeid aan te bieden. Daarvoor is in het eerste lid de mogelijkheid opgenomen om een dienstverband aan te bieden dat specifiek gericht is op participatie.

Artikel 12 Loonkostensubsidies en premies

Het eerste lid geeft de basis voor de loonkostensubsidie, waarbij expliciet wordt aangegeven, dat het gaat om een voorziening voor arbeidsinschakeling of participatie.

Deze loonkostensubsidie kan primair bedoeld zijn als een participatie-instrument dat meerdere jaren in beslag kan nemen. Maar dat betekent niet dat de bemoeienis van de gemeente op hoeft te houden na het plaatsen van de werknemer. Daarom is in het derde lid de bepaling opgenomen dat in dat geval minimaal eens per jaar in overleg met de werknemer én de werkgever wordt gezien of er niet toch mogelijkheden tot uitstroom aanwezig zijn.

Voor het tweede lid wordt verwezen naar de toelichting bij het artikel over werkstages.

Artikel 13 Werkgeversarrangement

De gemeente werkt met de UWV aan een gezamenlijke benadering van werkgevers met het doel afspraken te maken over het inzetten van werkzoekenden bij het vervullen van vacatures. Omdat in veel gevallen een perfecte match nog niet tot stand kan worden gebracht zullen arrangementen met werkgevers (moeten) worden afgesloten. Deze arrangementen kunnen bijvoorbeeld inhouden dat aan bijstandsgerechtigden een vorm van scholing wordt aangeboden of extra begeleiding in de eerste periode of dat de kosten en risico's voor een werkgever gedurende een bepaalde periode worden beperkt. Ook leerwerkconstructies maken hier onderdeel van uit. Dit is in het eerste lid geregeld.

In het tweede lid wordt de mogelijkheid geboden maatwerkafspraken met werkgevers te

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

16

maken doordat in bijzondere gevallen kan worden afgeweken van hetgeen over premies, subsidies etc. in de verordening en de uitvoeringsbesluiten geregeld is.

Het derde lid biedt de mogelijkheid om een zogenoemde no risk verzekering aan te bieden. Deze verzekering dekt het risico van doorbetaling van loon bij ziekte van werknemers.

Artikel 14 Vrijwilligerswerk

Daar waar duidelijk is geworden dat activiteiten gericht op de inschakeling in de arbeid (vooralsnog) geen succes zullen hebben, wordt de belanghebbende gestimuleerd en in de gelegenheid gesteld om vrijwilligerswerk te gaan verrichten. Daar waar mensen zelf in staat zijn om zinvolle activiteiten te zoeken, zal het college kunnen volstaan om hieraan toestemming te verlenen. Daar waar mensen ondersteund moeten worden bij het zoeken naar zinvolle activiteiten, zal het college stappen nemen om zoveel mogelijk van dergelijke activiteiten te creëren en/of toegankelijk te maken. Doel van het vrijwilligerswerk is dat mensen zoveel mogelijk maatschappelijk actief moeten worden of blijven.

Artikel 15 Scholing

Scholing is bij uitstek een maatwerkinstrument, waarbij het moeilijk is vooraf algemene richtlijnen te geven die in de verordening moeten worden opgenomen. Daarom is dit artikel alleen nodig indien de gemeente op het niveau van de verordening een aantal randvoorwaarden wil formuleren, zoals die genoemd zijn in het tweede lid. Het college kan alleen scholing aanbieden indien er geen voorliggende voorzieningen bestaan op grond van andere wetten en /of regelgeving.

Artikel 16 Persoonsgebonden re-integratiebudget

Als gemeente kunnen we ervoor kiezen om onze klanten een persoonsgebonden re-integratiebudget te verstrekken. De belanghebbende krijgt daarbij zelf de mogelijkheid om onder voorwaarden een re-integratiebedrijf te kiezen.

Artikel 17 Schuldhulpverlening

Schulden kunnen een grote belemmering vormen voor arbeidsinschakeling. Daarom kan schuldhulpverlening ook als voorziening worden aangeboden. De uitkeringsgerechtigde kan worden verplicht tot het meewerken aan deze vorm van hulpverlening.

Uit de praktijk is gebleken dat er behoefte bestaat om schuldhulpverlening ook als zelfstandig re-integratie-instrument in te zetten. Het proberen rond te komen met schulden neemt belanghebbenden vaak dermate in beslag dat ze geen tijd en/of aandacht hebben voor deelname aan een regulier re-integratietraject. Bovendien motiveert het hebben van schulden niet tot het aangaan van een dienstverband omdat schuldeisers meteen het salaris afroemen. Aangezien werkgevers vaak huiverig zijn om werknemers met (niet-gesaneerde) schulden in dienst te nemen, kan schuldhulpverlening ook voor op zichzelf bemiddelbare belanghebbenden met schulden een noodzakelijk traject zijn.

Artikel 18 Nazorg

Mede gezien de beperkte budgetten is het belangrijk ervoor te zorgen dat belanghebbenden na uitstroom niet na een korte periode terugvallen in de uitkering. De gemeente kan ertoe besluiten veel aandacht te besteden aan nazorg, met als doel een werkelijk duurzame plaatsing te realiseren. Bij dit artikel is ervan uitgegaan dat nazorg geboden kan worden ná acceptatie van algemeen geaccepteerde arbeid, dus niet bij gesubsidieerde arbeid. Bij gesubsidieerde arbeid maakt begeleiding en advisering normaalgesproken al onderdeel uit van het traject.

Artikel 19 Inkomstenvrijlating

Inkomsten moeten op het moment dat deze verordening in werking treedt opgegeven worden op de maandelijkse verklaring. Mogelijk dat deze verplichting over enige tijd vervalt. Voor de maandelijkse verklaring komt dan een "Mutatieformulier" in de plaats. De inkomsten moeten dan worden opgegeven op door middel van dat formulier. Op dit formulier kan door de uitkeringsgerechtigde dan ook het moment worden aangegeven waarop de vrijlating moet ingaan. In het toegevoegde derde lid is geregeld dat een persoon niet na een zeer korte tijd na

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

17

afloop van de vrijlatingsfaciliteit weer gebruik kan maken van de vrijlating. Er bestaat opnieuw recht op de vrijlating als er gedurende een aaneengesloten periode van twaalf maanden geen beroep is gedaan op een bijstandsuitkering.

Artikel 20 Stimuleringspremie werknemer

In de WWB is in artikel 31 tweede lid onderdeel j geregeld dat jaarlijks een activeringspremie kan worden verstrekt. Deze premie is onbelast, en telt dus ook niet mee bij de toepassing van inkomensonafhankelijke regelingen. Dit is alleen het geval als in datzelfde jaar geen onkostenvergoeding voor vrijwilligerswerk is verstrekt. In dit artikel is geregeld dat een uitkeringsgerechtigde die langer dan zes maanden een uitkering heeft gehad en die uitstroomt naar reguliere arbeid, een eenmalige premie ontvangt van € 600,-.

In het tweede lid wordt aangegeven dat deze premie ook wordt verstrekt aan een uitkeringsgerechtigde met beperkte belastbaarheid die voor het aantal uren dat hij in staat wordt geacht te werken, regulier werk vindt.

In het vierde lid is geregeld dat klanten die hebben gefraudeerd, worden uitgesloten van de uitstroompremie.

In het vijfde lid is geregeld dat niet alleen uitkeringsgerechtigden in aanmerking komen voor een uitstroompremie, maar ook werknemers die met een loonkostensubsidie of door middel van detachering arbeid verrichten en gaan uitstromen naar regulier werk.

In het zesde lid is geregeld dat ook uitkeringsgerechtigden die uitstromen naar een dienstbetrekking in het kader van de Wet sociale werkvoorziening recht hebben op een uitstroompremie.

Ten slotte wordt in het zevende lid geregeld dat een bijstandsgerechtigde of gesubsidieerde werknemer hooguit een keer in de drie jaar in aanmerking komt voor een uitstroompremie. De termijn van drie jaar begint te lopen op de dag van uitstroom op grond waarvan eerder recht op uitstroompremie bestond.

Artikel 21 Stimuleringspremie werkgever

Het eerste lid van dit artikel voorziet in de mogelijkheid een premie toe te kennen aan een werkgever die een reguliere arbeidsovereenkomst sluit met een (langdurig) werkloze of een werknemer die een gesubsidieerd dienstverband heeft. Dit kan zowel gaan om een loonkostensubsidie als om een detacheringbaan. Het tweede lid biedt de mogelijkheid om aan een werkgever een premie te verstrekken wanneer door zijn inspanningen de gesubsidieerde werknemer kan uitstromen naar een reguliere baan bij een andere werkgever of wanneer hij anderszins een substantiële bijdrage aan de inschakeling in de arbeid van de betreffende werknemer heeft geleverd. De hoogte van de premie en de voorwaarden waaronder deze premie wordt verstrekt worden in een uitvoeringsbesluit geregeld.

Artikel 22 Deeltijdpremie alleenstaande ouder

Uitkeringsgerechtigde alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 5 jaar worden via de belastingen gecompenseerd (artikel 31 lid 2 sub c) WWB). Voor deze groep geldt dat de aanvullende alleenstaande ouderkorting en de combinatiekorting niet in mindering worden gebracht op de verstrekte uitkering. Een extra premie is voor deze doelgroep om het aanvaarden van deeltijdarbeid te stimuleren is dus niet nodig. Uitkeringsgerechtigde alleenstaande ouders met kinderen in de leeftijd van 5 tot 12 jaar die deeltijdwerk verrichten, worden via de belastingen niet extra gecompenseerd. Wanneer zij in staat zijn volledig uit te stromen uit de uitkering profiteren zij wel weer van de bovengenoemde aanvullende alleenstaande ouderkorting en de combinatiekorting. Teneinde ook uitkeringsgerechtigde alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 12 jaar te stimuleren arbeid en zorg te combineren is hiervoor een premie ingesteld. De premie is bedoeld als overbrugging in de jaren dat de kinderen jong zijn, gericht op uitstroom uit de uitkering op langere termijn. Bij de vaststelling van de hoogte van de premie is aansluiting gezocht bij de fiscale regeling die geldt voor alleenstaande ouders met kinderen om het effect van de armoedeval als gevolg van het verstrekken van een premie te voorkomen. Als voorwaarde wordt gesteld dat de alleenstaande ouder met kinderen jonger dan 12 jaar

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

18

minimaal 20 uur per week deeltijdarbeid moet verrichten om in aanmerking te kunnen komen voor de arbeidsinschakelingspremie.

Artikel 23 Premies participatieplaats

Wanneer een uitkeringsgerechtigde werkzaamheden in het kader van een participatieplaats verricht, komt hij iedere zes maanden in aanmerking voor een premie. Het betreft uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die op termijn wel tot arbeidsinschakeling in staat worden geacht (zie ook de toelichting bij artikel 9). Voor hen worden onder meer activiteiten georganiseerd die zorgen voor gewinning aan arbeid en arbeidsritme zoals aangekondigd in de nota "Werken, meedoen, erbij horen". Vanwege de afstand tot de arbeidsmarkt komen deze uitkeringsgerechtigden nog niet in aanmerking voor een traject dat is gericht op arbeidsactivering of arbeidstoeleiding. De afbakening van de doelgroep ten opzichte van vergoeding voor vrijwilligerswerk ligt in het feit dat alleen die vrijwilligers voor een vergoeding in aanmerking komen die zijn ontheven van de arbeidsplicht.

Teneinde diegenen die werken met behoud van uitkering te stimuleren om na afloop van zes maanden zelf het initiatief te nemen om actief te blijven is in het derde lid een eenmalige vergoeding voor scholing geregeld tot maximaal € 300,-. Dit bedrag kan door de uitkeringsgerechtigde naar eigen inzicht worden ingezet voor het volgen van een opleiding of cursus. De vergoeding kan worden toegekend naast de premie en staat los van het scholingsaanbod als bedoeld in het vijfde lid van artikel 10a van de wet (uitgewerkt in artikel 9, lid 5 van deze Re-integratieverordening).

Op grond van artikel 8, tweede lid, aanhef en onder c, van de wet dient aandacht te worden besteed aan de hoogte van de premie in relatie tot de armoedeval.

De gemeente Groningen gaat bij stimuleringspremies in principe uit van € 63,67 per maand, in geval van participatieplaatsen betekent dit € 382,- telkens na zes maanden. De staatssecretaris geeft tijdens de behandeling van het wetsontwerp Wet stimulering arbeidsparticipatie zelf aan dat bij een dergelijke premie geen armoedevaleffecten zijn te verwachten (Tweede Kamer, Handelingen 2008-2009, 31577, nr. 21, p. 1700). Al in een eerder stadium van de behandeling van dit wetsontwerp had de regering voorgerekend dat bij toekennen van de maximale premie op grond van artikel 31, tweede lid, onderdeel j, van de WWB, wel een armoedeval optreedt voor gezinnen bij uitstroom naar een voltijdbaan met minimumloon, maar niet bij deelname aan een participatieplaats (Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31577, nr.6, p. 28 – 29).

Artikel 24 Premie doorstroom naar gesubsidieerd werk

Wanneer een uitkeringsgerechtigde gesubsidieerde arbeid als bedoeld in de artikelen 11 en 12 gaat verrichten betekent dit niet alleen een grote stap in de richting van reguliere arbeid, maar ook een grote verandering in het leven van een persoon die – wellicht jarenlang – was aangewezen op een uitkering. Om het maken van die stap te stimuleren wordt eenmalig een activeringspremie van € 300,- verstrekt. Zoals gezegd is de premie alleen bedoeld voor de overstap van uitkering naar gesubsidieerde arbeid: wanneer een gesubsidieerde werknemer bijvoorbeeld overstapt naar een andere gesubsidieerde baan of van een door de gemeente aangeboden baan op detachingsbasis naar een baan met loonkostensubsidie komt hij *niet* in aanmerking voor deze premie.

Artikel 25 Premie seniorenbaan

Sinds enige tijd kent de gemeente de participatievoorziening: seniorenbaan. Dit is een WWB-dienstverband dat de oudere bijstandsgerechtigde krijgt aangeboden als deze persoon een substantieel aantal arbeidsuren kan/gaat verrichten in de sfeer van maatschappelijk nuttige activiteiten. Dit in het kader van de in de samenleving gevoelde behoefte om de oudere werknemer langer aan het werk te houden dan wel te laten participeren in de samenleving. De senior heeft een dienstverband met de Stichting WeerWerk tot maximaal zijn 65e jaar en ontvangt het minimumloon. Aangezien het, ondanks de naar verwachting steeds toenemende krapte op de arbeidsmarkt, voor deze groep gesubsidieerde werknemers toch zeer moeilijk zal zijn om uit te stromen naar een reguliere baan (met de daaraan verbonden voordelen als loonsverhoging en carrièrekansen), wordt een activeringspremie van € 50,- per

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

19

maand, uit te betalen aan het einde van het kalenderjaar op zijn plaats geacht.

Artikel 26 Overige vergoedingen

Het is denkbaar dat de gemeente, ter stimulering van de arbeidsinschakeling, besluit diverse kosten te vergoeden voor activiteiten die daaraan bijdragen. Dit is in het eerste lid geregeld. In het tweede lid is geregeld dat uitkeringsgerechtigden die geen arbeidsverplichting meer hebben en andersoortige (maatschappelijke) activiteiten gaan verrichten, een onkostenvergoeding kunnen krijgen ter hoogte van het bedrag dat in de wet staat aangegeven als maximaal vrij te laten forfaitaire onkostenvergoeding in het kader van vrijwilligerswerk.

Deze activiteiten moeten dan wel door het college zijn erkend als zijnde maatschappelijke activiteiten. Dit is geregeld in het derde lid.

Artikel 26a

Dit artikel regelt dat de begrippen 'alleenstaande', 'alleenstaande ouder' en 'gezin' per 1 januari 2012 in die verordening dezelfde betekenis hebben als in de gewijzigde WWB. Vervolgens is bepaald dat voor 'gehuwden' en 'gehuwdennorm' moet worden gelezen en 'gezin' resp. 'gezinsnorm', omdat onder het nieuwe regime niet meer de gehuwden maar het gezin de norm is waarmee gewerkt moet worden'.

Artikel 26b

Een aantal re-integratievoorzieningen of -instrumenten is van rechtswege niet van toepassing op jongeren tot 27 jaar. Dit zijn: inkomstenvrijlating, premies, vrijlating van onkostenvergoedingen voor vrijwilligerswerk en plaatsing in participatieplaatsen. Het niet mogen toekennen van bijvoorbeeld een inkomstenvrijlating of premie geldt ook voor alleenstaande ouders jonger dan 27 jaar. Deze beperkingen waren al opgenomen in de Verordening Werkleeraanbod WIJ. Deze beperking van het instrumentarium voor jongeren is voor de duidelijkheid opgenomen in dit artikel.

Artikel 27 Inburgering

Voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling en voorzieningen in het kader van de inburgering zullen steeds vaker gezamenlijk en in samenhang worden aangeboden. Dat betekent dat - integratievoorzieningen, zoals die in deze verordening zijn beschreven, ook deel uit kunnen maken van een inburgeringsprogramma op grond van de Wet inburgering (WI). Omgekeerd geldt ook dat delen van het inburgeringsprogramma of het volledige inburgeringsprogramma onderdeel kunnen uitmaken van het re-integratietraject van belanghebbende. In dat geval zullen (ten aanzien van uitkeringsgerechtigden) de verplichtingen die verbonden zijn aan de WWB zich uitstrekken tot de activiteiten in het kader van de WI.

Artikel 28 Hardheidsclausule

Met dit artikel wordt het voor het college mogelijk om in geval van "kennelijke hardheid" af te wijken van de bepalingen uit deze verordening.

Artikel 29 Voorzieningen voor kunstenaars

In artikel 21, vierde lid van de Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) is bepaald, dat de gemeenteraad bij verordening regels moet stellen met betrekking tot het aanbieden van voorzieningen aan kunstenaars die daar om verzoeken, gericht op het bevorderen van de arbeidsinschakeling in het kader van de uitoefening van een gemengde beroepspraktijk. Door het opnemen van artikel 25 in de verordening wordt hieraan voldaan. Dit artikel strekt ertoe dat kunstenaars in voorkomende gevallen een beroep kunnen doen op activerende middelen uit het werkdeel van het WWB-budget ter versterking van het niet-kunstgerelateerde deel van de gemengde beroepspraktijk. Een verzoek hiertoe moet de kunstenaar indienen bij het college van de gemeente waar de kunstenaar zijn woonplaats heeft (dus niet per definitie bij de centrumgemeente!).

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

20

Vaak zal een kunstenaar besluiten om een beroep te doen op deze middelen als duidelijk is geworden dat het ook op termijn niet mogelijk is om uitsluitend via inkomsten uit de aan kunst gerelateerde activiteiten in de kosten van het levensonderhoud te voorzien.

Indien het om de situatie gaat waarin de kunstenaar niet woonachtig is in de centrumgemeente, ligt het voor de hand dat het college van de woongemeente desgewenst advies vraagt aan de centrumgemeente waar de kunstenaar uitkering ontvangt over de wenselijkheid van de toekenning van de gevraagde voorziening.

Anders dan in de WWB, waar een dergelijke voorziening verplichtend door het college wordt opgelegd, heeft de voorziening in het kader van de WWIK een vrijwillig karakter. De kunstenaar die een beroep doet op een voorziening is uiteraard (wel) verplicht om van een aangeboden voorziening daadwerkelijk gebruik te maken. Het is aan het college om te bepalen welk aanbod passend is. Hierbij geldt dat het moet gaan om de kortste weg naar duurzame arbeidsparticipatie (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 574, nr. 3). De kunstenaar die een beroep doet op een voorziening dient zich te houden aan de in de overeenkomst of het besluit neergelegde bepalingen c.q. voorwaarden (artikel 5, derde lid). Verder zijn de algemene bepalingen van artikel 7 van toepassing. Maakt de kunstenaar niet of onvoldoende gebruik van de aangeboden voorziening of voldoet hij niet aan andere opgelegde verplichtingen dan is het op grond van artikel 22 van de WWIK mogelijk een maatregel op te leggen. Daarnaast kan worden overeengekomen dat de kunstenaar bij voortijdig afbreken - of niet voldoende nakomen - van het traject, de trajectkosten geheel of gedeeltelijk terugbetaalt.

Artikel 30 Wet participatiebudget

Voor zover nodig voorziet dit artikel in een instemming van de raad om de kosten voor een participatievoorziening in gevallen waarin deze voorziening het strikte kader voor een re-integratievoorziening als bedoeld in artikel 3, vierde lid, sub d, van de Wet participatiebudget te boven gaat, ten laste te brengen van het participatiebudget. Deze wet biedt aan het college de mogelijkheid om aan een ruimere doelgroep van personen participatievoorzieningen aan te bieden dan op grond van de WWB, de IOAW of de IOAZ. Zoals wel voor de re-integratievoorzieningen op grond van deze drie laatst genoemde wetten is voorgeschreven, geldt hier niet de voorwaarde dat deze participatievoorzieningen (inhoudelijk) bij verordening door de raad moeten worden vastgesteld. Overigens is de verwachting dat het college van deze nieuwe bevoegdheid op grond van de Wet participatiebudget slechts in bijzondere gevallen gebruik gaat maken.

Met betrekking tot het afgelopen kalenderjaar 2009 biedt deze bepaling (voor zover nodig) een grondslag om reeds gemaakte kosten die niet onder het beperktere begrip re-integratievoorziening maar wel onder het ruimere begrip participatievoorziening gekwalificeerd kunnen worden, ten laste te brengen van het participatiebudget. Over de besteding van daarmee gemoeide gelden zal het college aan de raad verantwoording moeten afleggen. In de regel zal ook vooraf in een beleidsplan of in een programma in de programmabegroting inhoudelijke instemming van de raad worden gevraagd.

Artikel 31 Citeertitel

Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 32 Inwerkingtreding

Onder intrekking van de 'oude' verordening treedt de nieuwe re-integratieverordening per 1 juli 2010 in werking.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Wijziging re-integratieverordening Wet werk en bijstand

21

Gemeentebladnummer: 2012 - 11
2012 - 12
2012 - 13
2012 - 14

Datum bekendmaking:	Projectomschrijving:	Registratienummer:
2 februari 2012	Verordening tijdelijke regels Aanscherping Wet werk en bijstand	GR 11.2888407

Verordening tijdelijke regels Aanscherping Wet werk en bijstand

De raad van de gemeente Groningen maakt bekend:

dat hij in zijn vergadering van 25 januari 2012, besluitnummer 8d, de Verordening tijdelijke regels Aanscherping Wet werk en bijstand heeft vastgesteld.

De Verordening voorziet in de strikt noodzakelijke technische aanpassingen van de verordeningen die op grond van de Wet werk en bijstand zijn vastgesteld, vanwege de invoering van de 'Wet tot wijziging van de Wet werk en bijstand en samenvoeging van die wet met de Wet investeren in jongeren gericht op bevordering van deelname aan de arbeidsmarkt en vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van uitkeringsgerechtigden' met ingang van 1 januari 2012.

Inwerkingtreding en inzage

Het raadsbesluit is in werking getreden op 1 januari 2012.

Het raadsbesluit ligt vanaf vandaag voor iedereen ter inzage en is kosteloos verkrijgbaar bij het Gemeentelijk Informatie Centrum (GIC), Kreupelstraat 1 (De Prefectenhof) te Groningen: open op maandag van 13.00-16.00 uur, dinsdag tot en met vrijdag van 9.00-16.00 uur, op donderdag ook van 18.00- 20.00 uur.

Re-integratieverordening Wet werk en bijstand

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en . . .

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 25-06-12

Raadscommissie W&I

Datum raadscommissie 12-06-12

Publiciteit Persbericht PB

Bijlagen div.

Registratienr. RO 12.3084732

Datum B&W besluit 22-05-2012

Portefeuillehouder Schroor

Steller Erwin Vening

Telefoon 367 84 42

E-mail erwven1r@groningen.nl

Onderwerp

Marktanalyse bedrijventerreinen: naar een nieuwe en vraaggerichte strategie

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. kennis te nemen van het onderzoek door de STEC Groep en Bureau Louter met betrekking tot de marktanalyse bedrijventerreinen;
- II. de strategie op hoofdlijnen voor de verschillende bedrijventerreinen vast te stellen;
- III. de inbreng van de gemeente Groningen voor de uitwerking van de afspraken met betrekking tot bedrijventerreinen in regionaal verband vast te stellen.

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Classificatienr.

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en . . .

2

Publiekssamenvatting

Door de economische ontwikkeling van de afgelopen jaren is er sprake van een fors overaanbod van woningbouw-, kantoren- en bedrijvenlocaties in de stad en de regio. Voor de bedrijventerreinen is in het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisie 2011-2014 (januari 2011) aangegeven dat we de ontwikkelingen op dit gebied nader gaan analyseren. In de zomer is een onderzoek gestart (samen met de Regio Groningen-Assen) door de bureaus Louter en STEC om de vraagontwikkeling zowel kwantitatief als kwalitatief beter in beeld te kunnen krijgen. Dit onderzoek is nu afgerond en de betreffende rapportages liggen ter informatie voor.

In dit raadsvoorstel gaan we in op deze analyses en de adviezen die door STEC gedaan worden en vertalen deze naar een voorstel voor een nieuwe strategie voor de bedrijventerreinen in de stad. Een strategie die moet leiden tot een beter evenwicht tussen vraag en aanbod, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. Daarbij worden voorstellen gedaan ten aanzien van het overaanbod aan bedrijventerreinen (schrappen, faseren en herprofilieren) maar doen we ook voorstellen om de marktpotentie van bedrijventerreinen te vergroten. Daarnaast gaan we ook in op de afspraken die in regionaal verband in voorbereiding zijn en onze voorgestelde inbreng daarin. Uiteraard geven we ook inzicht in de financiële consequenties en leggen we de relatie met de jaarrekening 2011 waarin we reeds een verliesvoorziening hebben getroffen voor de afwaardering van gronden.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. kennis te nemen van het onderzoek door de STEC Groep en Bureau Louter met betrekking tot de marktanalyse bedrijventerreinen;
- II. de strategie op hoofdlijnen voor de verschillende bedrijventerreinen vast te stellen;
- III. de inbreng van de gemeente Groningen voor de uitwerking van de afspraken met betrekking tot bedrijventerreinen in regionaal verband vast te stellen.

Inleiding

In het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisie (MUST) 2011-2014 (vastgesteld door de raad in januari 2011) is uiteengezet dat er een fors overaanbod is van woningbouw-, kantoren- en bedrijvenlocaties in de stad en de regio. Voor de bedrijventerreinen is in het MUST aangegeven dat we de marktvaart nader gaan analyseren. In september vorig jaar is hiertoe een onderzoek gestart met als doel inzicht te verkrijgen in de kwaliteit en kwantiteit van de toekomstige vraag naar bedrijventerreinen in relatie tot en afstemming met het geplande aanbod. Het onderzoek, dat samen met de Regio Groningen-Assen is weggezet, is uitgevoerd door de STEC Groep in combinatie met Bureau Louter.

Inmiddels zijn de onderzoeken definitief afgerond en zijn de rapportages van Louter en STEC opgeleverd. In bijlage 3 wordt een beknopte samenvatting en toelichting gegeven van deze onderzoeken. Uiteraard zijn de betreffende rapportages zelf ook beschikbaar (zie visietrommel).

Beoogd resultaat

In dit raadsvoorstel worden allereerst de belangrijkste conclusies vanuit de marktanalyse weergegeven. Vervolgens worden de adviezen die STEC gedaan heeft beschreven evenals hun advies om te komen tot het schrappen en faseren van bedrijventerreinen. Mede op basis van deze adviezen komen we in paragraaf 2 tot een aantal voorstellen voor een nieuwe strategie voor de bedrijventerreinen in de stad. Een strategie die moet leiden tot een beter evenwicht tussen vraag en aanbod, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. Daarbij stellen we keuzes voor ten aanzien van het overaanbod aan bedrijventerreinen (schrappen, faseren en herprofilieren) maar leggen we ook een strategie voor om de marktpotentie van bedrijven-

terreinen te vergroten. Tot slot gaan we in paragraaf 3 in op de afspraken die in regionaal verband in voorbereiding zijn en onze voorgestelde inbreng daarin.

1.1. Belangrijkste conclusies vanuit de marktanalyse voor de stad Groningen.

Hieronder worden de belangrijkste conclusies vanuit de marktanalyse door STEC en Louter weergegeven:

- de uitgifte van bedrijventerreinen is de afgelopen jaren fors teruggelopen;
- de prognoses laten een lagere toekomstige groei van de werkgelegenheid zien;
- de groei concentreert zich verder in de stad Groningen en (beperkt) in Assen;
- groeiexpectatie met name in de sectoren: kennisintensieve diensten, zorg/onderwijs en non-profitsector (groot deel ook zzp);
- de verwachte vraag naar bedrijventerreinen ligt in de toekomst op een structureel lager niveau en varieert tussen de 81 en 97 hectare voor de periode tot 2030;
- de verwachte vraag naar niet-bedrijventerreinen (ook andere werkfuncties) ligt tussen de 91 en 115 ha. Daarbij wordt een verschuiving voorzien van monofunctionele- naar multifunctionele werklocaties en een sterke behoefte aan locaties gerelateerd aan zorg en onderwijs, dienstverlening en (in mindere mate) kleinschalige locaties waar gewoond en gewerkt kan worden;
- het aanbod aan harde en zachte plannen voor bedrijventerreinen bedraagt ca. 300 ha en daarmee is sprake van een forse disbalans tussen vraag-aanbod van bedrijventerreinen;
- het aanbod lijkt daarnaast in kwalitatieve zin niet goed te passen bij de verwachte vraag en differentiatie is nodig;
- vanuit de analyse wordt geconcludeerd dat keuzes gemaakt moeten worden in het aanbod (schrappen, faseren, verkleuren).

1.2 Adviezen STEC voor een succesvolle werklocatiestrategie.

Naast een uitgebreide kwantitatieve en kwalitatieve analyse door beide bureau's heeft STEC ook een advies gegeven om te komen tot een verbetering van de bedrijventerreinenstrategie. Een toelichting hierop en een overzicht van de (beleids)consequenties is opgenomen in de samenvatting (bijlage 3). Hieronder de adviezen en een korte omschrijving.

1. *Ga bij de vraag naar werklocaties uit van een bandbreedte in de vraag van 81 tot 97 ha (tot 2030).*
De ramingen geven aan dat de vraag sterk vermindert en verandert. Dat betekent een omslag in denken: minder uitgaan van groei, focus op het bestaande en het afstemmen van het aanbod op de behoefte.
2. *Koers op hoofdlijnen en monitor om bij te sturen.*
De toekomst is, zeker in deze tijd, lastig te voorspellen. Daarom sturen op hoofdlijnen, zoeken naar flexibiliteit in het aanbod en het frequent monitoren van de ontwikkelingen om bij te sturen.
3. *Groningen heeft de beste kansen: zet daarop in.*
De stad heeft een belangrijke centrumfunctie voor de regio en daarnaast speelt de tendens dat de economie zich meer en meer concentreert in stedelijke gebieden. In dat kader is het belangrijk om flexibel en vraaggericht om te gaan met het aanbod en onderscheidende werkmilieus te creëren.
4. *Houd naast uw speerpunten vooral aandacht voor kleine ondernemers.*
De economische kracht van Groningen is tweekoppig, enerzijds een beperkt aantal grote spelers en anderzijds een groot aantal kleine bedrijven. Dit betekent flexibiliteit in het aanbod (o.a. meer kleinschalig). Daarnaast ontwikkelingen van groeisectoren monitoren.
5. *Ontwikkel nieuwe concepten die aansluiten bij de kwalitatieve vraag.*
De veranderende vraag leidt tot een grotere diversiteit aan vestigingsmilieus en vraagt om het aanbieden van meer diversiteit en locaties met een duidelijk profiel.

6. *Economische keuzes in samenhang met financiële keuzes.*
Laat economische overwegingen leidend zijn in de strategie voor bedrijventerreinen en zoek versterking van het onderscheidende vermogen van locaties.
7. *Kies tussen plannen.*
De markt vraag verandert en vermindert. Er zullen locaties geschrapt moeten worden die nu nog in de planning zijn opgenomen. Daarnaast zullen locaties moeten worden geherprofileerd.
8. *Hanteer de SER-ladder in de planning en de uitgifte van uw werklocaties.*
De SER-ladder voor bedrijventerreinen vormt een pakket maatregelen om duurzaam en zorgvuldig ruimtegebruik te stimuleren. Voor nieuwe bedrijventerreinen moet de behoefte zowel kwantitatief als kwalitatief worden aangetoond. Daarnaast moet ook het bestaande aanbod in de behoefte worden meegenomen.
9. *Zonder regionale instemming lukt het niet.*
Gezien het totale overaanbod in de regio is een juiste en stringente afstemming noodzakelijk. Besluiten over het verder brengen van bedrijventerreinen moeten gebonden zijn aan regionale instemming, wat verder gaat als het huidige informeren.

1.3 Voorstel STEC: schrappen, faseren en herprofilen van bedrijventerreinen.

Het advies van de STEC Groep aan de gemeente Groningen is om waar mogelijk te komen tot faseren, schrappen en herprofilering van bedrijventerreinen in de stad. De voorzet die STEC geeft is om in totaal zo'n 190 hectare te schrappen in het gemeentelijke aanbod. Het gaat daarbij om Meerstad, Westpoort fase 1c en fase 2. Daarnaast is het voorstel om Roodehaan (fase 2 en 3) pas te ontwikkelen wanneer er aantoonbaar voldoende markt vraag is die niet elders te faciliteren is. Dit voorstel is ook gedaan in het licht van het proces om regionaal te komen tot een plan-reductie van het overaanbod. In dat kader heeft STEC ook voor de regio vergelijkbare voorstellen gemaakt. Verhoudingsgewijs levert de gemeente Groningen ten opzichte van het totaal van de regio iets meer in. We beschouwen de Regio Groningen-Assen als één entiteit en kiezen voor de beste locaties. Dat wil zeggen dat we vraag en aanbod kwantitatief en kwalitatief zo goed mogelijk op elkaar afstemmen. We schrappen daarom locaties in segmenten met veel overaanbod en zetten in op locaties en segmenten met veel vraag. Zo is in Groningen veel vraag naar functies die zich op niet-bedrijventerreinen vestigen. Daarom schrappen we relatief veel locaties als bedrijventerrein. Vervolgens wijst STEC op de kansen die er wellicht zijn voor verkleuring en segmentering van het surplus aan bedrijventerreinen richting andersoortige werklocaties. Werklocaties die ruimte bieden voor sectoren waar nog groei verwacht wordt (dienstverlening, zorg en educatie). Daarbij is niet gekeken naar het nu bestaande of geplande aanbod in die segmenten.

2. Naar een "vraaggerichte werklocatiestrategie" voor de gemeente Groningen.

Op basis van de marktanalyse concluderen we dat er sprake is van een veranderende markt-vraag, van een lager uitgifte tempo en uitblijvende vraag en daarmee van een fors overaanbod aan bedrijventerreinen. Deze uitkomsten vragen om ingrijpende keuzes ten aanzien van het (geplande) aanbod aan bedrijventerreinen. Daarnaast concluderen we dat de huidige marktomsomstandigheden en de verwachte kwalitatieve ontwikkeling daarin vragen om een nieuwe strategie ten aanzien van de bedrijventerreinen in onze stad en de regio.

Hieronder komen we tot voorstellen voor een nieuwe en vraaggerichte strategie voor onze bedrijventerreinen en werklocaties. Uitgangspunten daarbij zijn dat we de toekomstige vraag zo goed mogelijk kunnen en willen faciliteren met een toegespitst en vraaggericht aanbod en dat we het overaanbod willen terugbrengen teneinde een gezonde marktsituatie te realiseren. In de uitwerking naar een definitief voorstel vormen de adviezen van STEC het vertrekpunt maar hebben we ook andere relevante ontwikkelingen en zaken betrokken. Dat geldt voor de bredere integrale afweging en samenhang met de ontwikkelingen rond woningbouw, kantoren en

verkeer (MUST-traject) en uiteraard ook voor de afspraken die in ontwikkeling zijn in regioverband. Verder hebben we de recente besluitvorming rond gemeentelijke projecten betrokken (o.a. Meerstad, Europapark).

Ruimtevrage voor groeisectoren.

Op basis van de prognoses wordt nog aanzienlijke groei verwacht voor functies als zorg/onderwijs/kantoren/wonen-werken. STEC oppert de mogelijkheid om bepaalde bedrijventerreinen te verkleuren.

In dat kader hebben we in grote lijnen gekeken naar de beschikbare ontwikkelruimte voor deze sectoren en de mogelijkheden voor een eventuele verkleuring van geplande bedrijventerreinen. Hieruit komt naar voren dat voor deze functies nog voldoende ontwikkelruimte in de bestaande stad beschikbaar is, danwel dat andere nog te ontwikkelen locaties (ook op lange termijn) beter passend zijn voor deze vraag. In grote lijnen kan worden gesteld dat deze functies meer georiënteerd zijn op de (binnen)stad dan op de locaties aan de rand. Conclusie is dan ook dat de verwachte ruimtevrage voor groeisectoren geen of slechts zeer beperkt mogelijkheden biedt voor verkleuring van geplande bedrijventerreinen.

Monitoren van vraag en aanbod.

In het advies van STEC wordt aandacht gevraagd voor het monitoren van de ontwikkelingen in het aanbod (ook bestaande markt) en de vraag. In dat licht kunnen we melden dat we in mei de afronding verwachten van de eerste vastgoedmonitor. Deze monitor is opgezet in het verlengde van de vorig jaar vastgestelde structuurvisie kantoren. Bij de uitwerking daarvan hebben we er echter voor gekozen om niet alleen de kantorenmarkt mee te nemen maar ook de bedrijfsruimtemarkt. We verwachten deze monitor rond de zomer u te kunnen toezenden.

Huisvestingswensen van ondernemers in de stad Groningen.

Voor een beter inzicht in de huisvestingswensen van ondernemers en welke werklocatieconcepten men wenselijk acht hebben we momenteel een afstudeeronderzoek lopen van een student van de RuG. De uitkomsten van dit onderzoek betrekken we in de verdere uitwerking van de strategie.

2.1 Vraag en aanbod in balans.

Het geplande aanbod aan bedrijventerreinen (zowel harde als zachte plannen) is bijna 300 ha (netto). De verwachte vraag op basis van de prognoses is een kleine 100 ha voor de komende 20 jaar. In de voorgestelde strategie (zie onder) is het voorstel om bijna 100 ha definitief als bedrijventerrein te schrappen. De locaties die geschrapt worden zijn: Westpoort fase 2 (75 ha), Meerstad (deels, 15 ha) en Heldenpark (7 ha). Daarbij geldt dat de vermindering van het aanbod bij Meerstad al gerealiseerd is met de herziening van de plannen en de grondexploitatie (raadsbesluit januari 2012). De keuze om Westpoort fase 2 niet te ontwikkelen heeft ons er toe gebracht de grond hiervan af te waarden met 11 miljoen euro tot agrarische waarde.

Dit bedrag is verwerkt in de jaarrekening 2011. Voor het Heldenpark geldt dat de grond geen hoge economische waarde heeft.

Daarmee blijft sprake van een relatief groot overaanbod. Daarvan stellen we voor een groot deel pas na 2020 in ontwikkeling te nemen en pas wanneer daar daadwerkelijk vraag naar is.

Dit betreft de locaties: Meerstad (75 ha), Roodehaan fase 2/3 (14 ha) en Westpoort fase 1c (deels, 12 ha). Voor Meerstad is dit conform de recente besluitvorming. Voor Roodehaan betekent dit een herfasering waarvan de vertaling nog moet plaatsvinden in een nieuwe grondexploitatie. Voor Westpoort fase 1c geldt dat een deel daarvan nog in eigendom is van de Suikerunie en gezien de omstandigheden kiezen we de strategie om deze grond voorlopig niet aan te kopen en uit de grondexploitatie te halen. Consequentie is wel dat de afspraken met de Suikerunie moeten herzien.

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en . . .

6

	Aanbod	In ontwikkeling (actief)	Faseren (passief)	Schrappen
Zernike Science Park	13,6	13,6		
Eemspoort	9,4	9,4		
Roodehaan	27,4	13	14,4	
Westpoort fase 1	69,3	57,3	12	
Westpoort fase 2	75			75
Hoendiep Noord	2	2		
Heldenpark	7			7
Meerstad	90		75,0	15
	293,7	95,3	101,4	97

Met deze strategie gaan we minder ver in het definitief schrappen van locaties dan wat de STEC groep adviseert. We kiezen er voor een groter deel van het programma als (mogelijk) toekomstig aanbod overeind te houden. Belangrijkste reden hiervoor is dat we naar de toekomst toe flexibiliteit en ruimte willen behouden en goed in te kunnen spelen op mogelijke vragen vanuit de markt. Daar komt bij dat we niet in een situatie willen belanden zoals we die het afgelopen decennium hebben gehad van wel vraag maar geen aanbod en dus geen "nee" willen verkopen. Tot slot zien we op een aantal terreinen kansen die niet direct terugkomen in de prognoses maar die mogelijk wel een aanzienlijke ruimtevraag met zich meebrengen. Dit betreft onder andere kansen rond data-warehousing, waar voor Westpoort een businesscase wordt uitgewerkt, en kansen rond energie en energietransitieparken waar diverse ontwikkelingen en initiatieven op dit moment spelen.

Het schrappen danwel herfaseren van bedrijventerreinen brengt, samen met de vertraagde uitgifte van de andere locaties, forse financiële consequenties met zich mee. Een toelichting hierop geven we verder op in dit raadsvoorstel (onder financiële consequenties).

Voorstel 1: De strategie op hoofdlijnen voor de verschillende bedrijventerreinen vast te stellen.

Toelichting: hieronder wordt per locatie de voorgestelde strategie op hoofdlijnen beschreven. Uitwerking zal plaatsvinden in de verschillende projecten.

- Meerstad: het programma aan bedrijventerreinen is teruggebracht van 130 ha naar 85 ha. Netto betekent dit dat er 15 ha aan de "zachte voorraad" wordt onttrokken (90 ha naar 75 ha). Daarnaast staat het programma pas na 2023 in de planning. Te zijner tijd zal nagedacht moeten worden over nadere invulling van het programma (omvang, planning maar met name ook het zoeken van concepten die aansluiten bij de vraag). Vorenstaande strategie komt overeen met de recent herziene plannen (en grondexploitatie) voor Meerstad.
- Westpoort fase 2: het programma wordt teruggebracht van 75 ha (netto) naar 0 ha. Het vastgestelde bestemmingsplan blijft voorlopig gewoon fungeren, maar met de ontwikkeling gaan we niet verder. Mogelijk dat op termijn deze locatie wel weer in beeld kan komen voor grootschalige datacenter-ontwikkelingen. Dit gebied is door de nabijheid van het trafo-station en de route van de Tyco-kabel kansrijk, de focus voor data-warehousing verschuift echter naar Westpoort fase 1b. Komende tijd zal onderzocht worden welke alternatieve ontwikkelmogelijkheden er zijn voor dit gebied. Het voorstel om de grond (NIEGG) af te waarden tot agrarische waarde is opgenomen in de jaarrekening voor 2011.
- Westpoort fase 1: Voor fase 1a (middengedeelte) houden we het programma grotendeels in stand. Wel gaan we kritisch kijken naar de profilering, mogelijk dat delen van het

terrein een ander profiel kunnen krijgen die beter aansluit bij de verwachte vraag. In het kader van de herziening van het bestemmingsplan zullen we dit komende tijd oppakken. Voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels gestart en de planning is om najaar 2012 de concept-versie in procedure te brengen. Voor fase 1b (westelijke deel) wordt momenteel een businesscase opgesteld voor data-warehousing. Voor fase 1c (oostelijke deel) is het voorstel om een deel (ca. 12 ha) voorlopig niet te ontwikkelen. Dit deel is nog in eigendom van de Suikerunie waarmee een bestuurlijke afspraak is gemaakt. Het voorstel is om deze grond (voorlopig) niet aan te kopen en dit deel uit exploitatie te halen. Het resterende deel van fase 1c zal gefaseerd in ontwikkeling worden gebracht. Daarbij is de gedachte om langs de reeds bestaande danwel aangelegde infrastructuur in kleine stappen aanbod op de markt te brengen (deels kleinschalig, deels wonen/werken). Dit om stapsgewijs en flexibel aan te sluiten bij de zich aandienende vraag.

- Zernike Science Park: Voor verdere ontwikkeling wordt gefocust op de aansluiting bij de planontwikkeling rond de Energy Academy en EnTranCe (proeftuin voor energie waar inmiddels voorbehandeling is aangevraagd). Komende tijd zal de planvorming en profilering rond de Energy Campus verder vorm krijgen en wordt gewerkt aan het opstellen van een visie-document waarin ambities en afspraken van de partners worden vastgelegd. In dat kader is het mogelijk dat ook het bestaande bestemmingsplan c.q. stedenbouwkundig plan aanpassing behoeft om de marktpotentie van Zernike te vergroten. Bij de herziening van de grondexploitatie in 2011 is overigens al 10 ha afgeboekt. Deze 10 ha is in mindering gebracht op het geplande aanbod (nog 13 ha netto uitgeefbaar).
- Roodehaan: de 1^e fase (13 ha) is sinds kort in uitgifte. Fase 2 en 3 (totaal 14,4 ha) worden pas na 2020 voorzien. Een forse herprofilering van dit gebied is voorlopig niet nodig. Wel zal in de herziening van het bestemmingsplan nog goed gekeken worden naar flexibiliteit en aansluiting bij de vraag. Daarnaast wordt gekeken of in het kader van het vervallen van de zuidtangent het gebied kan opschuiven richting de A7 waardoor het een betere positionering krijgt. Daarbij wordt afgezien van een uitbreiding van het gebied.
- Eemspoort: fase 2b is in 2011 in uitgifte genomen. Ook hier zal in het kader van de herziening van het bestemmingsplan kritisch naar de programmering gekeken worden, maar is forse herprofilering niet aan de orde. Daarnaast geldt dat voor de zone langs de Olgerweg een heroverweging van het bestaande programma (wonen-werken) gemaakt zal worden. Dit gezien het feit dat de ontwikkeling niet loopt en de potentie voor de combinatie van wonen en werken, gezien de grote afstand tot de stad, te klein lijkt. Uitwerking en integrale beschouwing hiervan zal op projectniveau plaatsvinden en bij de herziening van het bestemmingsplan worden betrokken.
- Hoendiep-Noord (2 ha): Het geplande programma (wonen-werken, kleinschalige bedrijfs-huisvesting) sluit goed aan bij de vraag en houden we voorlopig in stand. Daarnaast is deze locatie in beeld voor mogelijke vestiging van het crematorium. Voorlopig is ontwikkeling echter nog niet aan de orde gezien het proces rond de beëindiging van de overeenkomst met de ontwikkelaar voor dit gebied.
- Heldenpark (7 ha): Het voorstel is deze geplande locatie te schrappen als bedrijventerrein. Wel is het Heldenpark nog in beeld voor mogelijke vestiging van een crematorium, het schrappen als bedrijventerrein heeft daar geen consequenties voor. Voor deze locatie geldt dat het financiële risico zeer beperkt is, gezien de lage boekwaarde.
- Driebond: Het betreft een bestaand bedrijventerrein waar in het kader van verlegging van de ringweg gestudeerd wordt op een kleine uitbreiding (2 ha) van het gebied. Realisatie hiervan is afhankelijk van de marktvraag.
- Winschoterweg: Een onderzoek loopt naar mogelijke ontwikkeling van een locatie voor watergebonden bedrijvigheid (in combinatie met waterberging). Gezien het specifieke marktsegment zien we hier kansen voor verdere ontwikkeling.

De strategie ten aanzien van het schrappen en (her)faseren van bedrijventerreinen is ook op kaartbeeld vastgelegd (zie bijlage 1). In bijlage 2 is per bedrijventerrein de huidige en beoogde strategie kort samengevat.

3. Reductie plancapaciteit en afsprakenkader Regio Groningen-Assen.

Ook regionaal wordt gewerkt aan een reductie van de plancapaciteit. Daarbij is inmiddels in concept overeenstemming bereikt over de te schrappen bedrijventerreinen en de bedrijventerreinen die pas onder voorwaarden ontwikkeld zullen worden. We zijn in dat opzicht positief over de resultaten die tot nu toe zijn bereikt.

In de regio is sprake van een totale voorraad van ruim 600 ha aan plancapaciteit (hard en zacht). De verwachte vraag ligt tussen de 180 ha en 240 ha. STEC heeft voorstellen gedaan om ca. 400 ha te schrappen dan wel pas onder voorwaarden te ontwikkelen. In het laatste portefeuillehoudersoverleg was overeenstemming over het schrappen van in totaal bijna 200 ha aan plannen.

Naast de, door ons aangedragen, locaties in Groningen (Westpoort fase 2, Meerstad deels) betreft dit Leeksterveld fase 3 (20 ha), Nieuw-Roden (10 ha) en Messchenveld 1b (50 ha) in Assen. Daarnaast is bijna 200 ha aangereikt dat pas ontwikkeld zal worden onder voorwaarden. Aandachtspunt in dit kader is nog de positie van Kranenburg-zuid. Daarbij is opgemerkt dat zolang dit "onder mediation" is we hier geen uitspraken over zullen doen. Wel is aangegeven dat in juni hier naar verwachting meer duidelijk over is.

Komende tijd worden de afspraken verder uitgewerkt in de vorm van een regionaal afsprakenkader. Daarbij is de gedachte om te komen tot een regionaal instemmingsmodel dat verder gaat dan de huidige afstemming rond bedrijventerreinen. Hierin wordt overigens nauw samen opgetrokken met het woningbouwdossier. Het doel is om uiteindelijk nog voor de zomer (stuurgroep 13 juli 2012) definitieve afspraken te maken. Voor de uitwerking van deze afspraken is het noodzakelijk om de gemeentelijke inbreng hiervoor vast te stellen.

Voorstel 2: De gemeentelijke inbreng voor de uitwerking van de afspraken met betrekking tot bedrijventerreinen in regionaal verband vast te stellen.

Toelichting: De gemeentelijke inbreng voor de afronding van de regionale afspraken hebben we, in het verlengde van de voorgestelde strategie in voorstel 1, als volgt geformuleerd:

- de gemeentelijke inbreng voor wat betreft te schrappen locaties zijn: Westpoort fase 2 (75 ha), Meerstad (deels, 15 ha), en Heldenpark (7 ha). Met het schrappen van bijna 100 ha leveren we een forse bijdrage in de vermindering van het regionale overaanbod;
- Westpoort fase 1c (deels, 12 ha), Rooddehaan fase 2 en 3 (14 ha) en Meerstad (75 ha) gaan we herfaseren en worden pas ontwikkeld wanneer er voldoende marktvraag is;
- we zijn bereid positief mee te denken in de uitwerking van een regionaal instemmingsmodel.

Kader

Zoals aangegeven is de marktanalyse aangekondigd in de notitie MUST 2011-2014 (vastgesteld door de raad in januari 2011). In de raadsbrief over de voortgang van het MUST (december 2011) is reeds een weergave gegeven van de eerste resultaten van het onderzoek en de verwachte vraagprognoses. Verder heeft u tijdens de informele bijeenkomst met de raadscommissies R&W/W&I over bedrijventerreinen (19 januari jl.) ook een toelichting gehad over dit onderzoek. Toegezegd is daarbij om de raad binnen afzienbare tijd nader te informeren over de uitkomsten van het onderzoek.

Parallel aan het gemeentelijke traject wordt ook regionaal samen gewerkt om te komen tot een reductie in het overaanbod aan bedrijventerreinen en het maken van goede afspraken hierover. Zoals aangegeven worden via het portefeuillehoudersoverleg Economie voorstellen voorbereid die volgens planning in juli 2012 door de stuurgroep RGA moeten worden vastgesteld.

Argumenten/afwegingen

-

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De marktanalyse is in samenwerking met de Regio Groningen-Assen uitgevoerd. Voor de kwalitatieve analyses zijn een aantal panels georganiseerd waarbij mensen vanuit verschillende disciplines betrokken zijn (ondernemers, huisvestingsadviseurs, buurgemeenten, wetenschappers. Ook is nog een korte telefonische ronde gehouden langs een aantal Groningse ondernemers die verhuisplannen hebben of onlangs zijn verhuisd. In de analyse en adviezen heeft STEC deze inbreng verwerkt.

Financiële consequenties

Op basis van de marktanalyse kunnen we concluderen dat er sprake is van een veranderende en lagere (verwachte) marktvrage ten opzichte van een paar jaar geleden. Dit leidt tot een lager uitgifte tempo en een overaanbod aan bedrijventerreinen. Deze uitkomsten vragen om ingrijpende keuzes ten aanzien van het (geplande) aanbod aan bedrijventerreinen. Hiertoe hebben we hiervoor een aantal voorstellen gedaan.

De financiële consequenties zijn tweemaal. Enerzijds zijn er financiële gevolgen verbonden aan het overaanbod van gronden voor bedrijventerreinen en het uit productie nemen van deze gronden. Anderzijds heeft een lager uitgifte tempo ook in financieel opzicht negatieve gevolgen voor een grondexploitatie. Uit de analyse van het aanbod blijkt dat circa 100 ha in de komende jaren overbodig is. Eén van de oplossingsrichtingen om het overaanbod te reduceren is het niet in ontwikkeling nemen van Westpoort fase 2 (75 ha) en 30 ha bedrijventerrein in Meerstad. De gronden van Westpoort fase 2 zijn ondergebracht in het nog te ontwikkelen grondbezit. In de rekening 2011 is een voorziening getroffen van € 11 miljoen om de boekwaarde van Westpoort 2 te reduceren tot agrarische waarde. In de recent vastgestelde grondexploitatie is al een voorziening getroffen voor de gronden van Meerstad.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek moeten we in de jaren 2012-2030 uitgaan van een gemiddelde uitgifte van ca. 5 ha op stedelijk niveau. Tot voor kort gingen wij uit van een gemiddeld uitgifte tempo van 10 ha bedrijventerrein per jaar in de stad. De verminderde vraag leidt tot een vertraging van het afzet tempo van de gronden op de lopende grondexploitaties van bedrijventerreinen en daarmee tot afname van de financiële resultaten. Ten behoeve van de waardering van de grondexploitaties en het grondbezit in de jaarrekening 2011 is een grove inschatting gemaakt van de voorziening die getroffen moet worden in verband met deze vertraging. Op basis van het nieuwe scenario van 5 ha per jaar – ruwweg verdeeld over 2,5 ha aan de westkant en 2,5 ha aan de oostkant van de stad – en uitgaande van de bestaande grondexploitaties, betekent dit dat er voor de risico's rond de bedrijventerreinen een verliesvoorziening getroffen moet worden van 25 miljoen euro. De voorziening is met name getroffen voor Westpoort en Roodehaan. Het gaat om een voorziening voor de kosten die samenhangen met de vertraging in de afzet van gronden.

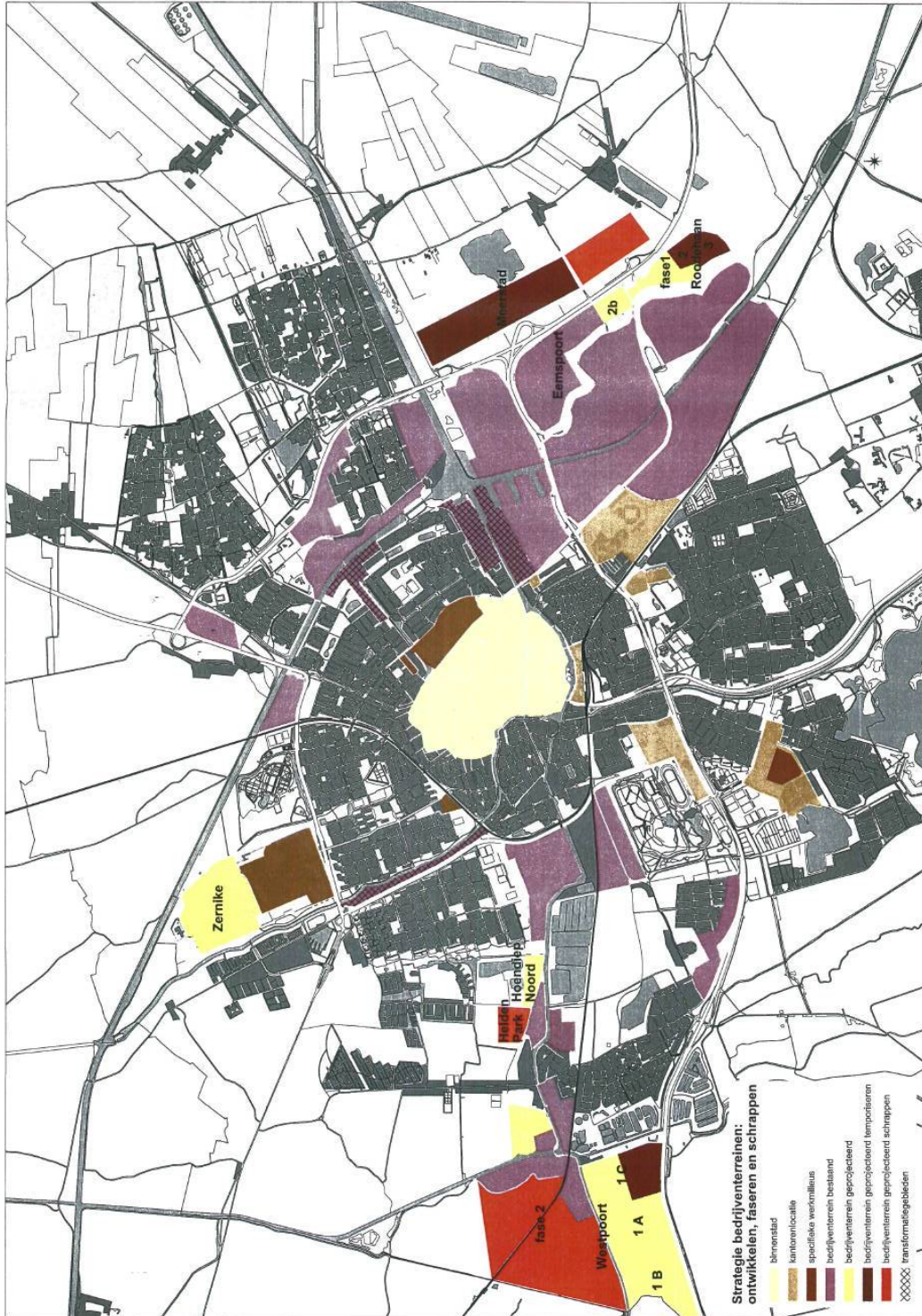
In de komende periode wordt gewerkt aan een herziening van de grondexploitaties waarbij in detail de uitkomsten van dit onderzoek, de genomen besluiten daarover en de mogelijke kansen worden verwerkt. Dan pas kunnen de financiële consequenties goed in beeld worden gebracht.

Naar verwachting zijn de herzieningen in het najaar van 2012 gereed om ter besluitvorming voorgelegd te worden.

Realisering en evaluatie

De raad wordt voorgesteld om de marktanalyse opgesteld door STEC en Bureau Louter als uitgangspunt te nemen in de verdere keuzes ten aanzien het bedrijventerreinenbeleid. Op basis daarvan komen we tot de voorstellen zoals die eerder verwoord zijn. De keuzes hierin worden komende tijd verder uitgewerkt op projectniveau in de herziening en aanpassing van (bestemmings)plannen en grondexploitaties. Daarnaast zijn deze keuzes leidend voor de uitwerking en de afronding van de regionale afspraken.

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en . . .

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en ...

Bijlage 2: Strategie bedrijventerreinen Groningen

Bedrijventerrein	Netto hectare	Start uitgifte	Huidige profiel	Voorgestelde strategie	Voorgestelde profiel	Uitwerking/acties
Zernike	13,6	gestart	Hoogwaardig	Ontwikkelen	Hoogwaardig, focus op thema energie, ruimte voor energietransitie en energie-opwekking	1. Uitwerken plan Energie Campus. 2. Opstellen 'visiedocument' en afsprakenkader met RUG en HG (najaar 2012)
Westpoort 1a	27,6	2008	Modern gemengd	Ontwikkelen	Deel modern gemengd, deel kleinere kavels (langs Hoendiep)	1. Herziening bestemmingsplan en grondexploitatie
Westpoort 1b	17,8	2014	Modern gemengd, grootschalig	Ontwikkelen	Modern gemengd, grootschalig Focus op data-centers	1. Herziening bestemmingsplan en grondexploitatie 2. Uitwerking Businesscase data-centers
Westpoort 1c	32,1	2019	Modern gemengd, wonen-werken langs Rodewolderdijk	Ontwikkelen (20 ha, gefaseerd) Herfaseren (12 ha)	Meer kleinschalige kavels en wonen/werken. Deelplannen gefaseerd op de markt brengen om te kijken waar vraag naar is	1. Herziening bestemmingsplan en grondexploitatie 2. Uitwerking ontwikkeling in kleine stappen
Westpoort 2	75	Voor 2020	Gemengd en werkterrein	Schrappen	n.v.t.	1. Afwaardering opnemen in de jaarrekening 2. zoektocht alternatieve invulling/benutting
Roodehaan 1	13	2012	Gemengd en werkterrein	Ontwikkelen	Grotendeels ongewijzigd, check i.h.k.v. herziening bestemmingsplan	1. Herziening bestemmingsplan en grondexploitatie
Roodehaan 2/3	14,4	2015/2017	Gemengd en werkterrein	Herfaseren na 2020 en afhankelijk van de marktvraag	Grotendeels ongewijzigd, check i.h.k.v. herziening bestemmingsplan	1. Herziening bestemmingsplan en grondexploitatie
Eemspoort	9,4	2011	Modern gemengd		Grotendeels ongewijzigd, check i.h.k.v. herziening bestemmingsplan + uitwerking programma Olgerweg	1. Herziening bestemmingsplan 2. Uitwerking programma Olgerweg
Hoendiep-Noord	2	Voor 2020	Wonen/werken	Afhankelijk van afhandeling traject Partion	Wonen/werken, kleinschalig	1. Ontwikkelen rond Partion afwachten
Heidenpark	7	PM	Kleinschalig	Schrappen	n.v.t.	1. Afwaardering opnemen in de jaarrekening
Meerstad	90	Na 2020	Gemengd	Deels schrappen (15 ha) Deels herfaseren na 2023 (75 ha) en afhankelijk van de marktvraag	T.z.t. bepalen afhankelijk van marktvraag en situatie	1. T.z.t. bepalen afhankelijk van marktvraag en situatie

Bijlage 3: Toelichting en samenvatting Marktanalyse Stec Groep en Bureau Louter

1. Onderzoek Louter en Stec

In de zomer van 2011 is, samen met de Regio Groningen-Assen, de opdracht verstrekt voor een onderzoek c.q. marktanalyse naar de ontwikkeling van vraag en aanbod van de bedrijventerreinen in de stad en de regio. In de offerte-uitvraag is aandacht gevraagd voor een kwalitatieve en vernieuwende benadering en is aangegeven dat de voorkeur uitgaat naar een combinatie van bureau's (1+1=3). Uiteindelijk is de opdracht gegund aan de Stec Groep (in combinatie met Zandbelt & v.d. Berg, een stedenbouwkundig bureau) en Bureau Louter. Het daadwerkelijke onderzoek is in september vorig jaar gestart.

Bureau Louter heeft een uitgebreide en zeer gedetailleerd kwantitatief onderzoek gedaan naar de (verwachte) ontwikkeling van de werkgelegenheid en de vertaling daarvan naar prognoses voor toekomstige ruimtebehoefte. STEC heeft dit onderzoek gebruikt voor de verdere analyse en heeft daarnaast een meer kwalitatieve verdieping gemaakt t.a.v. de verwachte ontwikkelingen op het gebied van bedrijventerreinen en werklocaties. Daarvoor hebben zij o.a. via een aantal panels (bedrijven, huisvestingsadviseurs, buurgemeenten, wetenschappers) input opgehaald. Daarnaast zijn voor de gemeente Groningen een aantal sessies gehouden met betrokkenen vanuit de dienst RO/EZ en is ook in regionaal verband de uitkomsten van het onderzoek besproken. Het resultaat van dit onderzoek ligt inmiddels voor in een tweetal rapportages. Hieronder worden de belangrijkste resultaten en conclusies samengevat.

2. Algemene conclusies

In het onderzoek worden een aantal algemene conclusies getrokken:

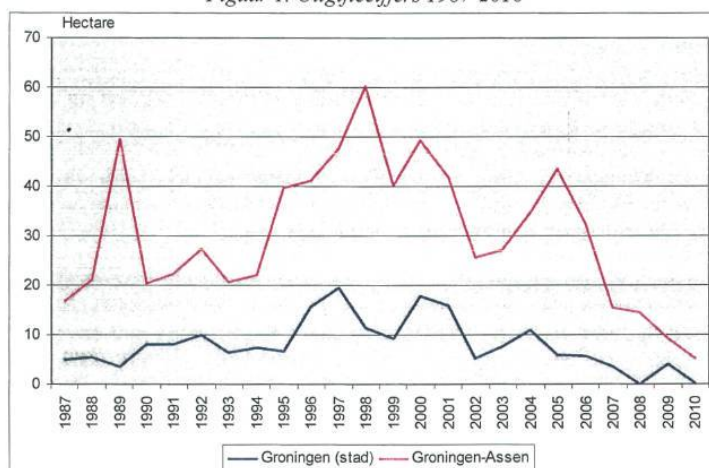
- De vraag naar bedrijventerreinen/werklocaties is een lokale/regionale vraag; 90% van de verhuisbewegingen vindt plaats binnen 25 kilometer. Dit wordt ook bevestigd door het beperkte aantal bovenregionale verhuisbewegingen. Over de afgelopen 10 jaar zijn dit er slechts 14 geweest voor de provincie Groningen (gekeken naar vestigingen > 25 fte).
- De economie van Groningen wordt gekenmerkt door enerzijds heel veel kleine (M)KB-bedrijven en anderzijds enkele hele grote bedrijven en instellingen. Bijna 90% van het aantal vestigingen heeft minder dan 5 werknemers, terwijl aan de andere kant zo'n 45% van de werkgelegenheid zich bevindt in bedrijven met meer dan 100 werknemers.
- Groningen is de banenmotor van de regio; zowel het aantal arbeidsplaatsen per vierkante kilometer als per 1000 inwoners is het hoogste van de regio.
- De grootste werkgelegenheidsgroei in de stad heeft zich afgelopen periode voor gedaan in/nabij de binnenstad en langs de randen.
- De werkgelegenheid op bedrijventerreinen is verhoudingsgewijs in de stad Groningen (en ook in Assen) een stuk lager.

3. Vraagontwikkeling afgelopen periode

De uitgifte van bedrijventerreinen is de afgelopen jaren fors teruggelopen, dit geldt zowel voor de stad Groningen als voor de Regio (zie ook figuur 1). Verklaring hiervoor is voor een groot deel te vinden in de stagnerende economische ontwikkeling. Daarnaast is echter door Louter ook geanalyseerd dat ook andere factoren een rol spelen. Ten eerste de structurele trend dat het potentieel aan naar bedrijventerreinen verplaatsende bedrijven lager wordt (een lager locatietypevoorkeur effect). Ten tweede de tijdelijke situatie dat het aanbod aan bedrijventerreinen vooral in de periode 2005-2008 laag is geweest, zeker wanneer rekening wordt gehouden met het feit dat een deel van de voorraad soms (tijdelijk) niet direct uitgifbaar is door opties en reserveringen. Zelfde geldt ook voor de periode eind jaren '90 toen we een grotere vraag naar bouwrijpe kavels kenden dan op dat moment in aanbod.

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en ...

Figuur 1. Uitgiftecijfers 1987-2010

4. Verwachte ontwikkeling werkgelegenheid

De verwachtingen over de toekomstige ontwikkelingen zijn gebaseerd op een op maat gemaakte raming op grond van economische prognoses van het Rijk zoals die in de BLM-methode gebruikt worden. De BLM-methode is een algemeen geaccepteerd ramingsmodel voor de behoefte van werklocaties voor de lange termijn. De BLM neemt de verwachte werkgelegenheidsontwikkeling als basis en vervolgens wordt deze met aannamen over de ruimtebehoefte per arbeidsplaats vertaald naar een toekomstige ruimtevraag. Bureau Louter heeft de BLM-raming verfijnd en voor de gemeente Groningen en de Regio Groningen-Assen een uitgebreide en gedegen raming voor de ruimtebehoefte naar bedrijventerreinen gemaakt, waarin eventuele fouten uit inputgegevens voor de raming zijn gecorrigeerd en belangrijke parameters op maat zijn gemaakt. Het vertrekpunt van de BLM zijn de vier toekomstscenario's van het CPB voor de economische en demografische ontwikkeling van Nederland op de lange termijn. Bij de berekening van de ruimtevraag is uitgegaan van de twee meest waarschijnlijke toekomstscenario's van het CPB (Strong Europe en Transatlantic Market-scenario)

Tabel 1: ontwikkeling werkgelegenheid (in de stad en regio)

Sector	SE-scenario 2030		TM-scenario 2030	
	Groningen	RGA	Groningen	RGA
industrie	--	-	--	-
distributie	-	-	--	-
kennisintensieve diensten	++	+	+	+
verzorgende commerciële diensten	+	+	+	+
non-profitsector	++	++	++	+
overig	0	0	0	0

Op basis van de twee meest waarschijnlijke scenario's van CPB (SE en TM)

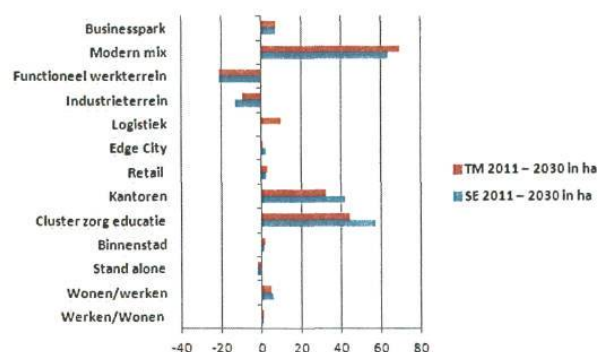
Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en . . .

Algemene conclusie is dat zelfs bij het hoogste groeiscenario de ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen duidelijk achterblijven bij de gemiddelde groeipercentages die de afgelopen twee decennia gangbaar waren. Beperkingen in het arbeidsaanbod (een afnemend aantal inwoners van 15 tot 65 jaar en een minder sterke groei van het deel daarvan dat werkt dan in het verleden) vormt daarvoor de reden. De sterkste procentuele groei van de werkgelegenheid wordt voorzien in sectoren als onderwijs, zorg en ICT. In vrijwel alle sectoren die relatief sterk zijn georiënteerd op bedrijventerreinen neemt het aantal arbeidsplaatsen af (industrie, groothandel, transport en bouwnijverheid). De enige uitzondering is perifere detailhandel, waar nog wel groei wordt voorzien.

5. Prognoses ruimtevrage bedrijventerreinen¹

In Groningen neemt het aantal arbeidsplaatsen in bedrijventerreinsectoren (industrie, distributie en overig - hoofdzakelijk bouw) op bedrijventerreinen naar verwachting af in de komende twintig jaar. Brede sectoren als consumentendiensten, non-profit en – vooral – kennisintensieve diensten zullen naar verwachting nog groei vertonen op bedrijventerreinen. Er wordt dus een verdere verschuiving voorzien op de Groningse bedrijventerreinen van activiteiten die traditioneel op bedrijventerreinen zijn gevestigd naar andere typen (diensten)activiteiten.

Figuur2: uitbreidingsvraag uitgesplitst per werklocatie

In figuur 2 is de uitbreidingsvraag weergegeven verdeeld over verschillende werklocatiemilieu's. Verwacht wordt dat de behoefte aan locaties voor industrie en zware bedrijvigheid in hoge milieuhindercategorieën afneemt. Wel wordt nog behoorlijke groei verwacht aan vraag naar locaties voor modern-gemengde bedrijvigheid én gerelateerd aan zorg en onderwijs. Verder behoefte aan kleinschalige locaties waar gewoond en gewerkt kan worden in een gemengd woon-werkmilieu's en behoefte aan kantoren en kantoorachtigen op allerlei typen locaties. In tabel 3 zijn de ontwikkelingen tot 2030 vertaald naar prognoses voor de vraag naar bedrijventerreinen en werklocaties (ook andere werklocatieconcepten). Conclusie is de ruimtebehoefte tot 2030 veel lager is dan deze in het verleden was (en naar de toekomst toe eerder geprognosticeerd was). Daarbij wordt nog aangevuld dat uit de

¹ De vraag naar bedrijventerreinen wordt berekend als de totale werkgelegenheid maal het deel daarvan dat op een bedrijventerrein is gevestigd maal het ruimtebeslag per arbeidsplaats, conform de BLM-systematiek. Verder is het goed om te benadrukken dat deze prognoses beleidsarm zijn. Er is dus geen rekening gehouden met beleidsambities, promotie en acquisitie en inzet van partijen die effect kunnen hebben op de ruimtevrage.

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en ...

berekeningen naar voren komt dat met name in de periode na 2020 de uitbreidingsvraag zelfs nagenoeg helemaal wegvalt. Dat betekent overigens niet direct dat de vraag naar bedrijventerreinen daarmee geheel opdroogt. Als gevolg van onttrekkingen van werkfuncties op bestaande terreinen zal er altijd behoefte blijven (vervangingsvraag).

Tabel 2: Prognose vraag naar werklocaties 2011-2030

	SE 2011 - 2030	TM 2011 - 2030
Bedrijventerreinen	59	75
Uitbreidingsvraag		
Bedrijventerreinen	22	22
Vervangingsvraag		
Totaal bedrijventerreinen	81	97
Niet-bedrijventerreinen	115	91
Uitbreidingsvraag		
Totaal werklocaties	196	188

6. Confrontatie met het aanbod

Een confrontatie van het totale aanbod (bijna 300 hectare, zie tabel 3) met het aanbod laat zien dat het overaanbod groot is. Naast een kwantitatieve mismatch is er ook sprake van een kwalitatieve mismatch. Veruit het meeste aanbod (direct uitgeefbaar en harde plannen) is te vinden in het segment gemengd en werkterrein. Gezien de kwalitatieve vraag naar werklocaties in vergelijking tot het aanbod ligt het voor de hand om waar mogelijk te komen tot faseren, schrappen en herprofilering van werklocaties in Groningen, zodat het profiel van de Groningse werklocaties meer overeenkomst vertoont met de toekomstige vraag.

Tabel 3: Aanbod bedrijventerreinen in stad Groningen

Status	naam terrein	netto ha	eerste uitgifte	Segment
direct uitgeefbaar				
	Zernike Park	13,6	gestart	hoogwaardig
	Eemspoort	9,4	gestart	werkterrein
	Westpoort fase 1a	27,4	gestart	gemengd en werkterrein
	Roodehaan	13	gestart	gemengd en werkterrein
	Subtotaal	63,4		
harde plannen				
	Westpoort 1b/c	41,9	2012	gemengd en werkterrein
	Roodehaan fase 2/3	14,4	2020	gemengd en werkterrein
	Westpoort fase 2	75	voor 2020	gemengd en werkterrein
	Subtotaal	131,3		
zachte plannen				
	Hoendiep Noord	2	voor 2020	wonen/werken
	Meerstad	90	na 2020	hoogwaardig en gemengd
	Heldenpark	7	pm	kleinschalig
	Subtotaal	99		
totaal aanbod		293,7		

Criteria voor harde en zachte plannen is het wel/niet hebben van een vastgesteld bestemmingsplan

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en . . .

In de confrontatie van vraag en aanbod wordt verder geconstateerd dat er een meer gedifferentieerde vraag op Groningen afkomt. De dynamiek in de economie speelt zich in de toekomst steeds meer af in stedelijke gebieden. De aanzuigende werking van de grote stad neemt zal steeds verder toenemen. Oorzaak is onder andere krimp en vergrijzing in het ommeland en de daarmee gepaard gaande vermindering van het voorzieningenniveau. Dit betekent dat er in de toekomst ook een meer gedifferentieerd aanbod nodig is. De toekomstige vraag zit daarbij vooral in de multifunctionele urbane locaties en minder in de traditionele werklocaties.

7. Adviezen STEC: strategische keuzes, randvoorwaarden en voorstel

Om te komen tot een succesvolle werklocatiestrategie geeft STEC een acht-tal adviezen. Deze worden hieronder weergegeven direct gevolgd door de consequenties voor onze werklocaties:

1. *Ga bij de vraag naar werklocaties uit van een bandbreedte tussen SE en het TM scenario*
 - De nieuwe BLM-ramingen geven aan dat de vraag naar bedrijventerreinen in de gemeente Groningen sterk vermindert. Bij de prognose adviseren we u uit te gaan van een bandbreedte SE- en TM scenario, als zijnde de meest waarschijnlijke scenario's voor de gemeente Groningen.
 - Dit betekent in de werklocatiestrategie een omslag in denken. In plaats van uit te gaan van groei, moet men nu in sommige segmenten uitgaan van krimp. Met name in de traditionele sectoren (functionele werkterreinen) is de teruglopende vraag het grootst.
 - De vraag verandert niet alleen in kwantitatieve zin, ook kwalitatief. De vraag wordt meer divers. Dit heeft consequenties voor het aanbod, ook dit moet meer divers worden.
2. *Monitor uitgifte en aanbod*
 - Bedrijventerreinenbeleid dat altijd actueel is, omdat de stad de vinger aan de pols houdt in vraag en aanbod, zowel kwantitatief als kwalitatief.
 - Toekomstige werklocaties selecteren als toekomstige locaties die afhankelijk van de vraag een specifiek en onderscheidend actueel profiel kunnen krijgen.
 - Minder blauwdrukplannen ontwikkelen, maar inzetten op een kiemstrategie.
3. *Groningen heeft de beste kansen: zet daarop in!*
 - Richt bedrijventerrein in voor speciale doelgroepen met een sterk imago. Ontwikkel niet voor de middelmaat, zo creëer je vlees noch vis.
 - Belangrijk zijn de look&feel van een locatie. Dit betekent enkele duidelijke randvoorwaarden voor een bepaalde ontwikkeling. Alles kan en mag zolang het in overeenstemming is met 'het DNA' van de locatie.
4. *Houd naast uw speerpunten vooral aandacht voor kleine ondernemers*
 - Richt uw terreinen zo in dat ook rekening wordt gehouden met de huisvestingseisen en -wensen van het bestaande kleinschalige lokale bedrijfsleven.
 - Monitor nu al locaties voor uw speerpunten, bijvoorbeeld locaties in de zorg.
 - Breng de huisvestingseisen en -wensen van het bestaande lokale bedrijfsleven in beeld.
 - Flexibiliteit in het aanbieden van locaties is belangrijk.
 - De groei van het aantal zzp'ers moet worden opgevangen. Zij zitten bij voorkeur in de stad in het woonmilieu. U moet daarom voldoende ruimte hebben in het milieu wonen/werken.

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en . . .

5. *Ontwikkel nieuwe concepten die aansluiten bij de kwalitatieve vraag*

- Er is meer differentiatie in uw huidige en toekomstige aanbod nodig.
- Kies die locaties die het beste zijn in hun soort. Dit zijn de locaties met de beste locatiekenmerken, beste ontsluiting, ligging aan de goede kant van de stad, etc.
- Flexibele kavelmaten zijn een belangrijke succesfactor in het ontwikkelen van terreinen.
- Werken in het woonmilieu is de laatste jaren in opkomst. Maak dat mogelijk door woongebieden zo in te richten dat er naast wonen ook ruimte is voor werken.
- Bij de nieuwe werklocaties gaat het om een duidelijk profiel. Een duidelijk profiel van een terrein, met een uniforme verschijningsvorm en uitstraling zijn veel belangrijker dan dezelfde clusters van bedrijvigheid.
- In de toekomst richt u zich als stad Groningen veel meer op een bepaalde 'look & feel' van het gebied; een toekomstig DNA. In het hier en nu is het dan wenselijk dat het bestemmingsplan ontwikkelingen faciliteert die passen binnen deze gebiedsidentiteit, als letterlijk 'kiem' voor de toekomst

6. *Economische keuzes in samenhang met financiële keuzes*

- Versterking van het onderscheidend vermogen van locaties.
- Genoegen nemen met de ontwikkeling van locaties die soms minder rendabel zijn in financiële zin indien deze belangrijk zijn voor de Groningse economie.

7. *Kies tussen plannen*

- Er zullen locaties geschrapt moeten worden die nog in de planning opgenomen staan.
- Locaties die nu een gemengd profiel hebben, zullen geherprofileerd moeten worden.

8. *Hanteer de SER-ladder in de planning en de uitgifte van uw werklocaties*

- Bij toepassing van de SER-ladder voor werklocaties op beleidsniveau moet al in de planvorming van nieuwe werklocaties de behoefte zowel kwantitatief als kwalitatief worden aangetoond.
- Meer dan nu het geval is wordt in de behoefte ook het bestaand aanbod meegenomen. Dat wil zeggen beschikbare kavels op nieuwe terreinen, maar ook het bestaande lege vastgoed. Dit moet eerst worden gebruikt voordat nieuwe terrein wordt aangelegd. Hiermee zet u in op zorgvuldig ruimtegebruik en ontwikkelt u nieuwe terrein conform de treden van de SER-ladder.

9. *Zonder regionale instemming lukt het niet*

- Gezien het totale overaanbod in de regio is een juiste en stringente afstemming noodzakelijk. Besluiten over het verder brengen van bedrijventerreinen moeten gebonden zijn aan regionale instemming, wat verder gaat als het huidige informeren

Voorstel STEC: faseren, schrappen en herprofilen van bedrijventerreinen

Op basis van de analyse wordt geconcludeerd dat, gezien de kwalitatieve vraag naar werklocaties in vergelijking tot het aanbod, het voor de hand ligt om waar mogelijk te komen tot faseren, schrappen en herprofilering van werklocaties in Groningen. Het voorstel van de Stec Groep aan de Gemeente Groningen is om in totaal zo'n 190 hectare te schrappen. Het gaat om geheel Meerstad (90 hectare), Westpoort fase 1c (22,9 hectare) en Westpoort 2e fase (75 hectare). Daarnaast is het voorstel om Roodehaan (fase 2 en 3) pas te ontwikkelen wanneer er aantoonbaar voldoende marktvrage is die niet elders te faciliteren is. Dit voorstel is ook gedaan in het licht van het proces om ook regionaal te komen tot een planreductie van het overaanbod.

Raadsvoorstel - Marktanalyse bedrijventerreinen- naar een nieuwe en . . .

In dat kader heeft Stec ook voor de regio vergelijkbare voorstellen gemaakt. Verhoudingsgewijs levert de gemeente Groningen ten opzichte van het totaal van de regio iets meer in. We beschouwen de Regio Groningen Assen als één entiteit en kiezen voor de beste locaties. Dat wil zeggen dat we vraag en aanbod kwantitatief en kwalitatief zo goed mogelijk op elkaar afstemmen. We schrappen daarom locaties in segmenten met veel overaanbod en zetten in op locaties en segmenten met veel vraag. Zo is in Groningen veel vraag naar functies die zich op niet-bedrijventerreinen vestigen. Daarom schrappen we relatief veel locaties als bedrijventerrein. Vervolgens wijst Stec op de kansen die er wellicht zijn voor verkleuring en segmentering van het surplus aan bedrijventerreinen richting andersoortige werklocaties. Werklocaties die ruimte bieden voor sectoren waar nog groei verwacht wordt (dienstverlening, zorg en educatie). Daarbij is niet gekeken naar het bestaande of geplande aanbod in die segmenten.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 27-06-2012
Raadscommissie Werk&Inkomen
Datum raadscommissie 12-06-2012
Publiciteit
Bijlagen 4

Registratienr. RO 12.3078449
Datum B&W besluit 22-05-2012
Portefeuillehouder Schroor
Steller Mischa de Gier
Telefoon 06-50260205
E-mail Misgie1r@groningen.nl

Onderwerp

Verruiming zondagopenstelling winkels

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. vast te stellen dat er sprake is van substantieel en autonoom toerisme in de gemeente Groningen;
- II. de "Argumentatie toepassing Toerismebepaling" vast te stellen;
- III. de verordening tot wijziging van de "Verordening Winkeltijden Groningen 2009" vast te stellen en in werking te laten treden op de dag na die van bekendmaking;
- IV. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronisch gemeenteblad.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

2

Publiekssamenvatting

Met ingang van het najaar 2012 krijgen winkels de mogelijkheid om op vier aanvullende zondagen open te gaan bovenop de huidige toegestane 12. Dat stelt het college voor aan de raad. Het voorstel voor in totaal 16 koopzondagen is gebaseerd op een uitvoerige belangenafweging.

Door winkels toe te staan vaker op zondag open te gaan, verwacht het college het toerisme een duidelijke impuls te kunnen geven en daarmee meer banen te creëren. Een groot deel van het toeristische bezoek dat voor een weekendje naar Groningen komt, wil graag een combinatie van cultuur met winkelen en horecabezoek; ook op zondag. Een herkenbaar ritme is hierbij essentieel. We verwachten zo meer bezoekers aan te trekken. De 12 reguliere en 4 aanvullende koopzondagen zullen in overleg met de winkeliersverenigingen tevoren worden vastgesteld. Alle bedrijven in de gemeente mogen hieraan meedoen; zij zijn hier niet toe verplicht. Volgens de Arbeidstijdenwet mag personeel weigeren op zondag te werken.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. vast te stellen dat er sprake is van substantieel en autonoom toerisme in de gemeente Groningen;
- II. de "Argumentatie toepassing Toerismebepaling" vast te stellen;
- III. de verordening tot wijziging van de "Verordening Winkeltijden Groningen 2009" vast te stellen en in werking te laten treden op de dag na die van bekendmaking;
- IV. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronisch gemeentebblad.

Inleiding

Toerisme als motor voor de Groningse economie.

Het toerisme vormt een belangrijke sector voor onze stad. De sector genereert geldstromen die voor 85 procent afkomstig zijn van buiten onze provincie. De binnenstad trekt circa 25 miljoen bezoekers per jaar. Het aantal toeristische overnachtingen is de afgelopen jaren toegenomen tot 374 duizend per jaar. Ook het zakelijk toerisme (congressen) zit al jaren in de lift. Voor de komende periode hebben we de ambitie nóg meer bezoekers aan te trekken die langer verblijven en meer geld uitgeven. Dat moet weer leiden tot extra banen.

Op de recent opgestelde landelijke "Cultuurkaart" komt Groningen achter Amsterdam op de tweede plaats van culturele topsteden. Het ruime en gevarieerde cultuuraanbod blijkt voor velen een belangrijk motief om Groningen te bezoeken. We zien echter dat een groot deel van het toeristische bezoek dat voor een weekendje Groningen komt, naast cultuur ook nog iets anders te doen wil hebben. Het merendeel komt dan uit op een combinatie van cultuur met winkelen en horecabezoek; ook op zondag. Daarom denken we dat we het toerisme verder kunnen versterken door winkels de mogelijkheid te geven om vaker, in een bekend ritme, open te gaan op zondagen. Wij menen dat een toeristische stad baat heeft bij een gezond functionerende detailhandel die de toeristische bezoeker zo goed mogelijk kan bedienen.

Huidige situatie.

Op dit moment mogen winkels binnen de Winkeltijdenverordening Groningen op maximaal 12 zondagen open zijn. Daarbij is zondagopenstelling altijd een vrije keus. Tot en met 2011 bestond er een constructie waarin 8 koopzondagen door het college werden vastgesteld voor twee verschillende gebieden ("binnenstad" en "meubelboulevard"). Immers, de wensen van binnenstadsondernemers en ondernemers op bijvoorbeeld de meubelboulevard Hoendiep sluiten niet goed bij elkaar aan.¹ Daarnaast bestond er de mogelijkheid tot het individueel aanvragen van 4 facultatieve koopzondagen. In de praktijk gebeurde het aanvragen hiervan grotendeels collectief

¹ Meubelboulevards worden over het algemeen goed bezocht op feestdagen zoals 2^e pinksterdag en 2^e paasdag. Voor de binnenstad is dit in mindere mate het geval.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

3

door de winkeliersverenigingen. Deze situatie zorgde voor veel onduidelijkheid, zowel bij de winkelier als

bij de consument. Voor de winkelier was vaak niet duidelijk wanneer de facultatieve dagen waren en de consument, (toerist of bewoner) kon er niet altijd vanuit gaan dat de 1ste zondag van de maand een koopzondag was. Immers, met 12 zondagen per jaar is het onmogelijk én elke eerste zondag van de maand open te zijn én ruimte te bieden aan extra koopzondagen rondom kerst en andere speciale dagen.

Vanuit Marketing Groningen kregen we regelmatig geluiden dat een dergelijke constructie niet goed was voor het toeristisch imago: zowel het beperkt aantal koopzondagen als de onduidelijkheid over wannéer die koopzondagen zijn, maakt het toeristisch weekendje Groningen een stuk minder aantrekkelijk.

Dit jaar experimenteren we met het vaststellen van 12 zondagen. Hiermee komen we tegemoet aan herkenbaarheid: de data zijn immers een jaar van tevoren bekend. Echter, dit maakt nog steeds niet mogelijk dat het ritme van "elke 1ste zondag van de maand" behaald kan worden én er extra mogelijkheden rondom bepaalde feestdagen bestaan. Daarvoor is het aantal van 12 ontoereikend.

Nieuwe afweging zondagopenstelling.

Naast het toeristisch motief en de problemen die de huidige situatie oproept zijn er verschillende ontwikkelingen die vragen om een nieuwe afweging van uw raad ten aanzien van zondagopenstelling.

Het afgelopen jaar hebben verschillende bedrijven (zowel zelfstandigen als filiaalbedrijven) bij ons, maar ook in de pers, aangegeven dat zij graag op meer zondagen open willen dan alleen op de huidige 12 koopzondagen. Ook hebben wij het verzoek ontvangen van de Groningen City Club (GCC) voor een beperkte uitbreiding van de zondagopenstelling met 4 extra dagen, waardoor het totaal op 16 koopzondagen komt. Ook na de Algemene Ledenvergadering van november 2011, waar de uitkomsten van het winkeltijdenonderzoek van het Dagblad van het Noorden werd gepresenteerd, heeft de GCC nadrukkelijk besloten vast te houden aan dit verzoek.

Er is ook een maatschappelijke ontwikkeling die vraagt om een nieuwe afweging. De wens van sommige winkeliers ten aanzien van verruimde openingstijden komt voort uit de behoeften van de moderne consument. Daarbij gaat het de consument niet zozeer om om méér uren, maar om andere uren. Het gaat erom open te zijn op tijden die de klant het beste uitkomt. Dat kan in veel gevallen een zondag zijn in plaats van een maandag. Precies om die reden hebben webwinkels de meeste bezoekers juist op de momenten dat fysieke winkels gesloten zijn. De 24-uurs economie wordt niet zo extreem als in Amerika, maar consumenten willen wel steeds meer zelf bepalen wanneer zij kopen. De zondag speelt daarbij een belangrijke rol.

Beoogd resultaat

Door het aantal koopzondagen beperkt uit te breiden met 4 extra koopzondagen naast twaalf reguliere zondagen wordt het voor toeristen aantrekkelijker een weekendje Groningen te plannen. De herkenbaarheid van de zondagopeningen neemt toe vanwege een bekend ritme. Daarmee zullen toerisme, cultuur, detailhandel en horeca verder versterken. Het resultaat is meer bezoekers en consumenten die meer geld uitgeven. Dat moet leiden tot extra banen.

Kader

Ruimere zondagopenstelling draagt bij aan het thema "Aantrekkelijke stad" uit het collegeprogramma. Voor toeristen, maar ook voor inwoners van de stad. Ook is toerisme al jarenlang onderdeel van het economisch programma. Ruimere zondagopenstelling kan bijdragen aan de hoofdoelstelling van G-kracht: het realiseren van 135.000 arbeidsplaatsen eind 2014.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

4

Wettelijk kader koopzondagen.

In Groningen maken we al optimaal gebruik van de reguliere wettelijke mogelijkheden voor zondagopenstelling. Op basis van de Winkeltijdenwet en de vertaling daarvan in de gemeentelijke "Verordening Winkeltijden Groningen 2009" verlenen we vrijstelling voor 12 zon-/feestdagen per

jaar en passen we de avondwinkelbepaling toe. Uitbreiding van het aantal mogelijke koopzondagen vereist aanpassing van de verordening. Dat is alleen mogelijk op grond van de zogeheten "toerismebepaling" in de Winkeltijdenwet. Gemeenten die een toeristische aantrekkingskracht hebben, kunnen bepalen dat winkels op meer zondagen (dan op de toegestane 12) geopend mogen zijn. Regelgeving hierover is de laatste jaren flink aangescherpt, waarbij de lijn is dat niet-toeristische gemeenten de bepaling niet zomaar kunnen toepassen om meer koopzondagen in te voeren.

Voorwaarden voor de toerismebepaling.

Er zijn twee eisen waar gemeenten aan moeten voldoen als zij gebruik willen maken van de toerismebepaling.

1. Gemeenten moeten vaststellen dat er in hun gemeente sprake is van toeristische aantrekkingskracht en dat die aantrekkingskracht substantieel en autonoom² is.
2. Gemeenten zijn daarnaast verplicht alle belangen die zijn afgewogen te omschrijven, waarbij wordt ingegaan op de gevolgen van de winkelopening³.

Uitbreiding koopzondagen: raadsbevoegdheid.

De bevoegdheid tot toepassing van de toerismebepaling berust bij de gemeenteraad. De raad heeft een grote mate van beoordelingsvrijheid of aan de eis van "autonoom toerisme met een substantiële omvang" is voldaan en beleidsvrijheid bij de belangenafweging. De gemeenteraad moet daarbij echter wel binnen de grenzen van de wet blijven. Belanghebbenden kunnen beroep aantekenen bij de rechter. Deze zal marginaal toetsen, dat wil zeggen: hij dient de afweging van de raad te respecteren, tenzij deze kennelijk onredelijk is.

Motiveringsplicht.

Een besluit van de raad tot het verlenen van vrijstelling van de verplichte winkelsluiting op zon- en feestdagen vanwege toerisme moet volgens de Winkeltijdenwet vergezeld gaan van een toelichting (artikel 3, zevende lid). De raad stelt deze toelichting vast. Bij dit raadsvoorstel treft u een concept-toelichting, met de titel "Argumentatie toepassing Toerismebepaling". Hiervoor is gebruik gemaakt van een model van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Met het vaststellen van dit document besluit uw raad dat aan de gestelde toepassingsvoorwaarden is voldaan. Wat de inhoudelijke motivering betreft valt het volgende te zeggen:

- de motivering omtrent de toeristische aantrekkingskracht van Groningen is door de gemeente opgesteld;
- de belangenafweging is opgesteld op basis van een draagvlakonderzoek. Dit draagvlakonderzoek is uitgevoerd door adviesbureau Goudappel Coffeng. Wij hebben hen gevraagd de standpunten van belanghebbenden in beeld te brengen middels consultaties en enquêtes. U treft het onderzoeksrapport aan als bijlage bij dit raadsvoorstel.

² "Substantieel": De gemeente moet aantonen wat het belang is van de toeristische sector voor de gemeentelijke economische ontwikkeling, bijv. via de inkomsten van de toeristische sector, bezoekersaantallen van toeristische trekpleisters, aantal hotelovernachtingen. "Autonoom": Het moet gaan om toeristische trekpleisters die, los van de gelegenheid tot winkelen, zelf toeristen naar de gemeente trekken met een ander doel dan er recreatief te winkelen. De winkelopenstelling is immers geen doel op zichzelf, maar slechts een middel het autonome toerisme in de gemeente te ondersteunen.

³ Daarbij moeten minimaal de volgende belangen worden gemotiveerd: die van de lokale economische bedrijvigheid en de werkgelegenheid (waaronder de belangen van winkeliers met weinig of geen personeel en van winkelpersoneel), zondagsrust, milieu, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde. Deze kunnen in beeld worden gebracht d.m.v. consultaties van belanghebbenden, economisch onderzoek en enquêtes.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

5

Argumenten/afwegingen

Uit de "Argumentatie toepassing Toerismebepaling" concluderen wij dat er in voldoende mate substantieel en autonoom toerisme aanwezig is. Verder concluderen wij dat er een grote groep voorstanders is van meer koopzondagen: zelfstandige ondernemers en filiaalbedrijven, een grote

groep consumenten, de Groningen City Club, andere koepelorganisaties en Marketing Groningen. Maar het beeld is niet eenduidig: zeker onder de kleine winkeliers, die veelal nu ook al niet opengaan op koopzondagen, is er geen behoefte aan meer zondagen. Ook de werknemersverenigingen zijn veelal geen voorstander van aanvullende koopzondagen. Uitgaand van het belang om het toerisme te versterken en rekening houdend met opvattingen van belanghebbenden en het betrekkelijk aanwezige maatschappelijke draagvlak, stellen we uw raad voor het huidige aantal van 12 zondagopenstellingen beperkt te verruimen met 4 dagen op vooraf vastgestelde zondagopeningen voor alle bedrijven in de gemeente.

Graag merken we het volgende op over dit voorstel.

- De wens tot 4 aanvullende koopzondagen komt voort vanuit de wens aan herkenbaarheid en ritme. Met 4 aanvullende dagen naast 12 reguliere koopzondagen kan er elke eerste zondag van de maand een koopzondag worden gepland; er is dan nog ruimte voor enkele koopzondagen op voor de hand liggende dagen zoals in de decembermaand. Volgens de GCC komt deze herkenbaarheid het bezoekersaantal op koopzondagen en daarmee het economisch functioneren van de koopzondagen ten goede. Marketing Groningen onderschrijft dat openstelling op elke eerste zondag van de maand herkenbaar en promotietechnisch handig is.
- Met de keuze voor openstelling op een beperkt aantal zondagen (in plaats van 52) komt uw raad enigszins tegemoet aan de belanghebbenden die de zondagsrust op grond van sociale of principiële bezwaren graag gerespecteerd zien. Ten aanzien van personeel geldt dat zij volgens de Arbeidstijdenwet altijd mogen weigeren op zondagen te werken (tenzij de aard van het werk werken op zondagen vereist, zoals bij brandweer, ziekenhuizen).
- U houdt door een beperkte uitbreiding met 4 aanvullende koopzondagen rekening met de kleine zelfstandige winkelier die veelal niet wenst om naar een volledige zondagopenstelling te gaan.
- Tot slot: er zijn talloze gemeenten waar winkeliers elke zondag open mogen zijn. Hiermee wordt het toerisme potentieel elke zondag door de detailhandel ondersteund. De praktijk leert dat lang niet alle winkeliers hieraan meedoen; deelname aan de koopzondagen is vrijwillig. Daarmee wordt voor de bezoeker ondoorzichtig welke winkel wel of niet geopend is. Die situatie vinden wij niet wenselijk.

Hiermee is het aantal van 4 aanvullende koopzondagen een zorgvuldig afgewogen compromis tussen toeristische versterking en aandacht voor de situatie van belanghebbenden.

Juridische kanttekeningen.

1. In dit raadsvoorstel gaan we uit van openstelling op 4 aanvullende koopzondagen naast 12 reguliere zondagen. In het algemeen kan worden gesteld dat hoe minder aanvullende koopzondagen wordt ingevoerd, hoe meer er van de grondslag van de toerismebepaling wordt afgeweken. Wij menen echter dat dit voorstel de voor Groningen meest realistische en haalbare versie is van het instellen van een toeristisch regime.
2. Wij kiezen ervoor om de mogelijkheid de verruiming met 4 zondagen te laten gelden voor de gehele gemeente. Zoals overal is ook in Groningen de ene locatie meer op toerisme gericht dan de andere. Ook buiten de binnenstad zien wij op bepaalde plekken voldoende toeristische aantrekkingskracht, zoals beschreven in de Argumentatie toepassing Toerismebepaling. Ons doel is om de economie in de gehele stad te ondersteunen.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

6

Betaald parkeren op koopzondagen.

Ons college spreekt de intentie uit om binnen afzienbare tijd betaald parkeren op koopzondagen in te voeren. Koopzondagen en de uitbreiding daarvan betekent immers druk op parkeervoorzieningen. Dit brengt een afweging van de voor- en nadelen met zich mee, evenals een aanpassing van de parkeerverordening en bijbehorende nadere regels. Hiervoor zullen wij een separaat raadsvoorstel voorbereiden.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

In de maatschappij bestaat uiteraard een breed scala aan visies op zondagopenstellingen. Deze variëren van standpunten om toeristische en economische vitaliteit te stimuleren tot standpunten die de nadruk leggen op zondagsrust. Elk besluit met betrekking tot koopzondagen heeft zowel voor- als tegenstanders.

Met ons voorstel voor verruiming van het aantal koopzondagen met 4, menen wij het juiste compromis te hebben gevonden tussen behoefte aan verruiming en herkenbaarheid enerzijds en bezwaren van belanghebbenden anderzijds. Wij hebben dit compromis gebaseerd op een toeristische afweging, verzoeken uit de markt én het onderzoeksrapport van adviesbureau Goudappel Coffeng, dat tot stand is gekomen via enquêtes en consultatiegesprekken met tal van ondernemers (verenigingen), bewoners en brancheorganisaties.

Mocht uw raad besluiten tot toepassing van de toerismebepaling om 4 extra zondagopenstellingen per jaar mogelijk te maken, dan stellen wij voor deze zondagen zo snel mogelijk in te zetten. Hoe wij hier in de praktijk mee om willen gaan, leest u onder 'Realisering en evaluatie'.

Financiële consequenties

Ruimere zondagopenstelling betekent extra inzet en dus extra kosten voor reiniging⁴ en stadstoezicht⁵. Volgens een schatting bedragen de meerkosten voor deze posten in totaal ongeveer € 4.600,- per extra zondagopenstelling (circa € 1.600,- voor reiniging en € 3.000,- voor stadstoezicht). Voor 4 aanvullende koopzondagen komt het totaal aan meerkosten dan jaarlijks uit op € 18.400,-.

Wij hebben besloten in onze begroting 2013 rekening te houden met deze meerkosten, respectievelijk binnen de programma's "Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte" en "Veiligheid". De kosten in 2012 dekken wij incidenteel en eenmalig uit het economisch programma G-Kracht 2012.

Zoals aangegeven volgt een afzonderlijk raadsvoorstel voor de invoering van betaald parkeren op koopzondagen, inclusief verwachte investeringskosten en raming van opbrengsten.

Realisering en evaluatie

Wijziging verordening.

Wanneer uw raad besluit tot het gebruik van de toerismebepaling om 4 aanvullende koopzondagen in Groningen mogelijk te maken, is aanpassen van de "Verordening Winkeltijden Groningen" vereist. Bij dit voorstel treft u de verordening tot het wijzigen van deze verordening.

Praktijk: hoe om te gaan met 12 reguliere en 4 aanvullende zondagen.

Mocht uw raad besluiten het aantal zondagopenstellingen via de toerismebepaling uit te breiden met 4, dan stellen wij voor alle 16 dagen met een jaarlijks raadsbesluit aan het begin van het betreffende jaar vast te stellen, na overleg met de winkeliersverenigingen. Marketing Groningen zal deze dagen vanaf het begin van het jaar bekend maken in hun publiciteitscampagne. Hierbij stellen wij

⁴ De kosten voor reiniging die gemoeid zijn met extra zondagopenstelling worden gemaakt door openstelling toilet Grote Markt, schoonmaak en verwerking extra afval.

⁵ De financiële consequenties voor stadstoezicht worden gemaakt vanwege parkeercontrole, milieuspectie, stadswachten.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

7

voor vast te houden aan een onderscheid in vast te stellen dagen tussen binnenstad en meubelboulevard. Kan een winkelier zich onverhoopt niet vinden in de keuze voor de vastgestelde koopzondagen, dan willen we deze de mogelijkheid bieden een ontheffing aan te vragen om af te wijken van één of meer zondagen, tegen een nader vast te stellen kostendeekkende leges. Hierbij geldt dan het principe van inruilen: zondagopenstelling op een andere dag betekent sluiting op een eerder vastgestelde koopzondag.

Voor het lopende jaar 2012 stellen wij incidenteel het volgende voor: in overleg met de ondernemersverenigingen stelt de raad in een afzonderlijk besluit de gewenste koopzondagen voor het restant van 2012 vast, waarbij het totaal aantal koopzondagen in 2012 het aantal van 16 niet zal overschrijden. Dit besluit zal dan het collegebesluit "Koopzondagen 2012" (kenmerk RO 11.2837204) vervangen. Vanaf het jaar 2013 vragen wij de raad de koopzondagen volgens de hiervoren beschreven methodiek vast te stellen.

De hiervoren beschreven opzet is besproken en in overeenstemming met de wensen van de Groningen City Club. Op basis van eerdere gesprekken met andere ondernemersverenigingen verwachten wij dat ook zij hier akkoord mee zullen zijn.

Evaluatie.

Als de ruimere zondagopenstelling twee jaar lang is toegepast, willen we de ervaringen van ondernemers, brancheorganisaties, omwonenden, bezoekers en andere belanghebbenden evalueren. Deze evaluatie moet uitwijzen of de verruimde zondagopenstelling voldoet, dan wel of de regeling aangepast moet worden. Wij verwachten uw raad hier ultimo juni 2015 over te kunnen berichten.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

- ONTWERP -

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen van (GR);

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de verordening tot wijziging winkeltijden Groningen 2009.

Artikel I wijziging verordening.

De Verordening Winkeltijden Groningen 2009 wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 4 te vervangen door een nieuw artikel luidende:

Artikel 4 Toerisme

De verboden, bedoeld in artikel 2, eerste lid van de wet gelden, om reden van op de gemeente gericht toerisme, voor zover zij betrekking hebben op de zondagen en de feestdagen, niet op 16 per jaar door de raad aan te wijzen dagen.

Artikel II Inwerkingtreding

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

BIJLAGE

Bijlage 2: 'Argumentatie toepassing Toerismebepaling' (artikel 3 lid 3 Winkeltijdenwet)

De raad van de gemeente Groningen;

Gelet op artikel 3, zesde en zevende lid, juncto artikel 3, derde lid aanhef en onder a van de Winkeltijdenwet;

Besluit vast te stellen de hierna volgende toelichting:

Argumentatie bij artikel 4 van de Verordening winkeltijden Groningen 2012

Met deze toelichting bij het toerismeartikel uit de Winkeltijdenverordening geven wij gevolg aan de motiveringsplicht als bedoeld in artikel 3 lid 7 Winkeltijdenwet (Wtw). Deze motivering dient in ieder geval twee onderdelen te bevatten. In de eerste plaats moeten wij motiveren dat is voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 3, derde lid, onder a. In de tweede plaats dient de motivering van het besluit een grondig inzicht te geven in de belangenafweging die aan het besluit ten grondslag ligt (artikel 3, lid 6).

De hierna gegeven motivering voldoet aan deze wettelijke eisen.

Toepassingsvoorwaarden

De gemeenteraad heeft op grond van artikel 3 lid 3 Wtw de bevoegdheid om bij verordening als de onderhavige vrijstelling te verlenen van het verbod om winkels op zon- en feestdagen geopend te hebben. Er dient binnen de gemeente sprake te zijn van:

1. op de gemeente of een deel daarvan gericht toerisme met een substantiële omvang,
2. met dien verstande dat de aantrekkingskracht voor dat toerisme geheel of nagenoeg geheel is gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling mogelijk worden gemaakt (het toerisme dient autonoom te zijn).

De vaststelling of aan deze voorwaarden is voldaan, vergt een beoordeling van alle feiten en omstandigheden van het geval, die nauw verweven is met de specifieke situatie van deze gemeente. Wij hebben daarom een zekere beoordelingsvrijheid, die de rechter bij zijn toetsing behoort te respecteren.

Met deze toelichting wordt vastgesteld dat, om de hiernavolgende redenen, aan de gestelde toepassingsvoorwaarden is voldaan.

1. Autonoom toerisme met een substantiële omvang

In de gemeente Groningen is sprake van autonoom toerisme met een substantiële omvang. In deze gemeente zijn namelijk een aantal unieke toeristische trekpleisters en voorzieningen aanwezig, op grond waarvan deze gemeente zich onderscheidt van andere gemeenten.

Groningen is opgeklommen tot de nummer vier van steden met het meest aantrekkelijke toeristische imago van Nederland. Dat blijkt uit het imago-onderzoek dat LAGroup en NBTC-NIPO Research in 2010 hebben uitgevoerd. Op alle genoemde kenmerken scoorde Groningen zeer positief.

In de 'Culturele kaart van Nederland' die in 2012 werd gepubliceerd door Bureau Atlas voor Nederlandse gemeenten, staat Groningen achter Amsterdam op de tweede plaats van culturele topsteden.

Op het gebied van museum-imago neemt Groningen landelijk de derde plaats in volgens het eerder genoemde onderzoek.

- Het Groninger Museum staat landelijk goed bekend en de verwachtingen omtrent het aanbod van tentoonstellingen zijn hoog. Het aantal bezoekers van het Groninger Museum bedroeg 214 duizend in 2011. Hiermee is het het druk bezochtste museum van het Noorden.
- Naast het Groninger Museum kent de stad nog meer interessante musea. Die musea (Grafisch Museum, Scheepvaart / Niemeyers tabakmuseum, Universiteitsmuseum, Nederlands Stripmuseum) verwelkomden samen ruim 86 duizend bezoekers in 2011.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

De historische binnenstad (met de Martinitorren, Der Aa-kerk, het oude Goudkantoor, de Vismarkt, het Academiegebouw, Provinciehuis, pakhuizen, Prinsentuin en hofjes) bepaalt voor een belangrijk deel de toeristische aantrekkingskracht van Groningen. Bezoekers waarderen de sfeer en gezelligheid van de stad met een rapportcijfer 8,2 (bron: Detailhandelsmonitor 2010).

Ook op andere gebieden, zoals moderne architectuur, cultuurhistorisch erfgoed en terrassen scoort Groningen goed, volgens het imago-onderzoek uit 2010:

- Groningen is een succesvolle architectuurstad met onder andere het Centraal Station, Groninger Museum, Gasunie-gebouw, Openbare Bibliotheek, het urinoir van Rem Koolhaas met foto's van Erwin Olaf, de Academie van Bouwkunst, het Wallhouse aan het Hoornse Meer.
- Het Groninger Forum, dat aan de rand van de Grote Markt in het centrum van Groningen (in naar verwachting 2016) zal verrijzen, is een opvallend ontwerp van NL Architects en wordt een centrum voor informatie, cultuur, actualiteit en geschiedenis. Binnen het Groninger Forum worden onder andere een bibliotheek, een debatcentrum, een filmhuis en een museum ondergebracht.

In het imago-onderzoek van LAGroup c.s. worden de groei van het imago van de hotels en het evenementenaanbod in de stad als 'opvallend' betiteld.

- Er zijn in Groningen 18 hotels waaronder een jongerenhotel, een hostel en twee opleidingscentra met overnachtingsmogelijkheid. In totaal beschikken deze hotels over circa 1.800 bedden. Daarnaast zijn er diverse bedrijven voor bed en breakfast. Samen hadden deze bedrijven 374 duizend overnachtingen in 2011. Dit aantal is de afgelopen jaren sterk toegenomen.
- De grootschalige festivals met bovenregionale aantrekkingskracht Noorderzon en Eurosonic/Noorderslag trokken samen 80 duizend *betalende* bezoekers in 2010/begin 2011. Op Noorderzon komen jaarlijks circa nog eens 80.000 duizend niet betalende bezoekers af.
- Ook noemen we hier de Groningse theaters en podia, waar jaarlijks 500 tot 600 duizend bezoekers naar toe gaan. De grootste publiekstrekkers zijn Martiniplaza en de Schouwburg/Oosterpoort.

Groningen beschikt over een recreatieplas, genaamd het Hoornse Meer. Op zomerse dagen wordt deze locatie door 10 á 15 duizend mensen bezocht. Verder beschikt Groningen over drie jachthavens (Oosterhaven, Reitdiephaven en Moterbotenclub) met in totaal meer dan 400 ligplaatsen. Daarvan zijn ruim 250 plaatsen bedoeld voor passanten. Door de komst van de Reitdiephaven is dit bijna een verdubbeling van de oorspronkelijke capaciteit. De oorspronkelijke circa 130 ligplaatsen (tot 2009) waren destijds goed voor circa 12 duizend overnachtingen per jaar, met een totaal becijferde economische waarde van circa 1 miljoen euro.

Groningen speelt ook een rol van betekenis waar het gaat om het zakelijk toerisme: Groningen is de vierde congresstad van Nederland. Jaarlijks worden er 60-70 nationale en internationale congressen georganiseerd. Dit aantal is de afgelopen jaren fors gestegen. De congressen genereren jaarlijks 50 duizend congresbezoekers en een gezamenlijke omzet van circa 22 miljoen euro.

De VVV is met een jaarlijks bezoekersaantal van ruim 300.000 na Amsterdam de drukst bezochte VVV van Nederland. Vanuit de VVV worden populaire activiteiten georganiseerd, zoals bezichtiging van de Martinitorren en stadswandelingen. In de Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmonitor valt te lezen dat circa 4 procent van de toeristen specifiek naar Groningen komen voor een stadswandeling.

Al deze toeristische trekpleisters worden genoemd en uitgebreider beschreven in de brochures en andere communicatiemiddelen van de VVV en Marketing Groningen. Daarnaast zijn de verschillende recreatief-toeristische producten uiteraard ook terug te vinden in de specifieke brochures en op de specifieke websites van de verschillende attracties en evenementen.

Ook worden deze genoemd in meerdere reisgidsen, waaronder Lonely Planet, Groningen Stad en Ommeland, Capitoel Reisgids Groningen ANWB, Groningen Uitgeverij Profiel, 100% Groningen Mo'media, 2theworld Groningen, Proef Groningen, alsook op tal van websites. We noemen hier toerisme.groningen, travelmap, lonelyplanet, wikitravel, opreisdoor, tipsinnederland, smaakstad, zoover etc. Bovendien is Capitoel in 2011 gestart met de productie van een reisgids die specifiek ingaat op de stad en de provincie Groningen. Circa de helft van de reisgids zal bestaan uit informatie over de stad Groningen.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

1a) Autonomoerisme

Alle bovengenoemde toeristische trekpleisters maken al geruime tijd onderdeel uit van deze gemeente en trekken, zoals we hierboven al lieten zien, sindsdien veel toeristen. Daarmee is gebleken dat deze een autonome aantrekkingskracht hebben op toeristen.

De binnenstad trekt gemiddeld circa 25 miljoen bezoekers per jaar, waarvan zes procent primair een toeristisch motief heeft, met daarnaast een onbekend aandeel waarvoor het toeristisch motief secundair is. Omgerekend is die zes procent goed voor anderhalf miljoen toeristische bezoeken.

Dat de grote bezoekersaantallen zich niet concentreren op de koopzondagen, is een bevestiging dat toeristen niet naar Groningen komen vanwege openstelling van de winkels: er is sprake van autonoom toerisme.

Uit interviews met winkeliers in straten in de nabijheid van het Groninger Museum, blijkt bovendien dat zij significant lagere omzetten halen op de dagen dat het Groninger Museum gesloten is.

1b) Substantiële omvang

Uit cijfers en overige hierna te beschrijven omstandigheden blijkt dat alleen de binnenstad gemiddeld al circa 25 miljoen bezoekers per jaar trekt, waarvan anderhalf miljoen met een primair toeristisch motief. Toeristische metingen buiten de binnenstad vinden, afgezien van het aantal hotelovernachtingen, niet plaats. Afgezet tegen een inwonersaantal van 193.250 op 1 januari 2012 is daarmee sprake van meer dan 'enig' toerisme. Dit toerisme is substantieel gelet op de navolgende cijfers:

- Uit de jaarlijks gehouden 'Detailhandelsmonitor Groningen' blijkt dat zes procent van alle binnenstadsbezoekers specifiek komt met een toeristisch doel. Hoewel dat misschien weinig lijkt, moet hierbij in aanmerking worden genomen dat de binnenstad gigantisch veel winkelend publiek, bewoners en studenten trekt. Omgerekend komt zes procent neer op circa 1,5 miljoen toeristische bezoekers per jaar.
- Het verblijfstoerisme zit in de lift en het aantal toeristische overnachtingen is de afgelopen jaren sterk gestegen tot 374 duizend per jaar.
- Uit de 'Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmonitor Groningen' blijkt dat in 2009 de toeristische bestedingen in Groningen goed waren voor € 194 miljoen. Dit wordt gezamenlijk opgebracht door bestedingen van dagtoeristen (maximaal één dag in de stad) en verblijfstoeristen (minimaal één overnachting in de stad).
- Samen zijn de Groningse musea goed voor meer dan 300 duizend bezoekers per jaar.
- De grootschalige festivals Noorderzon en Eurosonic/Noorderslag trokken samen 80 duizend betalende bezoekers in 2010/begin 2011.
- Jaarlijks bezoeken 500 á 600 duizend mensen de Groningse theaters en podia.
- Jaarlijks worden er in Groningen 60 tot 70 nationale en internationale congressen georganiseerd. Dat genereert jaarlijks 50 duizend congresbezoekers en een gezamenlijke omzet van circa 22 miljoen euro.

Indicator	Aantal	Referentie	Ontwikkeling	Bron
Aantal arbeidsplaatsen leisure	9.149 arbeidsplaatsen in april 2011	8.559 arbeidsplaatsen in april 2010	Toename van 6,9 procent.	Vlugschrift werkgelegenheid 2011
Aantal toeristische overnachtingen	374.200 in 2011	352.000 in 2009	Toename van 6,3 procent.	Stadsmonitor 2011
Aantal binnenstadbezoekers	24,1 miljoen in 2010	24,5 miljoen in 2009	Gemiddeld 25 miljoen bezoekers in periode 2005-2010	Detailhandelsmonitor 2010
Gerealiseerde omzet binnenstad	780 miljoen euro in 2010	756 miljoen euro in 2009	Toename van 3,1 procent.	Detailhandelsmonitor 2010
Waarde toeristische bestedingen	194 miljoen euro in 2009	226 miljoen euro in 2007	Afname van 15% als gevolg van lagere bestedingen door laagconjunctuur	Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmonitor Groningen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Waarde topevenement Eurosonic/Noorderslag	6,5 miljoen in 2011 (waarvan 4,5 miljoen buiten het festival om)	Niet bekend	Niet bekend	Onderzoek: De economische waarde van ESNS voor de stad Groningen
Watertoerisme	12 duizend overnachtingen (2009)	Niet bekend	Niet bekend, maar sinds 2010 is capaciteit verdubbeld	Kerncijfers Toerisme en Recreatie

2. Winkelopenstelling ten behoeve van het toerisme

Locatie van de toeristische trekpleisters

De toeristische trekpleisters in Groningen zijn voor een groot deel gelegen in de binnenstad van Groningen. Daarbij gaat het –naast de historische binnenstad– bijvoorbeeld om het Groninger Museum, Scheepvaartmuseum, Universiteitsmuseum, kerken, historische binnenstad, Academiegebouw, Provinciehuis, Prinsentuin, hofjes en de Oosterhaven.

We merken hier op dat de toeristische functie van de stad Groningen verder reikt dan alleen het gebied binnen de Diepenring. Groningen heeft zelfs een belangrijke centrumpositie voor het Noorden als geheel. De toeristische functie van de stad reikt tot ver buiten de provinciegrenzen. Vaak wordt een toeristisch bezoek aan ‘Ommeland’ dan ook gecombineerd met een bezoek aan ‘Stad’.

Wat de trekpleisters buiten het stadshart betreft: in de wijken rondom het centrum (de zogenoemde ‘schilwijken’) bevinden zich bijvoorbeeld het Grafisch Museum, Stripmuseum en het Noorderplantsoen. In het zuiden van de stad zijn evenementencentrum Martiniplaza, het Stadspark, het Gasunie-gebouw, recreatieplas het Hoornse Meer en het Wallhouse van de Amerikaanse architect John Hejduk gesitueerd. En ook de Reidiephaven (jachthaven) en het Stadspark (met camping) liggen buiten het stadshart.

Bevorderen toerisme via ruimere zondagopenstelling

De openstelling van winkels op meer zondagen dan nu is nodig ten behoeve van het bezoek van toeristen aan de toeristische trekpleisters. Met een aantrekkelijke, gastvrije stad kunnen we immers meer (zakelijke) toeristen en bezoekers aantrekken die langer verblijven en meer geld uitgeven. Dat moet weer leiden tot extra banen.

We staan voor de opgave de stad de komende periode aantrekkelijk te houden voor bezoekers tijdens een aantal grote (infrastructurele) bouwprojecten. Om onze prachtige binnenstad met zijn omvangrijke bezoekersstroom mooi en aantrekkelijk te houden, zullen we flink ons best moeten blijven doen. Het is cruciaal voor de economie van Groningen dat we dag- en weekendtoeristen blijven trekken en dat de toeristische bestedingen op peil blijven. De zondagopenstelling is hier ondersteunend aan.

Reeds in 2009 is een uitgebreid impulsprogramma ‘Binnenstad.nu’ opgezet. Dat programma is erop gericht onze stad aantrekkelijk en gastvrij te maken en te houden via een kwalitatief aanbod op het gebied van cultuur, leisure, evenementen en horeca. Via een ruimere zondagopenstelling verwachten we nóg aantrekkelijker te worden voor bezoekers. Het ruime en gevarieerde culturele aanbod van Groningen is voor velen immers een belangrijk motief om Groningen te bezoeken. Een groot deel van het toeristische bezoek dat voor een weekendje naar Groningen komt, wil naast cultuur echter nog iets anders te doen hebben. Het merendeel komt dan uit op een combinatie van cultuur met winkelen en horecabezoek. Op deze manier zijn toerisme, detailhandel en horeca onlosmakelijk met elkaar verbonden en versterken zij elkaar.

Voor de toerist is zondagopenstelling voor alle sectoren het meest interessant; dan heeft deze een zo volledig mogelijk aanbod. Om die reden willen we de verruiming van de koopzondagen toestaan voor alle typen bedrijvigheid. Ook congressen vinden veelal plaats in het weekend en veel congresgangers hebben de behoefte om hun congresbezoek te combineren met bezoek aan winkels.

Met openstelling van winkels op meer zondagen dan slechts op de 12 koopzondagen die volgens de Winkelrijenwet zijn toegestaan, doen we recht aan Groningen als toeristische trekpleister en denken we op die dagen meer bezoekers te kunnen aantrekken voor onze culturele, toeristische en recreatieve instellingen.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

3. Inventarisatie van de belangen

De gemeentead mag deze bevoegdheid toepassen na afweging van de daarbij betrokken belangen (artikel 3 lid 6 Wtw). De raad is verplicht in ieder geval de volgende belangen in de afweging te betrekken:

- a) Werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in de gemeente, waaronder mede wordt begrepen het belang van winkeliers met veel, weinig of geen personeel en van winkelpersoneel;
- b) De zondagsrust, inclusief die van omwonenden;
- c) De leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

Daarnaast heeft de raad de navolgende belangen in de afweging betrokken:

- a) Belang van de consument (inwoners van de gemeente)
- b) Het belang van de horeca-ondernemers.

NB: Hierbij houden wij ons aan de voorschriften, dat toeristen niet als belanghebbenden worden aangemerkt, hoewel zij natuurlijk wel degelijk een belang hebben bij de beschikbaarheid van voorzieningen.

4. Omschrijving van de belangen

In dit hoofdstuk komen de verschillende belangen rondom koopzondagen en koopzondaguitbreiding uitgebreid aan de orde. Leidend is hierbij het draagvlakonderzoek uitgevoerd door adviesbureau Goudappel Coffeng, in maart 2012, in opdracht van de gemeente Groningen. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- a) Het economisch belang;
- b) Belang van zondagsrust;
- c) Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde;
- d) Overige geïdentificeerde belangen.

a) Economisch belang

In de gemeente Groningen is sprake van een grote economische bedrijvigheid. De stad biedt ruimte aan circa 1.200 winkels, met een totaal vloeroppervlak van circa 400 duizend m² en aan circa 600 horecavestigingen. Deze winkels zijn goed voor ruim 15 duizend arbeidsplaatsen, met daarnaast ruim vijf duizend arbeidsplaatsen in de horeca. Alleen de binnenstad Groningen is al goed voor gemiddeld 25 miljoen bezoekers per jaar, of 500 duizend per week. Gezamenlijk zijn deze bezoekers goed voor een besteding van circa 800 miljoen euro in winkels. De totale toeristische sector in Groningen (inclusief horeca) is goed voor ruim 9.000 arbeidsplaatsen.

De detailhandel in de gemeente Groningen staat onder druk. Afnemende bestedingen en ontwikkelingen als internetwinkelen leiden tot continuïteitsproblemen bij middenstanders en toename van het aantal leegstaande winkels. De stad ziet een groei in de toeristische sector en hiervan kan detailhandel profiteren, mede door het invoeren van ruimere zondagopenstellingen. De toeristische bezoeker van de stad en ook de ondernemer is gebaat bij duidelijkheid over koopzondagen en een vast ritme.

Voor de belangenafweging van ondernemers is een draagvlakonderzoek uitgevoerd. Alle winkeliers en horecaondernemers in de gemeente Groningen, belangenorganisaties en een steekproef van inwoners zijn geconsulteerd over hun mening over koopzondagen en eventuele uitbreiding. Dit is gebeurd via een draagvlakonderzoek uitgevoerd in maart 2012, door adviesbureau Goudappel Coffeng, in opdracht van de gemeente Groningen:

- Ruim 1.750 ondernemers zijn per post en deels per e-mail aangeschreven om een internetenquête over koopzondagen in te vullen. Hierbij is een representatieve respons van 278 ondernemers behaald.
- Daarnaast zijn van vrijwel alle winkelketens die in Groningen gevestigd zijn ook de landelijke hoofdkantoren benaderd voor hun opinie over koopzondagen. In totaal zijn 240 winkelketens benaderd en is er een representatieve respons behaald van 100 ketens.
- Er zijn 446 telefonische enquêtes afgenomen onder de bevolking in de gemeente Groningen. Met deze aantallen is sprake van een representatieve steekproef.
- Er hebben in totaal 13 telefonische interviews plaatsgevonden met belangenorganisaties van bedrijfsleven, werknemersorganisaties, openbare orde en handhaving en bewoners.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

De uitkomsten van dit onderzoek luiden als volgt:

a1) Filiaalbedrijf

- Over het algemeen kan gesteld worden dat hoofdkantoren van filiaalbedrijven voorstander zijn van zondagopeningen. Een meerderheid is positief over koopzondagen (57%) en verruiming daarvan (50%), terwijl het grootste deel van de overige meningen neutraal zijn. Slechts een kleine groep filiaalbedrijven is tegenstander van koopzondagen (4%) en verruiming daarvan (8%).
- Wat betreft lokale franchisers kan gesteld worden dat het aantal voorstanders lager ligt dan de voorkeuren van filiaalbedrijven: voor- en tegenstanders zijn min of meer in evenwicht. Hierbij geven geënquêteerden aan dat men best meer open wil, maar dat men afhankelijk is van wat de grote trekkers en ook de concurrentie doet.
- Er kan worden gesteld dat grotere ketens met veel werknemers over het algemeen voorstander zijn van koopzondagen.

a2) Zelfstandig

- Van de kleine zelfstandige winkeliers is het merendeel voorstander van het gelijk blijven van het aantal koopzondagen: slechts een kleine minderheid wil minder of meer koopzondagen. Wel klinkt uit deze groep het signaal dat een betere herkenbaarheid (bijvoorbeeld elke 1ste zondag van de maand) noodzakelijk is.
- Hierbij dient opgemerkt te worden dat 44% van de kleine winkeliers nu ook niet of nauwelijks op koopzondagen open is.
- Onder kleine zelfstandigen die nu al niet opengaan is het merendeel logischerwijs negatief over koopzondagen of de verruiming daarvan. Wordt het aantal voorstanders van koopzondagen en verruiming gepeild onder de winkels die nu al op zondag opengaan dan is logischerwijs een aanmerkelijk groter aandeel positief over koopzondagen en verruiming. Dit geldt in nog sterkere mate voor winkels die op alle koopzondagen geopend zijn. Hiervan is circa de helft voorstander van een verruiming van het aantal koopzondagen.

a3) Onderscheid naar winkelomvang

- Over het algemeen kan worden gesteld dat hoe groter de winkel (gemeten naar het aantal werknemers), hoe groter het aantal voorstanders van koopzondagen en verruiming van koopzondagen. Hoe kleiner de winkel, hoe kleiner het aantal voorstanders.
- In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat een meerderheid van de winkels met 6 of meer werknemers positief is over koopzondagen, terwijl bij winkels met 5 of minder werknemers de meerderheid negatief is.
- Verder kan worden gesteld dat een meerderheid van de winkels met 10 meer werknemers positief is over uitbreiding, terwijl bij winkels met minder dan 10 werknemers de meerderheid negatief is.

a4) Redenen voor voor- en tegenstand van koopzondagen en koopzondagenverruiming

- Filiaalbedrijven die open zijn op koopzondagen, doen dit niet zozeer vanwege concurrentieoverwegingen, maar vooral vanwege het inspelen op de consumentenwens en bedrijfsmatige overwegingen.
- Van de zelfstandigen die op zondag open zijn, geeft praktisch elke geënquêteerde aan dat zij dit doet om bedrijfsmatige overwegingen: omzet en winst. Ook het inspelen op de consumentenwens en concurrentieoverwegingen spelen bij een overgrote meerderheid een rol.
- Circa 40% van filiaalbedrijven en zelfstandigen geeft aan dat een deel van de koopzondagbezoeken in plaats komt van de bezoeken op overige koopdagen.
- Circa de helft van de filiaalbedrijven ziet een toename van het totale aantal bezoekers; tegenover circa een kwart van de zelfstandigen.
- Bij de geënquêteerden die niet op zondag opengaan spelen vooral de kostenafweging (personeelskosten versus omzet) en de behoefte aan een rustdag een belangrijke rol.

a5) Opinie horeca

Ondernemers in de horeca horen bij de sterkste voorstanders van verruiming van koopzondagen. Zij zijn in veel gevallen elke zondag al open en merken op een koopzondag uiteraard een forste stijging in bezoekersaantallen en omzet. Dit beeld wordt bevestigd door de belangenverenigingen. Koninklijke Horeca Nederland plaatst wel opmerkingen over het feit dat vooral specifieke horeca in de binnenstad profiteert en dat er zeker voor kleinere zaken soms een personeelsprobleem kan ontstaan

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

a6) Opinions belangenverenigingen

Belangenorganisaties van ondernemers (MKB-Noord, Koninklijke Horeca Nederland, de Groningen City en CBW-MITEX, Marketing groningen) bevestigen bovenstaande beelden:

- Enerzijds bevestigen zij dat verruiming van koopzondagen goed is voor de toeristische positie van Groningen: de toeristische branche zal er duidelijk van profiteren. Vooral is er sprake van behoefte aan duidelijkheid bij de consument. Een duidelijk ritme optimaliseert het rendement van koopzondagen en laat ondernemers en werkgelegenheid maximaal profiteren.
- Daarbij stellen zij dat het netto rendement groter is voor grotere ondernemers en filiaalbedrijven dan voor kleinere ondernemers. Voor de kleine winkelier zijn de sociale lasten (gebrek aan zondagsrust) en personeelskosten hoger en is het niet altijd mogelijk om voldoende personeel in te zetten. Voor de kleine winkelier weegt dit niet in alle gevallen op tegen de extra omzet, zeker als de winkelier op een andere dag zijn winkel sluit.
- Vooral de Groningen City Club en Marketing Groningen geven aan dat een uitgebreider en beter gestructureerd koopzondagritme essentieel is voor een onderscheidend en concurrerend toeristisch imago. Netto leveren koopzondagen de binnenstad meer omzet op.

a7) Belang werknemers

Winkelpersoneel is niet geënuqueteerd, maar wel de vertegenwoordigers van de vakcentrales (FNV en CNV). Ook hier worden zowel voor- als nadelen aangestipt:

- Zeker voor personeel bij grotere winkels betekent een koopzondag iets positiefs: er is zondagstoelag en de mogelijkheid om meer flexibel te werken. Vooral voor jonge werknemers zijn dit belangrijke aspecten.
- Uiteraard geldt voor sommigen de minder positieve kant dat werken op zondag ten koste gaat van een rustdag. Zeker als onverhoopt ooit de zondatoelag zou verdwijnen, gaat dit aspect des te zwaarder wegen.
- FNV en CNV geven nog aan dat er door koopzondagen meer flexibel personeel in dient te worden gezet en dit is nadelig voor arbeidszekerheid.
NB: Volgens de Arbeidstijdenwet mag personeel overigens altijd weigeren op zondag te werken, tenzij de aard van het werk dat vereist (zoals bij de brandweer en in de medische zorg)
- FNV en CNV zijn van mening dat het omzetteffect en werkgelegenheidseffect van extra koopzondagen niet groot is.

a8) Opinions inwoners

- Van de geënuqueteerde inwoners is een groter aantal voorstander dan tegenstander van verruiming van de koopzondagen.
- Circa 40% van de bevolking heeft het afgelopen jaar een koopzondag bezocht, veelal om recreatieve redenen en in veel mindere mate vanwege een tijdgebrek op andere dagen.
- De bevolking die het afgelopen jaar geen koopzondag heeft bezocht, doet dit voor de overgrote meerderheid niet omdat zij er geen behoefte aan heeft of liever een rustdag heeft. Slechts 8% geeft geloofsovertuiging aan als reden.
- Bij inwoners bestaat een expliciete behoefte aan bekendheid en duidelijkheid over het jaarritme waarin koopzondagen plaatsvinden.

a9) Conclusies draagvlakonderzoek

Concluderend valt te zeggen dat grotere winkels en filiaalbedrijven positief staan tegenover koopzondagen en verruiming. Dit vanwege een behoefte om de consument te bedienen en een grotere omzet te behalen. Deze redenen gelden ook voor kleine zelfstandigen, maar wegen niet altijd op tegen de extra sociale en personeelskosten. Belangenorganisaties bevestigen deze geluiden. Daarnaast zijn er nog twee duidelijke signalen te horen: de toeristische sector, inclusief de horeca profiteert duidelijk van koopzondagen en er wordt breed, onder ondernemers, inwoners en belangenorganisaties, gevraagd om duidelijkheid en een herkenbaar ritme van koopzondagen. Goudappel Coffeng concludeert in haar onderzoek al met al dan ook dat er sprake is van draagvlak voor een beperkte uitbreiding van het aantal zondagen, zeker wanneer deze de herkenbaarheid van koopzondagen ten goede komt. Zij concludeert ook dat het draagvlak voor een volledige zondagopenstelling niet groot is.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

b) Zondagsrust

b1) Draagvlakonderzoek

In de afweging speelt het belang van de zondagsrust mede een rol. Bij het draagvlakonderzoek is aan ondernemers, belangenorganisaties, bewonersorganisaties en inwoners expliciet gevraagd in hoeverre de zondagsrust als belangrijk wordt ervaren.

Hierover kan het volgende worden geconcludeerd:

- In lijn met de eerdere conclusies kan gesteld worden dat voor kleine zelfstandige winkeliers de zondagsrust een grote rol speelt. Over het algemeen heeft de wens tot zondagsrust sociale motieven, slechts een kleine minderheid heeft hier religieuze gronden voor.
- Voor inwoners is zondagsrust geen overwegende factor om al dan niet voorstander zijn van koopzondaguitbreiding. In de respons wordt duidelijk aangegeven dat inwoners zelf de vrijheid hebben en voelen om wel of niet een koopzondag te bezoeken, afhankelijk van hun behoefte aan zondagsrust. De ervaringen met de reeds bestaande mogelijkheden voor openstelling op zon- en feestdagen hebben nooit tot bezwaren geleid onder de bevolking.
- Omwonenden van winkelgebieden geven in de interviews aan zich niet aangetast te voelen in hun zondagsrust.
- Het merendeel van de belangenorganisaties geeft aan dat de vrijheid van ondernemer (en consument) essentieel is bij de bepaling om al dan niet deel te nemen aan een koopzondag. Wanneer dit gegeven gerespecteerd wordt, komt de zondagsrust niet in het geding komt bij (uitbreiding van) koopzondagen. Vooral FNV en CNV maken zich sterk voor het belang van zondagsrust.

b2) Conclusie zondagsrust

Geconcludeerd kan worden dat vooral voor een deel van de zelfstandige winkeliers zondagsrust een belangrijk gegeven is, net als voor de vakcentrales. Voor inwoners en omwonenden is een behoefte aan zondagsrust geen reden om tegen uitbreiding van het aantal koopzondagen te zijn.

c) Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

c1) Draagvlakonderzoek

- De leefbaarheid, veiligheid en openbare orde in de gemeente Groningen leveren geen knelpunten op in relatie tot de zon- en feestdagopenstelling. Sterker, de levendigheid die komt met koopzondagen wordt over het algemeen gewaardeerd. De sociale controle op koopzondagen is sterk en dit is positief voor het veiligheidsgevoel van inwoners van de gemeente en omwonenden in het bijzonder.
- Volgens omwonenden kan niet worden gesproken van overlast, geluidshinder of verstoring van de openbare orde op koopzondagen. De sociale controle en aanwezigheid van toezicht zorgt juist voor minder overlast van bijvoorbeeld hangjongeren
- Ook de politie en handhaving geven aan dat er zowel cijfermatig als qua beleving geen sprake is van extra escalaties, diefstal of overlast op een koopzondag. De politie geeft aan dat de situatie over het algemeen juist positiever is op koopzondagen. Wel leidt de toegenomen drukte soms tot knelpunten op het gebied van bijvoorbeeld fietsparkeren.

c2) Conclusie leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

Geconcludeerd kan worden dat er geen problemen met leefbaarheid, veiligheid en openbare orde zijn bij koopzondagen(verruiming). De effecten lijken zelfs eerder positief.

5. Slotconclusie: afweging van de belangen en eindoordeel

Al het voorgaande overziend, komt de raad van Groningen tot de volgende afweging:

- Er is sprake van autonoom toerisme in de gemeente Groningen. Dit toerisme reikt verder dan alleen de binnenstad.
- Er is sprake van substantieel toerisme in de gemeente Groningen.
- Winkelopenstelling heeft een belangrijke aanvullende waarde voor de toeristische sector.
- Zondagopenstelling en verruiming van koopzondagen heeft in algemeenheid draagvlak onder grotere winkeliers en filiaalbedrijven.
- Kleine winkeliers zijn in meerderheid tevreden met het huidige aantal koopzondagen, en zijn in meerderheid tegen verruiming.
- Voor jonge en flexibele werknemers zijn koopzondagen positief; voor een ander deel van de werknemers is zondagsrust belangrijker. De extra zondagtoeslag is essentieel voor werknemers op zondag.
- Specifiek onder horeca-ondernemers is groot draagvlak voor uitbreiding van koopzondagen.
- Onder inwoners is in meerderheid draagvlak om het aantal koopzondagen te verruimen.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

- Er is draagvlak voor een beperkte uitbreiding van zondagopenstelling die de herkenbaarheid van koopzondagen tegemoet.
- Er is minder draagvlak voor een volledige zondagopenstelling.
- Zondagopenstelling leidt voor een deel van de ondernemers wel tot aantasting van de zondagsrust en voor een deel niet. Daarom dient keuzevrijheid om niet open te gaan op koopzondagen in alle gevallen te worden gerespecteerd. Voor inwoners is zondagsrust geen reden tot tegenstand van koopzondagen(verruiming).
- Tegenstand tegen zondagopenstelling op grond van religieuze grondslagen is in zeer beperkte mate aanwezig onder ondernemers en inwoners.
- Zondagopenstelling en uitbreiding van zondagopenstelling leidt niet tot problemen danwel aantasting van leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

Eindoordeel

Het doel van de Wtw is onder meer het borgen van de zondagsrust door zondagopenstelling van winkels te verbieden. Dit is de hoofdregel. Dit belang heeft de raad betrokken en gewogen. Op basis van de belangenafweging komt de raad tot de conclusie dat dit belang van onvoldoende gewicht is gebleken ten opzichte van de toeristische belangen en het aanwezige draagvlak onder een deel van de ondernemers en inwoners. Hetzelfde geldt voor afwegingen van zondagsrust, religieuze grondslagen, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde.

Hiermee concludeert de raad dat er sprake is van voldoende substantieel en autonoom toerisme en dat er voldoende draagvlak is om de toerismebepaling uit artikel 3 lid 3 Winkeltijdenwet in te zetten in de Verordening winkeltijden Groningen 2012

In de verordening en uitwerking daarvan dient aandacht te gaan naar twee essentiële randvoorwaarden:

- de positie van de kleine zelfstandige winkelier;
- de behoefte aan duidelijkheid en herkenbaarheid van de koopzondagen.

Nu aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 3, derde lid, onder a, Wtw is voldaan is de raad bevoegd van de bevoegdheid als bedoeld in artikel 3 lid 3 onder a gebruik te maken. In artikel 4 van de Verordening Winkeltijden Groningen maakt de raad van deze bevoegdheid gebruik.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

BIJLAGE

Bijlage 3: Bekendmaking

Gemeentebladnummer: <nummer>

Datum bekendmaking: Projectomschrijving: Registratienummer:

<datum>Verordening GR <nr>
winkeltijden Groningen 2009

Verordening winkeltijden Groningen 2009

De raad van de gemeente Groningen maakt bekend:

dat hij in zijn vergadering van <datum>, besluitnummer <nr.>, de wijzigingsverordening van Verordening winkeltijden Groningen 2009 heeft vastgesteld.

Met dit besluit wordt de gemeente Groningen een toeristisch gebied. Daarmee wordt mogelijk gemaakt dat in de gemeente Groningen op 16 zondagen de winkels geopend zijn.

Inwerkingtreding en inzage

Dit raadsbesluit treedt in werking op de dag na die van bekendmaking.

Het raadsbesluit ligt vanaf vandaag voor iedereen ter inzage en is kosteloos verkrijgbaar bij het Gemeentelijk Informatie Centrum (GIC), Kreupelstraat 1 (De Prefectenhof) te Groningen:
open op maandag van 13.00-16.00 uur, dinsdag tot en met vrijdag van 9.00-16.00 uur, op donderdag ook van 18.00- 20.00 uur.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

BIJLAGE

Bijlage 4: Draagvlakonderzoek

sk

Gemeente Groningen
Eindrapport

Onderzoek koopzondagen gemeente Groningen

Draagvlakanalyse

Omdat we ons verplaatsen

adviseurs
mobiliteit
Goudappel
Coffeng

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Gemeente Groningen
Eindrapport

Onderzoek koopzondagen gemeente Groningen

Draagvlakanalyse

Datum	14 mei 2012
Kenmerk	GNG060/Hft/0503
Eerste versie	25 april 2012

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	Gemeente Groningen Eindrapport
Titel rapport	Onderzoek koopzondagen gemeente Groningen Draagvlakanalyse
Kenmerk	GNG060/Hft/0503
Datum publicatie	14 mei 2012
Projectteam opdrachtgever(s)	de heer M. de Gier
Projectteam Goudappel Coffeng	de heren T. van Huffelen en M.P. Stemerding
Projectomschrijving	Een draagvlakanalyse onder ondernemers, bevolking en belangenpartijen voor uitbreiding van het aantal koopzondagen in de gemeente Groningen.
Trefwoorden	koopzondag, draagvlakanalyse, toerismebepaling, ondernemers, bevolking, belangenpartijen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

	Inhoud	Pagina
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Onderzoeksvraag	1
1.3	Onderzoeksmethodiek	2
2	Draagvlakanalyse	3
2.1	Behoeftte ondernemers	3
2.2	Behoeftte personeel	5
2.3	Behoeftte bevolking	6
2.4	Behoeftte omwonenden	6
2.5	Afweging belangen	7
2.5.1	Economische belangen	7
2.5.2	Zondagsrust	8
2.5.3	Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde	8
2.6	Concluderend	8
	 Bijlage 1 Resultaten onderzoek ondernemers	
	 Bijlage 2 Peiling filiaalbedrijf	
	 Bijlage 3 Resultaten onderzoek bevolking	
	 Bijlage 4 Resultaten interviews belangenpartijen	

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

In de Winkeltijdenwet is als uitgangspunt opgenomen dat de mogelijkheid bestaat om twaalf koopzondagen per jaar open te zijn. Dit aantal is uit te breiden door het instellen van een 'toeristisch regime'. Dat wil zeggen dat binnen de gemeente sprake moet zijn van autonoom toerisme van substantiële omvang. Overigens zijn hiervoor geen kwalitatieve criteria opgenomen. Naast de bewijsvoering van dit 'toeristische regime' dient in de belangenafweging rekening te worden gehouden met economische belangen van bedrijvigheid en werkgelegenheid, zondagsrust en leefbaarheid, veiligheid en openbare orde.

De gemeente Groningen onderzoekt de mogelijkheden om de zondagsopening te verruimen tot een totaal van 16 koopzondagen per jaar. Hiervoor is het toeristische regime vereist. Om hierbij een goede belangenafweging te maken, heeft de gemeente Groningen aan Goudappel Coffeng BV gevraagd een draagvlakanalyse onder de bevolking, ondernemers, omwonenden en belangenpartijen uit te voeren. De gemeente Groningen analyseert zelf de informatie met betrekking tot het autonome toerisme van substantiële omvang binnen de gemeente. In deze rapportage treft u de resultaten hiervan aan.

1.2 Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag luidt als volgt:

'Wat is het draagvlak onder de bevolking, ondernemers en andere belangenpartijen ten aanzien van koopzondagen in de gemeente Groningen?'

Door het beantwoorden van deze onderzoeksvraag kan een belangenafweging worden gemaakt om tot eventuele verruiming van de koopzondagen over te gaan.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

1.3 Onderzoeksmethodiek

Tijdens dit onderzoek zijn de volgende onderzoeksmethoden gevolgd:

1. *Internetenquête onder alle ondernemers in Groningen in de detailhandel en horeca*
Ruim 1.750 Groninger ondernemers op het gebied van detailhandel zijn per post en deels per e-mail aangeschreven om de internetenquête over koopzondagen in te vullen. Dit onderzoek heeft in maart 2012 plaatsgevonden. Hierbij is uiteindelijk een respons behaald van 278 geslaagde enquêtes goed verdeeld over de verschillende branches, winkelgebieden en verhouding zelfstandigen/winkelketens.
2. *Peiling koopzondagenbeleid filiaalbedrijven*
Van vrijwel alle in Groningen gevestigde winkelketens zijn de hoofdkantoren in Nederland benaderd met de vraag wat het beleid is met betrekking tot koopzondagen. In totaal zijn 240 winkelketens telefonisch/per e-mail benaderd met een behaalde respons van 100 winkelketens. Deze informatie is relevant, omdat deze winkelketens belangrijke economische dragers zijn van de Groningse detailhandel.
3. *Telefonisch onderzoek onder de bevolking*
Voor het telefonische onderzoek zijn in totaal 446 enquêtes afgenomen in maart 2012. Deze aantallen zijn dusdanig dat de mening van de totale Groninger bevolking representatief in beeld is gebracht. Onderdeel van de bevolkingsenquête zijn specifieke vragen voor omwonenden van de winkelgebieden.
4. *Telefonische interviews met belangenpartijen*
Met de belangenpartijen hebben telefonische interviews plaatsgevonden om hun inzichten met betrekking tot de koopzondagen te achterhalen. Van de volgende partijen zijn de lokaal deskundigen geïnterviewd:
 - a. vertegenwoordiging bedrijfsleven (MBK-Noord, Groningen City Club, Koninklijke Horeca Nederland, VVV/Marketing Groningen, CBW-Mitex);
 - b. vertegenwoordiging bewoners (Bewonersorganisatie A-Kwartier, Bewonersorganisatie Binnenstad-Oost);
 - c. openbare orde en handhaving (Politie, Vakdirectie Stadstoezicht);
 - d. werknemersorganisaties (FNV, CNV).
5. *Rapportage*
Aan de hand van de voorgaande drie onderzoeksmethoden is deze rapportage opgesteld. Deze bestaat uit de volgende onderdelen:
 - ▣ bondige rapportage met de belangrijkste onderzoeksresultaten van de draagvlakanalyse en een afweging van de belangen (hoofdstuk 2);
 - ▣ nadere uitwerking in tabellen van de resultaten van het ondernemersonderzoek (bijlage 1);
 - ▣ nadere uitwerking peiling grootwinkelbedrijf (bijlage 2);
 - ▣ nadere uitwerking in tabellen van de resultaten van het bevolkingsonderzoek (bijlage 3);
 - ▣ nadere uitwerking in tabellen van de interviews van belangenpartijen (bijlage 4).

2

Draagvlakanalyse

2.1 Behoeftte ondernemers

In maart 2012 is een enquête uitgezet onder de 1.758 ondernemers in detailhandel en horeca in de gemeente Groningen. De keuze voor deze branches is gemaakt, omdat de detaillisten direct betrokken bij het koopzondagenbeleid en horecaondernemers indirect vanwege hun vestiging in of nabij winkelgebieden. De ondernemers werden per brief en/of e-mail benaderd om een vragenlijst in te vullen. In totaal 278 ondernemers hebben deze ingevuld. De ondernemers in het centrum zijn sterk vertegenwoordigd met 66%. Het leeuwendeel van de respondenten (70%) is zelfstandig ondernemer; 26% bestaat uit filiaalbedrijven en franchisenemers.

Winkelketens in Nederland

Tevens is een peiling gehouden onder de in Groningen gevestigde filiaalbedrijven. Deze winkelketens zijn de economische drager voor de detailhandel, waardoor hun stem van grote waarde is.

De peiling onder het grootwinkelbedrijf maakt duidelijk dat 57% positief staat tegenover zondagsopening en nog eens 39% neutraal is, omdat zij dit aan de lokale ondernemers overlaten. Belangrijkste redenen zijn puur economische redenen, inspelen op de consumentenwens en ervaringen elders. Het kleine deel van de ondernemers dat negatief tegenover zondagsopening staat (4%), is dit vanwege de waarde die wordt gehecht aan de zondagsrust.

Aan de filiaalbedrijven is tevens de vraag voorgelegd wat hun mening is over verruiming van de koopzondagen, zodat een duidelijk beleid van eenmaal per maand ontstaat in Groningen. Het aandeel voorstanders is aanmerkelijk groter dan tegenstanders: 50% - 8%. De overige 42% heeft geen mening, omdat de lokale franchiser dit zelf beslist. Overigens blijkt uit de analyse onder lokale franchisers dat men veelal wel open wil, maar dit vooral afhankelijk is van wat de grote ondernemers en overige concurrentie doen. Wanneer in de analyse een opsplitsing wordt gemaakt naar winkellocatie en type bedrijf, dan blijkt dat vooral de grote ketens met veel werknemers voorstander zijn van

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

verruiming van de koopzondagen. Dit gaat zowel om de warenhuizen en grote kledingzaken in het centrum, als de grote bouwmarkten en tuincentra op perifere locaties.

Groninger ondernemers

Uit de enquête onder de Groninger ondernemers blijkt dat de meningen over verruiming van de koopzondagen zeer diffuus zijn. Vooral de kleine zelfstandigen zijn geen voorstander van verruiming. Dit is bijvoorbeeld ook al zichtbaar in hun huidige zondagsopening, aangezien zij vooral dicht blijven op zondag. Wat betreft de grotere ondernemers en winkelketens is een groter deel voor verruiming. Met name een duidelijke richtlijn (bijvoorbeeld elke eerste zondag van de maand) heeft de voorkeur voor deze bedrijven, terwijl een aantal van de grote spelers het liefst elke zondag open gaan. Wat betreft de verruiming van koopzondagen is het merendeel van de filiaalbedrijven/franchisenemers positief (52%), terwijl de zelfstandigen overwegend negatief zijn (59%).

In lijn hiermee zijn de voorkeuren van de ondernemers: het merendeel van de zelfstandigen heeft liever geen koopzondag (61%), terwijl de filiaalhouders en franchisenemers liever wel een koopzondag hebben (65%).

Van de zelfstandige ondernemers is lang niet elke zelfstandige op koopzondagen geopend; 44% is nooit open op zondag. De filiaalbedrijven en franchisers zijn het meeste open op zondagen. De zelfstandigen die op zondag hun deuren openen, lijken dat vooral te doen uit noodzaak en om de consument een plezier te doen. Zij die dat niet doen, blijven dicht, omdat ze zelf een rustdag willen hebben, en omdat het te weinig oplevert. De winkelketens die open gaan, doen dit vooral vanuit bedrijfseconomische redenen en zien dan ook een toename in de totale bezoekersaantallen (46%). Dit gaat nauwelijks ten koste van de bezoekersaantallen op andere koopdagen. De zelfstandigen die open zijn, zien in beperkte mate een toename in bezoekersaantallen vanwege hun zondagsopening (22%).

Ondernemers in het centrumgebied zijn positiever dan de ondernemers in de overige winkelgebieden. Ondernemers in het centrum zijn nu ook al meer open dan die buiten het centrum.

De ondernemers in de horeca zijn de sterkste voorstanders van verruiming van de koopzondagen. Bij ondernemers in de sectoren van dagelijkse en doelgerichte aankopen zijn de minste voorstanders te vinden van de koopzondag. Zij zijn nu ook al het minst open op zondag.

De grotere ondernemers (met meer personeel) zijn de sterkste voorstanders van zondagsopenstelling, en van de verruiming van de huidige regeling. De kleine ondernemers met personeel zijn de grootste tegenstanders.

Een belangrijk verschil in de resultaten is zichtbaar tussen ondernemers die in de huidige zondagsopenstelling reeds geopend zijn en degenen die de deuren dicht houden. Ondernemers die elke koopzondag zijn geopend, zijn aanmerkelijk positiever over de huidige koopzondagen dan de ondernemers die slechts deels geopend zijn en ondernemers die volledig gesloten zijn op zondag. Ook zijn de ondernemers die open zijn in sterkere mate

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

voorstander van koopzondagen dan ondernemers die volledig gesloten zijn op zondagen (76% voorstander en 13% voorstander). Tevens zijn de reeds geopende ondernemers in sterkere mate voorstander van verruiming van de zondagsopening. Door dit onderscheid in resultaten weer te geven, is duidelijk dat ondernemers een keuze hebben en de reeds geopende ondernemers ook voorstander zijn en in sterkere mate voor verruiming zijn. Dit betreft met name de grotere ondernemingen (winkelketens) die een belangrijke economische waarde hebben voor de stad Groningen.

Interviews met de belangenorganisaties voor ondernemers en ondernemingen bevestigen het beeld dat uit de enquête naar voren komt. Het ligt in de eerste plaats genuanceerd. Koopzondagen zijn niet direct in het belang van de kleinere ondernemers. Voor deze groep zijn de lasten op zondag hoger: (1) het sociale aspect, die ene echt vrije dag in de week gaat verloren en (2) het economische aspect, opening op zondag betekent hogere personeelskosten en de omzet op zondag gaat nogal eens ten koste van de omzet op andere dagen. Dit geluid wordt gehoord bij MKB-Nederland, en ook bij de Koninklijke Horeca Nederland. Voor deze organisaties betekent dit niet alleen dat zij daarmee een negatieve mening hebben over (uitbreiding van) de koopzondag, maar zij constateren de situatie.

Tegelijkertijd wordt door de organisaties beaamd, in navolging van de Groningen City Club en de VVV, dat uitbreiding van de zondagsopening goed is voor Groningen als toeristisch product. De situatie zoals die nu is, is verre van ideaal, omdat het voor consumenten (en toeristen) onduidelijk is wanneer op zondag de winkels open zijn en wanneer dus de binnenstad levendig en aantrekkelijk is. Want dat is volgens de meesten het belangrijkste aspect van de koopzondag. Voorspelbaarheid van de zondagsopening brengt meer mensen naar Groningen (en dus meer koopkrachttoevoering). En dat betekent: meer rendement voor alle ondernemers en meer werkgelegenheid.

Er is dus zeker sprake van een dilemma, gezien van de kant van de ondernemers. Dit laat zich ook goed illustreren door een voorbeeld dat is aangedragen door de VVV/Marketing Groningen:

'Uiteindelijk is de ondernemer erbij gebaat dat het aansluit op de behoefte van de klant. Dit is van grote waarde, want de klant wil flexibiliteit en duidelijkheid. Koopzondagen zijn echter soms lastig te realiseren voor de kleine ondernemers. Dit zijn juist de ondernemers die Marketing Groningen koestert in de binnenstad; de kleine ondernemers maken de binnenstad speciaal. Het is absoluut niet de bedoeling dat zij weggeconcurrereerd worden door de grote ondernemers.'

2.2 Behoeftte personeel

Winkelpersoneel is als zodanig niet geënquêteerd. Wel is gesproken met vertegenwoordigers van de vakcentrales (FNV en CNV) over het belang van werknemers. Ook hierover zijn de meningen verdeeld. Voor grote ondernemingen waar veel personeel werkzaam is, biedt de koopzondag veel positieve aspecten voor werknemers. Er is de zondags-

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

toeslag, die extra inkomsten betekent. En er is meer werkgelegenheid, vooral in de sfeer van bijverdiensten voor jongeren.

Voor een deel van het personeel geldt echter ook de minder positieve kant: wanneer werken op zondag een verplichting wordt, is dit niet goed, want dit gaat ten koste van de enige echte rustdag in de week. Formeel mag personeel volgens de Arbeidstijdenwet weigeren te werken op zondagen (tenzij de aard van het werk werken op zondagen met zich meebrengt, zoals brandweer en ziekenhuispersoneel).

2.3 Behoeftte bevolking

Onder de inwoners van de gemeente Groningen is een groter deel voorstander van verruiming van de koopzondagen dan tegenstander. Namelijk 49% is voorstander van verruiming van de zondagsopenstelling (39% is tegen en de rest heeft geen mening). Van de bevolking vindt 29% dat de winkels in het centrum op alle zondagen open mogen; 21% vindt dat dit ook voor de wijkcentra geldt.

Een ruime meerderheid (62%) van de inwoners is van mening dat het openstellen van winkels op zondag geen invloed heeft op de zondagsrust. Een derde vindt dat koopzondagen wel van invloed zijn op de zondagsrust.

Overigens heeft 41% van de bevolking in het afgelopen jaar een koopzondag bezocht (waarvan 97% het centrum). Zij bezochten gemiddeld 4,3 keer een koopzondag. Zij deden dit voornamelijk om recreatieve redenen; in veel mindere mate vanwege tijdgebrek op andere dagen in de week. Voor ongeveer de helft komt het bezoeken van de koopzondag niet in de plaats van een andere dag; voor ongeveer een derde geldt dit juist wel. Bijna de helft geeft meer dan € 50,- uit op een koopzondagbezoek. De koopzondagbezoekers beoordelen de koopzondag ruim voldoende, in de volgorde: sfeer (rapportcijfer 7,2), drukte (7,0) en aantal winkels open (6,8).

Van de 59% die geen koopzondagbezoek heeft afgelegd in het afgelopen jaar, zegt het merendeel dat niet te doen omdat ze er geen behoefte aan hebben (61%: geen behoefte + 13% doe mijn aankopen op andere dagen); 8% geeft expliciet aan de koopzondag te mijden uit geloofsovertuiging, terwijl 20% zegt niet de koopzondag te bezoeken, omdat zondag de rustdag is. Verruiming van de zondagsopenstelling zou voor slechts weinigen uit deze groep reden zijn om wel op de koopzondagen te gaan winkelen. Wel geeft een deel van de bevolking aan dat de behoefte bestaat aan duidelijkheid over de data van koopzondagen.

2.4 Behoeftte omwonenden

In het onderzoek is afzonderlijk aandacht besteed aan de omwonenden: gedefinieerd als de personen die op maximaal 200 m afstand van een relevant winkelgebied wonen.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Van de omwonenden in het centrum staat een ruime meerderheid (58%) positief tegenover de zondagsopenstelling. Slechts 10% vindt het geen goed idee. Van de omwonenden van wijkcentra is 40% positief en 30% negatief.

Hinder is voor omwonenden hoegenaamd niet aan de orde.

Voor het onderzoek zijn vertegenwoordigers van de bewonersorganisaties Binnenstad-Oost en het A-Kwartier geraadpleegd. Vooropgesteld dat beide organisaties geen uitgesproken mening hebben over dit onderwerp, zijn de vertegenwoordigers beide positief over uitbreiding. Voor de consument (bewoner of toerist) vindt men de verruimde openstelling positief. Voor de veiligheid en openbare orde werkt de koopzondag alleen maar gunstig, vanwege extra drukte die meer sociale controle geeft. De leefbaarheid voor de omwonenden wordt hiermee vergroot.

2.5 Afweging belangen

2.5.1 Economische belangen

De belangen voor zondagsopening gelden met name voor de filiaalbedrijven die een grote toegevoegde waarde hebben voor de Groningse economie. De peiling heeft duidelijk gemaakt dat vooral de grote landelijke ketens op zondag open willen en een groot deel van de ondernemers hieraan volgend is. Deze opening leidt in het merendeel van de gevallen tot extra bezoekersstromen, waardoor het gemiddelde weekbezoek omhoog gaat.

Welbeschouwd profiteren de stad Groningen als toeristisch product en het grootwinkelbedrijf het meeste van de koopzondag, en algemeen wordt verondersteld dat deze ook het meeste zullen profiteren van uitbreiding van het huidige regime. Ook de horeca in de stad zal welvaren bij uitbreiding van de koopzondagen.

Voor de kleine zelfstandige ondernemers, het winkelpersoneel en de bewoners is het beeld diffuser. Zelfstandige ondernemers kunnen natuurlijk ook hogere omzetten halen door op zondag open te zijn. Voor de meeste zelfstandigen geldt echter dat die omzet ten koste gaat van de omzet op andere dagen en dat de personeelskosten op koopzondag hoog zijn. De koopzondag is voor veel ondernemers daardoor nauwelijks rendabel. Overigens hebben de ondernemers de keuze om al dan niet open te gaan.

Een belangrijk geluid vanuit de ondernemers, bevolking en belangenpartijen is dat er behoefte bestaat aan duidelijkheid over de koopzondagen, zoals iedere eerste zondag van de maand. Wanneer deze duidelijkheid bestaat, neemt ook de aantrekkingskracht op de wijde regio toe en heeft Groningen tevens een duidelijker beleid voor de toerist. Om deze aantrekkingskracht van de stad Groningen te vergroten, is vooral deze uitbreiding in de binnenstad gewenst. Overigens dient ook in beschouwing te worden genomen dat de grootste economische impuls te realiseren is in de drukke winkelperioden rondom de decembermaanden.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Voor de wijkcentra georiënteerd op de dagelijkse boodschappen geldt dat het zondagsbezoek toch vooral als substituuat zal gelden voor bezoek op een ander moment in de week. Desondanks zijn de ondernemers gebaat bij rechtsgelijkheid onder het mom van gelijke monniken gelijke kappen. Immers, indien bepaalde wijkcentra wel geopend zijn en andere niet, zullen de geopende wijkcentra kunnen profiteren van de gesloten centra. Ook voor deze winkelgebieden geldt dat het economische belang geoptimaliseerd wordt bij een consistent beleid met betrekking tot de data van zondagsopening.

2.5.2 Zondagsrust

Uit de enquêtes en interviews komt naar voren dat de zondagsrust voor met name kleine ondernemers een belangrijke verworvenheid is, die aangetast wordt door de koopzondag. Een kleine minderheid hecht aan de zondagsrust op religieuze gronden, voor het leeuwendeel gelden alleen sociale motieven hiervoor.

Waar het om gaat, is overigens alleen die ene rustdag die ondernemers en werknemers recreatief kunnen doorbrengen, in sociaal verband. De gewenste zondagsrust heeft niet te maken met de inwoners of consumenten; die hebben immers alle vrijheid om thuis te blijven op zondag. Ook omwonenden van winkelgebieden voelen zich niet aangetast in de zondagsrust.

2.5.3 Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde

Door opening op koopzondagen wordt levendigheid gecreëerd in de winkelgebieden. Zowel uit interviews met bewonersorganisaties als de bevolkingsenquête blijkt dat omwonenden de toeloop in de winkelgebieden wel kunnen waarden. Juist vanwege de drukte neemt de sociale controle toe, waardoor het gevoel van veiligheid een impuls krijgt.

Ook uit interviews met politie en Stadtoezicht blijkt dat de koopzondagen niet tot extra overlast en ingrepen leiden. De veiligheid en openbare orde komen hiermee niet in het geding. Stadtoezicht zet wel extra personeel in om te controleren op het gebied van parkeren en locaties van terrassen. Zeker op koopzondagen gecombineerd met andere evenementen betekent dit een forse inzet van personeel. Overigens vermelden ook politie en Stadtoezicht dat vanwege de drukte het gevoel van veiligheid verbetert.

2.6 Concluderend

Een draagvlakanalyse onder de Groninger bevolking, ondernemers, omwonenden, landelijke winkelketens en belangenpartijen toont een diffuus beeld. De behoefte aan een duidelijk beleid en verruiming van de koopzondagen geldt met name voor de grote winkelketens die een belangrijke economische drager zijn voor de Groninger economie. De behoefte aan meer koopzondagen is echter niet in alle geledingen aanwezig, een forse uitbreiding van het aantal koopzondagen zal dan ook vooral bij de kleine zelfstandigen negatieve gevoelens oproepen. Deze ondernemers maken in de huidige situatie veelal geen gebruik van de mogelijkheid om op zondag open te gaan.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

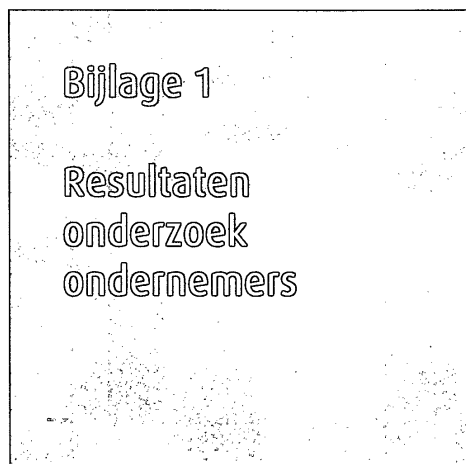
Anderzijds betekent de koopzondag zeker een impuls voor het toerisme en het imago van de stad Groningen. Hierbij is vooral de binnenstad gebaat bij een vast moment in de maand, aangevuld met koopzondagen bij speciale situaties. Hiervoor is het huidige aantal van twaalf koopzondagen te krap. Overigens is het van belang dat ondernemers in de gemeente hiertoe gelijke kansen krijgen en dient verder te worden gekeken dan de binnenstad.

Ook kan worden opgemerkt dat zondagsopening een positieve invloed heeft op leefbaarheid en het gevoel van veiligheid. Overlast blijft beperkt en de zondagsrust voor de bevolking blijkt geen onoverkomelijk probleem.

Slotsom

Op basis van dit uitgevoerde onderzoek concluderen wij dat in de gemeente Groningen draagvlak bestaat om het aantal koopzondagen uit te breiden naar circa 16 koopzondagen. Belangrijkste reden voor deze uitbreiding is dat brede behoefte aanwezig is aan een duidelijk beleid gebaseerd op één vaste zondag per maand aangevuld met enkele koopzondagen rondom de feestdagen. Het grootwinkelbedrijf is groot voorstander van uitbreiding, zelfstandigen zijn veelal tegen maar hebben zelf de keuze de deuren al dan niet te openen, terwijl de bevolking relatief diffuus is in hun mening. Een constructie met 52 koopzondagen per jaar is niet gewenst, maar een lichte uitbreiding is aan te bevelen. Immers, de huidige koopzondagen zijn geaccepteerd, maar verdienen een duidelijkere structuur om beter aan de consumentenbehoefte te voldoen.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Onderzoeksopzet

In maart 2012 is een enquête uitgezet onder de 1.758 detailhandel- en horecaondernemers in de gemeente Groningen. De ondernemers werden per brief en/of e-mail benaderd om een vragenlijst in te vullen. In totaal 278 ondernemers hebben deze ingevuld. In de analyse staan wij stil bij alle aspecten uit de vragenlijsten, waarin wij een onderscheid hebben gemaakt tussen zelfstandige ondernemers en ondernemers die deel uitmaken van een winkelketen (filiaalbedrijf of franchisenemer).

Tot slot staan wij bij de meest relevante vragen over de koopzondagen stil bij het onderscheid tussen ondernemers in:

- huidige zondagsopening (volledig geopend, deels geopend, niet geopend);
- winkelgebied (binnenstad of elders);
- branche (dagelijks, recreatief, doelgericht, horeca);
- omvang (aantal werknemers in dienst).

Eerst staan wij stil bij de responsverdeling in de hiervoor genoemde segmenten. Omdat de respons goed verdeeld is over de bovengenoemde categorieën is het onderzoek representatief voor de Groninger ondernemers. De 278 geslaagde enquêtes betekenen dat met een standaard foutmarge van 5% uitspraken gedaan kunnen worden met een betrouwbaarheidsniveau van 93%.

De verdeling over de verschillende winkelgebieden is opgesomd in tabel B1.1; duidelijk is de dominantie onder de respons van ondernemers in het centrum. Deze respons (66%) komt vrijwel overeen met het totale aandeel ondernemers vanuit de gehele populatie (61%) die in het centrum gevestigd zijn.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Winkelgebied	N	%
Bedumerweg	1	0
Beijum West	2	1
centrum Groningen	182	66
De Wijert	2	1
Hoendiep	15	5
Hoogkerk	3	1
Korreweg	2	1
Lewenborg	6	2
Meeuwerderweg	1	0
Overwinningsplein	5	2
Paddepoel	6	2
Paterswoldseweg	3	1
Peizerweg	7	3
Rijksweg Groningen	3	1
Selwerd	3	1
Sontplein	4	1
UMCG	2	1
Verlengde Hereweg	6	2
Vinkenhof	3	1
Wielewaalplein	1	0
Anders	21	8
Totaal	278	100

Tabel B1.1: Verdeling winkelgebied

De verdeling over branches is weergegeven in tabel B1.2. Mode is het sterkst vertegenwoordigd met 25%. Verder is er een grote groep 'In en om het huis' van 16% in de steekproef, in de dagelijkse sector (22%) en van hobby 11%. Wanneer wij dit relateren aan de populatie dan blijkt het keurig verdeeld te zijn, met uitzondering van de horeca. De horeca is vertegenwoordigd met 11%, maar in de populatie maakt deze groep 33% van de ondernemingen uit. Omdat vooral de respons van de detaillisten van belang is, betekent deze afwijking geen onoverkomelijk probleem voor de responsverantwoording.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

hoofdbranche	branche	N	%
dagelijks	supermarkt	16	6
dagelijks	dagelijkse detailhandel overig (levensmiddelen)	32	12
dagelijks	persoonlijke verzorging (drogisterij)	11	4
recreatief	warenhuis	7	3
recreatief	mode	68	25
recreatief	huishoudelijke- en luxe artikelen	21	8
recreatief	sport en Spel	6	2
recreatief	hobby	29	11
recreatief	media	5	2
doelgericht	plant en Dier	5	2
doelgericht	bruin- en witgoed	8	3
doelgericht	in-en-om-het-huis (meubels, bouwmarkten, tuincentra)	44	16
horeca	horeca	30	11
overig	dienstverlening	7	3
-	weet niet/geen mening	3	1
overig	anders	6	2
	totaal	298	108

Tabel B1.2: Verdeling branches

Het leeuwendeel van de respondenten is zelfstandig ondernemer (zie tabel B1.3); 19% bestaat uit filiaalbedrijven en 7% uit franchisenemers. Het aandeel zelfstandige ondernemers (70%) komt vrijwel overeen met het aandeel zelfstandige ondernemers in de populatie (71%).

type ondernemer	N	%
zelfstandig ondernemer	195	70
franchisenemer	20	7
ik heb een filiaalbedrijf	52	19
weet niet/onbekend	11	4
totaal	278	100

Tabel B1.3: Verdeling zelfstandig ondernemers, filiaalbedrijven, franchisenemers

In de steekproef zitten veel kleine bedrijven, maar die zijn relatief ondervertegenwoordigd. Tabel B1.4 laat zien dat 62% van de bedrijven tot tien personeelsleden heeft. In de populatie heeft circa driekwart van de bedrijven tien personeelsleden. Dit wordt mede veroorzaakt door de ondervertegenwoordiging van de horeca in de steekproef.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

aantal personeelsleden	N	% steekproef
geen personeel in dienst	35	13
1 tot 5 personeelsleden	97	35
6 tot 10 personeelsleden	40	14
11 tot 20 personeelsleden	15	5
21 tot 50 personeelsleden	15	5
51 tot 100 personeelsleden	13	5
meer dan 100 personeelsleden	14	5
onbekend	49	18
totaal	278	100

Tabel B1.4: Aantal personeelsleden in dienst

Algemeen oordeel ondernemers

De meningen van ondernemers over koopzondagen zijn diffuus. Er is een verschil tussen de zelfstandigen en de franchisenemers/filiaalhouders (winkelketens): bij die laatste groep is een kleine meerderheid positief (52%), terwijl de zelfstandigen overwegend negatief zijn (59%). Al met al is een meerderheid van de ondernemers negatief over het algemene oordeel betreffende koopzondagen.

algemeen oordeel koopzondagen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
positief	31	52	37
negatief	59	42	54
geen mening	9	6	8
weet niet	1	0	1
totaal	100	100	100

Tabel B1.5: Oordeel koopzondagen naar type ondernemer

In lijn hiermee zijn de voorkeuren van de ondernemers (tabel B1.6) : het merendeel van de zelfstandigen heeft liever geen koopzondag (61%), terwijl de filiaalhouders en franchisenemers liever wel een koopzondag hebben (65%).

voorkeur koopzondagen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
wel	35	65	44
geen	61	34	53
weet niet/geen mening	5	1	4
totaal	100	100	100

Tabel B1.6: Liever wel of geen koopzondagen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Van de zelfstandig ondernemers (tabel B1.7) is lang niet elke zelfstandige geopend op koopzondagen; 44% is nooit open op zondag. De winkelketens zijn het meeste open op zondagen.

geopend op koopzondag	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja, alle koopzondagen	30	61	40
ja, een deel van de koopzondagen	25	12	21
nee	44	27	39
totaal	100	100	100

Tabel B1.7: Geopend op koopzondag

De zelfstandigen die op zondag hun deuren openen, lijken dat vooral te doen vanuit bedrijfseconomische redenen, omdat de concurrentie het ook doet en om de consument een plezier te doen (tabel B1.8). Vanuit de zelfstandigen is de belangrijkste reden om in te spelen op de consumentenbehoefte. Overigens tellen de percentages in tabel B1.8 op tot een totaal boven de 100%, omdat meerdere antwoorden mogelijk zijn.

redenen om deel te nemen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
de concurrentie doet het ook	83	33	115
inspelen op consumentenwens	86	50	139
bedrijfseconomische reden (winst, omzet)	99	34	131
positieve ervaringen elders	5	14	21
verplicht vanuit hoofdkantoor	0	20	25
geen mening/wil niet zeggen	2	0	2
anders	38	10	46
totaal	313	161	479

Tabel B1.8: Reden om wel deel te nemen (meerdere antwoorden mogelijk)

Ondernemers die niet deelnemen aan koopzondagen, blijven dicht omdat ze zelf een rustdag willen hebben, en omdat het te weinig oplevert. Een andere belangrijke reden is dat de personeelskosten te hoog zijn en hierdoor de kosten-batenverhouding negatief uitslaat (zie tabel B1.9).

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

redenen om niet deel te nemen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
zondag is een rustdag	129	38	172
vanwege (geloofs)overtuiging	32	8	41
onvoldoende personeel	41	11	54
te hoge personeelskosten	74	23	100
geen winkels open/te weinig winkels open	54	19	74
omzet (uitblijven van ...)	74	23	100
geen mening/wil niet zeggen	2	0	3
Anders	29	26	51
Totaal	435	147	595

Tabel B1.9: Reden om niet deel te nemen (meerdere antwoorden mogelijk)

Voor de winkelketens ziet 46% een toename in de bezoekersaantallen vanwege de zondagsopening, terwijl dit voor de zelfstandigen 22% is, zoals zichtbaar in tabel B1.10.

verandering aantal bezoekers	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja, toename in bezoekersaantallen	22	46	31
ja, afname in bezoekersaantallen	6	5	5
gelijk gebleven	56	38	49
geen mening/weet niet	17	11	15
totaal	100	100	100

Tabel B1.10: Verandering aantal bezoekers, onder de ondernemers die deelnemen

De extra bezoekers op koopzondagen zijn voor 40% van de ondernemers ten koste gegaan van het aantal bezoekers op andere dagen, terwijl dit voor 41% van de ondernemers niet zo is. Voor zelfstandige ondernemers geldt dat een groter deel ten koste is gegaan van bezoek op andere dagen dan voor de winkelketens.

ten koste bezoekers andere dagen	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja	43	36	40
nee	35	51	41
geen mening/weet niet	22	13	19
totaal	100	100	100

Tabel B1.11: Aantrekken bezoekers op koopzondag ten koste gegaan van bezoekers andere dagen, onder deelnemende ondernemers

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

De ondernemers zijn in meerderheid tegen het verruimen van de zondagsopenstelling. Dit geldt sterker voor de zelfstandige ondernemers dan voor de filiaalhouders en franchisenemers.

voorstander verruimen zondagopenstelling	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja	17	45	25
nee	80	53	72
geen mening/onbekend	3	2	3
totaal	100	100	100

Tabel B1.12: Voor- of tegenstander van verruimen zondagopenstelling

Tabel B1.13 geeft de mening van de voorstanders voor verruiming weer. De ondernemers die voorstander zijn van het verruimen van de zondagopenstelling geven als belangrijkste redenen: speelt in op de consumentenwens, omzeteffect en het huidige aantal is te weinig.

reden voorstander maatregel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
huidig aantal geopende zondagen is te weinig	42	59	51
positief effect voor mijn omzet	70	65	67
speelt in op consumentenwens	73	81	77
rechtvaardigheid: gelijke monniken, gelijke kappen	36	30	33
anders	3	8	6
totaal	224	243	234

Tabel B1.13: Reden voorstander uitbreiding koopzondagen (meerdere antwoorden mogelijk)

Tabel B1.14 geeft de mening weer van de ondernemers die tegen verruiming van het aantal koopzondagen zijn. Het belangrijkste argument om tegen verruiming van de koopzondagen te zijn, is zowel voor de zelfstandige ondernemers als winkelketens het idee dat het ten koste gaat van de vrije dag. Ook aspecten rondom de hoge personeelskosten en het gebrek aan personeel zijn voor de betreffende ondernemers belangrijke redenen om tegen verruiming te zijn.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

reden tegenstander maatregel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
vanwege (geloofs)overtuiging	12	9	12
huidige aantal geopende zondagen is te veel	35	50	39
negatief effect voor mijn omzet	32	23	30
te weinig personeel om in te zetten	37	27	35
te hoge personeelskosten	47	59	50
gaat ten koste van rust/vrije dagen	85	66	81
koopzondag	3	5	4
anders	15	25	18
totaal	267	264	266

Tabel B1.14: Reden voorstander uitbreiding koopzondagen, meerdere antwoorden mogelijk

Aan de ondernemers is gevraagd hoe vaak zij zelf gebruik zouden maken van de mogelijkheid om open te gaan. De helft van de zelfstandigen zou niet opengaan en een derde zou één tot twaalf keer per jaar open gaan. Voor de winkelketens geldt dat ruim 40% vaker zou opengaan dan de huidige twaalf keer per jaar.

hoe vaak zelf open	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
altijd	13	20	15
25-50 keer per jaar	1	6	2
13-25 keer per jaar	4	15	7
1-12 keer per jaar	32	38	34
Niet	50	22	42
totaal	100	100	100

Tabel B1.15: Hoe vaak zelf open op zondag

Het gewenste aantal van de ondernemers is voor 61% gelijk aan het huidige aantal; 21% zou liever vaker open willen (vooral winkelketens) en 16% is op dit moment vaker open dan wenselijk geacht.

meer of minder dan huidig	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
meer	13	41	21
minder	15	20	16
gelijk	71	38	61
weet niet	2	1	1
totaal	100	100	100

Tabel B1.16: Gewenst aantal is meer of minder dan huidige zondagsopenstelling

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Tabel B1.17 laat zien wat ondernemers het meest geschikte aantal koopzondagen vinden voor de gemeente. Hieruit blijkt dat de meeste ondernemers voorstander zijn van één tot twaalf keer per jaar of geen koopzondag. Overigens zijn de winkelketens voor een groter deel voorstander van minstens dertien koopzondagen per jaar. Het voordeel van een verruiming is dat dan voor een duidelijk regime van elke eerste zondag van de maand gekozen kan worden.

hoe vaak zou open moeten zijn	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
altijd	10	19	13
25-50 keer per jaar	3	10	5
13-25 keer per jaar	5	14	8
1-12 keer per jaar	39	41	40
niet	42	16	34
totaal	100	100	100

Tabel B1.17: Hoe vaak zouden de winkels in Groningen op zondag open moeten zijn

Werknemers

Van de op zondag geopende ondernemers heeft 21% extra personeel moeten aannemen voor de zondagopenstelling (zie tabel B1.18).

extra personeel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
ja	17	28	21
nee	79	69	76
weet niet/geen mening	4	3	4
totaal	100	100	100

Tabel B1.18: Extra personeel nodig? (ondernemers die geopend zijn op zondag)

Aan de ondernemers is gevraagd wat de mening van het personeel is over het werken op zondag. Dit blijkt voor de winkelketens aanzienlijk positiever dan voor de zelfstandige ondernemers, zoals zichtbaar in tabel B1.19.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

mening personeel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
positief	13	34	21
neutraal	18	10	15
negatief	31	16	26
verschillend (sommige werknemers positief, sommige werknemers negatief)	17	36	24
weet niet/geen personeel in dienst	21	3	15
totaal	100	100	100

Tabel B1.19: Mening personeel (ondernemers die geopend zijn op zondag)

De belangrijkste redenen dat het personeel positief is over de koopzondagen zijn de extra inkomsten en de vrije momenten elders in de week (zie tabel B1.20).

positief personeel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
extra salaris/inkomsten	64	95	83
vrije momenten elders in de week	43	62	54
komt slechts enkele malen per jaar voor	14	14	14
weet niet/geen mening	7	0	3
anders	14	24	20
totaal	143	195	174

Tabel B1.20: Reden medewerkers positief (meerdere antwoorden mogelijk)

Medewerkers zijn vooral negatief over het werken op koopzondagen omdat het ten koste gaat van het weekend. Aspecten als geloofsovertuiging en de zondagsrust gelden nauwelijks.

negatief personeel	% zelfstandige	% winkelketen	% totaal
zondag is rustdag	6	0	5
vanwege geloofsovertuiging	3	0	2
gaat ten koste van weekend/vrijtijdsbestedingen	85	100	88
anders	6	0	5
totaal	100	100	100

Tabel B1.21: Reden medewerkers negatief

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Op zondag geopende winkels

In de tabellen B1.1 t/m B1.21 is de mening weergegeven van alle in Groningen gevestigde ondernemers. Er is echter een belangrijk onderscheid te maken in de winkeliers die momenteel op zondag al geopend zijn en die gesloten zijn. Immers, winkeliers die momenteel de mogelijkheid om op zondag te openen aan zich voorbij laten gaan, zullen naar verwachting ook in de toekomst geen voorstander zijn van zondagsopening.

Derhalve zijn in de tabellen B1.22a t/m B1.22c de belangrijkste resultaten weergegeven met een onderscheid naar de huidige openstelling op koopzondagen. De belangrijkste conclusies hieruit:

- Ondernemers die elke koopzondag zijn geopend, zijn aanmerkelijk positiever over de huidige koopzondagen dan de ondernemers die slechts deels geopend zijn en ondernemers die volledig gesloten zijn op zondag.
- Ook zijn de ondernemers die open zijn in sterkere mate voorstander van koopzondagen dan ondernemers die volledig gesloten zijn op zondagen (76% voorstander en 13% voorstander). Tevens zijn de reeds geopende ondernemers in sterkere mate voorstander van verruiming van de zondagsopening.
- Door dit onderscheid in resultaten weer te geven, is duidelijk dat ondernemers een keuze hebben en de reeds geopende ondernemers ook voorstander zijn en in sterkere mate voor verruiming zijn. Dit betreft met name de grotere ondernemingen (winkelketens) die een belangrijke economische waarde hebben voor de stad Groningen.

algemeen oordeel huidige zondagopenstelling	% alle koopzon- dagen geopend	% deel van de koopzondagen		% totaal
		geopend	% niet geopend	
positief	53	31	25	37
negatief	45	64	57	54
geen mening	2	3	18	8
weet niet	1	2	0	1
totaal	100	100	100	100

Tabel B1.22a: Algemeen positief of negatief over de huidige koopzondagen in Groningen

voorstander koopzondagen	% alle koopzon- dagen geopend	% deel van de koopzondagen		% totaal
		geopend	% niet geopend	
wel	76	39	13	44
geen	23	56	81	53
weet niet/geen mening	1	5	6	4
totaal	100	100	100	100

Tabel B1.22b: Voor- of tegenstander koopzondagen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

verruiming koopzondagen	% alle koopzondagen geopend	% deel van de koopzondagen		% totaal
		geopend	% niet geopend	
ja	45	15	10	25
nee	52	83	87	72
geen mening/onbekend	4	2	3	3
totaal	100	100	100	100

Tabel B1.22c: verruiming koopzondagen

Onderscheid overige en centrumwinkelgebieden

In de tabellen B1.23a t/m B1.23e zijn de meest relevante resultaten weergegeven, onderscheiden naar de binnenstad en de overige winkelgebieden. De belangrijkste conclusies hieruit:

- Het algemeen oordeel over de huidige zondagsopenstelling is vrijwel gelijk vergeleken tussen zowel ondernemers in de binnenstad als in de rest van de gemeente. Ook in de binnenstad is het merendeel negatief.
- Op de vraag of men voorstander van koopzondagen is, blijkt wel een duidelijk onderscheid. In de binnenstad is het merendeel voorstander van koopzondagen (51%), terwijl in de overige winkelgebieden de meerderheid tegen koopzondagen is (67%).
- In de huidige zondagsopenstelling zijn in de binnenstad (72%) meer ondernemers geopend dan in de overige winkelgebieden (39%). Het aandeel geopende winkels dat vanwege de zondagsopening meer bezoekers trekt, is in de binnenstad lager dan in de overige winkelgebieden.
- In de binnenstad is een groter aandeel van de ondernemers tegen verruiming van koopzondagen dan in de overige winkelgebieden. Namelijk 73% in de binnenstad en 70% in de overige winkelgebieden.

algemeen oordeel huidige zondagsopenstelling	% centrum		% totaal
	Groningen	overige winkelgebieden	
positief	38	35	37
negatief	55	51	54
geen mening	5	14	8
weet niet	1	0	1
totaal	100	100	100

Tabel B1.23a: Algemeen positief of negatief over de huidige koopzondagen in Groningen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

voorstander koopzondagen	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
wel	51	30	44
Geen	45	67	53
Weet niet/geen mening	4	3	4
totaal	100	100	100

Tabel B1.23b: Voor- of tegenstander koopzondagen

open op koopzondagen	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
ja, alle koopzondagen	48	23	40
ja, een deel van de koopzondagen	24	16	21
nee	27	61	39
totaal	100	100	100

Tabel B1.23c: Open op koopzondag

verruiming koopzondagen	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
ja	23	29	25
nee	73	70	72
geen mening/onbekend	4	1	3
totaal	100	100	100

Tabel B1.23d: verruiming koopzondagen

wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag	% centrum Groningen	% overige winkelgebieden	% totaal
ja, toename in bezoekersaantallen	26	49	31
ja, afname in bezoekersaantallen	5	5	5
gelijk gebleven	54	32	49
geen mening/weet niet	15	14	15
totaal	100	100	100
ten koste gegaan van andere koopdagen			
ja	42	32	40
nee	39	49	41
geen mening/weet niet	19	19	19
totaal	100	100	100

Tabel B1.23e: Wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Onderscheid per hoofdbranche

In de tabellen B1.24a t/m B1.24e zijn de meest relevante resultaten weergegeven, onderscheiden naar de binnenstad en de overige winkelgebieden. De belangrijkste conclusies hieruit:

- Het algemene oordeel over de huidige zondagopenstelling is door de horeca positiever dan door de detaillisten. Binnen de detailhandel blijken ondernemers in de recreatieve branche minder negatief dan de ondernemers in dagelijks en doelgerichte artikelen.
- Op de vraag of men voorstander van koopzondagen is, blijkt dat ondernemers in de horeca en recreatieve branche voor het merendeel voorstander zijn, terwijl doelgerichte en dagelijkse aanbieders vaker tegenstander zijn.
- In de huidige zondagopenstelling zijn horecaondernemers het meeste geopend (80%), gevolgd door recreatieve aanbieders (70%), doelgerichte aanbieders (62%) en dagelijkse aanbieders (35%). Vooral voor de dagelijkse en doelgerichte branches betekent de zondagopening extra bezoekers. Voor de horeca geldt dat de extra bezoekers op zondag in zijn geheel niet ten koste gaan van bezoekers op andere dagen.
- Vooral horecaondernemers zijn voorstander voor verruiming, terwijl vanuit de detailhandel een groter deel tegen is.

algemeen oordeel huidige zondagopenstelling					
	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
positief	28	38	33	53	37
negatief	56	55	64	30	54
geen mening	16	6	2	17	8
weet niet	0	1	2	0	1
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24a: algemeen positief of negatief over de huidige koopzondagen in Groningen

voorstander koopzondagen					
	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
wel	30	48	45	60	44
geen	66	47	55	40	52
weet niet/geen mening	4	5	0	0	3
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24b: Voor- of tegenstander koopzondagen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

open op koopzondagen	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
ja, alle koopzondagen	20	47	31	73	40
ja, een deel van de koopzondagen	14	23	31	7	22
nee	65	30	38	20	38
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24c: Open op koopzondag

verruiming koopzondagen	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
ja	20	22	29	50	25
nee	80	76	71	43	72
geen mening/onbekend	0	2	0	7	3
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24d: Verruiming koopzondagen

wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag	% dagelijks	% recreatief	% doelgericht	% horeca	% totaal
ja, toename in bezoekersaantallen	41	25	41	38	31
ja, afname in bezoekersaantallen	12	2	12	4	5
gelijk gebleven	47	57	41	33	49
geen mening/weet niet	0	16	6	25	15
totaal	100	100	100	100	100
Ten koste gegaan van andere koopdagen					
ja	41	43	56	8	40
nee	47	36	41	54	41
geen mening/weet niet	12	20	3	38	19
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B1.24e: Wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag

Onderscheid naar winkelomvang

In de tabellen B1.25a t/m B1.25e zijn de meest relevante resultaten weergegeven, onderscheiden naar winkelomvang. Hiervoor is een opdeling gemaakt naar aantal werknemers per winkels.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

De belangrijkste conclusies hieruit:

- Het algemene oordeel over de huidige zondagsopenstelling is negatiever voor kleine bedrijven (tot vijf werknemers). Vooral de winkels met 11 tot en met 25 en 26 tot en met 51 werknemers zijn grotendeels positief gestemd.
- Ondernemers met meer personeelsleden zijn duidelijk vaker voorstander van koopzondagen dan de ondernemers met een beperkt aantal medewerkers. Dit geldt voor ondernemers met minimaal elf werknemers.
- In de huidige zondagsopenstelling zijn de grotere ondernemers vaker geopend dan de ondernemers met minder personeel. De grote ondernemingen hebben te maken gehad met een groei in bezoekersaantallen en dit is nauwelijks ten koste gegaan van de bezoeken op andere koopdagen.
- Ondernemers met minder dan tien medewerkers zijn voor het overgrote deel tegen verruiming van de zondagopenstelling. Bij de ondernemers met meer medewerkers is het merendeel juist voorstander. Dit is een belangrijk inzicht, omdat de grote ondernemers een grotere invloed hebben op de aantrekkingskracht van Groningen en hiermee van groter belang zijn wat betreft de economische waarde.

algemeen oordeel huidige zondagopenstelling	% 0-1	% 2-5	% 6-10	% 11- 25	% 26- 50	% 51- 100	% >100	% totaal
positief	30	35	48	61	33	62	50	40
negatief	52	62	45	39	67	38	43	52
geen mening	19	4	8	0	0	0	7	7
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B1.25a: Algemeen positief of negatief over de huidige koopzondagen in Groningen

voorstander koop- zondagen	% 0-1	% 2-5	% 6-10	% 11-25	% 26-50	% 51- 100	% >100	% totaal
wel	35	32	53	67	67	75	69	64
geen	56	67	45	33	33	25	31	36
geen mening	9	1	3	0	0	0	0	0
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B1.25b: Voor- of tegenstander koopzondagen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

open op koopzondagen	% 0-1	% 2-5	% 6-10	% 11-25	% 26-50	% 51-100	% >100	% totaal
ja, alle koopzondagen	39	26	50	50	92	46	57	41
ja, een deel van de koopzondagen	20	26	30	11	8	38	14	23
nee	41	49	20	39	0	15	29	35
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B1.25c: Open op koopzondag

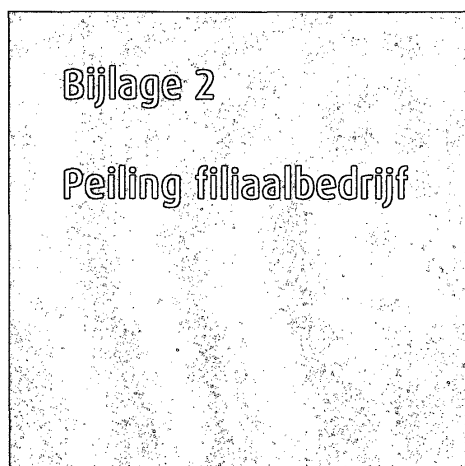
verruiming koopzondagen	% 0-1	% 2-5	% 6-10	% 11-25	% 26-50	% 51-100	% >100	% Totaal
ja	11	18	23	56	67	54	57	27
nee	81	81	78	39	33	46	43	70
geen mening	7	1	0	6	0	0	0	3
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B1.25d: Verruiming koopzondagen

wijziging in bezoekers aantallen door koopzondag	% 0-1	% 2-5	% 6-10	% 11-25	% 26-50	% 51-100	% >100	% totaal
ja, toename in bezoekersaantallen	13	15	34	55	67	55	80	33
ja, afname in bezoekersaantallen	3	10	9	9	0	0	0	6
gelijk gebleven	63	55	53	27	8	36	20	47
geen mening/weet niet	22	20	3	9	25	9	0	14
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
ten koste gegaan van andere koopdagen								
ja	41	60	50	9	25	9	20	41
nee	19	25	38	82	58	82	80	41
geen mening/weet niet	41	15	13	9	17	9	0	18
totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabel B1.25e: Wijziging in bezoekersaantallen door koopzondag

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Onderzoeksopzet

In april 2012 zijn 240 hoofdkantoren van filiaalbedrijven die in Groningen gevestigd zijn, benaderd. Dit heeft plaatsgevonden via een 'mixed mode'-benadering, waarin zowel telefonisch als per e-mail deze bedrijven benaderd zijn. Hiervoor is maximaal driemaal een herhaalactie uitgevoerd. De respons is uitgekomen op 94 geslaagde enquêtes. Uit een analyse van de ondernemersenquête in Groningen bleek dat nog eens zes enquêtes bruikbaar waren, omdat deze hebben deelgenomen aan het aanvullende onderzoek en wel openbaar hun bedrijfsmening kenbaar heeft gemaakt. Hierdoor zijn in totaal 100 geslaagde vragenlijsten afgenomen. Deze resultaten geven een representatief beeld van de landelijk gevestigde winkelketens in Groningen.

De analyse is ingegaan op de volgende aspecten:

- de houding van de organisatie tegenover koopzondagen;
- de reden voor deze houding;
- de mening over verruiming koopzondagen in Groningen en opening bij verruiming.

In de rapportage hebben wij onderscheid gemaakt in locatie (centrum, overig of beide) en branche (dagelijks, mode en luxe, vrije tijd, in/om huis). Horeca en dienstverlening zijn niet in deze peiling opgenomen. In tabel B2.1 is de responsverdeling opgenomen, waarin de locatie in Groningen en de branche zichtbaar is. Hieruit blijkt dat het modische aanbod vooral in het centrum of in het centrum+elders gevestigd is, terwijl in/om huis (doelgericht) vooral buiten het centrum gevestigd is.

locatie	dagelijks	in/om huis	mode en luxe	vrije tijd	totaal
beide	1	3	10		14
centrum	6	8	26	8	48
elders	9	27		2	38
totaal	16	38	36	10	100

Tabel B2.1: Responsverdeling naar branche en locatie in Groningen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Houding ten opzichte van koopzondagen

Uit de tabellen B2.2 en B2.3 blijkt dat het overgrote deel van de organisaties een positieve houding heeft ten opzichte van zondagsopeningen. Slechts 4% is negatief. Vooral in het centrum zijn veel filialen gevestigd, die hun lokale aanbieders verplichten op zondag open te gaan als deze mogelijkheid er is. Ook is een groot deel van de organisaties neutraal. Dit komt, omdat zij de keuze laten aan hun lokale franchisenemer en zij geen eenduidig bedrijfsbeleid voeren.

Wanneer onderscheid wordt gemaakt in branchering, dan blijken vooral dagelijkse aanbieders het vaak over te laten aan de lokale ondernemer. De grote bedrijven in de branche in/om huis, zoals bouwmarkten en meubelbedrijven verplichten veelal hun bedrijven om op zondag open te gaan. Ditzelfde geldt voor de branche vrije tijd (sport, spel, hobby).

houding	% centrum	% elders	% beide	% totaal
positief - verplicht	42	24	29	33
positief - keuze	25	24	21	24
neutraal	29	47	50	39
negatief	4	5	0	4
totaal	100	100	100	100

Tabel B2.2: Houding ten opzichte van koopzondagen per locatie in Groningen

houding	% mode en		% in/om		%totaal
	% dagelijks	luxe	huis	% vrije tijd	
positief - verplicht	31	18	49	40	33
positief - keuze	13	29	20	40	24
neutraal	56	45	29	20	39
negatief	0	8	3	0	4
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B2.3: Houding ten opzichte van koopzondagen per branche

In tabel B2.4 zijn de redenen genoemd om positief te zijn over koopzondagen. Veruit het meeste genoemd is dat het om bedrijfseconomische redenen gaat, dus omzet en winst. Daarnaast is ook inspelen op de consumentenwens een belangrijke reden en hebben veel filiaalbedrijven positieve ervaringen opgedaan in andere steden met enige aantrekkingskracht. Vooral de aantrekkingskracht op de toeristische en ook Duitse consument is in een aantal gevallen nadrukkelijk aangegeven.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Omdat slechts enkele organisaties een negatieve houding ten opzichte van koopzondagen hebben, zijn deze resultaten niet te kwantificeren. De enige genoemde reden, is dat de zondagsrust wordt aangetast voor de lokale ondernemer wat in een enkel geval met de geloofsovertuiging te maken heeft.

redenen voor positieve houding	%
bedrijfseconomische redenen	42
inspelen op de consumentenwens	29
de concurrentie doet het ook	13
positieve ervaringen elders	16
totaal	100

Tabel B2.4: Redenen voor positieve houding

Verruiming koopzondagen

In de tabellen B2.5 en B2.6 is de mening van de organisaties over verruiming van de koopzondagen in Groningen gegeven. De vraag is gesteld of men voorstander is van verruiming, waarbij iedere eerste zondag van de maand aangevuld met enkele koopzondagen tijdens drukke periodes, de winkels open gaan. Tevens is gevraagd of de betreffende filialen dan open zouden gaan.

In tabel B2.5 is zichtbaar dat het overgrote deel voorstander van verruiming is en ook open zou gaan. Daarnaast heeft ook een groot deel van de filiaalbedrijven geen mening, omdat zij dit aan de lokale ondernemer overlaten. Overigens valt op dat ook een deel van de ketens in principe tegen verruiming is, maar toch open zou gaan. Dit aandeel is groter dan de ondernemingen die gesloten zouden blijven. Uit de tabellen B2.5 en B2.6 kan afgeleid worden dat bij verruiming van de zondagsopening het overgrote deel van de winkelketens daadwerkelijk open zou gaan tijdens deze koopzondagen.

verruiming	% centrum	% overig	% beide	% totaal
voorstander + open	59	36	40	47
voorstander + gesloten	2	3	0	2
tegenstander + open	7	3	0	5
tegenstander + gesloten	2	6	0	3
geen mening	29	53	60	43
totaal	100	100	100	100

Tabel B2.5: Mening over verruiming koopzondagen per locatie in Groningen

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

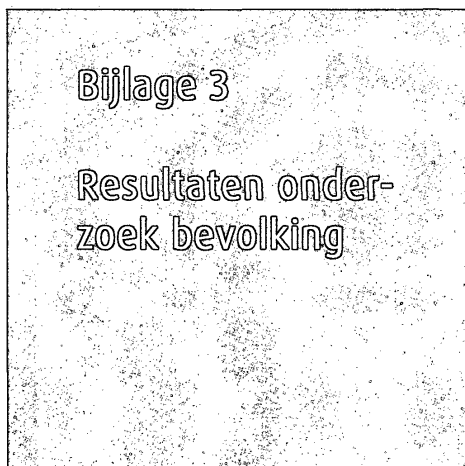
verruiming	% mode en				% totaal
	% dagelijks	luxe	% in/om huis	% vrije tijd	
voorstander + open	46	31	62	63	47
voorstander + gesloten	15	0	0	0	2
tegenstander + open	0	6	3	13	5
tegenstander + gesloten	0	8	0	0	3
geen mening	38	56	34	25	43
totaal	100	100	100	100	100

Tabel B2.6: Mening over verruiming koopzondagen per branche

Overig koopzondagenbeleid

Veel organisaties stellen dat zij hun zondagsopening aanpassen aan de opening van de grote warenhuizen en kledingwinkels. Uit de peiling onder deze grootste filiaalbedrijven wordt duidelijk dat zij grote voordelen zien in verruiming van de zondagsopening en hier ook naar streven. Ditzelfde geldt feitelijk voor de grote perifere aanbieders, zoals bouwmarkten en tuincentra. De kleinere filiaalbedrijven die nabij dergelijke locaties zijn gevestigd, zijn dan veelal volgend.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

In maart 2011 is een draagvlakonderzoek uitgevoerd onder de bevolking van de gemeente Groningen. Binnen de bevolking is bijzondere aandacht besteed aan de groep omwonenden, gedefinieerd als die personen die in een straal van 200 m van een winkelgebied wonen dat wel eens op zondag geopend is.

Onderzoeksopzet

Voor dit onderzoek zijn inwoners van de gemeente Groningen gevraagd deel te nemen via een telefonische enquête. Daarmee is de mening van consumenten in beeld gebracht en van de mensen die geen bezoek brengen aan de koopzondagen. Voor het telefonische onderzoek zijn in totaal 446 enquêtes afgenomen geografisch verdeeld over de gemeente Groningen. Deze aantallen zijn dusdanig dat de mening van de totale Groninger bevolking representatief in beeld is gebracht. Met een standaard foutmarge van 5% bedraagt het betrouwbaarheidsniveau van deze uitspraken 96%.

Kenmerken respondenten en weging

De kenmerken van de respondenten zijn weergegeven in de tabellen B3.1 en B3.2. In de data waren de jongeren en de mannen ondervertegenwoordigd. Door middel van een weegfactor is de verdeling naar leeftijd en geslacht, gelijkgesteld aan de werkelijke verdeling onder de Groninger bevolking.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

leeftijd	N (data)	N (gewogen)	% (gewogen)
15-20 jaar	7	37	9
21-35 jaar	31	166	38
36-50 jaar	110	97	22
51-65 jaar	132	83	19
65+ jaar	160	54	12
totaal	440	437	100

Tabel B3.1: Leeftijdsverdeling

geslacht	N (data)	N (gewogen)	% (gewogen)
man	170	216	49
vrouw	271	225	51
totaal	441	441	100

Tabel B3.2: Geslachtsverdeling

In alle tabellen die volgen worden de gewogen resultaten gepresenteerd.

Bezoek koopzondag

In tabel B3.3 is weergegeven welk aandeel van de Groninger bevolking het afgelopen jaar een koopzondag heeft bezocht in de gemeente Groningen. Een kleine meerderheid (59%) heeft het afgelopen jaar geen koopzondag bezocht.

bezoek koopzondag	N	%
ja	183	41
nee	260	59
totaal	443	100

Tabel B3.3: Bezoek koopzondag

De resultaten die in deze paragraaf zijn beschreven, hebben betrekking op de bewoners die hebben aangegeven het afgelopen jaar wel eens een koopzondag te hebben bezocht (183 personen). Tabel B3.4 laat zien naar welke winkelgebieden de Groningers die het afgelopen jaar wel eens een koopzondag hebben bezocht, zijn geweest. Men kon meerdere antwoorden geven, vandaar dat het totaal optelt tot meer dan 100%.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Winkelgebied	N	%
centrum Groningen	179	97
De S LohmanIn	2	1
Floresstraat	1	1
Hereweg	9	5
Hoendiep	1	0
Peizerweg	1	0
Rijksweg Groningen	0	0
Selwerd	1	0
Sontplein	1	0
Verlengde Hereweg	1	0
anders	3	1
totaal	199	107

Tabel B3.4: Verdeling bezochte winkelgebieden (meerdere antwoorden mogelijk)

De inwoners van Groningen die het afgelopen jaar wel eens op een koopzondag een bezoek hebben gebracht aan het centrum van Groningen deden dit gemiddeld 4,3 keer. Tabel B3.5 laat zien met welke redenen de koopzondagen worden bezocht. Men kon meerdere antwoorden geven, vandaar dat het totaal optelt tot meer dan 100%. De voornaamste reden is recreatief winkelen (63%). Door 15% is een andere reden opgegeven, zoals tijdverdrijf (verder niet veel te doen op zondag).

redenen bezoek winkelgebied	N	%
gezellig winkelen (bijvoorbeeld voor kleding)	114	63
vergeten boodschap (supermarkt)	26	14
specifieke producten nodig	11	6
beetje rondkijken/inspiratie opdoen	34	19
toeval	13	7
door de week geen tijd	35	20
combinatie met andere voorzieningen (horeca, theater)	8	4
combinatie met evenementen	6	3
(betere) bereikbaarheid	3	2
(gemakkelijk) parkeren	1	1
weet niet/geen mening	1	1
anders	28	15
Totaal	282	155

Tabel B3.5: Reden bezoek koopzondag (meerdere antwoorden mogelijk)

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Ruim de helft van de Groningers die een koopzondag bezoekt, doet dit niet in plaats van een ander bezoek (53%). Ze bezoeken brengen dus extra bezoeken aan een winkelgebied. Voor ruim een derde (34%) geldt dat een bezoek op zondag een bezoek op een andere dag vervangt. Zie tabel B3.6.

extra bezoek?	N	%
extra bezoek	96	53
in plaats van een andere dag	62	34
weet niet/geen mening	25	13
totaal	183	100

Tabel B3.6: Extra bezoek of vervangend bezoek op zondag

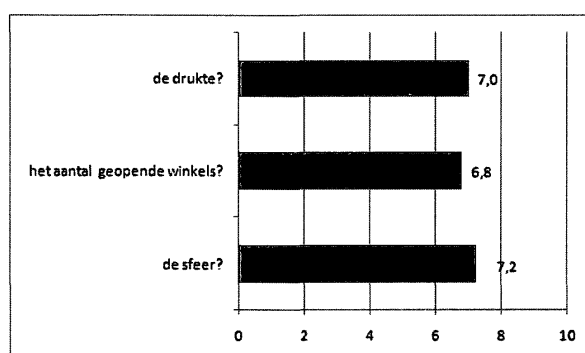
Gevraagd is naar het bestede bedrag tijdens het laatste bezoek aan een koopzondag. Nagenoeg de helft (47%) van de bezoekers heeft tijdens het laatste bezoek € 50,- of meer uitgegeven. Ruim een kwart (28%) kon/wilde deze vraag niet beantwoorden.

besteed bedrag	N	%
€ 1,- tot € 10,-	10	6
€ 11,- tot € 20,-	22	12
€ 21,- tot € 30,-	26	14
€ 31,- tot € 40,-	15	8
€ 41,- tot € 50,-	11	6
€ 51,- of meer	47	26
weet niet/geen mening/onbekend	52	28
totaal	183	100

Tabel B3.7: Besteed bedrag tijdens laatste bezoek koopzondag

De bezoekers van een koopzondag in Groningen beoordelen de drukte gemiddeld met een 7,0. Het aantal geopende winkels wordt gewaardeerd met een 6,8. Het hoogste rapportcijfer is voor de sfeer: een 7,2. Zie figuur B3.1.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Figuur B3.1: Oordeel kenmerken koopzondag Groningen

Bewoners die geen koopzondag bezoeken

De resultaten die in deze paragraaf zijn beschreven, hebben betrekking op de bewoners die hebben aangegeven het afgelopen jaar geen koopzondag te hebben bezocht (260 personen).

Tabel B3.8 laat zien waarom inwoners van Groningen geen koopzondagen bezoeken. Men kon meerdere antwoorden geven, vandaar dat het totaal optelt tot meer dan 100%. De meest genoemde reden 'daar heb ik geen behoefte aan' (61%). Door 22% is een andere reden opgegeven, zoals geen tijd hebben of slecht ter been zijn.

reden geen bezoek koopzondag	N	%
geen behoefte	155	61
niet bekend met zondagopenstelling	18	7
vanwege (geloofs)overtuiging	21	8
te ver weg	1	1
doe mijn aankopen op reguliere koopdagen	33	13
zondag is voor mij een rustdag	51	20
niet alle winkels zijn op zondag geopend (onzekerheid)	1	1
weet niet/geen mening	2	1
anders	57	22
totaal	341	133

Tabel B3.8: Reden om koopzondag niet te bezoeken, meerder antwoorden mogelijk

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Een meerderheid (58%) van de Groningers die het afgelopen jaar geen koopzondag heeft bezocht, geeft aan dit onder geen enkele voorwaarde wel te doen. Ze hebben niet de behoefte om op zondag te winkelen. Nagenoeg een kwart van de niet-bezoekers heeft een andere voorwaarde waaronder ze wel koopzondagen zouden bezoeken, opgegeven. Hiervan is de belangrijkste dat men nu niet op de hoogte is en er meer bekendheid aan dient te worden gegeven. De meest genoemde andere voorwaarde is noodzaak.

wanneer wel bezoek koopzondag	N	%
niet - ik heb geen behoefte op zondag te winkelen	147	58
meer zondagen open	2	1
andere openingstijden	1	1
wanneer alle winkels geopend zijn	17	7
zodra ook de wijkwinkelcentra deelnemen	2	1
als er meer bekendheid aan wordt gegeven	22	9
weet niet/geen mening	17	7
anders	62	24
totaal	271	106

Tabel B3.9: Wanneer wel bezoek koopzondag, meerdere antwoorden mogelijk

Koopzondagen buiten Groningen

Tabel B3.10 laat zien dat 13% van de Groninger bevolking het afgelopen jaar wel eens een koopzondag heeft bezocht buiten de gemeente Groningen.

bezoek koopzondag buiten gemeente Groningen	N	%
ja	57	13
nee	378	85
weet niet/geen mening	9	2
totaal	443	100

Tabel B3.10: Bezoek koopzondag buiten de gemeente Groningen

Van de Groningers die het afgelopen jaar wel eens een bezoek hebben gebracht aan een koopzondag buiten de gemeente Groningen heeft 43% een bezoek gebracht aan Amsterdam.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Invloed koopzondag zondagsrust

Tabel B3.11 laat zien dat een ruime meerderheid (62%) van de inwoners van Groningen van mening is dat het openstellen van winkels op zondag geen invloed heeft op de zondagsrust. Nagenoeg een derde (13%+19%) vindt dat koopzondagen wel van invloed is op de zondagsrust.

invloed zondagsrust	N	%
grote invloed	56	13
beperkte invloed	84	19
geen invloed	275	62
geen mening/weet niet	29	7
totaal	444	100

Tabel B3.11: Invloed koopzondag op zondagsrust

Eventuele verruiming zondagopenstelling

De gemeente Groningen onderzoekt de mogelijkheid om desgewenst de zondagopenstelling te verruimen, zodat in de gehele gemeente alle winkels op meer zondagen open kunnen zijn. Nagenoeg de helft (49%) van de Groninger bevolking geeft aan een voorstander te zijn van deze maatregel. Zie tabel B3.12.

voorstander verruiming zondagopenstelling	N	%
ja	219	49
nee	175	39
geen mening	50	11
totaal	443	100

Tabel B3.12: Aandeel voorstanders verruiming zondagopenstelling

Tabel B3.13 laat zien dat 29% van de inwoners van Groningen van mening is dat de winkels in het centrum van Groningen elke zondag geopend mogen/moeten zijn. Het grootste aandeel van de Groningers (40%) is voorstander van een zondagopenstelling van één tot twaalf keer per jaar.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

hoe vaak winkels centrum open op zondag	N	%
altijd	130	29
26-50 keer per jaar	5	1
19-25 keer per jaar	41	9
13-18 keer per jaar	22	5
1-12 keer per jaar	175	39
niet	64	15
onbekend	6	1
totaal	444	100

Tabel B3.13: Gewenst aantal koopzondagen per jaar, centrum Groningen

Over het algemeen is er iets minder behoefte aan zondagsopenstelling van de overige winkelgebieden (zoals wijkcentra) dan aan zondagsopenstelling van het centrum van Groningen. Ruim een vijfde (21%) vindt dat de winkels van de overige winkelgebieden elke zondag open mogen/moeten zijn. Een derde is van mening dat de winkels van de overige winkelgebieden op zondag dicht mogen blijven.

hoe vaak winkels wijkcentra open op zondag	N	%
altijd	92	21
26-50 keer per jaar	4	1
19-25 keer per jaar	34	8
13-18 keer per jaar	8	2
1-12 keer per jaar	149	34
niet	148	33
onbekend	9	2
totaal	444	100

Tabel B3.14: Gewenst aantal koopzondagen per jaar, overige winkelgebieden

Omwonenden

Aan het bewonersonderzoek hebben 128 personen deelgenomen die in een straal van 200 m van een winkelgebied wonen dat wel eens op zondag geopend is. Aan deze groep is een aantal extra vragen gesteld. In de resultaten van de omwonenden wordt onderscheid gemaakt naar omwonenden van het centrum en omwonenden van de overige winkelgebieden.

In deze paragraaf worden de ongewogen resultaten gepresenteerd, omdat van deze groep omwonenden in de populatie geen verdeling bekend is van leeftijd en geslacht.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

omwonende winkelgebied	N (data)	% (data)
omwonende centrum	40	9
omwonende wijkcentrum	88	20
geen omwonende winkelgebied	318	71
totaal	446	100

Tabel B3.15: Aantal omwonenden in de steekproef van het bewonersonderzoek

Onder de omwonenden van het centrum van Groningen is een ruime meerderheid positief over het openstellen van winkels op zondag (58%). Ongeveer een derde (30%) van deze groep is neutraal. Onder de omwonenden van de overige winkelgebieden is het aandeel dat koopzondagen positief beoordeelt 40%. Zie tabel B3.16

mening koopzondag directe woonomgeving	% omwonende	% omwonende
	centrum	wijkcentrum
positief	58	40
negatief	10	27
neutraal	30	30
geen mening	3	3
totaal	100	100

Tabel B3.16: Oordeel zondagopenstelling omwonenden

De volgende redenen worden genoemd om positief te zijn: 'gezellig', 'handig' en 'ik heb er geen last van'. De omwonenden die negatief zijn geven aan dat ze behoefte hebben aan een rustdag of het onzin vinden.

Zowel de ruime meerderheid van de omwonenden van het centrum (90%) als de ruime meerderheid van de omwonenden van de overige winkelgebieden (89%) geven aan geen hinder te ondervinden door de zondagopenstelling in de directe woonomgeving. Zie tabel B3.17. De omwonenden die wel hinder ondervinden door de zondagopenstelling, geven voornamelijk aan last te hebben van de drukte (57%) en van parkeeroverlast (64%).

hinder door zondagopenstelling	% omwonende	% omwonende
	centrum	wijkcentrum
ja	10	11
nee	90	89
totaal	100	100

Tabel B3.17: Hinder door zondagopenstelling

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

MKB-Noord

Contactpersoon: de heer Auke Oosterhoff

Datum: woensdag 4 april 2012 om 10.00 uur

1. Wat is de mening van MKB-Noord de huidige koopzondagen?
Uitbreiding niet is niet perse noodzakelijk, wel is er behoefte aan duidelijkheid.
2. Wat is de reden dat men dit vindt?
Uitgangspunten van MKB-Nederland:
 - Helderheid in de richting van de consument: wanneer is het koopzondag en welke winkels zijn er open?
 - Breed draagvlak bij het bedrijfsleven zodat zoveel mogelijk ondernemers de deuren openen op koopzondagen.
 - Beperking van het aantal koopzondagen zodat kleine ondernemers geen hoge kosten hebben en er geen aanslag wordt gepleegd op hun sociale leven.
3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?
In een aantal gevallen kan er sprake zijn van een extra omzetkans.
4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?
De sociale aspecten zijn negatief. Het netto rendement van de extra opening is niet in alle gevallen substantieel.
5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?
De levendigheid in de centra wordt vergroot.
6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?
Het leidt mogelijk tot verminderde openingstijden op andere dagen.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

- Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)
- Opening in gehele gemeente
- Opening in alle branches
- Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Er moet lokaal besloten worden, in samenspraak met de winkeliers. Dit gebeurt nu niet, de gemeente bepaalt.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Het is te verwachten dat extra bestedingen in de horeca plaats vinden.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Er kan sprake zijn van het genereren van extra bezoek. In welke mate dat specifiek toeristisch bezoek is, is overigens lastig te meten. Dan zou gekeken moeten worden naar bezoekmotieven.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Er geen sprake van significante groei van de werkgelegenheid. Ondernemers zonder personeel zijn in feite economisch gedwongen om open te gaan. Dit pleegt een aanslag op het sociale leven van deze ondernemers.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Ook dit element hoort in de afweging een plaats te hebben.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- Openbare orde
- Overlast
- Geluidshinder

Koopzondagen zullen op de leefbaarheid van bewoners geen effect hebben.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Er is dhr. Oosterhoff geen verschil bekend.

Bijzonderheden:

Dhr. Oosterhoff verwijst naar het onderstaande artikel, waarin mevr. Ripken van MKB-Nederland wordt geïnterviewd met betrekking tot de koopzondagen in Nederland.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Ook woensdag was het weer zover. De Consumentenbond, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de brancheverenigingen Detailhandel Nederland en CBL en de werkgeversorganisaties MKB-Nederland en VNO-NCW riepen de Tweede Kamer in een zeldzame vlag van eensgezindheid op om vandaag het wetsvoorstel van D66 en GroenLinks -dat de besluitvorming over koopzondagen volledig bij gemeenten wil leggen- te omarmen.

Nu is het nog zo dat gemeenten per jaar maximaal twaalf koopzondagen mogen aanwijzen en alleen toeristische gemeenten een ruimer beleid wordt toegestaan. Maar door „zo strak op het toerisme te focussen, neger je wensen van consumenten en ondernemers”, stelde Barbara den Uyl van de Consumentenbond woensdag tegenover nu.nl. Wordvoerder Mieke Ripken van MKB-Nederland sloot zich daarbij aan. „Ook de kleinere ondernemers zeggen: Doe mij open.”

Die argumentatie is opvallend, juist omdat het enige serieuze en brede onderzoek onder winkeliers over de koopzondag enkele weken geleden is gehouden. En laat daaruit nu luid en duidelijk klinken dat 90 procent van deze kleinere winkeliers extra koopzondagen helemaal niet ziet zitten en een meerderheid er zelfs liever minder heeft.

Mevrouw Ripken, heeft u dat onderzoek dan niet gelezen?

„Uiteraard, maar laat ik direct iets uit de wereld helpen: MKB-Nederland wil helemaal niet dat winkels vaker opengaan op zondag. Wat ik heb willen schetsen, is dat er twee kanten zijn aan dit verhaal en dat het raar is dat er nu vanuit Den Haag wordt bepaald wie waar open mag en hoe vaak. Enerzijds zijn er gemeenten waar winkeliers tegen hun zin extra koopzondagen door de strot geduwd krijgen. Anderzijds kreeg ik zojuist nog een mail van een winkelier uit Elburg. En die zegt: Er komen hier 's zomers 800.000 toeristen, maar ik mag op zondag niet open.”

Maar dat is slechts een minderheid van 8 procent. Waarom voert u dan in de pers toch vooral argumenten aan waaruit het lijkt alsof winkeliers wel massaal vaker open willen?

„Ik zeg dat altijd genuanceerder tegen journalisten. Maar ze schrijven het gewoon niet op. Daarom krijg ik soms een sik van deze hele discussie. Wij pleiten niet blind voor meer koopzondagen. We zijn heus niet doof voor de kleine winkeliers in onze achterban. Het gaat ons erom dat je er nu als ondernemer geen enkele zeggenschap over hebt. ”

Gaan jullie het CWB-Mitex-onderzoek herhalen in andere branches?

„Dat heeft weinig zin. Ik denk dat dit onderzoek representatief is voor de meeste branches die wij vertegenwoordigen. Maar ons standpunt verandert er ook niet door. Je blijft nu eenmaal zitten met de situatie dat de mening over koopzondagen in Lutjebroek enorm kan verschillen van die in Amsterdam. Daarom is het belangrijk dat er lokaal besloten wordt, in samenspraak met winkeliers.”

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Maar dat gebeurt dus vaak niet. Er zijn tal van gemeenten die, zelfs nadat uit onderzoek bleek dat winkeliers hierop tegen waren, er extra koopzondagen doordrukken.

„Als dat de praktijk is, moet je als regering zorgen voor spelregels. Daar pleiten wij ook voor. Wij willen dat zo'n draagvlakonderzoek bindend is voor gemeenten. Het kan niet zo zijn dat ze een negatieve uitslag naast zich neerleggen. Dat is me al te ruig. Zo'n onderzoek mag geen wassen neus zijn.”

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Hoofdbedrijfschap Detailhandel

Contactpersoon: de heer Olaf Busch

Datum: dinsdag 27 maart 2012 om 14.00 uur

Het HBD heeft deelgenomen aan het interview, maar achteraf besloten dat zij hun mening/inzichten niet openbaar willen maken in deze rapportage.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Groningen City Club

Contactpersoon: de heer Eric Bos

Datum: Woensdag 28 maart om 12.00 uur

1. Wat is de mening van de Groningen City Club over de huidige koopzondagen?

Groningen City Club houdt zich uitsluitend bezig met winkeliers die op zondag wel open willen zijn en consumenten die op zondag wel willen winkelen. Het gaat om de mensen die wel belang bij koopzondagen hebben en dit soort recreatief winkelen enthousiasmeren en toejuichen.

De economische recessie en de komst van verschillende webwinkels, die 24/7 de mogelijkheid bieden om te winkelen, zorgen ervoor dat de binnenstad van Groningen op termijn geen toekomst meer heeft. Uit onderzoek blijkt dat 40% van de consumenten vaker koopzondagen wil, 25% van de consumenten wil zelfs 52 koopzondagen per jaar. Groningen City Club vist in de vijver van die consument.

Ook voor de kleine ondernemers is er winst te behalen door op koopzondagen open te gaan. Het effect zal niet meteen sensationeel zijn, alles heeft tijd nodig. Op termijn zullen ook kleine ondernemers genoeg omzet maken op een zondag, in veel gevallen zelfs meer dan op een maandag. In de grotere steden wordt de groep klanten op zondag steeds groter, wat je ziet gebeuren is dat de kleine ondernemingen op maandag dicht gaan, omdat het dan een stuk rustiger is in de stad.

Er is op dit moment onvoldoende structuur. Eerder was het zo dat de 12 eerste zondagen van iedere maand collectieve koopzondagen waren. Naast deze collectieve koopzondagen waren er nog vier facultatieve koopzondagen, die een onderneming op haar eigen manier in kon vullen. Sinds dit jaar zijn er echter 12 collectieve koopzondagen en is er geen ruimte meer voor eigen invulling. Deze 12 collectieve koopzondagen zijn niet meer elke eerste zondag van de maand, hier wordt van afgeweken voor feestdagen als Sinterklaas en Kerst. Er is dus onduidelijkheid en weinig structuur. Wil je algemene duidelijkheid, dan moet je naar 52 koopzondagen per jaar.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Groningen is de grootste stad boven Utrecht en Amsterdam. Wil je je onderscheiden van omliggende plaatsen, dan moet er elk weekend een totaalaanbod voor consumenten zijn van kunst, cultuur, horeca en detailhandel. Tevens is Groningen een studentenstad, er studeren 50.000 studenten. Zij moeten uitwijken naar het westen van Nederland, willen ze geëntertaind worden. Mensen willen wat doen op zondag, dus we moeten met zijn allen de stad vermarkten: biedt maar aan en organiseer met zijn alle leuke dingen.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Op termijn betekenen koopzondagen, over de hele week gezien, meer omzet. Kleine ondernemers wilden eerst niet meewerken aan koopzondagen, maar zien nu ook dat ze meer omzet maken op een zondag dan op een maandag. Structureel 52 koopzondagen per jaar zou 5% tot 10% meer omzet per jaar betekenen voor de grote winkelketens. Je bent op zondag namelijk open tussen 12:00 - 17:00 uur, dit betekent dat je in een hele korte tijd verdient. Zoals eerder al aangegeven kost alles tijd. Het is niet een kwestie van: ik ga zondag open en dan maak ik omzet. Marketing is het succes van reclame.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Het sociale aspect kan als negatief worden ervaren, vooral door de kleine(re) ondernemers. Zij kunnen koopzondagen ervaren als hinderlijk en vervelend. Echter is het vraagstuk niet of je daarom wel of niet open moet op koopzondag.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Je wilt als klant/bezoeker/bewoner geëntertaid worden. De slogan is: Er gaat niks boven Groningen! Dit moet de consument ook op zondag ervaren. Op dit moment is er niets te doen wanneer je in de binnenstad van Groningen komt op een zondag zonder koopzondag. Is er wel koopzondag, dan is er geen structuur. De ene winkel is wel open, de andere niet. Mensen moeten gastvrij ontvangen worden op elk moment in de week, hier hoort de zondag ook bij.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn geen negatieve aspecten voor consumenten/klanten. Wil je niet, dan kom je niet.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▣ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Voor de Groningen City Club, wil dhr. Bos graag weer terug naar minimaal 12 collectieve koopzondagen en vier facultatieve koopzondagen per jaar. Als bedrijfsleider van de V&D in Groningen zegt dhr. Bos: 'Wij zijn voor 52 koopzondagen per jaar'.

▣ Opening in gehele gemeente

Opening in de hele gemeente is niet perse nodig, het gaat vooral om het centrum met de periferie en de grootschalige detailhandel in de rest van de stad. Wil men elders in de stad/gemeente open, dan moet men gewoon open kunnen. Hier moet liberaal mee omgegaan worden. Je bent ondernemer om er zelf een succes van te maken.

▣ Opening in alle branches

Voor deze vraag geldt ook: wil men open, dan moet men gewoon open kunnen.

▣ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Dhr. Bos is volledig voor rechtsgelijkheid, ook hier hoor je liberaal mee om te gaan; gelijke monniken, gelijke kappen. In Groningen moet je groot denken, er zijn nu al veel meer koopzondagen in andere steden. Bovendien mogen sommige supermarkten wel open op zondag, andere weer niet, er is heel veel onduidelijkheid. Momenteel worden er hele vreemde regels losgelaten op het verdelen van de koopzondagen. Dit is redelijk uniek als je gaat vergelijken met het buitenland, daar zijn ze veel liberaler.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Op het moment dat er structuur komt in de koopzondagen, zal dit een dikke plus betekenen voor de horeca. Zij zullen dan op zondag hetzelfde succes boeken als op zaterdag.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Koopzondagen zijn zelfs een voorwaarde om meer toerisme naar Groningen te halen. Een totaalaanbod van kunst, cultuur, horeca en detailhandel zal voor meer toerisme zorgen en zeker veel meer Duitsers richting Groningen trekken.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

De omzetgroei van 5% tot 10% per jaar heeft een positief effect voor de flexibele medewerkers (studenten/parttimers). V&D heeft hierdoor meer personeelsleden in omloop. Kleine ondernemers bekijken koopzondagen nu op een defensieve manier, maar op lange termijn zal het zeker positief effect hebben. Kleine ondernemers denken nu: 'Als al die andere winkels wel open gaan, kost het mij omzet doordeweeks'. Zij staat dus ook defensief tegenover verandering voor andere bedrijven. Als je als ondernemer denkt in beperkingen, kun je beter iets anders gaan doen.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Iedereen is hier vrij in, het is hun keuze, hun afweging. Als je niet wilt winkelen dan kom je gewoon niet.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- Openbare orde
- Overlast
- Geluidshinder

Het positieve voor bewoners is de levendigheid in de stad, het is op koopzondagen zeer gezellig in de binnenstad. Negatieve aspecten zijn er niet, het is niet zo dat iedere zondag gepaard gaat met een grote kermis en veel lawaai.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Op koopzondagen is er wat te beleven in de binnenstad, men kiest er dan voor om zich daar te vermaken en geen rotzooi te trappen. Als er niets te doen is, kan dit juist tot onveilige situaties leiden. Er wordt op zondag niet meer dan gemiddeld gestolen uit de winkels. Criminaliteit zit nou eenmaal in de mens en daar moet je zoveel mogelijk mee proberen af te rekenen. Als je mensen gezelligheid biedt, heb je alles juist beter onder controle.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Kamer van Koophandel

De KvK heeft deelgenomen aan het interview, maar achteraf besloten dat zij hun mening/inzichten niet openbaar willen maken in deze rapportage.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Koninklijke Horeca Nederland

Contactpersoon: de heer Maarten Burger

Datum: donderdag 29 maart 2012 om 15.30 uur

1. Wat is de mening van de Koninklijke Horeca Nederland over de huidige koopzondagen?
Het huidige aantal koopzondagen in Groningen is prima. De Koninklijke Horeca Nederland heeft geen duidelijk standpunt, de horeca is altijd open. Bovendien komen mensen die winkelen op koopzondag om te shoppen en specifiek te winkelen, niet om daarna gezellig uit eten te gaan.
2. Wat is de reden dat men dit vindt?
Koopzondagen zorgen voor wat reuring in de stad, maar 52 koopzondagen per jaar is niet meer speciaal. Een koopzondag is leuk bij een speciale gelegenheid, wanneer de winkels altijd open zijn op zondag, trekt dit de mensen niet meer naar de binnenstad.
3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?
In het algemeen is er veel te zeggen voor koopzondagen, alleen voor de kleine winkeliers kan het lastig zijn. Voor de horeca is het een keus die je zelf maakt. Je bent ondernemer, het is een kwestie van vrij ondernemerschap. Je hoeft niet open te zijn.
4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?
Kleine ondernemers hebben geen vrije tijd meer, zij kunnen de ontwikkelingen betreffende de koopzondagen niet meer bijhouden. De consument gaat daarom naar de grote ondernemer, waardoor de kleine ondernemer geen handel meer heeft. Dit is een punt waar je niet makkelijk uitkomt.
5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?
Zij kunnen op ieder moment winkelen. De vraag is echter wel: Hoe lang blijft dit? Tegenwoordig kun je alles via internet bestellen en heb je het binnen 24 uur in huis. Bovendien loop je niet het risico dat iets uitverkocht is. Men kijkt tegenwoordig online op prijsvergelijker waar het product het goedkoopste is en kan vervolgens gewoon via internet bestellen. Dragen koopzondagen op termijn dan nog wel bij aan de omzet, is het belangrijk om ze te hebben en worden ze niet ingeruild voor winkelen vanuit huis??
6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?
Misschien is het goed dat mensen zich een aantal momenten per week moeten kunnen concentreren op sociale bezigheden. Koopzondagen dragen niet perse bij aan een gelukkige consument.
7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:
 Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)
Het huidige aantal is goed. Het risico van meer koopzondagen is dat de kleine ondernemer de deuren van zijn winkel gesloten houdt. Als ondernemers graag open willen op

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

zondag, moeten ze dit vooral doen, het effect is dan dat sommige winkels wel open zijn en sommige winkels niet en dit heeft geen enkele zin.

Opening in gehele gemeente

Richt je op de binnenstad, de mensen aan de rand van de stad hebben geen behoefte aan koopzondagen. Bovendien is de periferie al open op zondag.

Opening in alle branches

Als horecaonderneming mag je sowieso 24/7 open zijn. De horeca heeft dit probleem niet. De horeca in Groningen heeft geen sluitingstijden. Langere openingstijden zijn niet per definitie goed en interessant voor de omzet van de winkel. Iedereen heeft een budget, dit kun je ook op een zaterdag of weekdag opmaken en op is op.

Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven. Gelijke monniken, gelijke kappen. Met name de overheid is meester in het uideilen van unique selling points om dingen te stimuleren, dat kan verkeerd vallen.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Voor een gedeelte wel. Echter, gaat het grootste gedeelte van de winkelende mensen op zondag gewoon bij La Place zitten. Dit is wel horeca, maar horeca van een grootwinkelbedrijf. Daarnaast zijn koopzondagen vaak al rondom feestdagen, dan is het sowieso druk in de kroegen. Mensen die specifiek hebben geshopt op zondag gaan niet zo snel met veel tassen de kroeg in om de dag af te sluiten. Maar op een bepaalde manier versterkt het elkaar natuurlijk wel: als er geen winkels in de binnenstad waren, was er veel minder horeca.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Een licht effect, vooral als het gaat om omliggende gemeentes en Duitsers die naar Nederland komen om inkopen te doen voor de Kerstdagen.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Er worden wel iets meer uren gewerkt, maar de vraag is of er ook meer uren verdiend wordt. Als je personeel inzet en er zijn veel koopzondagen, waardoor de spoeling dunner wordt, worden er niet meer uren verdiend. De winkeliers trekken de kar om mensen naar de binnenstad te halen. Als de winkelier er is, is de horeca er ook.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Neutraal, iedereen moet doen wat hij of zij zelf wil.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- Openbare orde
- Overlast
- Geluidshinder

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Er zijn geen specifieke aspecten op koopzondagen die positief of negatief bijdragen aan de leefbaarheid van bewoners.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Nee.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

VVV/Marketing Groningen

Contactpersoon: de heer Hans Poll

Datum: donderdag 29 maart 2012 om 16.00 uur

1. Wat is de mening van de VVV/Marketing Groningen over de huidige koopzondagen? Het is belangrijk dat er duidelijkheid komt. Het is nu onduidelijk wie er mee doen aan de koopzondag en op welke momenten de winkels open zijn.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Uit toeristisch oogpunt zijn koopzondagen een welkome aanvulling als aansluiting op wat je in de rest van de stad kan doen op zondag. Een weekendje weg is een erg belangrijk uitje voor de Nederlander. In Groningen bezoeken zij dan bijvoorbeeld het Groningermuseum, daarna willen de mensen graag shoppen. Funshoppen is verreweg de meest belangrijke bezigheid als je een weekend weg gaat.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Uiteindelijk is de ondernemer erbij gebaat dat het aansluit op de behoefte van de klant. Dit is van grote waarde, want de klant wil flexibiliteit. Echter zijn koopzondagen soms lastig te realiseren voor de kleine ondernemers. Dit zijn juist de ondernemers die Marketing Groningen koestert in de binnenstad; de kleine ondernemers maken de binnenstad speciaal. Het is absoluut niet de bedoeling dat zij weggeconcurrereerd worden door de grote ondernemers.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?

Wanneer de kleine ondernemers niet mee kunnen doen aan koopzondagen in verband met kosten en personeel.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

De mogelijkheid en flexibiliteit om zelf hun tijd in te delen.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Koopzondagen kunnen vanuit het geloof als negatief worden gezien, maar puur vanuit de consument gereedeneerd zijn er geen negatieve aspecten.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▣ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Vanuit toeristisch oogpunt is Marketing Groningen voorstander van 52 koopzondagen per jaar. Dit is een welkome aanvulling op het aanbod van de stad. Het zou prachtig zijn als op zondag de winkels ook open zijn.

▣ Opening in gehele gemeente

Het zou het handigste zijn om te concentreren op de binnenstad.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

▣ Opening in alle branches

Het is goed als er zoveel mogelijk branches meedoen aan koopzondagen, dit draagt bij aan de duidelijkheid, zeker voor toeristen.

▣ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Dhr. Poll heeft hier vanuit zijn functie geen mening over. De huidige verdeling van winkels die wel en niet open mogen zijn verbaast hem soms wel. De gemeente moet voorkomen dat steeds alleen dezelfde winkels open zijn.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Uiteraard profiteer de horeca van de extra drukte in de stad op koopzondagen.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Absoluut. Toeristen komen vaak in het weekend en aangezien het weekend maar uit twee dagen bestaat is de zondag erg belangrijk. Nogmaals: funshopping is de belangrijkste bezigheid van de toerist.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Met 12 koopzondagen per jaar zal er geen effect zijn op de werkgelegenheid. Echter zal de werkgelegenheid wel stijgen met 52 koopzondagen per jaar. Er is dan meer koopkracht in de binnenstad. Het is belangrijk om mensen naar de binnenstad te halen, vooral nu het winkelen via internet zo in opkomst is.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Iedereen is vrij om te doen wat hij of zij wil.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- ▣ Openbare orde
- ▣ Overlast
- ▣ Geluidshinder

Er zullen geen negatieve aspecten zijn op de leefbaarheid van de bewoners. Zij wonen in de binnenstad en weten dat er levendigheid is. Daarnaast zijn koopzondagen op een keurig tijdstip in de middag.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Dit wordt niet ervaren.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

CBW-Mitex

Contactpersoon: de heer Marcel Evers
Datum: vrijdag 30 maart 2012 om 09.00 uur

1. Wat is de mening van CBW-Mitex over de huidige koopzondagen?
Ondernemers moeten lokaal bedenken hoe slim ze met de koopzondagen omgaan. Als er lokaal kansen liggen om meer zondagen open te gaan en de ondernemers zien die kansen ook, moeten ze deze zeker grijpen. 12 zondagen per jaar open is aardig voor een stad als Groningen.

Een algemeen advies van dhr. Evers aan de gemeente Groningen:
Bij koopzondagen zou het moeten gaan om lokaal maatwerk. Wil je meerdere zondagen open, dan moet je dit aan de ondernemers vragen en met hen overleggen. Stel een goede, objectieve enquête op voor alle ondernemers, objectieve raadpleging van ondernemers zou zinvol zijn.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?
Voor sommige steden zijn koopzondagen echt een meerwaarde, maar dan praten we echt over de grote steden. 90% van het ledenbestand van CBW-Mitex heeft minder dan tien personeelsleden. De leden geven een gemengd beeld over de koopzondagen, waardoor het moeilijk is om één lijn te trekken en een landelijk standpunt in te nemen. Daarom moeten koopzondagen lokaal geregeld worden.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?
Het levert extra omzet op. Een grote groep consumenten vindt het prettig om op zondag te winkelen. Mensen zoeken een vrijetijdsbesteding en winkelen is vrijetijdsbesteding nummer één. Daarom is het prettig als de winkels ook op zondag open zijn. Ondernemers zijn nog niet zo flexibel in het variëren met de openingstijden doordeweeks om eventuele zondagkosten te dekken.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor ondernemers?
Zeker voor de MKB'ers is het een belasting om de bezetting rond te krijgen. Het blijft lastig, ook al horen koopzondagen er tegenwoordig bij. Koopzondagen beginnen normaal te worden, maar de meeste Cao's zien deze dagen nog als speciale dagen, er moet dus nog steeds 200% betaald worden door de werkgever. Tot slot is er niet alleen maar sprake van extra omzet, het gaat ook om een stukje spreiding over de week, mensen die eigenlijk een andere dag zouden gaan winkelen komen nu zondag.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?
De extra openingstijden bieden extra mogelijkheden. Klanten hebben steeds minder tijd en met name binnensteden worden aantrekkelijker door koopzondagen. Op dat soort dagen zou er een combinatie moeten zijn van retail, theater, kunst en cultuur.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Een bepaalde groep consumenten, die waarde hechten aan zondagrust, kunnen koopzondagen als negatief ervaren.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▫ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Het huidige aantal koopzondagen in Groningen is genoeg.

▫ Opening in gehele gemeente

De gemeente moet zich richten op de binnenstad, maar ook hier is het aan de ondernemers of ze er wel of niet aan mee willen doen.

▫ Opening in alle branches

Ook dit is aan ondernemers, maar de kracht van een zondagopenstelling is dat je het met z'n allen gaat doen. Als alle branches meedoen wordt de binnenstad van Groningen krachtiger op de kaart gezet. Er moet een overeenstemming komen met alle ondernemers om dit te realiseren, zoveel mogelijk ondernemers moeten hier in meegaan. Als dat bij 26 koopzondagen per jaar wel lukt, maar met 52 koopzondagen per jaar niet, dan liever 26 koopzondagen per jaar.

▫ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Ja, als de binnenstad open mag, mogen ondernemers in de omgeving ook open. Ondernemers moeten een gelijk speelveld krijgen.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Waarschijnlijk heeft de horeca heel veel baat bij koopzondagen. De horeca heeft misschien wel het grootste profijt van het feit dat er reuring in de stad is.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Ik kan me voorstellen dat je als stad extra toeristen trekt, wanneer ze weten dat er op zondag winkels open zijn en de stad op dat gebied wat te bieden heeft.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Met 12 koopzondagen per jaar zal er geen effect zijn op de werkgelegenheid. Bij 52 koopzondagen per jaar zal er een licht positief effect zijn, vooral voor studenten zullen dan vaker ingezet worden.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Mensen die principieel bezwaren hebben, moeten gerespecteerd worden. Het is aan de ondernemers om de keus te maken of het voor het bedrijf de beste strategie is om op koopzondagen dicht te zijn.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- ▣ Openbare orde
- ▣ Overlast
- ▣ Geluidshinder

Dit is moeilijk in de schatten. Waarschijnlijk is de beleving van koopzondagen positief. Het is leuk dat er wat gebeurt in de stad. Aan de andere kant kan het ook zijn dat er op zondag mensen zijn die het erg fijn vinden als het eindelijk lekker rustig is in de stad.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Veel mensen op straat maakt de stad iets veiliger, maar er is weinig verschil.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Bewonersorganisatie A-Kwartier

Contactpersoon: de heer Henk Cuperus

Datum: dinsdag 27 maart 2012 om 12.30 uur

1. Wat is de mening van de Bewonersorganisatie A-Kwartier over de huidige koopzondagen?

Allereerst heeft de Bewonersorganisatie A-Kwartier geen standpunt betreffende de koopzondagen in de gemeente Groningen, dit interview is gebaseerd op de persoonlijke mening van dhr. Cuperus.

De huidige koopzondagen in de gemeente Groningen zijn goed. Er zouden zelfs nog wel een aantal meer koopzondagen mogen komen.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

De sfeer op een koopzondag is anders dan de sfeer op een normale werkdag. De binnenstad is levendiger op een koopzondag, vandaar dat dhr. Cuperus van mening is dat er wel twee of drie keer per maand een koopzondag mag komen.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor bewoners?

De levendigheid in de binnenstad is een positief aspect van koopzondagen. Een normale zondag is saai in de binnenstad, al helemaal met slecht weer.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor bewoners?

Er zijn geen negatieve aspecten van koopzondagen voor bewoners. Dhr. Cuperus denkt niet dat er tijdens koopzondagen overlast is in de vorm van geluidshinder of verstoring van de openbare orde.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

De consumenten hebben de mogelijkheid om ook op zondag inkopen te doen. Dit is een extra dag om te shoppen, wat een positief aspect is omdat de meeste mensen op zondag vrij zijn.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn geen negatieve aspecten van koopzondagen voor consumenten.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

- Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Er moet wel af en toe een rustdag zijn, maar één keer per drie weken of twee keer per vier weken zal een stuk gezelliger zijn.

- Opening in gehele gemeente

Dit lijkt dhr. Cuperus prima.

- Opening in alle branches

Dit lijkt dhr. Cuperus prima.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?

Ja, koopzondagen zullen een positief effect hebben op de horeca. Er zullen dan meer mensen een hapje eten of een drankje drinken in de stad.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?

Koopzondagen zullen een positief effect hebben op het toerisme. Vooral mensen van omliggende plaatsen zullen naar Groningen komen om een uitje van hun zondag te maken.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Koopzondagen zullen een licht positief effect hebben op de werkgelegenheid, vooral voor parttimers is dit van toepassen.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Eén of twee zondagen per maand als rustdag vindt dhr. Cuperus genoeg.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

Openbare orde

Overlast

Geluidshinder

Er is wat meer drukte op straat, maar er kan absoluut niet gesproken worden van overlast, geluidshinder, of verstoring van de openbare orde. Tijdens koopzondagen is er meer sociale controle en daarom juist minder verstoring van de openbare orde (geen hangjongeren in portieken).

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?

Nee, er wordt geen verschil in veiligheid ervaren.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Bewonersorganisatie Binnenstad-Oost

Contactpersoon: mevrouw Annelies de Wijk

Datum: woensdag 28 maart 2012 om 13.30 uur

1. Wat is de mening van de Bewonersorganisatie Binnenstad-Oost over de huidige koopzondagen?

Mevr. de Wijk durft niet te zeggen dat zij 100% namens de bewoners spreekt. Koopzondagen zijn nooit echt een onderwerp geweest, dit is dus nooit besproken. De officiële koopzondagen zijn duidelijk, er zijn echter ook koopzondagen dat alleen de Hema of de V&D open is, dit snapt mevr. de Wijk niet zo goed. Dit is niet handig, of alles moet open, of alles moet dicht. Dit is ook voor het toerisme aantrekkelijker.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Van mevr. de Wijk mogen de winkels iedere zondag open. Dit is handig voor toeristen en bezoekers van buitenaf. Je moet je dan beperken tot het centrum en de aanlooproutes van de parkeergarages naar het centrum toe. Als de winkels in de buitenwijken van Groningen ook op koopzondagen op gaan, zou dit wel eens lastig kunnen worden voor de kleine winkeliers. De gemeente moet zich puur op toerisme richten, dus op de binnenstad.

Het zou goed zijn voor Binnenstad-Oost als de winkels hier elke zondag open zijn. Er wordt hier een parkeergarage gebouwd en dit duurt inmiddels al vijf jaar. Hierdoor zijn de winkels daar nauwelijks meer open, of dreigen ze te verdwijnen. Het zal een opkikker zijn als die looproute wordt aangewezen als een route waar winkels open mogen op zondag. Dit creëert een aantrekkende werking op Binnenstad-Oost, dit is nodig.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor bewoners?

Je hebt de winkels in de buurt, het is dan alleen maar prettig als ze iedere dag open zijn.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor bewoners?

Het zou vast niet drukker worden dan een zaterdag, dus er zijn geen negatieve aspecten voor bewoners. Het is ook niet zo dat koopzondagen altijd gepaard gaan met andere evenementen (veel lawaai). Opening van de winkels levert geen overlast op.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn veel mensen die fulltime werken, dan is het prettig om in het weekend te kunnen kiezen wanneer je gaat shoppen.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Er zijn geen negatieve aspecten van koopzondagen, je kan er altijd voor kiezen om thuis te blijven.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:
- Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Voor het toerisme is het belangrijk om 52 koopzondagen per jaar te hebben. Die ene koopzondag in de maand is een beetje kunstmatig en voegt weinig toe.

- Opening in gehele gemeente
Richt je op het toerisme en dus op de binnenstad. Ga je open in de gehele gemeente, benadeel je de kleine winkeliers.

- Opening in alle branches
Voor de levendigheid van de binnenstad moeten alle winkels open.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca?
Ja, de meeste mensen die de stad in gaan zullen ook ergens wat gaan drinken en eten, toeristen zeker.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme?
Ja, dat is ook de voornaamste reden om 52 koopzondagen per jaar te hebben. Mevr. de Wijk kan zich nog voorstellen dat er in het laagseizoen (winter) minder koopzondagen zijn. Op dit moment trekken veel toeristen door Groningen, maar overnachten hier niet omdat er niets te doen is. Als alle winkels op zondag open zijn, hebben toeristen meer reden om in Groningen te overnachten.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?
Hoe meer winkels er open zijn, hoe meer uren er gedraaid gaan worden. Dit moet dus wel merkbaar zijn als het om de werkgelegenheid gaat. Ook in de horeca zal men dan meer personeel nodig hebben.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?
Dat moet iedereen zelf weten, maar dan moet je als winkelier niet open gaan of als consument/klant niet gaan winkelen.

12. Wat zijn positieve/negatieve aspecten van koopzondagen op de leefbaarheid van bewoners? Denk hierbij o.a. aan:

- Openbare orde
- Overlast
- Geluidshinder

Je merkt het niet, het is wat drukker, maar dat is niet erg. Er is meer overlast op uitgaansavonden. Op koopzondagen is er geen sprake van overlast.

13. Merkt u op koopzondagen verschil in veiligheid t.o.v. een zondag zonder koopzondag?
Drukke creëert veiligheid. Het gaat meer om de avonden, drugsoverlast is nu bijvoorbeeld een item.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Politie

Contactpersoon: de heer Hans Moorman

Datum: Donderdag 29 maart 2012 om 13.00 uur

1. Wat is de mening van de Politie over de huidige koopzondagen?
De huidige koopzondagen geven extra gezelligheid in de binnenstad. Het is wel zaak dat alle ondernemers mee doen.
2. Wat is de reden dat men dit vindt?
Het centrum van Groningen moet een plaats zijn waar men zich vindt en vertoeft.
3. Wat is de mate van overlast? Parkeren, escalaties, diefstal, openbare orde?
Cijfermatig geven de koopzondagen geen extra druk op diefstallen/parkeren/escalaties.
4. Is dit vergelijkbaar met andere, reguliere winkeldagen?
Het is zelfs rustiger vergeleken met andere, reguliere winkeldagen.
5. Moet men er extra personeel voor inzetten?
Nee, de politie hoeft op koopzondagen geen extra personeel in te zetten. Mogelijk de veiligheidszorg wel.
6. Komt er meer overlast door de opening van de winkels?
Niet noemenswaardig. Het blijft bij incidenten die anders ook zouden kunnen gebeuren.
7. Zijn er positieve effecten voor de veiligheid (drukte)?
Juist omdat het minder druk is dan op andere, reguliere winkeldagen, hebben de beveiligers van winkels beter overzicht.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Vakdirectie Stadtoezicht

Contactpersoon: de heer Ben Bosch

Datum: dinsdag 27 maart 2012 om 13.00 uur

1. Wat is de mening van Vakdirectie Stadtoezicht over de huidige koopzondagen?
De koopzondagen zelf worden niet als probleem ervaren. Echter is er op dit moment een discussie aan de gang om koopzondagen eventueel uit te breiden. Voor Vakdirectie Stadtoezicht betekent dit extra inzet van personeel. Op koopzondagen wordt er voornamelijk extra personeel ingezet om de binnenstad goed bereikbaar te houden en parkeerplaatsen te controleren; heeft iedereen wel een parkeerkaart/vergunning. Daarnaast wordt er op koopzondagen extra gecontroleerd of winkeliers de afvalstoffenwet niet overtreden. Tevens wordt gekeken of eigenaren van horecagelegenheden hun terrassen juist uitstallen. De extra inzet van personeel wordt door Vakdirectie Stadtoezicht wel als een probleem ervaren. Mochten de koopzondagen in de gemeente Groningen daadwerkelijk uitgebreid worden, komen zij zeer in de knel met de planning.
2. Wat is de reden dat men dit vindt?
Zondag is een dure dag (200% uitbetalen). Medewerkers willen hier vrije tijd voor terug (vaak twee dagen), dit betekent onvoldoende mensen doordeweeks. Wanneer de winkels in de gemeente Groningen vaker op zondag open gaan, is er extra capaciteit nodig. Er is nog geen antwoord op de vraag hoe dit aangepakt zou kunnen worden. Tevens zijn er een aantal zondagen waarop Vakdirectie Stadtoezicht hoe dan ook extra capaciteit nodig heeft, denk hierbij aan wedstrijden van FC-Groningen of andere evenementen in de stad.
3. Wat is de mate van overlast? Parkeren, escalaties, diefstal, openbare orde?
Tijdens koopzondagen is er weinig tot geen overlast als het gaat om diefstallen en escalaties. Er wordt wel extra gefocust op parkeren (bereikbaarheid stad + controle kaartjes), maar er wordt dan niet zozeer gesproken over overlast.
De overlast die wordt ervaren, heeft vooral te maken met de schaarse ruimte in de binnenstad. Er wordt daarom gekeken of fietsen juist gestald zijn, de binnenstad voor rolstoelgebruikers en ouders met kinderwagens toegankelijk is en of terrassen juist uitgestald zijn.
4. Is dit vergelijkbaar met andere, reguliere winkeldagen?
Er is niet veel verschil met andere, reguliere winkeldagen, tenzij het mooi weer is. Veel mensen zijn op zondag vrij en besluiten vaak om met mooi weer toch nog even richting de stad te gaan. Met goed weer is er veel drukte en winkelend publiek.
5. Moet men er extra personeel voor inzetten?
Ja, zie vraag 1 en 2.
6. Komt er meer overlast door de opening van de winkels?
Meer publiek betekent meer overlast, het antwoord is dus ja. Zoals eerder ook al vermeld heeft dit niet alleen met de opening van de winkels te maken, ook met het weer.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

7. Zijn er positieve effecten voor de veiligheid (drukke)?

Juist door de drukke heeft het winkelend publiek een veilig gevoel. Vakdirectie Stadstoezicht merkt dat de extra inzet van personeel/stadswachten door het winkelend publiek op prijs wordt gesteld tijdens (drukke) koopzondagen.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

FNV

Contactpersoon: de heer Sam Groen

Datum: vrijdag 30 maart 2012 om 10.00 uur

1. Wat is de mening van de FNV over de huidige koopzondagen?

De huidige situatie van 12 koopzondagen op jaarbasis is acceptabel, maar dit moet niet meer worden.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Voor FNV staat het belang van de werknemers voorop. Zij hebben zeggenschap over arbeidstijden en kunnen weigeren om op zondag te werken. Naarmate er meer koopzondagen komen, is de vaste werknemer eerder aan de beurt om (verplicht) op zondag te werken. Het weekend wordt door veel werknemers gezien als een belastende periode om te werken. De meerderheid van de werknemers is tegen het werken op zondag. De motivatie om te werken op zondag is meestal puur financieel (100% toeslag). De weekendtoeslag staat geweldig onder druk, als deze verdwijnt zullen er nog minder mensen willen werken op zondag.

Tevens zie je dat er onder het winkelpersoneel een verschuiving plaatsvindt van vaste werknemers naar flexibele werknemers met lage lonen en weinig zeggenschap. Het vermeerderen van de koopzondagen zal dit alleen maar versterken.

De belangen liggen bij het grootwinkelbedrijf. De kleine winkeliers hebben meer lasten dan lusten van koopzondagen. De meerderheid van de winkeliers is dan ook tegen uitbreiding van de koopzondagen. De FNV heeft al in verschillende gemeentes een verbond met een aantal winkeliers om een bezwaarprocedure te starten tegen de gemeente, om hen te verplichten om alsnog hun huiswerk te doen met betrekking tot de winkeltijdenwet; het belang van de winkeliers moet voorop staan.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor werknemers?

De weekendtoeslag is een positief aspect. Vooral jongeren en studenten kunnen op deze manier goed bijverdienen.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor werknemers?

Voor veel mensen is het weekend een periode waarin ze liever niet willen werken. De zaterdag is redelijk geaccepteerd, de zondag niet. Daarnaast worden de medewerkers toenemend verplicht gesteld om te werken, naarmate er meer koopzondagen komen. De verschuiving van vast personeel naar flexibel personeel is tevens een negatief aspect en laten we vooral de druk die er staat op de weekendtoeslag niet vergeten.

Als je in een stad bent waar het centrum wel druk is, maar in de buitenwijken de winkels vrij geïsoleerd open zijn, dan is het voor het winkelpersoneel nog wel eens zo dat ze zich onveilig voelen omdat het afgelegen ligt en stil is op straat. Dit is ook een negatief aspect van koopzondagen.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Die hebben meer spreiding in de momenten van winkelen.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Deze zijn er volgens dhr. Groen niet.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▣ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Handhaving huidige aantal. 12 is acceptabel. Minder mag wel.

▣ Opening in gehele gemeente

De gemeente moet zich richten op de delen van de stad waarin koopzondagen een meerwaarde hebben. In buitenwijken heeft het geen meerwaarde. Het belang van de zeggenschap van de werknemers staat bij ons voorop, dus ook in de buitenwijken zou je per winkel, in overleg met het personeel, moeten besluiten om 12 of minder koopzondagen de deuren te openen.

▣ Opening in alle branches

Hiervoor geldt hetzelfde: in overleg met het personeel kan overlegd worden om 12 of minder koopzondagen de deuren te openen.

▣ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

In principe zou rechtsgelijkheid het uitgangspunt moeten zijn.

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca? Wat zijn positieve/negatieve effecten op de werknemers in de horeca?

In het centrum zal de horeca profiteren van de koopzondagen, de horeca in de omliggende gebieden zullen koopzondagen in de binnenstad misschien wel als negatief ervaren.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme? Wat zijn positieve/negatieve effecten op de werknemers in het toerisme?

De wet verbiedt expliciet dat de toeristische aantrekkingskracht louter bestaat uit het feit dat de winkels open zijn. Koopzondagen zouden juist ondersteunend moeten zijn voor het toerisme dat er is. Aan de ene kant zijn er toeristen die musea bezoeken en de schoonheid van de stad komen bewonderen, aan de andere kan zijn er toeristen die de winkels willen bezoeken. De vraag is in hoeverre dat elkaar ondersteunt en versterkt en het is te betwijfelen of dat het geval is.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Een aantal jaar geleden is er een onderzoek gedaan door de toenmalige minister van Economische zaken, Maria van der Hoeven. Het argument was dat koopzondagen een positief effect zouden hebben op de werkgelegenheid, het onderzoek toont echter aan

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

dat het effect minimaal is:

- ▣ Er is verschuiving van werknemers uit omliggende gemeentes naar de stad met de koopzondag.
- ▣ Er vindt verschuiving in werkgelegenheid plaats van de kleine naar de grote winkeliers.
- ▣ Er vindt verschuiving plaats van het vaste personeel naar het flexibele personeel.

De conclusie is dat de werkgelegenheid eigenlijk niet toeneemt, maar verschuift.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Daar is dhr. Groen eigenlijk wel een voorstander van. De zondag is vanuit FNV op religieuze basis geen rustdag. Het is wel een dag waarop mensen sociale activiteiten en activiteiten in gezinsverband ondernemen. Zondag is voor veel mensen een belangrijke dag, wat werken op deze dag bezwaarlijk maakt.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

CNV

Contactpersoon: de heer Fedde Monsma

Datum: woensdag 28 maart 2012 om 09.30 uur

1. Wat is de mening van CNV over de huidige koopzondagen?
12 tot 15 keer koopzondag per jaar is genoeg.

2. Wat is de reden dat men dit vindt?

Dhr. Monsma wil zijn ogen niet sluiten voor de economische ontwikkelingen en de wens van mensen om op bijzondere dagen en feestdagen te winkelen, maar één keer in de maand een koopzondag is meer dan genoeg volgens de werknemers van de winkelketens. Meer zondagen open, betekent veel druk op het privéleven van de werknemers. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat werknemers bereid zijn om één koopzondag per maand met elkaar op te lossen. Worden dit meer koopzondagen, gaat dit tot problemen leiden. Vooral de afstemming tussen werk en privé raakt dan uit balans.

In 2010 is er door de toenmalige minister van Economische zaken (Maria van der Hoeven) een onderzoek uitgevoerd naar koopzondagen waar het volgende uit is gekomen:

- ▣ Het heeft voor omzetontwikkeling geen effect, dit is een mythe!
- ▣ Koopzondagen hebben geen effect op de werkgelegenheid, vooral niet op de kwalitatieve werkgelegenheid. Op zondag werken vooral tijdelijke, goedkope en jonge hulpkrachten. Zij nemen het werk in van de vaste medewerker; het is een vervangingsvraag.
- ▣ Door koopzondagen komt het sociale leven van, met name kleine ondernemers, in gevaar. Daarnaast presteren gemeentes het om tijdens feestdagen als Pasen en Kerst, wanneer familie juist belangrijk is, toch koopzondagen te hebben. Alternatieve vrije dagen kunnen de zondag niet vervangen.

3. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor werknemers?

Er is een positief aspect, maar dit is slechts tijdelijk. In de meeste Cao's is een zondagsregeling van 100% toeslag opgenomen. In theorie is dit een positief gegeven. Echter staat de zondagtoeslag sinds een aantal jaar onder druk. Wanneer de weekendtoeslag verdwijnt, zullen werknemers nog minder bereid zijn om te werken op een koopzondag. De belangrijkste motivatie om op koopzondag te werken is financieel en staat nu onder hoge druk.

4. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van koopzondagen voor werknemers?

Vanwege de weekendtoeslag zetten ondernemers veel hulpkrachten in, dit zijn vaak jonge mensen die graag bij willen verdienen naast hun studie. De kwaliteit en de service gaan hierdoor achteruit, maar ook de veiligheid staat onder druk. Wanneer er 52 koopzondagen per jaar zouden komen, worden er nog meer en voornamelijk hulpkrachten/parttimers ingezet om de kosten voor de ondernemer te beperken. De parttimers zijn vaak jong en onervaren en weten niet wat te doen bij calamiteiten; de winkelcriminaliteit zal stijgen. Daarnaast staan er soms maar twee (jonge) werknemers in een winkel op koopzondag, er is weinig toezicht en ze moeten het maar met z'n tweeën zien te redden, ook dit komt de veiligheid niet ten goede.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Dhr. Monsma heeft misschien al wel honderden mensen gesproken bij wie de CAO niet nageleefd wordt als het gaat om de 100% toeslag op koopzondagen, omdat dit te duur zou zijn voor de ondernemer. Het komt zelfs voor dat (vooral jonge) werknemers hun handtekening onder een contract zetten waarin staat dat ze afzien van hun zondagtoeslag. Daarnaast is er de arbeidstijdenwet. Deze wet zegt dat je een werknemer niet kan verplichten om op zondag te werken, behalve als de aard van de arbeid dat toelaat (politie, brandweer, arts etc.). Een winkel is geen noodzakelijke bedrijfsomstandigheid. Winkels gaan open, ondernemers denken: 'Ik ga open en er komen veel mensen', echter vergeet de ondernemer dat het de werknemers zijn die daar moeten staan. Volgens de arbeidstijdenwet mogen werknemers weigeren om op zondag te werken. Grote ondernemers trekken hun blik hulpkrachten open, maar MKB-bedrijven hebben dat personeel niet altijd, een koopzondag gaat dan ten koste van o.a. hun tijd met het gezin.

Eind 2009 is er een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de zondagbeleving van de Nederlander. 70% tot 80% wil op zondag niet werken en juist leuke dingen doen, waar winkelen maar een klein onderdeel van is.

Daarnaast is er een onderzoek uitgevoerd naar wat medewerkers willen. De uitkomst van dit onderzoek is al gebruikt in verschillende kort gedingen. De ervaringen van de werknemers zijn door de rechter ook daadwerkelijk erkend; het belang van de medewerker staat voorop. Tot slot is op 1 januari 2011 de nieuwe winkeltijdenwet in werking getreden. In Artikel 6 lid 3a van deze wet staat dat de gemeente, bij uitbreiding van het aantal koopzondagen, het belang van de werknemers en de winkeliers moet meewegen.

5. Wat zijn volgens u positieve aspecten van koopzondagen voor consumenten/klanten?

Dat er op meer tijden gewinkeld kan worden, meer keus en spreiding over de week.

6. Wat zijn volgens u negatieve aspecten van de koopzondagen voor consumenten/klanten?

Misschien te druk voor de mensen die in de binnenstad wonen.

7. Plan gemeente: meer koopzondagen circa in hele gemeente. Wat vindt u van:

▣ Aantal koopzondagen (wat is gewenste aantal)

Huidige aantal koopzondagen is genoeg.

▣ Opening in gehele gemeente

Zondag open in buitenwijken is niet nodig, daar komt dan niemand.

▣ Opening in alle branches

Er zou geen onderscheid moeten zijn.

▣ Rechtsgelijkheid. Veel meer koopzondagen in andere steden (niet eerlijk?) en op dit moment mogen supermarkten bijv. vaker open dan andere bedrijven.

Er zou ridicuul één lijn moeten worden getrokken. Het huidige lotingsysteem is belachelijk.

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

8. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op de horeca? Wat zijn positieve/negatieve effecten op de werknemers in de horeca?

Koopzondagen zullen een positief effect hebben op de horeca. Wanneer mensen winkelen, dan willen ze ook ergens wat eten of drinken en dus geld uitgeven. Dit zal geen effect hebben voor de werknemers in de horeca, zeker in de binnenstad zijn de terrassen toch al open. Er zullen zeker geen negatieve effecten uit voortrollen.

9. Denkt u dat koopzondagen effect hebben op het toerisme? Wat zijn positieve/negatieve effecten op de werknemers in het toerisme?

Nee en dat mag ook niet de discussie zijn. Het openen van de winkels op zondag mag niet een toeristische trekpleister zijn, dit is volgens de wet bepaald.

10. Welk effect hebben koopzondagen volgens u op de werkgelegenheid, wat zijn de belangen van bedrijven met personeel en bedrijven zonder personeel?

Koopzondagen hebben geen effect op de werkgelegenheid, vooral niet op de kwalitatieve werkgelegenheid. Op zondag werken vooral tijdelijke, goedkope en jonge hulpkrachten. Zij nemen het werk in van de vaste medewerker; het is een vervangingsvraag.

11. Voor sommige mensen is het belangrijk dat de zondag een rustdag is. Wat is uw mening hierover?

Koopzondagen zijn een inbreuk op het gezinsleven en de privacy van alle ondernemers. Alternatieve vrije dagen kunnen de zondag niet vervangen!

Raadsvoorstel - Verruiming zondagopenstelling winkels

Vestiging Deventer
Snipperlingsdijk 4
7417 Bj Deventer
T +31 (0570) 666 222
F +31 (0570) 666 888
Postbus 161
7400 AD Deventer

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

adviseurs
mobiliteit
Goudappel
Coffeng

Bijlage - Brief burgers zondagopenstelling supermarkten

GRIFFIE	
reg.nr.	geir. 3055576
ingek.	16 APR. 2012
class.	- 2. 07. 51
te beh. door:	SR
kopie gez. aan:	

2

Aan: De raadsleden van de gemeenteraad van de gemeente Groningen.
raad@groningen.nl

Geachte raadsleden,

Onlangs zonden wij een brief naar de directie van de milieudienst van de gemeente Groningen over de verrommeling en vervuiling rondom het appartementen complex Prinsesseweg-Wilhelminakade. In afwachting van een antwoord, wenden wij ons tot u.

In de plaatselijke en landelijk pers nemen wij kennis van opinies over het verruimen van de zondagsopening. Inzake deze mogelijke verruiming van de zondagsopening is onder de bewoners reeds grote ongerustheid ontstaan.

Sedert november 2012 is de supermarkt Super de Boer, vervangen door een Supermarkt Jumbo. Een probleem is de toenemende vervuiling van het winkelterrein van de vooringang en van daaruit in een ruime cirkel daarom heen. Daarnaast is er een toegenomen overlast door het frequent laden/lossen met grote/kleine vrachtauto's geparkeerd op de openbare weg.

Verruiming van de zondagsluiting, c.q. meer mogelijkheden zondag's geopend te zijn zal de problematiek waarin wij steeds meer last hebben van verrommeling ,vervuiling en geluidsoverlast van onze appartementen aan Wilhelminakade/ Prinsesseweg. eerder verergeren dan beperken. Tevens wordt dan een zevende dag toegevoegd aan de geluidsoverlast van de bevoorradingskarren in de winkel ruimte. Elke dag van de week zullen dan de bewoners van de bovengelegen appartementen vanaf 7 uur 's ochtends overgeleverd zijn aan de dreunende verplaatsing van de bevoorradingskarren.

Wij doen een dringend beroep op u om in uw beschouwingen de leefbaarheid van de omwonenden van een supermarkt zwaar wegend naar voor te brengen in de behandeling van voorstellen tot verruiming van de opening van supermarkten.

Hoogachtend, namens het bestuur VvE Prinsesseweg-Wilhelminakade

secretaris/penningmeester

bijlage: brief gezonden aan de Milieudienst

Bijlage - Brief burgers zondagopenstelling supermarkten

Groningen, 11 april 2012

Directeur Milieudienst van de Gemeente Groningen
Postbus 742
9700 AS Groningen
Milieudienst@Groningen.nl

Geachte heer , mevrouw,
Onderwerp: Vervuiling / Verloedering Wilhelminakade Groningen
Datum: 5 april 2012

Namens de Vereniging van Eigenaren , VVE Complex Prinsesseweg-Wilhelminakade, Groningen, per adres willen wij enkele punten dringend onder uw aandacht brengen.

Sedert november 2011 is de supermarkt Super de Boer aan de Wilhelminakade, vervangen door een Supermarkt Jumbo. Een zichtbaar verschil om niet te zeggen gevolg, is de toegenomen vervuiling van het terrein van de vooringang en van daaruit in een ruime cirkel daarom heen. Volgens zeggen van personeel is de omzet van de Jumbo winkel, vergeleken met die van de Super de Boer voorganger met ettelijke procenten gestegen.

De vervuiling bestaat vooral uit rond waaiend verpakkingsmateriaal , -sommige artikelen worden kennelijk direct uitgepakt en verorberd -, plastic zakken, tasjes, levensmiddelen, lege blikjes en overmaat aan sigaretten peukjes. Ook worden niet zelden omgevallen fietsen aangetroffen en fietsen die in de heggen zijn gedeponeerd. Alle perken rondom de geplaatste bomen verkeren blijvend vervuild door reeds voornoemde zwerf afval. Bij het schoffelen van de perken wordt door de uitvoerenden zorgvuldig om het vuil heen gewerkt.

Uiteraard is enige mate van zwerfvuil nauwelijks te voorkomen. Wat hierbij niet aan een oplossing bijdraagt, is dat redelijke verzoeken in de richting van de bedrijfsleiding van Jumbo geen verbeteringen geven.

Een tweede factor die niet bijdraagt is het ontbreken van voldoende infrastructuur in de vorm in de vorm van voldoende prullenmanden, fietsrekken, afvalcontainers kortom middelen zoals ook in andere wijken veelvuldig in gebruik bij de gemeente Groningen. De infrastructuur gaat nog steeds uit van de omzetten uit de Super de Boer periode en die ligt inmiddels in menig opzicht achter ons zoals reeds eerder is vastgesteld. Tussen 17:00 en 19:00 uur is ten gevolge van de gebrekkige infrastructuur het trottoir vanaf hoek Prinsesseweg-Wilhelminakade tot en met de eerstkomende ingang van het appartementen complex niet begaanbaar voor rollators rolstoelen en slecht lopende personen doordat de gehele pui bezet is door geparkeerde fietsen. Daarnaast lopen volwassenen en kinderen gevaar door het fietsen op het trottoir vanaf hoek Prinsesseweg-Wilhelminakade naar de winkel. De ingang van de appartementen naast de winkel is soms bijna onmogelijk te gebruiken ten gevolge van het wilde parkeren van fietsen en bromfietsen.

Een eerste incident die wordt toegeschreven aan de verandering in de belasting en gebruik van de openbare weg heeft in november 2011 plaats gevonden. Onbekenden hebben bij de ingang van Wilhelminakade 41 de pui besmeurd met een bijtend zuur. Verzekering dekt de schade niet omdat het als geweld van buitenaf wordt gezien. Schadepost : 8000,- euro.

Tweede incident heeft plaatsgevonden op zaterdag 7 april 2012. Bij de ingang direct naast de Jumbo is de ruit van de toegangsdeur door een vertrekkende bromfietser stuk gestoten. Gelukkig heeft een medebewoner het nummer van de bromfiets kunnen noteren. Er is aangifte gedaan bij de politie en er wordt

Bijlage - Brief burgers zondagopenstelling supermarkten

vanuit gegaan dat de verzekering bereid is te betalen. Schadepost : 250 euro.

U zou ons zeer dienen door aan te geven welke maatregelen u gaat nemen om de ontvricting van de omgeving van het appartementen complex op een aanvaardbaar niveau terug te brengen. Ook een advies aan ons wat te doen stellen we op prijs. Mocht u beeldmateriaal of andere gegevens nodig hebben, dan horen wij dat graag van u.

Hoogachtend en hopend op een spoedige en adequate oplossing,
namens het bestuur van de VvE Prinsesseweg-Wilhelminakade

secretaris/penningmeester

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	16-05-2012	Registratienr.	SZ 12.3105511
Raadsc commissie	Werk en Inkomen	Datum B&W besluit	31-05-2012
Datum raadscommissie		Portefeuillehouder	weth. Pastoor
Publiciteit		Steller	L. Kamp-Schuringa
Bijlagen	1	Telefoon	5382
		E-mail	lonneke.kamp@groningen.nl

Onderwerp

Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

Concept raadsbesluit

De raad besluit de visienota armoedebeleid *Samen actief tegen armoede* vast te stellen.

Aanwijzingen: status, deadline, visietrommel

Afgehandeld en naar archief	<u>Paraaf</u>	<u>Datum</u>	<u>Classificatienr.</u>
-----------------------------	---------------	--------------	-------------------------

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

2

Publiekssamenvatting

Groningen wil een sociale stad zijn en blijven. Een soberder economisch tijdperk en forse bezuinigingen maken dat de tijd rijp is voor een nieuwe visie op armoedebeleid. Het hebben van werk is en blijft de beste manier van armoedebestrijding. Kern van onze nieuwe visie is dat het leven van de mensen die in armoede leven fundamenteel en duurzaam zal moeten veranderen. Dit kunnen we alleen bereiken als wij de bestrijding van armoede voortaan *anders* aanpakken. Een andere aanpak voor ons als overheid, maar ook voor de maatschappelijke instellingen, die inhoudt dat we creatief en inventief met de schaarse middelen om moeten gaan. Maar het betekent ook een andere aanpak voor de mensen in een armoedesituatie zelf. Zij moeten - indien mogelijk - meer op eigen kracht doen en meer gebruik maken van hun eigen sociale netwerken. En de gemeente ondersteunt hen daarbij. Hoe? Bijvoorbeeld door het inzetten van ervaringsdeskundigen, het (mede) opzetten van zelfhulpgroepen of het stimuleren van informele ontmoetingen tussen de mensen zelf en met hulpverleners. En daarnaast helpen we bij het creëren van rust en zekerheid in de basis, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, de toelevering van energie, ziektekostenverzekering en de afbetaling van schulden, zodat mensen de ruimte krijgen weer actief aan de samenleving deel te nemen.

Onze visie is geïnspireerd op de uitkomsten van het onderzoek dat wij onder minima, ervaringsdeskundigen, belangenbehartigers en hulpverleners hebben laten uitvoeren naar de vraag uit welke elementen het nieuwe armoedebeleid volgens hen zou moeten bestaan. Het onderzoeksrapport is in mei door het college vastgesteld. De uitkomsten van het onderzoek en de visie zullen worden uitgewerkt tot een kadernota voor het nieuwe armoedebeleid, die in november 2012 ter vaststelling aan uw raad zal worden aangeboden.

Voorgesteld besluit

De raad besluit de visienota armoedebeleid *Samen actief tegen armoede* vast te stellen.

Inleiding

Aanleiding voor het ontwikkelen van een nieuwe visie op het armoedebeleid zijn de volgende zaken:

- uit onderzoek van het Integraal Toezicht Jeugdzaken is gebleken dat in Groningen veel kinderen in armoede leven;
- door de economische recessie dreigen meer mensen in armoedesituaties terecht te komen;
- mede daardoor moet een steeds groter wordende groep mensen een beroep doen op de inkomensondersteunende maatregelen;
- door de stapeling van rijksbezuinigingen krijgen sociaal kwetsbaren het (financieel) moeilijker;
- de drie decentralisaties die op de gemeente afkomen (AWBZ, Jeugdzorg, Werken naar vermogen) gaan gepaard met forse bezuinigingen. De gemeente heeft daardoor minder middelen ter beschikking om sociaal kwetsbare mensen te helpen.

Beoogd resultaat

Het beoogde effect van de visie op het nieuwe armoedebeleid is dat meer mensen op eigen kracht hun armoedesituatie kunnen veranderen. In november komen wij in de kadernota terug op het verbinden van meetbare doelen aan dit beoogde effect.

Kader

Het collegeprogramma is kader voor deze visienota: daarin hebben we aangegeven dat we er in tijden van bezuinigingen voor zullen zorgen dat iedereen mee kan (blijven) doen. Verder staat er als concrete maatregel in dat de gemeente een nieuw armoedepact afsluit. Daarnaast is de collegebrief van oktober 2011 over de uitgangspunten voor het nieuwe armoedebeleid kader voor deze visienota.

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

3

En tot slot zijn twee moties die uw raad recent heeft aangenomen (over het behoud van de sociale stad en de gevolgen van de aangescherpte WWB) kader voor deze visie. In deze moties spreekt u uw bezorgdheid uit over de positie en toename van de groep mensen die in een armoedesituatie leeft.

Argumenten/afwegingen

Zie publickssamenvatting.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De visienota is geïnspireerd op het onderzoek *Samen actief tegen armoede*. De Groninger minima hebben samen met ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers naast hun bijdrage aan het onderzoek ook inbreng gehad bij het tot stand komen van deze visienota.

Financiële consequenties

De financiële dekking voor de uitwerking van deze visie wordt in de kadernota voor het nieuwe armoedebeleid - tegelijkertijd met de begroting voor 2013 - in november 2012 aan uw raad gepresenteerd. Op dit moment hebben wij een tekort op het minimale beleid en de schuldhulpverlening.

Realisering en evaluatie

De visie zal worden uitgewerkt tot een kadernota voor het nieuwe armoedebeleid, die in november 2012 ter vaststelling aan uw raad zal worden aangeboden.

BIJLAGE

Samen actief tegen armoede

Visienota voor het nieuwe armoedebeleid

1. Inleiding

Voor u ligt de visienota voor het nieuwe armoedebeleid. Wij presenteren hierin onze visie op wat wij noodzakelijk achten om ervoor te zorgen dat Groningen een sociale stad is en blijft. Wij sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij de bestaande initiatieven. We gaan in op de vraag wat wij moeten doen om ervoor te zorgen dat *alle* Stadgers – ook de sociaal kwetsbaren – actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Deze nota beperkt zich tot *wat* onze visie op armoedebestrijding is. *Hoe* wij armoede willen bestrijden en sociale uitsluiting willen voorkomen, zullen wij verder uitwerken en aan u presenteren bij de begroting in november 2012. Het is niet mogelijk om eerder de volledige kaders voor ons nieuwe armoedebeleid te schetsen, omdat pas bij de begroting de financiële dekking aan onze ambities kan worden gekoppeld.

2. Tijd voor nieuw armoedebeleid

Armoedebeleid gedefinieerd

Armoedebeleid is erop gericht armoede te bestrijden en sociale uitsluiting te voorkomen. Als wij over armoede spreken, hebben wij het nadrukkelijk niet alléén over de financiële situatie van mensen. Armoede is een complex probleem, dat bestaat uit een combinatie van een (langdurig) laag inkomen, gebrek aan maatschappelijke deelname, en onvoldoende toegang tot overheidsvoorzieningen (onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg, veiligheid, etc.). Armoedebeleid bestrijkt dus een groot aantal beleidsvelden.

Grote economische en sociale veranderingen maken herijking armoedebeleid noodzakelijk

Ons huidige armoedebeleid dateert uit 2006. Wij moeten vaststellen dat de economische en sociale omstandigheden in vergelijking met 6 jaar geleden behoorlijk zijn veranderd. De economische recessie zelf veroorzaakt financiële problemen voor een grote groep mensen. Niet alleen heeft vrijwel iedereen minder te besteden, maar ook de groep mensen die afhankelijk is van inkomensondersteuning groeit. De vele bezuinigingen die daar bovenop komen verslechteren de financiële positie van veel mensen nog eens extra. En dat geldt zeker voor mensen die afhankelijk zijn van een uitkering en zorg- en welzijnsvoorzieningen.

Ook is er met de invoering van de WMO in 2007 en de bijbehorende kanteling van het sociale domein een ontwikkeling in gang gezet die grote gevolgen heeft voor alle mensen die ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving. De drie decentralisaties - van de Wet op de Jeugdzorg, de AWBZ, en de Wet Werken Naar Vermogen - en de daarbij horende bezuinigingstaakstelling doen daar nog een schepje bovenop, zodat wij kunnen spreken van een ware transformatie van het sociale domein. De grote veranderingen op economisch en sociaal gebied zorgen ervoor dat het tijd is om (onze visie op) het armoedebeleid te heroverwegen.

Armoedepact 2007

In 2007 is - voortvloeiend uit de nota Uitsluiting Uitgesloten (2006) - het Groninger Armoedepact tot stand gekomen. In dit armoedepact hebben wij afspraken gemaakt met ongeveer 45 maatschappelijke organisaties om stille armoede en het niet-gebruik van regelingen tegen te gaan. Daarnaast hebben wij afgesproken om ons gezamenlijk in te spannen om schulden te voorkomen en extra ondersteuning bij schuldproblemen te bieden. En tot slot waren de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen en de verbetering van

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

de informatievoorziening aan maatschappelijke organisaties belangrijke aandachtspunten in het armoedepact.

Onderzoek ITJ concludeert dat armoede in Groningen vaak voorkomt

Het armoedepact heeft een goede basis gelegd voor onze strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. We moeten echter ook constateren dat armoede en sociale uitsluiting in onze stad nog steeds teveel voorkomen. We zijn geschrokken van de conclusies van het Integraal Toezicht Jeugdzaken (ITJ) dat armoede naar verhouding vaak in Groningen voorkomt en relatief vaak kinderen treft: één op de zeven kinderen in onze stad leeft in armoede¹. Dat aantal vinden wij natuurlijk veel te hoog. Daarom hebben wij onmiddellijk toegezegd om aan de hand van de resultaten van het onderzoek verbeteracties in gang te zetten. Maar het is ook een reden om ons armoedebeleid opnieuw onder de loep te nemen.

Beroep op inkomensondersteunende maatregelen stijgt

Als wij kijken naar het aantal mensen dat gebruik maakt van een vorm van inkomensondersteuning, moeten wij vaststellen dat deze groep van minima in Groningen bestaat uit bijna 14.000 huishoudens². Dat betekent dat bijna 12% van alle huishoudens in Groningen een beroep op de gemeente doet omdat het eigen inkomen onvoldoende is om volledig deel te nemen aan de samenleving. Dat percentage is in onze ogen te hoog. Daar komt bij dat het aantal mensen dat een beroep doet op inkomensondersteunende maatregelen de afgelopen jaren is gestegen en nog steeds stijgt. We zien bijvoorbeeld nu al dat in 2012 weer meer mensen een beroep doen op de bijzondere bijstand dan op hetzelfde moment in het afgelopen jaar. De oorzaak hiervan ligt voor een belangrijk deel bij de economische recessie en de vele bezuinigingen op voorzieningen voor sociaal kwetsbaren.

Bezuinigingen veroorzaken verschuiving in beroep op voorzieningen

Door de bezuinigingen op deze voorzieningen zien wij dus een verschuiving optreden in de regelingen waarop sociaal kwetsbaren een beroep doen, met als laatste vangnet de bijzondere bijstand. Dit is overigens ook het grote risico van bezuinigingen op voorzieningen die binnen het armoedebeleid horen. Een bezuiniging aan de voorkant, kan aan de achterkant een veel hogere kostenpost opleveren. Een goed voorbeeld hiervan is het investeren in de preventieactiviteiten van de schuldhulpverlening. Uit onderzoek blijkt dat iedere euro die geïnvesteerd wordt in preventie 2 euro oplevert. Indien binnen de schuldhulpverlening de kosten voor preventieactiviteiten worden beperkt, levert dat uiteindelijk hogere kosten voor de schuldhulpverlening in zijn totaliteit op.

Werkende armen

Naast de algemene stijging in het gebruik van inkomensondersteunende maatregelen, zien wij ook een nieuwe groep mensen die steeds vaker een beroep doet op de voorzieningen die armoede moeten bestrijden of voorkomen: de zogenaamde werkende armen. Deze mensen, die meestal laaggeschoold zijn, maar in ieder geval laagbetaald werk hebben, worden volgens het Sociaal Cultureel Planbureau traditioneel niet gezien als risicogroep in verband met armoedeproblematiek. Zij blijken echter steeds vaker een beroep te moeten doen op voorzieningen, zeker als er binnen het gezin maar één kostwinnaar is.

¹Uit: 'Hulpverlening aan kinderen die leven in armoede, Nota van Bevindingen' door het ITJ, 2010 en 'Het kind van de rekening' rapport van het ITJ, 2011.

²Het gaat hierbij om 13.910 huishoudens, die een kleine 12% uitmaken van het totale aantal huishoudens (118.295) in Groningen.

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

Stapelning van bezuinigingsmaatregelen

We hebben het hierboven al aangegeven: de rijksbezuinigingen treffen veel mensen. Maar vooral bij diegenen die geconfronteerd worden met de stapeling van de verschillende bezuinigingsmaatregelen, veroorzaakt dit financiële problemen. Dit is de belangrijkste uitkomst van het onderzoek naar stapelingseffecten, uitgevoerd door NICIS en Ecorys: de bezuinigingen zullen veel huishoudens direct of indirect in de portemonnee raken. De grootste effecten zijn te verwachten bij huishoudens met lage inkomens die afhankelijk zijn van een of meerdere uitkeringen, bij huishoudens die te maken hebben met multiproblematiek en bij werkende minima met kinderen die ook gebruik moeten maken van zorg- en welzijnsvoorzieningen. De versobering van het basispakket van de ziektekostenverzekering in combinatie met de verhoging van de eigen bijdragen, de stijgende huurkosten in combinatie met de verlaging van de huurtoeslag, de stijging van de kosten voor kinderopvang, de verlaging van de inkomensnormering zijn voorbeelden van bezuinigingen die zich voor veel mensen opstapelen en vooral bij kwetsbare groepen voor grote financiële problemen zorgen.

Forse bezuinigingsopgave voor gemeenten

Verder krijgen wij te maken met drie decentralisaties, waarbij gemeenten de regie krijgen over de uitvoering van de Wet op de Jeugdzorg, de AWBZ, en de Wet Werken Naar Vermogen. Deze decentralisaties gaan gepaard met forse bezuinigingen voor gemeenten. Als gevolg van deze bezuinigingen hebben wij als gemeente Groningen minder middelen tot onze beschikking om de mensen die een beroep op ons doen te kunnen ondersteunen. Daarnaast hebben we de komende jaren steeds minder geld beschikbaar om mensen in financiële zin te ondersteunen. Het rijk bezuinigt ook op de inkomensondersteunende maatregelen en de schuldhulpverlening. Hierdoor komen we in 2013 bijna 1,2 miljoen euro tekort voor ons minimabeleid en dat loopt op naar 1,6 miljoen euro in 2015. In paragraaf 4 lichten we dit toe.

Moties van de raad: bezorgdheid over mensen die in armoede leven

De gemeenteraad van Groningen heeft onlangs twee moties aangenomen. De eerste gaat over het behoud van Groningen als sociale stad en de tweede over de gevolgen van de aangescherpte WWB. De gemeenteraad heeft middels deze moties haar bezorgdheid geuit over de positie en de toename van de groep mensen die in een armoedesituatie leeft. Wij delen de bezorgdheid van de raad. Wij vinden het van groot belang dat alle Stadgers mee kunnen blijven doen, dat kinderen in bijstandsgezinnen zich kunnen blijven ontwikkelen en dat iedereen gelijke kansen moet hebben. Wij delen ook de zorg van de raad over de consequenties van de gewijzigde WWB voor kwetsbare Stadgers. Wij willen er met deze hernieuwde visie op het armoedebeleid voor zorgen dat wij een passend antwoord vinden op deze ontwikkelingen.

Groningen: stad voor iedereen

In ons collegeprogramma hebben we al aangegeven dat we in tijden van bezuinigingen zorgen dat iedereen kan blijven meedoen. Want Groningen is vanouds een stad waar de inwoners om elkaar geven en aan elkaar denken. Voor diegenen die erop aangewezen zijn, dragen we zorg voor een goed niveau van sociale voorzieningen.

3. Onderzoek voor (visie op) nieuw armoedebeleid

Appèl op Groninger minima, ervaringsdeskundigen en maatschappelijk veld

In het najaar van 2011 hebben wij een brief gestuurd aan de Groninger gemeenteraad over de uitgangspunten voor ons nieuwe armoedebeleid. Een belangrijk uitgangspunt is dat het leven van de mensen die in armoede leven fundamenteel en duurzaam zal moeten veranderen. De

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

beste manier om dat te bereiken is als de mensen deze veranderingen zelf bewerkstelligen. Onze rol is hen daarbij te ondersteunen. Om dit goed te kunnen doen is het belangrijk om te weten waar de ondersteuningsvraag ligt. Daarom hebben wij deze vraag aan Groninger minima voorgelegd. Daarnaast hebben wij onderzocht hoe ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers hierover denken.

Onderzoek minima: vier belangrijke thema's

Samen met Onderzoek en Statistiek Groningen (O&S), de MJD en de RUG hebben wij een onderzoek opgezet onder minima in de gemeente Groningen. We hebben voor een onderzoeksmethode gekozen - de zogenaamde deliberatieve peiling - waarbij minima uit de stad zelf konden beoordelen uit welke elementen het nieuwe armoedebeleid zou moeten bestaan. Bij een deliberatieve peiling worden burgers voor wie het beleid bedoeld is objectief geïnformeerd over de voorgelegde thema's voordat zij hierover in gesprek gaan en voordat zij hun mening kunnen geven. Voor deze objectieve informatievoorziening hebben wij het medium film gekozen in plaats van de traditionelere vorm van beleidsstukken en onderzoeksrapporten. De informatie over de thema's voor het nieuwe armoedebeleid is daarom verfilmd. We hebben er nadrukkelijk voor gekozen om niet vanachter een bureau beleid te ontwikkelen, maar om dit samen te doen met de mensen die het betreft.

De uitkomst van dit onderzoek is dat de Groninger minima de volgende vier thema's hebben gekozen:

- Integraal samenwerken: er moet beter gebruik worden gemaakt van bestaande structuren en er moet beter integraal worden samengewerkt tussen overheids- en maatschappelijke instellingen om de ondersteuning aan minima beter te organiseren.
- Betere schuldhulpverlening en inkomensondersteunende maatregelen: dit thema draait om de vraag of de veronderstelling juist is dat het op orde hebben van de financiële basis, een noodzakelijke voorwaarde is voor activering.
- Eén centraal loket: het gaat hierbij om de veronderstelling dat minima zich van het kastje naar de muur gestuurd voelen en daarom behoefte hebben aan één loket waar zij terecht kunnen met al hun vragen voortkomend uit het leven in een armoedesituatie.
- Communicatieve vaardigheden: dit thema draait om het relatief grote effect van een slechte taalbeheersing als risicofactor voor armoede. Het gaat hierbij om geringe taal- en communicatieve vaardigheden bij allochtonen én autochtonen.

Onderzoek onder ervaringsdeskundigen en maatschappelijk veld

Wij hebben ook input voor het nieuwe beleid opgehaald bij ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers. In persoonlijke gesprekken, brainstormsessies en ronde tafelgesprekken bij de organisaties zelf en via de mail hebben wij deze informatie verkregen. De uitkomst van deze gesprekken wijkt over het algemeen niet af van wat minima zelf vinden: voor het grootste deel bevestigen ervaringsdeskundigen en het maatschappelijk veld wat mensen in een armoedesituatie aangeven. Op sommige punten vult het de mening van minima aan of nuanceert het deze. Op hoofdlijnen geven zij de volgende aanvullingen:

- gezondheid is een belangrijke indicator voor armoede. Voor veel mensen ligt de sleutel tot succesvolle activering en uiteindelijk zelfredzaamheid daarom in het bevorderen van hun fysieke of psychische gezondheidssituatie.

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

- de maatschappelijke participatie van kinderen is heel belangrijk. Bij kinderen wordt de basis gelegd om mee te kunnen doen in de samenleving en armoede beperkt de mogelijkheid om mee te doen.
- er moet nadrukkelijk beter integraal worden samengewerkt op het managementniveau, waar de organisatiedoelen worden bepaald. Hulpverleners weten elkaar onderling vaak wel te vinden.
- het belang van het creëren van stabiliteit wordt benadrukt. Eerst moeten crisissituaties worden opgelost, zodat de weg vrij wordt gemaakt voor activering. Het aanleren van vaardigheden die het mogelijk maken het leven in een armoedesituatie op een andere wijze te benaderen, zijn vervolgens heel belangrijk. Dit vraagt om creativiteit en assertiviteit van de mensen zelf, maar is ook afhankelijk van de informatievoorziening over (particuliere) initiatieven die op een positieve manier kunnen bijdragen aan deze levensomstandigheden.

Onderzoeksrapport nieuw armoedebeleid

Een uitgebreide beschrijving van het onderzoek en de volledige resultaten presenteren wij in een apart onderzoeksrapport: 'Samen actief tegen armoede'. Wij zullen de resultaten en ideeën over hoe wij armoede het beste kunnen bestrijden meenemen in de uitwerking van de kaders van het nieuwe armoedebeleid in november 2012. De inbreng van alle betrokkenen – minima, ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers – vormt ook de inspiratie voor onze nieuwe visie op armoedebeleid.

4. Visie

Sociale stad

In onze visie is het onacceptabel dat in Groningen mensen in armoede moeten leven. Groningen wil een sociale stad zijn én blijven. Een stad waarin iedereen telt en iedereen meedoet. Een solidaire stad. Een stad waarin wij ondanks de bezuinigingen alles op alles zetten om te voorkomen dat meer mensen in een armoedesituatie terecht komen.

Anders aanpakken

Het belangrijkste uitgangspunt in onze visie is dat het leven van de mensen die in armoede leven fundamenteel en duurzaam moet veranderen. Dit kunnen we alleen bereiken als wij de bestrijding van armoede voortaan *anders* aanpakken. Gezien de huidige economische situatie en de forse bezuinigingen waarmee we als gemeente geconfronteerd worden, redden we het niet meer op de oude manier. Meer mensen zullen een beroep op ons doen en we hebben aanzienlijk minder middelen om hen te ondersteunen. Anders aanpakken betekent een verandering op drie manieren. Een andere aanpak voor ons als overheid, maar ook voor de maatschappelijke instellingen, die inhoudt dat we creatief en inventief met de schaarse middelen om moeten gaan. Wij moeten onze dienstverlening goed en efficiënt organiseren en we moeten maatschappelijke problemen integraler aanpakken. Maar het betekent ook een ander aanpak voor de mensen in een armoedesituatie zélf. Zij moeten – indien mogelijk - meer op eigen kracht doen en meer gebruik maken van hun eigen sociale netwerken. Ten slotte betekent armoedebestrijding *anders* aanpakken ook dat we in gesprek willen blijven met de mensen die in een armoede situatie leven, de ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers over de uitvoering en evaluatie van ons beleid. De gesprekken met deze mensen hebben tijdens ons onderzoek zoveel waardevolle informatie en inzichten opgeleverd dat we daar hoe dan ook mee door willen gaan.

Betaald werk is beste manier van armoedebestrijding

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

Het hebben van werk is en blijft de beste manier van armoedebestrijding. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat betaald werk niet voor iedereen is weggelegd. Werk is niet voor iedereen een passend antwoord in het geval van armoedeproblematiek. Maar als activering naar *werk* niet tot de mogelijkheden behoort, kan *maatschappelijke* activering nog steeds een antwoord zijn in de strijd tegen armoede. Activering blijft in onze ogen daarom ook een belangrijk instrument om armoede te bestrijden. We moeten daarom blijven investeren in activering - of proberen de weg vrij te maken voor activering - omdat wij denken dat activering de sleutel is tot zelfredzaamheid en het succesvol bestrijden van armoede.

Kanteling WMO en transformatie drie decentralisaties

De ondersteuning die wij als overheid bieden is in eerste instantie gericht op het creëren van omstandigheden die het mogelijk maken dat mensen (uiteindelijk) zelf hun leven kunnen veranderen. Daarnaast moeten we zorgen voor een vangnet voor de mensen die het niet op eigen kracht redden. We sluiten hiermee met ons armoedebeleid aan bij de methodiek van de WMO. Met de kanteling van de WMO en de transformatie van het sociale domein naar aanleiding van de drie decentralisaties willen wij de zelfredzaamheid van burgers stimuleren, maar tegelijkertijd de ondersteuning van de mensen die het nodig hebben, goed organiseren. We willen ook bij het bestrijden van armoede “afstand nemen van het aanbodgericht honoreren van de vraag naar voorzieningen”³ en meer inzetten op het eigen zelforganiserend vermogen van de minima in Groningen. Om dit zelforganiserend vermogen te stimuleren, zetten wij in op “maatschappelijke steunsystemen van informele zorg en collectieve voorzieningen”⁴. Deze maatschappelijke steunsystemen moeten de Stadlers ondersteuning bieden bij hulpvragen op alle mogelijke beleidsterreinen, dus ook op het gebied van armoedebestrijding.

Faciliteren van zelfredzaamheid door ontmoeting

Hoe kunnen we er - als gemeentelijke overheid - voor zorgen dat mensen die in een armoedesituatie verkeren hun eigen kracht en zelfredzaamheid ontplooiën? Dat kan bijvoorbeeld door het inzetten van ervaringsdeskundigen, het creëren van zelfhulpgroepen of het stimuleren van informele ontmoetingen. Ervarendeskundigen zijn mensen die zelf ooit in een armoedesituatie hebben verkeerd en zich aan deze situatie hebben onttorst. Zij kunnen bij uitstek een inspiratiebron zijn voor mensen om iets te veranderen aan hun armoedesituatie. In Vlaanderen worden ervaringsdeskundigen bijvoorbeeld ingezet om de kloof tussen de mensen die in een armoedesituatie verkeren en de hulpverlening te overbruggen (project Missing Link). Zelfhulpgroepen, waarbij mensen in een armoedesituatie onderling tips en ervaringen uitwisselen, kunnen ook bijdragen aan het ontwikkelen van de eigen kracht. Het contact met mensen die zich in dezelfde situatie bevinden kan een positief effect hebben op het zelfvertrouwen, zodat mensen geïnspireerd raken om zelf hun leven te veranderen. En verder kan het stimuleren van de eigen kracht en zelfredzaamheid worden bewerkstelligd door het bevorderen van informele ontmoetingen. Informele ontmoetingen kunnen plaatsvinden in de vorm van een gesprek of door middel van het gezamenlijk ondernemen van activiteiten. Tijdens ons onderzoek hebben we een aantal goede voorbeelden van informele ontmoetingen voorbij horen komen, zoals het nuttigen van gezamenlijke maaltijden, het gezamenlijk opknappen van de buurt, het opzetten en onderhouden van buurttuinen, etc.

Informele ontmoetingen in de wijk voor burgers, hulpverleners en de gemeente

³ WMO meerjarenkader 2012-2015

⁴ WMO meerjarenkader 2012-2015

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

Informele ontmoetingen zijn niet alleen bedoeld voor de mensen die zelf in een armoedesituatie verkeren om met elkaar in gesprek te raken. Ook hulpverleners en vrijwilligers uit de wijk kunnen hierbij aanschuiven. Op die manier kunnen zij met (meer) mensen in armoedesituaties in contact komen en hun onderlinge verbondenheid en die met de wijk versterken. Ook kunnen deze informele ontmoetingen een mooi platform zijn voor de gemeente om informatie op te halen bij wijkbewoners en op gezette tijden informatiebijeenkomsten te organiseren voor en door wijkbewoners. Dit uitwisselen van informatie (halen en brengen) over verschillende thema's zoals schuldhulpverlening, kinder-/jeugd gerelateerde zaken, laaggeletterdheid, mantelzorg, etc. is ook een goede manier om burgers te betrekken bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van beleid. Deze informele ontmoetingen vormen een goede aanvulling op ontmoetingsplaatsen die al gesitueerd zijn in de wijken zoals de buurthuizen, Stips, CJG's en vensterscholen.

Rust en zekerheid als basis

Uit het onderzoek kwam naar voren dat het activeren van mensen en het bevorderen van de zelfredzaamheid alleen dan een kans van slagen heeft als de zogenaamde levensbasis bij mensen op orde is. En daarmee bedoelen we dat er sprake moet zijn van rust en zekerheid op het gebied van wonen, de toelevering van energie, de betaling van de premie voor de ziektekostenverzekering en de afbetaling van schulden. Als mensen zich zorgen moeten maken over bijvoorbeeld schuldeisers of dreigende huisuitzettingen, dan is er geen ruimte voor activering, laat staan op eigen kracht. Om deze reden hebben wij de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de schuldhulpverlening, de inkomensondersteunende maatregelen en in het opzetten van een collectieve ziektekostenverzekering voor minima. Ook in het voorkomen van huisuitzettingen hebben we het nodige gedaan. In onze visie is het belangrijk dat we hiermee doorgaan. Tijdens het onderzoek opperde de cliëntenraad het idee om de mogelijkheid van een collectieve energievoorziening te onderzoeken. Dat onderzoek voeren we uit en we komen hier in de kadernota op terug.

Investeren in vermaatschappelijking van ondersteuning

Om armoede in onze stad te bestrijden moeten we - naast het stimuleren van de zelfredzaamheid en eigen kracht (dat noemen we de 0de lijns hulp) - ook blijven inzetten op de specifiekere (1ste en 2de lijns) ondersteuning van mensen die dat nodig hebben. We moeten dus blijven investeren in bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning, verslavingszorg, maatschappelijke opvang, begeleiding van mensen naar betaald werk, schuldhulpverlening, etc. Maar welke slag hebben we hier te maken zodat onze dienstverlening effectiever en efficiënter wordt? Zoals eerder aangegeven zullen we meer met minder middelen moeten doen. De kern van de verandering die we binnen de WMO en de drie decentralisaties willen bewerkstelligen is de vermaatschappelijking van de geboden ondersteuning, de verschuiving binnen de hulpverlening van recht naar noodzaak, en een meer resultaatgerichte sturing in de geboden ondersteuning. Daardoor moet er een verschuiving plaats vinden van de (dure) 2de lijns zorg naar de 0de en 1ste lijns ondersteuning. En daarnaast zullen we moeten werken aan een betere, integrale dienstverlening vanuit de gemeente en de organisaties die wij subsidiëren met als doel verkokering en dubbelingen tegen te gaan.

Speciale aandacht voor kinderen?

Uit het onderzoek van het ITJ kwam naar voren dat in verhouding veel kinderen in Groningen in een armoedesituatie opgroeien. Dat rechtvaardigt de vraag of wij in ons armoedebeleid specifiek de aandacht op kinderen moeten richten. Ons integraal jeugdbeleid is erop gericht dat alle kinderen in onze stad een startkwalificatie halen en hun talenten leren benutten. Dat moet ertoe leiden dat alle kinderen - ook degenen die opgroeien in een armoedesituatie - een

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

goede uitgangspositie meekrijgen voor deelname aan het maatschappelijk leven. In het armoedebeleid richten we ons op de aanpak van de armoedeproblematiek van de gezinnen waar deze kinderen opgroeien.

5. Financiën

Vanuit diverse onderdelen in de programmabegroting dragen wij bij aan de bestrijding van armoede: gezondheidsbeleid, integraal jeugdbeleid, maatschappelijke opvang, welzijn, accommodatiebeleid, werk en inkomen etc. Met ons minimabeleid, waaronder de inkomensondersteunende regelingen en de schuldhulpverlening vallen, leveren we in de meest directe zin een bijdrage aan de armoedebestrijding in onze stad. Om die reden lichten wij in deze nota de financiële situatie toe rondom het minimabeleid en de schuldhulpverlening. Zoals gezegd leggen we in november 2012 het definitieve armoedebeleid aan de raad voor, inclusief ons voorstel voor de dekking daarvan.

Opgave programmabegroting 2013

Hieronder schetsen wij het financiële perspectief van de regelingen voor de minima in de komende jaren⁵. Als gevolg van ondermeer de rijksbezuinigingen op de inkomensondersteuning (inkomensnormering 110% gewijzigde WWB) en schuldhulpverlening komen we - als we door zouden gaan met het bestaande beleid - in 2013 bijna 1,2 miljoen euro tekort en in 2015 1,6 miljoen euro.

Een uitgebreider overzicht van deze cijfers vindt u in bijlage I. Daarnaast treft u in bijlage II een overzicht aan van de huidige inkomensondersteunende regelingen.

Minima regelingen (x € 1000)	2012	2013	2015
Bijzondere bijstand (inclusief witgoed, maaltijdvoorziening, collectieve zorgverzekering en TOS)	4.951	4.951	4.951
Langdurigheidstoelage	1.454	1.454	1.454
Subsidies	275	275	275
Schuldhulpverlening	<u>4.200</u>	<u>4.200</u>	<u>4.200</u>
Totaal	10.880	10.880	10.880
Tekort/niet gedekt	0	1.180	1.585

Naast de hierboven genoemde tekorten moeten we er rekening mee houden dat de komende jaren meer mensen een beroep zullen doen op de schuldhulpverlening en de inkomensondersteunende maatregelen. In 2012 verwachten we al een stijging van het aantal mensen dat bijzondere bijstand aanvraagt. We hebben het al eerder aangegeven: de oorzaak hiervan ligt voor een belangrijk deel bij de economische recessie en de vele bezuinigingen op voorzieningen voor sociaal kwetsbaren. Het is onze opgave om hierop in de begroting voor 2013 een passend antwoord te vinden. Uiteraard zullen we al onze creativiteit benutten om zoveel mogelijk mensen te bedienen. Ook zullen we alle mogelijkheden van externe financiering aanboren.

⁵ De bedragen voor 2013 en 2015 zijn gebaseerd op de bedragen die wij in 2012 begroot hebben voor de verschillende regelingen. De pc-regeling (240 duizend euro voor 2012) is niet meegenomen in dit overzicht aangezien dit een tijdelijke regeling is. Ook de kosten van de Stadspas (375 duizend euro) zijn niet meegenomen.

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

6. Vervolg: van visie naar beleid

Na het vaststellen van deze nieuwe visie op armoedebeleid, zullen wij bij de programmabegroting in november 2012 het nieuwe armoedebeleid aan u presenteren. Dit nieuwe armoedebeleid is gebaseerd op het onderzoek dat wij onder Groninger minima hebben uitgevoerd, aangevuld met de resultaten van ons onderzoek onder ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers. Een uitgebreide beschrijving van deze onderzoeken en de resultaten kunt u vinden in ons onderzoeksrapport 'Samen actief tegen armoede'.

Minima zelf aan de basis van het nieuwe armoedebeleid

Wij hebben de vraag voorgelegd aan de Groninger minima waar wij ons bij het ontwikkelen van het juiste aanbod van ondersteuning binnen het nieuwe armoedebeleid op moeten richten. Zij hebben zelf kunnen bepalen welke thema's een plek moeten krijgen binnen het nieuwe armoedebeleid. De inbreng van minima zelf, aangevuld met de ideeën van ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers die dagelijks met en voor hen werken, vormt de basis voor de uitgangspunten van het nieuwe armoedebeleid. Dit nieuwe beleid zal dus mede tot stand komen door minima in Groningen vóór minima in Groningen. Wij hebben met elkaar afgesproken dat we deze samenwerking voortzetten. Wij zullen ook bij de uitvoering van ons beleid met de Groninger minima in gesprek blijven om armoede in onze stad te bestrijden.

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

Bijlage I Toelichting op financieel perspectief

Tekort vanaf 2013

Het tekort in 2013 bestaat uit de volgende onderdelen:

	(x € 1000)
• Een structureel tekort op de inkomensondersteunende regelingen (In 2012 gefinancierd uit incidentele middelen.)	504
• Een structureel tekort op de schuldhulpverlening (Tot 2012 wordt dit tekort gefinancierd uit het participatiebudget.)	400
• Subsidies (in 2012 gefinancierd uit incidentele middelen.) ⁶	<u>275</u>
Totaal	1.180

Tekort vanaf 2015

Dit bedrag loopt in 2015 op naar 1,585 miljoen euro. In dat jaar vervalt de incidentele dekking in de programmabegroting van:

- 70 duizend euro voor de schuldhulpverlening
- 333 duizend euro voor de gewijzigde WWB

⁶ Het betreft de subsidies voor Stichting Leergeld, Jeugdsportfonds, T'win, Thuisadministratie, Stichting Urgente Noden.

Bijlage II Overzicht huidige inkomensondersteunende regelingen

Bijzondere Bijstand – totaal: 4,95 miljoen

Individuele aanvragen bijzondere bijstand – 3,6 miljoen

Op grond van de WWB kunnen personen een aanspraak doen op bijzondere bijstand voor bijzondere noodzakelijke kosten. Hierbij maakt het niet uit of iemand zijn inkomen heeft verkregen door middel van een (bijstands)uitkering, pensioen of werk.

Gemeenten hebben de vrijheid om zelf hun draagkracht percentages vast te stellen. De hoogte van iemands inkomen bepaalt het bedrag aan bijstand dat hij/of zij vergoed krijgt. Op dit moment wordt over de eerste 1,2 duizend boven bijstandsniveau een draagkracht van 5% vastgesteld (is 60 euro). Als het inkomen nog meer bedraagt, dan geldt over het meerdere een draagkracht van 25%. De gemeente kan ervoor kiezen om hogere percentages aan draagkracht te hanteren, waardoor men zelf meer bijdraagt. Daarnaast kunnen gemeenten er voor kiezen om een administratieve drempel van 125 euro per twaalf maanden in te stellen. Op dit moment maakt de gemeente Groningen geen gebruik van deze mogelijkheid.

Bij individuele aanvragen voor bijzondere bijstand kan het bijvoorbeeld gaan om een bijdrage voor medische kosten, kosten voor bewindvoering, kosten bij een plotselinge verhuizing, studiekosten etc. Voor 2012 hebben wij 3,6 miljoen euro begroot voor individuele aanvragen bijzondere bijstand.

Witgoedregeling

Binnen dit budget van 3,6 miljoen euro zitten ook de kosten voor de witgoedregeling. Voor deze regeling gaan we in 2012 uit van ongeveer 400 duizend euro.

Middels de witgoedregeling kunnen mensen van wie het inkomen 5 jaar lang niet hoger is geweest dan 110% van het sociaal minimum van de gemeente geld ontvangen om een koelkast, wasmachine, fornuis of tv te vervangen. Per goed kan eens in de acht jaar gebruik van de regeling worden gemaakt.

Maaltijdvoorziening – 360 duizend

Ouderen en mensen die door omstandigheden niet zelf voor hun maaltijd kunnen zorgen, kunnen gebruik maken van een maaltijdvoorziening. Dit wordt vergoed vanuit de bijzondere bijstand. Burgers kunnen de aanvraag rechtstreeks indienen bij een aantal maaltijdverstrekkers. De maaltijdverstrekker beoordeelt voor ons of iemand in aanmerking komt en wij betalen rechtstreeks aan de maaltijdverstrekker. Bij veel mensen werkt deze aanvraagprocedure drempelverlagend. Ze hoeven niet naar de dienst SOZAWE te komen om een aanvraag in te dienen. In 2012 hebben wij hiervoor 360 duizend euro begroot. Daarnaast zijn er ook mensen die wel een individuele aanvraag indienen bij de dienst SOZAWE. Bijvoorbeeld omdat ze van een andere aanbieder gebruik willen maken. De kosten voor deze individuele aanvragen drukken op het budget van de individuele aanvragen bijzondere bijstand.

Collectieve ziektekostenverzekering 840 duizend

Inwoners van de gemeente Groningen, met een inkomen dat niet hoger is dan 110% van het sociaal minimum, kunnen gebruik maken van de collectieve zorgverzekering die gemeente bij Menzis heeft afgesloten. Deelnemers ontvangen van Menzis een korting van ongeveer 60 euro per jaar op de basispremie en kunnen een aantal gedefinieerde kosten uit het aanvullende gemeente pakket vergoed krijgen. Voorwaarde is dat men naast de basispremie een aanvullende verzekering en een tandartsverzekering bij Menzis heeft afgesloten.

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

De kosten van het aanvullende gemeente pakket worden door de gemeente rechtstreeks aan Menzis betaald. Voor de deelnemers is het gemeentepakket dus gratis.

Een bijkomend voordeel van deze regeling is dat we betalingsachterstanden vroegtijdig signaleren zodat we wanbetaling en onverzekerde voorkomen. Voor een aantal van onze klanten maken wij de premies rechtstreeks over aan Menzis en houden we dat in op de uitkering.

Voor 2012 hebben wij 840 duizend euro geraamd voor de collectieve ziektekostenverzekering. Dit is een inschatting. Wij betalen Menzis maandelijks een voorschotbedrag per deelnemer. Na afloop van het jaar ontvangen wij van Menzis de afrekening.

Tegemoetkoming ouderbijdrage schoolfonds (TOS)- 151 duizend

Gezinnen of alleenstaande ouders met een minimum inkomen dat niet hoger is dan 110% van het sociaal minimum kunnen elk jaar een tegemoetkoming voor de ouderbijdrage van het schoolfonds ontvangen van de gemeente. De tegemoetkoming kan via de school aangevraagd worden of rechtstreeks bij de sociale dienst. In 2012 hebben wij hiervoor 151 duizend euro begroot.

Langdurigheidstoelage – 1,454 miljoen

De langdurigheidstoelage (ldt) is een bijzondere vorm van bijzondere bijstand gebaseerd op artikel 36 van de WWB. Als mensen vijf jaar of langer op een minimuminkomen (100% van het sociaal minimum) zijn aangewezen kunnen ze elke 12 maanden langdurigheidstoelage aanvragen. De gedachte achter deze regeling is dat mensen die langdurig op een minimuminkomen aangewezen zijn geen geld hebben voor grote/onvoorziene uitgaven. De langdurigheidstoelage is weliswaar bij wet geregeld, maar gemeenten mogen zelf de hoogte van het bedrag bepalen en bepalen wanneer iemand in aanmerking komt. Voor 2012 hebben wij hiervoor 1,454 miljoen euro begroot.

PC-regeling – 240 duizend

Gezinnen of alleenstaande ouders met een inkomen niet hoger dan 110% van het sociaal minimum met schoolgaande kinderen, kunnen gebruik maken van de pc-regeling. Deze regeling is voor vier schooljaren in het leven gesteld. Ondertussen zijn we in het derde jaar. Wegens onderbesteding in de eerste twee jaren hebben we de regeling met ingang van dit schooljaar (2011/2012) verruimd. Het oorspronkelijke budget bedroeg 2,1 miljoen euro. Hiervan is een deel teruggevloeid naar het concern. Voor 2012 hebben wij 240 duizend euro begroot.

Stadspas – netto 374 duizend

Naast deze minimaregelingen kennen we in Groningen ook nog de Stadspas. Dit is een persoonlijke kortingspas voor inwoners van de stad met een minimuminkomen (niet hoger dan 110% van het sociaal minimum), mantelzorgers en 50-plussers. Deze regeling wordt uitgevoerd door de DIA. In 2012 hebben we hiervoor netto 374 duizend euro begroot.

Kwijtschelding belastingen

Ten slotte kunnen inwoners van de stad Groningen met een inkomen rond of op het bijstandsniveau (100% van het sociaal minimum) in aanmerking komen voor (gedeeltelijke) kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en waterschapheffingen.

Raadsvoorstel - Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede

GKB/Schuldhulpverlening – 4,2 miljoen

Naast gemeentelijke miniregelingen kunnen burgers van deze stad ook gebruik maken van de diensten van de Groningse Kredietbank. De Groningse Kredietbank functioneert binnen de gemeente als centraal meldpunt voor schuldproblematiek en biedt diverse producten zoals budgetbeheer, (aanvragen van) beschermingsbewind, cursussen, advies en bemiddeling. Niet alleen minima, maar alle burgers van deze stad kunnen zich bij de GKB melden. Van de kosten van schuldhulpverlening wordt 2,3 miljoen euro bijgedragen uit de middelen voor het minimabeleid. Daarboven wordt momenteel 1,5 miljoen euro bijgedragen uit gemeentelijke middelen. Daarnaast passen we in 2012 nog 4 ton euro bij uit het participatiebudget. Dit brengt het totale bedrag op 4,2 miljoen euro.

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

Bestuursdienst

Afdeling **Beleid**
Steller **L. Kamp-Schuringa**
Onderwerp **Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 53 82 Bijlage(n) 1. Ons kenmerk SZ.12.3111554

Datum **31 MEI 2012** Uw brief van - Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bieden wij u het rapport *Samen actief tegen armoede* aan, verslag van een onderzoek onder Groninger minima, ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers naar input voor het nieuwe armoedebeleid.

In onze brief over de uitgangspunten voor het nieuwe armoedebeleid van oktober 2011 hebben wij bij u aangekondigd dat wij dit onderzoek in de laatste maanden van 2011 en de eerste maanden van 2012 uit zouden voeren. In de raadscommissie W&I van 16 mei hebben wij inhoud en uitkomsten van het onderzoek aan u gepresenteerd.

Gezien de veranderde sociale en economische omstandigheden is er alle aanleiding om ons armoedebeleid opnieuw onder de loep te nemen. De voorwaarde om een goed nieuw armoedebeleid te ontwikkelen, is dat we weten wat mensen die zelf in een armoedesituatie verkeren, willen en kunnen, waar hun behoefte ligt, wat werkt en wat niet werkt. Om dit te achterhalen, hebben wij, samen met bureau Onderzoek en Statistiek, de RUG en de MJD, een onderzoek uitgevoerd onder de Groninger minima.

Er is gekozen voor een vernieuwende onderzoeksmethode: de deliberatieve peiling.

Deze methode heeft als doel informatie-uitwisseling tussen burgers en beleidsmakers, waarbij in dit geval de burgers door middel van het medium film zijn geïnformeerd over het onderwerp. De deliberatieve peiling levert dus informatie op voor het nieuwe beleid, maar is tegelijkertijd een mooi middel om burgers bij de beleidsontwikkeling te betrekken. Daarnaast is er onderzoek gedaan onder ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers.

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

Bladzijde 2
Onderwerp Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

Als uitkomst zijn er vier thema's geformuleerd die de inspiratie vormen voor onze visie op armoedebestrijding, die in juni 2012 aan uw raad wordt aangeboden, en die als basis zullen dienen voor de kaders van ons nieuwe armoedebeleid. De kadernota armoedebeleid zal in november 2012 aan uw raad worden voorgelegd.

Tijdens de onderzoeken hebben wij bij alle deelnemers veel enthousiasme en betrokkenheid ondervonden om gezamenlijk de strijd tegen de armoede aan te gaan. Wij zijn alle deelnemers aan het onderzoek zeer erkentelijk voor hun inzet en ideeën.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
fr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

BIJLAGE

Voorwoord

Groningen wil een sociale stad zijn en blijven: een stad waarin alle Stadgers actief zijn. Ook de Stadgers die een armoedesituatie leven moeten actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Armoede mag daarvoor geen belemmering zijn. Wij willen armoedebestrijding in onze stad anders gaan aanpakken en bewerkstelligen dat de mensen die in een armoedesituatie leven zelf hun levens fundamenteel en duurzaam gaan veranderen. Natuurlijk gaan wij mensen hier wel bij ondersteunen. Om dat zo goed mogelijk te kunnen doen hebben wij onderzocht wat de Groninger minima zélf willen: wat kunnen zij zelf voor elkaar krijgen en waar ligt hun behoefte aan ondersteuning. Dat onderzoek ligt nu voor u.

Wij hebben de afgelopen maanden intensief contact gehad met de Groninger minima, en ook met ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers uit het maatschappelijk veld. Wij hebben hen gevraagd waar ons armoedebeleid volgens hen uit zou moeten bestaan. Dit onderzoeksrapport verwoordt het antwoord op deze vraag. Wij hebben gezien dat er enorm vele kracht, creativiteit en energie schuilt in de Groninger minima en binnen het maatschappelijk veld om het armoedevraagstuk aan te pakken. Wij gebruiken daarom deze creativiteit en input als inspiratie en basis voor de nieuwe aanpak van armoede in onze stad. Wij willen voortgaan op de ingeslagen weg en bij de verdere ontwikkeling en uitvoering van ons beleid gebruik blijven maken van hun inbreng.

Wethouder Elly Pastoor

Samen actief tegen armoede

Onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

1. Inleiding

Armoede en sociale uitsluiting

Als wij over armoede spreken, hebben wij het nadrukkelijk niet alleen over de financiële situatie van mensen. Armoede is een complexe problematiek, die bestaat uit een combinatie van een (langdurig) laag inkomen, gebrek aan maatschappelijke deelname, en onvoldoende toegang tot overheidsvoorzieningen (onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg, veiligheid, etc.).

Onderzoek onder minima zelf

Om armoede en sociale uitsluiting effectief te kunnen blijven bestrijden, herijken wij ons armoedebeleid. Eén van de uitgangspunten voor het nieuwe armoedebeleid is dat het leven van de mensen in een armoedesituatie fundamenteel en duurzaam moet veranderen. Wij willen mensen activeren zodat ze deze veranderingen *zélf* kunnen realiseren. De voorwaarde om dit goed te kunnen doen, is dat we weten wat mensen die in armoede leven zelf willen, waar hun behoefte ligt, welke thema's zij belangrijk vinden en welke plannen voor hen werken. Wij hebben daarom in samenwerking met Onderzoek en Statistiek Groningen (O&S), de MJD en de RUG een onderzoek opgezet onder minima in de gemeente Groningen. We hebben voor een onderzoeksmethode gekozen waarbij minima uit de stad zelf kunnen beoordelen uit welke elementen het nieuwe armoedebeleid volgens hen zou moeten bestaan.

Onderzoek binnen maatschappelijk veld

Ook is er een aantal groepen in de Groninger samenleving die veel waardevolle informatie over armoede en het voorkomen en bestrijden ervan aan de inbreng van minima zelf kan toevoegen: ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers. Ervaringsdeskundigen zijn mensen die het gelukt is om uit een armoedesituatie te ontsnappen. Hun verhaal kan wellicht als voorbeeld dienen voor de mensen die nu voor deze uitdaging staan. De professionals en vrijwilligers zijn de mensen die zich dagelijks inzetten voor de minima in de stad, om hen te ondersteunen in hun strijd tegen armoede. Onder belangenbehartigers verstaan wij de mensen die minima vertegenwoordigen in de verschillende cliëntenraden en adviesorganen, zoals het WMO Platform en de ouderenraad.

Nieuw armoedebeleid gebaseerd op beide onderzoeken

Onder deze groepen hebben wij een aanvullend onderzoek opgezet in samenwerking met de MJD, zodat wij beide informatiestromen – vanuit de Groninger minima en het maatschappelijk veld bestaand uit de ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers – kunnen combineren. De gecombineerde uitkomsten van deze onderzoeken vormen samen de uitgangspunten voor de uitvoering van het nieuwe armoedebeleid dat wij bij de begroting 2013 in november 2012 zullen presenteren. Dit is een vernieuwende manier van beleid maken waarbij we er nadrukkelijk niet voor kiezen om vanachter een bureau beleid te ontwikkelen, maar waarbij wij dit samen doen met de mensen die het betreft.

Dit onderzoeksrapport biedt een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken en presenteert de uitkomsten hiervan.

2. Onderzoek onder Groninger minima: Deliberatieve peiling

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

Voor het onderzoek onder minima hebben wij gekozen voor het uitvoeren van een deliberatieve peiling. Deze methodiek koppelt opiniepeiling aan deliberatie (beraadslaging), discussie en informatievoorziening. Naast het feit dat de deliberatieve peiling een onderzoeksmethodiek is, is het ook een participatie-instrument. De methodiek gaat er namelijk van uit dat de doelgroep voor wie het beleid wordt ontwikkeld expert is op het gebied van dit beleidsterrein. Wij hebben dus de expertise van de Groninger minima ingeschakeld om onze plannen voor het nieuwe armoedebeleid vorm te geven.

Het is bij een deliberatieve peiling belangrijk dat de mensen voor wie het beleid bedoeld is met neutrale informatie gevoed worden voordat zij hierover in gesprek kunnen gaan en voordat hun gevraagd wordt om hun mening te geven. Wij hebben ervoor gekozen om het medium film te gebruiken voor deze neutrale informatievoorziening in plaats van de traditionelere vorm van beleidsstukken en onderzoeksrapporten. Uit ervaring van O&S is namelijk gebleken dat communiceren met beeld veel effectiever is dan communiceren met tekst¹. De informatie over de thema's voor het nieuwe armoedebeleid is daarom verfilmd.

2.1 Eerste ronde onderzoek – tien thema's

Het onderzoek onder minima bestond uit twee delen. Voor de eerste ronde van het onderzoek hebben wij middels een brainstormsessie tien thema's bepaald, die mogelijk een plek konden krijgen binnen het nieuwe armoedebeleid. Aan deze brainstormsessie namen ervaringsdeskundigen en andere creatieve denkers vanuit verschillende beleidsterreinen en het maatschappelijk veld deel. Deze thema's zijn vervolgens uitgebreid getoetst binnen de verschillende beleidsterreinen en het maatschappelijk veld. Ten slotte zijn de tien thema's verfilmd, waarna wij een selectie van 1600 minima² uit de stad hebben gevraagd om deze tien films via internet te beoordelen³. Tegelijkertijd hebben wij deze geselecteerden gevraagd of zij wilden deelnemen aan het tweede deel van het onderzoek.

De tien thema's die wij aan de deelnemers hebben voorgelegd zijn (in willekeurige volgorde):

1. Dienstenbank/Crowdfunding: dit thema appelleert aan het idee dat iedereen iets kan en dat als jij doet wat je kunt dat je daar vervolgens ook iets mee kunt verdienen. Stimuleert naast eigen zelfredzaamheid ook de solidariteit, doordat het principe inzichtelijk wordt gemaakt dat iedereen zijn steentje bijdraagt aan de samenleving. Omdat het niet exclusief voor minima bedoeld is en ook ondernemers hierbij betrokken kunnen worden is dit systeem een goed voorbeeld van een instrument dat stigmatisering voorkomt en duurzaamheid promoot.
2. Groninger Meedoen website: het ontwikkelen van een website naar voorbeeld van de gemeente Assen, waar inkomensondersteunende maatregelen kunnen worden ondergebracht, maar die ook als webshop fungeert waar verdiende premies kunnen worden uitgegeven. Voor de inkomensondersteunende maatregelen geldt dat het niet-gebruik in Assen is teruggelopen sinds invoering van de website.
3. Sociale wijkteams/gezinscoaches: naar het voorbeeld van de wijkteams in Leeuwarden en de gezinscoaches van De Ploeg in Groningen draait dit thema om het principe dat mensen in het woud aan hulpverleners en bijbehorende plannen en afspraken door de bomen het bos niet meer zien en dus belang hebben bij één centrale regievoerder en één plan van aanpak per huishouden. De regievoerder organiseert vervolgens in samenspraak met het betreffende gezin de benodigde hulpverlening.

¹ Kloosterman K. en Gekeuveld M. "Meedoen is Meetellen", gemeente Groningen.

² Deze selectie van 1600 mensen is via een a-selectie steekproef uit het volledige bestand van minima tot stand gekomen. Onder minima verstaan wij alle mensen die gebruik maken van een vorm van inkomensondersteuning.

³ De films zijn te bekijken via de volgende link: <http://www.stadjersonline.nl/rang.html>.

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

4. Eén centraal (armoede)loket: zowel het samenbrengen van alle vragen, behoeften en ideeën rondom armoede, als het samenbrengen van alle antwoorden en oplossingen op deze hulpvraag. Medewerkers van het armoedeloket helpen de klant met een scala aan problemen die worden veroorzaakt door armoede, zodat de klant niet van het kastje naar de muur wordt gestuurd en van instantie naar instantie. Het motto van het loket moet zijn: voor elk probleem is altijd een oplossing en vanaf vandaag ben je niet meer alleen! (naar goed voorbeeld van het Leefkringhuis in Amsterdam)
5. Beter gebruik maken van bestaande structuren en beter integraal werken: dit thema is een voortzetting en verbetering van het oude armoedepact. Het aanbod aan hulpverlening van zowel de overheid als de overige organisaties moet beter op elkaar worden afgestemd. Klantmanagers en consultants aan de ene kant en hulpverleners aan de andere kant moeten beter op de hoogte zijn van elkaars mogelijkheden en moeten hun werkwijzen beter op elkaar afstemmen.
6. Inzetten op gezond leven/het bevorderen van gezond gedrag: dit thema gaat over gezondheid. Gezondheid is namelijk één van de belangrijkste indicatoren voor armoede. We zouden een cursusaanbod in de wijken kunnen verzorgen om te leren om op een creatieve manier gezond te leven met weinig geld. Het is belangrijk dat het niet als een betuttelende opvoedingscursus wordt neergezet, maar dat in een ontspannen setting van samen koken of samen bewegen mensen worden aangespoord om over belangrijke gezondheidsthema's na te denken en van elkaar te leren. Deze cursussen kunnen voor en door wijkbewoners worden georganiseerd. De activerings- en netwerkfunctie van een dergelijk cursusaanbod is hierbij van belang. Een goed voorbeeld van dergelijke cursussen is het samen koken en bewegen zoals georganiseerd door het CJG in Beijum. Zou je dit verplicht kunnen stellen voor mensen die gebruik maken van een inkomensondersteunende regeling? Of moet je mensen verleiden?
7. Budgetteringslessen: dit thema draait erom dat mensen en vooral kinderen en jongeren geleerd wordt om met geld om te gaan. Een verkeerd bestedingspatroon (eventueel in combinatie met een laag inkomen) is verkeerd aangeleerd gedrag dat voor enorme problemen kan zorgen. Idealiter zouden budgetteringslessen worden geïntegreerd in het standaard lespakket op basis en voorgezet onderwijs, maar deze lessen zouden bijvoorbeeld ook standaard kunnen gaan behoren tot het traject van schuldhulpverlening.
8. Inzetten op betere schuldhulpverlening en het overige aanbod van inkomensondersteunende maatregelen en het niet-gebruik van inkomensregelingen terugdringen: dit thema draait om de vraag of de veronderstelling juist is dat het op orde hebben van de basis, een noodzakelijke voorwaarde is voor activering. Is de eerste stap naar een onafhankelijk, financieel zelfstandig bestaan het creëren van (tijdelijke) financiële rust, of moeten we inzetten op (sociale) activering zodat mensen sterk genoeg worden zodat ze zelf rust kunnen gaan brengen in hun financiële situatie.
9. Taalvaardigheden/communicatieve vaardigheden: dit thema draait om het relatief grote effect van een slechte taalbeheersing als risicofactor voor armoede. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet alleen om een eventueel gebrekkige taalbeheersing van allochtonen, maar ook om autochtonen met een geringe taalvaardigheid. In het verlengde hiervan kun je ook denken aan andere communicatieve vaardigheden, zoals ICT-vaardigheden, werknemersvaardigheden, sollicitatietrainingen etc.
10. Open thema: mogelijkheid tot inbreng van de mensen zelf, een kort filmpje ter inspiratie waarin wat voorbeelden worden uitgebeeld zoals zorgen voor meer goedkope kinderopvang, gratis telefonisch bereikbaarheid van SOZAWE, GKB, UWV, het oprichten van "wijk-Mamamini's" en "wijk-Voedselbanken", etc.

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

Uitslag eerste ronde: de beoordeling van de 10 thema's

Ongeveer 350 mensen hebben aan onze oproep gehoor gegeven en de tien films over bovenstaande thema's beoordeeld. Wij hebben ons er van tevoren aan gecommitteerd om met de vier thema's die als beste beoordeeld zouden worden door te gaan naar de tweede ronde van het onderzoek. De uitslag in rapportcijfers van de eerste ronde is als volgt⁴:

Beoordeling	Thema
7,7	5. Integraal samenwerken
7,6	8. Inkomensondersteunende maatregelen en betere schuldhulpverlening
7,4	9. Communicatieve vaardigheden
7,4	4. Eén centraal loket
7,3	2. Website / webshop
7,2	7. Budgetteringslessen
6,8	3. Eén regievoerder: gezinscoaches
6,7	6. Gezonder leven
6,3	1. Dienstenbank: Iedereen kan iets

Het is opvallend dat de verschillen in beoordeling tussen de thema's heel klein zijn én dat alle thema's een (ruime) voldoende scoren. In zijn algemeenheid kunnen we concluderen dat de thema's waarbij de minima als klant iets van de gemeente verwachten hoger scoren dan de thema's die uitgaan van de eigen rol en verantwoordelijkheid van minima. Omdat wij in het nieuwe armoedebeleid willen inzetten op de vier thema's die gekozen zijn door minima én tegelijkertijd meer willen inzetten op de eigen kracht van minima, benaderen wij de vier thema's vanuit die invalshoek.

2.2 Tweede ronde onderzoek – vier thema's

Ruim 80 minima hebben deelgenomen aan het tweede deel van het onderzoek: de onderzoeksdag. Voor deze onderzoeksdag hebben we de vier thema's die in de eerste ronde van het onderzoek als beste beoordeeld zijn opnieuw verfilmd. In deze uitgebreidere films hebben we door middel van pleidooien zoveel mogelijk voors en tegens, bedreigingen, kansen en voorwaarden met betrekking tot de vier thema's laten zien. De benodigde informatie hiervoor kwam voort uit een brainstormsessie met een groot aantal maatschappelijke organisaties uit Groningen⁵.

De onderzoeksdag stond volledig in het teken van informatie uitwisseling door middel van discussie en vragen stellen. De deelnemers zijn onder leiding van getrainde gespreksleiders met elkaar in gesprek gegaan over de vier als beste beoordeelde thema's. Aansluitend konden de deelnemers met al hun vragen over de thema's terecht bij zorgvuldig samengestelde panels. Deze panels bestonden voor ieder thema naast managers van maatschappelijke instellingen en de gemeente, professionals uit het veld, en belangenbehartigers ook nadrukkelijk uit ervaringsdeskundigen: mensen die het gelukt is om zich uit een armoedesituatie te onttrekken. Deze ervaringsdeskundigen zijn in deze laatste belangrijke ronde van informatievoorziening ingezet om een gelijkwaardig gesprek tot stand te brengen en de kloof tussen mensen in een armoedesituatie en professionals zoveel mogelijk te

⁴ Thema 10 (Open Thema) is niet meegenomen in deze rapportcijfers, aangezien het de ruimte bood voor eigen inbreng. De voorbeelden die wij hebben aangedragen ter inspiratie zijn maar door enkele deelnemers met een voldoende beoordeeld. De eigen inbreng van deelnemers is versnipperd en haakt in grote lijnen aan bij de overige thema's.

⁵ Deze vier films zijn te bekijken via de volgende link <http://www.stadjersonline.nl/films.html>.

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

overbruggen. Ons inziens is dit ook gelukt: tijdens de plenaire gespreksronde ontstond er op onze onderzoeksdag een gelijkwaardige dialoog tussen de deelnemers en de panels, waarin in goede sfeer informatie gedeeld werd en van elkaar geleerd werd. Wij zullen ook bij de verdere uitrol en monitoring van het nieuwe armoedebeleid gebruik maken van de kennis en inbreng van ervaringsdeskundigen.

Uitslag tweede ronde: de beoordeling van de vier thema's

Aan het einde van de onderzoeksdag hebben de deelnemers hun stem uitgebracht over de vier thema's. We hebben de deelnemers gevraagd om 100 punten te verdelen over de vier thema's. De uitslag was als volgt:

Uitslag	Thema
27,25 van de 100 punten	Integraal samenwerken
26,31 van de 100 punten	Inkomensondersteunende maatregelen en betere schuldhulpverlening
25,56 van de 100 punten	Eén centraal loket
20,87 van de 100 punten	Communicatieve vaardigheden

Het is opnieuw opvallend dat de verschillen in punten tussen de thema's heel klein zijn. De deelnemers is ook gevraagd om een rapportcijfer aan de vier thema's te geven. Deze rapportcijfers zien er als volgt uit:

Beoordeling	Thema
8,01	Integraal samenwerken
7,96	Inkomensondersteunende maatregelen en schuldhulpverlening
7,56	Eén centraal loket
7,30	Communicatieve vaardigheden

De rapportcijfers laten opnieuw zien dat de verschillen heel klein zijn, maar ook dat alle thema's goed gewaardeerd worden. Het thema communicatieve vaardigheden dat een ontwikkeling van de mensen zelf verwacht scoort weliswaar het laagste cijfer, maar wordt toch gewaardeerd met een 7,3.

Wij gaan bij het uitwerken van onze visie op het armoedebeleid uit van deze vier thema's. Wij hebben de vier thema's ingebed in onze visie, waarbij het motto is: op eigen kracht. De eigen kracht van minima zelf is het uitgangspunt, maar wij bieden wel de ondersteuning die mensen nodig hebben om zelfredzaam te worden. Wij zien in deze ondersteuning een belangrijke rol voor ervaringsdeskundigen weggelegd. Integraal samenwerken, inzetten op schuldhulpverlening en inkomensondersteunende maatregelen, één centraal loket, en inzetten op communicatieve vaardigheden zijn daarmee de bouwstenen voor het nieuwe armoedebeleid van de gemeente Groningen, aangeleverd door minima zelf.

Beoordeling onderzoek door minima

Zoals wij hierboven al hebben aangegeven is deze manier van beleid maken vernieuwend. Het inschakelen van de mensen voor wie het beleid bedoeld is, is niet gebruikelijk. Wij hebben de deelnemers aan het onderzoek gevraagd naar hun mening over deze manier van beleid maken en over dit onderzoek. De beoordeling is als volgt:

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet eens en niet	Mee oneens	Helemaal mee

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

			oneens		oneens
Dit onderzoek is een goede manier om burgers naar hun mening te vragen	49%	40%	5%	2%	4%
Bij het ontwikkelen van beleid moet de gemeente de burgers meer naar hun mening vragen	61%	32%	3%	1%	3%
Ik vond het een prettige dag	30%	59%	4%	7%	0%

Wij kunnen uit deze positieve waardering concluderen dat deze manier van onderzoek doen een succes is. In de enquête konden deelnemers ook opmerkingen kwijt over het onderzoek. O&S Groningen vat deze opmerkingen als volgt samen: “De meeste mensen hebben hier benadrukt dat zij de dag zeer positief hadden ervaren en sommigen waren zelfs vereerd gevraagd te zijn. Nog een paar tips: mensen hadden last van de andere discussiegroepjes (geluidsoverlast), voor de volgende keer films maken met de mensen zelf en een korter programma (een halve dag, zeker voor ouderen)”.

3. Onderzoek onder professionals en belangenbehartigers

Naast het onderzoek onder de mensen om wie het gaat vonden wij het ook belangrijk om de ervaringsdeskundigen, professionals en vrijwilligers uit het maatschappelijk veld en de belangenbehartigers die zich dagelijks inzetten voor de Groninger minima een stem te geven in het nieuwe armoedebeleid. Wij zijn daarom ook met hen in gesprek gegaan.

Gedeeltelijk via persoonlijke gesprekken, brainstormsessies en ronde tafelgesprekken bij de organisaties zelf, maar ook schriftelijk via de mail hebben wij input opgehaald bij professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers van de volgende organisaties (in willekeurige volgorde):

MJD	OR stichting Weerwerk	NOVO
WMO Platform Groningen	Humanitas	Kerkelijk WMO Beraad
COP Groep	Clëntenraad SOZAWA	SOOG
Provincie Groningen	Alfa College	SKSG
Leger des Heils	De Ploeg	Ouderenraad W&I
WerkPro	Bisschop Bekkersschool	GKB
Jeugdsportfonds	PCI	Stedelijk College van Diakenen
CJG Beijum	Stichting Huis	VNN
MEE Groningen	Alfa College	Mantelzorg Groningen
Voedselbank Groningen	Exodus	Noorderpoort College
Nijestee	Jasmijn	Mamamini
Toevluchtsoord	Stichting Leergeld	Reclassering Noord Nederland
Vluchtelingenwerk Noord Nederland	Platform Zelforganisaties Groningen	

Uitkomsten onderzoek professionals en belangenbehartigers

De uitkomst van deze gesprekken wijkt over het algemeen niet af van wat de minima zelf vinden: voor het grootste deel bevestigen ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangbehartigers wat de minima aangeven. Op sommige punten vult het de mening van mensen in een armoedesituatie aan of nuanceert het deze. Een goed voorbeeld hiervan is de

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

aanvulling die professionals geven op het thema integraal samenwerken: zij onderkennen het belang van een integrale samenwerking, maar geven ook aan dat zij onderling elkaar vaak wel weten te vinden. Zij worden echter vooral belemmerd in het leveren van een goede integraal afgestemde dienstverlening aan de klant door de grenzen van hun eigen organisaties. Volgens de professionals moet er dus ook nadrukkelijk beter integraal worden samengewerkt op managementniveau, waar de organisatie doelen worden bepaald.

Ervaringsdeskundigen benadrukken het belang van het creëren van stabiliteit. Eerst moeten crisissituaties worden opgelost, zodat de weg vrij wordt gemaakt voor activering. Het aanleren van vaardigheden die het mogelijk maken het leven in een armoedesituatie op een andere wijze te benaderen, zijn vervolgens heel belangrijk. Zelfs als het niet mogelijk is om iets te veranderen aan een laag inkomen, zijn er mogelijkheden om iets te veranderen aan de levensomstandigheden. Dit vraagt om creativiteit en assertiviteit van de mensen zelf, maar is ook afhankelijk van de informatievoorziening over (particuliere) initiatieven die op een positieve manier kunnen bijdragen aan deze levensomstandigheden, zoals Resto van Harte, buurttuinen, de keerkring, stadswerkplaatsen, kringloop- en weggeefwinkels, Tientjesnet, de Vakantiebank etc. Door middel van het breed inzetten van ervaringsdeskundigen binnen het armoedebeleid, willen wij mensen stimuleren om hun eigen kracht en inventiviteit aan te boren en zo hun leven te veranderen.

Gezondheid als belangrijke indicator voor armoede

Ook hebben professionals het belang van gezondheid in relatie met armoede benadrukt. Onderzoek geeft bovendien aan dat gezondheid één van de belangrijkste indicatoren is voor armoede⁶. Wij vinden het daarom belangrijk om ook vanuit ons gezondheidsbeleid mensen te ondersteunen bij het doorbreken van de negatieve spiraal van invloed die gezondheid en armoede op elkaar hebben. Vaak staat een slechte gezondheid activering in de weg, waardoor het moeilijk is om economisch zelfstandig te worden of te blijven. Bovendien veroorzaakt een slechte gezondheid vaak (hoge) medische kosten waardoor het inkomen verder afneemt. Voor veel mensen ligt de sleutel tot succesvolle activering en uiteindelijk zelfredzaamheid daarom in het bevorderen van hun fysieke of psychische gezondheidssituatie.

Maatschappelijke participatie van kinderen

Ten slotte hebben professionals benadrukt dat de maatschappelijke participatie van kinderen heel belangrijk is. Zij benadrukken dat bij kinderen de basis wordt gelegd om mee te kunnen doen in de samenleving. Armoede beperkt de mogelijkheid om mee te doen. Dit heeft directe gevolgen op meerdere vlakken: weinig mogelijkheden om talenten te ontdekken en te ontwikkelen; gezondheidsklachten en overgewicht als gevolg van te weinig bewegen (spelen en sporten); ontbreken van sociale vaardigheden en vaardigheden voor actief en democratisch burgerschap. Dit sluit aan bij wat het Integraal Toezicht Jeugdzaken (ITJ) constateert: armoede is een remmende factor in de ontwikkeling van kinderen.

In het rapport van het ITJ worden de volgende verbeterpunten genoemd:

- stel jongeren en gezinnen centraal, gebruik de ervaringen van jongeren en ouders voor het ontwikkelen van beleid;
- zoek naar manieren om niet-bereikte groepen te benaderen, biedt inkomensregelingen aan in plaats van dat ouders en kinderen dit zelf moeten aanvragen;
- zoek manieren om problemen eerder aan te pakken (preventie, risicoanalyse, efficiëncyslag in het aanbod);

⁶ Sociale uitsluiting in Nederland, Gerda Jehoe-Gijsbers, Sociaal en Cultureel Planbureau oktober 2004

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

- coördineer de hulp aan gezinnen en zorg voor samenhangende hulp.

Naar aanleiding van de rapporten van het ITJ is het Actieplan 2011-2014 Versterking hulpverlening aan kinderen die leven in armoede opgesteld. Daarnaast hebben wij de aanbevelingen die het ITJ heeft gedaan meegenomen in dit onderzoek als voorbereiding op het nieuwe armoedebeleid: wij hebben de mensen om wie het gaat gevraagd om hun inbreng en wij zullen bij het formuleren van de uitgangspunten de verbeterpunten van het ITJ een plek geven.

4. Conclusie

Omdat de informatie die wij vanuit de organisaties hebben opgehaald op hoofdlijnen niet afwijkt van wat minima in Groningen aangeven, hebben wij beide informatiestromen inhoudelijk gecombineerd. Door dit te doen zijn wij tot een zo compleet mogelijk beeld gekomen van de onderwerpen en ideeën die straks een plek moeten krijgen binnen het nieuwe armoedebeleid.

Een lijst van de onderwerpen en ideeën hebben wij als bijlage toegevoegd.

Bijlage 1 Onderwerpen en ideeën voor het nieuwe armoedebeleid

Hieronder volgt een overzicht van de vier thema's die als beste beoordeeld zijn door de Groninger minima met bijbehorende ideeën die mogelijk een plek krijgen binnen het nieuwe armoedebeleid. Deze ideeën komen voort uit en zijn geïnspireerd op de gecombineerde uitkomsten van het onderzoek onder minima en het onderzoek onder ervaringsdeskundigen, professionals, vrijwilligers en belangenbehartigers. Bij de begroting in november 2012 komen wij met onze definitieve plannen en de dekking hiervoor in een kadernota.

Thema 1 Integraal samenwerken

Door dit thema op de eerste plek te zetten, hebben de deelnemende minima zich duidelijk uitgesproken voor een verbetering van de geboden dienstverlening. Om te voorkomen dat mensen in het woud aan hulpverlenende instanties door de bomen het bos niet meer zien, is het belangrijk dat gemeentelijke diensten en maatschappelijke organisaties (nog) beter samenwerken: als het belang van de klant voorop staat en de afzonderlijke organisatie doelen hieraan ondergeschikt zijn, wordt er beter samengewerkt volgens een integrale aanpak.

Het is bij het thema integraal samenwerken belangrijk dat de beoogde verbetering van de dienstverlening niet alleen bijdraagt aan betere voorzieningen voor minima maar ook nadrukkelijk aan het versterken en vergroten van de eigen kracht en zelfredzaamheid. Om een betere integrale samenwerking tot stand te brengen kunnen we denken aan de volgende maatregelen:

- ontkokeren van beleidsterreinen
- binnen de gemeente overgaan op centrale programmasturing
- binnen deze centrale programmasturing het accent leggen op gebiedsgerichte aansturing. Wij willen op die manier het beleidsproces en de uitvoering dichter bij de burger brengen door over te gaan op uitvoeringsprogramma's op wijkniveau. Deze uitvoeringsprogramma's worden gebaseerd op wijkanalyses en wijkperspectieven, die samen met wijkbewoners en beroepskrachten worden opgesteld⁷.
- aansluiten bij de ontwikkelingen van de WMO en drie decentralisaties door in te zetten op maatschappelijke steunsystemen van informele zorg en collectieve voorzieningen, waar Stadgers ondersteuning kunnen vinden bij hulpvragen op alle mogelijke beleidsterreinen en dus ook op het gebied van armoedebestrijding. Specifiek gaat het dan om een pilot met sociale wijkteams en het verbeteren en versterken van de positie en functie van de Stips, CJG's en vensterscholen.
- het ontwikkelen van een nieuwe rol door beroepskrachten in het maatschappelijk veld als ondersteuner van sociale netwerken, vrijwilligers, en initiatieven van Stadgers.
- de opdrachten behorend bij de subsidieverstrekkings van de gemeente aan maatschappelijke instelling beter integreren, zodat alle organisaties in het belang van de klant aan één gezamenlijk doel kunnen werken. De uitvoering en financiële verantwoording van de gegeven opdrachten beter controleren.

Thema 2 Betere schuldhulpverlening en inkomensondersteunende maatregelen

De deelnemende minima aan ons onderzoek vinden het belangrijk dat de gemeente voorziet in een goede schuldhulpverlening en het aanbieden van een pakket aan inkomensondersteunende maatregelen. Door dit thema op de tweede plek te zetten onderschrijven de minima in de stad Groningen onze vooronderstelling dat het creëren van een zekere mate van financiële rust een basisvoorwaarde is voor activering. De vraag om een betere schuldhulpverlening en

⁷ WMO meerjarencader 2012-2015

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

inkomensondersteunende maatregelen hoeft dus niet haaks te staan op onze ideeën over zelfredzaamheid en eigen initiatief, maar kan ook gezien worden als de ondersteuningsvraag van minima in Groningen, zodat zij zelfredzaam kunnen worden en mee kunnen doen.

Om een betere schuldhelpverlening en een goed pakket aan inkomensondersteunende maatregelen tot stand te brengen kunnen we denken aan de volgende maatregelen:

- Het blijven ondersteunen van mensen bij het aanleren van financiële vaardigheden
- Onderzoeken hoe wij ervaringsdeskundigen kunnen inzetten om mensen te ondersteunen bij het ontwikkelen van financiële vaardigheden
- Het tegengaan van niet-gebruik van inkomensondersteunende maatregelen om participatie te bevorderen
- Het zoeken naar alternatieve communicatiekanalen, zoals het realiseren van een digitale kaart voor Stips en CJG's en het bijscholen van ketenmedewerkers
- De mogelijkheden onderzoeken om een website/webshop te realiseren, waarop niet alleen een overzicht te vinden is van alle inkomensondersteunende maatregelen, maar waar minima deze regelingen ook zoveel mogelijk direct online kunnen verzilveren
- Naast het aanbieden van een collectieve ziektekostenverzekering voor minima, ook de mogelijkheden onderzoeken tot collectieve afspraken voor minima wat betreft hun energiekosten en woonlasten, zodat niet alleen de maandelijkse lasten dalen maar dat ook grotere (financiële) problemen in het geval van betalingsachterstanden worden voorkomen.

Thema 3 Eén centraal loket

Er worden verschillende redenen voor de keuze van dit thema aangevoerd. De belangrijkste zijn, dat mensen duidelijkheid willen over waar ze terecht kunnen én dat mensen hopen dat de communicatie tussen alle betrokken hulpverlenende instanties verbetert. Daarmee raakt dit thema aan het thema van integraal samenwerken. Het versterkt dus de vraag naar een betere dienstverlening op het gebied van armoedebestrijding. De invoering van één loket zou moeten voorkomen dat als iemand hulp zoekt om verandering te kunnen brengen in zijn/haar armoedesituatie, deze persoon van de ene organisatie naar de andere wordt doorverwezen en bij elke balie en elke hulpverlener opnieuw zijn/haar verhaal moet vertellen. Veel mensen ervaren het als zeer belastend dat zij door het versnipperde aanbod van hulpverlenende instanties keer op keer moeten uitleggen hoe zij in hun armoedesituatie zijn beland en waarom zij hulp nodig hebben.

Om één centraal loket voor armoede gerelateerde zaken tot stand te brengen kunnen we denken aan de volgende maatregelen:

- Voor het ontwikkelen van één centraal loket aansluiten bij de pilot voor vorming van sociale teams en de verdere ontwikkelingen van de Stips en CJG's als de centrale punten in de wijk waar burgers terecht kunnen voor informatie, advies, en ondersteuning
- Om op korte termijn de drempel in de dienstverlening voor minima in de stad te overbruggen, in onze bijsluiters aandacht besteden aan de mogelijkheden van de Stips voor ondersteuning ook voor financiële problemen
- Het verkennen van de mogelijkheden voor een preventieloket op het werkplein van de dienst SOZAWE
- Onderzoeken of het ontwikkelen van een centraal klantdossier tot de mogelijkheden behoort.

Collegedebrief - Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid

Thema 4 Communicatieve vaardigheden

Beperkte communicatieve vaardigheden leiden voor veel mensen tot sociale uitsluiting en beperkte maatschappelijke deelname. Laaggeletterdheid is dan ook regelmatig één van de onderliggende oorzaken bij armoede. Met de keuze van dit thema geven de Groninger minima aan dat het nieuwe armoedebeleid moet inzetten op het vergroten van deze vaardigheden om de eigen kracht van mensen te stimuleren.

Om als gemeente in te zetten op het vergroten van communicatieve vaardigheden kunnen we denken aan de volgende maatregelen:

- Met professionals en laaggeletterden onderzoeken of het bestaande aanvalsplan laaggeletterdheid Stadgers van A tot Z voldoende effectief is
- Manieren onderzoeken om de ouderbetrokkenheid in het onderwijs te vergroten (hierbij valt te denken aan de rol van de ouderraden, maar ook aan projecten zoals op de Bisschop Bekkersschool in Groningen en in Lelystad)
- Het gebruik van minder talige manieren van communiceren verkennen.

Collegieberief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bestuursdienst

Afdeling Beleid en Programmering
Steller G. Masselink
Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 62 82 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk OS 12.3091555

Datum **31 MEI 2012** Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Groningen is een sociale stad. In uw motie "Behoud Sociale Stad" van 9 november 2011 uit u uw zorg of Groningen als gevolg van de crisis en de rijksbezuinigingen ook een sociale stad kan blijven. Dat kan. Het is alleen een zware uitdaging. Het moet echt anders!

In reactie op uw motie gaan we in deze brief in op deze uitdaging. We schetsen eerst wat we al doen in het kader van de Sociale Stad. Vervolgens gaan we in op wat er op ons af komt en op de val van het Kabinet Rutte. Als laatste schetsen we hoe we de sociale stad denken te kunnen behouden.

Sociale Stad

We kiezen al jaren met overtuiging voor een Sociale Stad waarin ruimte is voor individuele ontplooiing en waarin we kwetsbare groepen beschermen. In de afgelopen jaren hebben we bijvoorbeeld met onze Steun- en Informatiepunten en de Centra voor Jeugd en Gezin laagdrempelige voorzieningen voor informatie en advies opgebouwd. Voor veel andere gemeenten in Nederland is onze werkwijze een inspirerend voorbeeld van hoe participatie van burgers, het stimuleren van onderlinge sociale steun en hulp bieden hand in hand kunnen gaan.

Naast onze preventieve inzet, zetten we natuurlijk ook in op het actief ondersteunen van inwoners die dat nodig hebben. Met onze uitstroom- en participatiebanen houden we onze Stadlers actief. Samen met werkgevers zijn we bovendien bezig om meer werkgelegenheid te creëren voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Met ons armoedebeleid proberen we te voorkomen dat de meest kwetsbaren onevenredig hard geraakt worden door de rijksbezuinigingen. We ondersteunen een noodhulpfonds voor mensen die in een urgente financiële nood situatie verkeren en tussen wal en schip dreigen te raken.

Collegieberief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde 2
Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Verder ondersteunen we ouderen en mensen met een beperking om zo lang en zo goed mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Met vroegsignalering en herstelprogramma's stellen we dak- en thuislozen, verslaafden en multiprobleemgezinnen in staat om weer regie op hun eigen leven te voeren. Het is slechts een kleine greep uit onze inzet in het kader van de sociale stad, maar het geeft een beeld.

Goed en slecht nieuws

De rijksoverheid zal de komende jaren een reeks aan beleidswijzigingen doorvoeren in het sociale domein. Het goede nieuws is dat hiermee gemeenten dé overheidslaag voor sociale en economische participatie worden. Hierdoor krijgen we veel meer mogelijkheden om er voor te zorgen dat iedereen naar vermogen kan meedoen in de samenleving. De grootste wijzigingen zijn de Wet Werken naar Vermogen, de decentralisatie Jeugdzorg en de overheveling van begeleiding uit de Awbz naar de Wmo. Om u een beeld te geven van de beleidswijzigingen treft u in bijlage 1 een overzicht aan van wijzigingen die een inkomenseffect hebben en wijzigingen die van invloed zijn op het gemeentelijke takenpakket.

Het slechte nieuws is dat deze beleidswijzigingen plaatsvinden in tijden van economische recessie en gepaard gaan met forse bezuinigingen. In 2015 moet het rijksbegrotingstekort met in totaal € 18 miljard zijn verlaagd. Dit heeft flinke gevolgen voor onze eigen financiën. We kunnen niet alle gevolgen van het rijksbeleid compenseren, dat is een onmogelijke opgave. In grote lijnen krijgen we als gemeente, op basis van wat we nu weten, voor de Wet Werken naar Vermogen te maken met een bezuiniging op het budget van ongeveer € 19 miljoen¹. Dit is een daling van bijna 25%. De budgetten die overkomen voor de ABWZ (ca € 30 miljoen) en de Jeugdzorg (ca. € 30 miljoen), gaan gepaard met een efficiencykorting van respectievelijk 5% en 10% (€ 1,5 en € 3 miljoen). Daarbij komt, dat de budgetten gebaseerd zijn op het gebruik van de verschillende voorzieningen in 2010. De afgelopen jaren is het gebruik echter fors toegenomen en daar wordt waarschijnlijk niet voor gecompenseerd. Naast deze rijksbezuinigingen, wordt in het kader van de gemeentelijke bezuinigingen onder meer € 1,7 miljoen op het maatschappelijke domein bezuinigd. Gezien alle bezuinigingen kunnen we er dan ook niet om heen dat we het sociale domein grondig moeten vernieuwen. Hierbij zullen we u fundamentele keuzes moeten voorleggen.

Bovenstaande bedragen en percentages zijn gebaseerd op de situatie van voor de val van het kabinet Rutte op 23 april jl. Door de val van het kabinet is het onzeker geworden onder welke inhoudelijke en financiële randvoorwaarden we taken over gaan krijgen.

¹ Wet Werken naar Vermogen lasten re-integratie en Wet Sociale Werkvoorziening 2011: € 77 miljoen. Wet Werken naar Vermogen 2014: € 58 miljoen).

Collegieberief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde 3
Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Ook de vraag per wanneer taken overkomen is op dit moment niet met zekerheid te beantwoorden. Dit is mede afhankelijk van de vraag of de Wet Werken naar Vermogen, de decentralisatie Jeugdzorg en de overheveling van begeleiding uit de Awbz naar de Wmo controversieel worden verklaard. De Tweede Kamer neemt hierover op 29 mei 2012 een besluit.

Inmiddels is wel duidelijk dat een aantal bezuinigingen niet door zal gaan. Dit is het gevolg van het akkoord van CDA, VVD, D66, GroenLinks en CU over de aanpak van de economische crisis en het in 2013 terugdringen van het begrotingstekort tot 3%. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Stabiliteitsprogramma Nederland. De maatregelen worden de komende periode uitgewerkt en zijn de kaders voor de begroting 2013. De belangrijkste wijzigingen zijn dat:

- het kabinet afziet van de bezuinigingen op het passend onderwijs en dat de invoering van het passend onderwijs met een jaar wordt uitgesteld;
- het kabinet er begrip voor heeft dat gemeenten de activiteiten betreffende de huishoudtoets opschorten. De huishoudtoets nu helemaal stopzetten kan nog niet, omdat de toets strikt genomen nog deel uitmaakt van een al in werking getreden wet;
- de bezuinigingen (€100 miljoen) op de sociale werkplaatsen voor 2013 van de baan zijn. Dit betekent waarschijnlijk dat de voorgenomen verlaging van het bedrag per WsW-er het komende jaar niet wordt doorgevoerd;
- de eigen bijdrage GGZ voor lage inkomens van de baan is;
- de taakstelling op persoonsgebonden budget (€150 miljoen) vervallen is.

Ongeacht hoe het nu precies verder gaat, één ding weten we zeker: iedereen zal er door worden geraakt. Vooral sociaal kwetsbaren kunnen te maken krijgen met de gevolgen van een cumulatie van bezuinigingen. Om zicht te krijgen op deze cumulatie zetten we als G32/G4 een stapelingsmonitor op. Deze monitor heeft enerzijds als doel om inzichtelijk te maken of er stapeling plaatsvindt. Daarnaast moet de monitor inzichtelijk maken of bepaalde groepen hierdoor niet meer kunnen participeren in de samenleving. Verder wordt vanuit het programma 3D een eerste onderzoek gedaan naar het gestapelde gebruik van voorzieningen. Doel hiervan is om een beter zicht te krijgen op de populatie, de voorzieningen, de hulpverlening/ondersteuning die wordt geboden en de overlap hierin. Met de informatie uit de stapelingsmonitor en het onderzoek naar het gestapelde gebruik kunnen we, als dat wenselijk is, ons beleid aanpassen.

Collegedebat - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde 4
Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Verder kunnen we eventueel specifieke maatregelen treffen voor bepaalde inwoners en huishoudens. Ook kunnen we in overleg gaan met het Rijk over geconstateerde effecten van het beleid.

De uitdaging

Om onder deze onzekere omstandigheden een sociale stad te kunnen blijven, moeten we onze sociale voorzieningen anders en beter organiseren. Als we de taken die nu nog door andere overheden en de zorgverzekeraars worden uitgevoerd rechtstreeks en ongewijzigd overnemen, dan zijn de budgetten volstrekt ontoereikend. Het moet dus echt anders.

In de afgelopen maanden heeft u de integrale visie “Drie Decentralisaties”², de nota Awbz-begeleiding en de koers en kaders voor de Jeugdzorg besproken. De visie en de deeltitwerkingen zijn voor ons het kader voor de vernieuwing in het sociale domein. Het gaat om een inhoudelijke vernieuwing, een vernieuwing van het vakmanschap van de beroepskrachten en een vernieuwing in de samenwerking.

We willen in Groningen een beweging op gang brengen waarin de burgerkracht van de samenleving beter wordt benut en wordt ontwikkeld. Minder bureaucratie (indicering en verantwoording), meer vertrouwen, minder specialistische hulp en zorg en juist meer eigen kracht en benutting van de potentie van het eigen sociale netwerk. Daar hoort nieuw vakmanschap bij: het vakmanschap van generalistische medewerkers die over de goede competenties beschikken om de ‘vraag achter de vraag’ te zien, die het gesprek met de inwoners aandurven te gaan over de eigen verantwoordelijkheid en de inzet van de sociale omgeving. Beroepskrachten die durven te handelen in plaats van alleen te verwijzen of te informeren en die er vooral voor zorgen dat de burger eigen verantwoordelijkheid toont en die regie voert over de ondersteuning.

Er horen ook nieuwe vormen van samenwerking bij. Het betekent breken met bestaande structuren en een nieuwe werkwijze ontwikkelen en uitvoeren samen met (nieuwe) partijen. Er moet een pioniersgeest gecreëerd worden. Dit vraagt de bereidheid van ons allemaal om te investeren in samenwerking. Alle partners moeten in staat zijn om over de eigen grenzen heen te kijken en open te zijn over doelen en belangen. Het betekent ook dat we als gemeente in staat moeten zijn om andere partijen verantwoordelijkheden te geven. Het vraagt van iedereen een enorme creativiteit, slagkracht en de durf om los te laten.

² Op de visie heeft in de periode 5 april – 11 mei 2012 inspraak plaatsgevonden.

Collegedebrief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

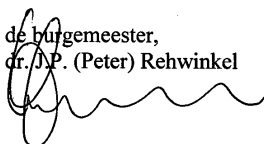
Bladzijde 5
Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Tot slot

De Groningse samenleving wacht de komende jaren een zware uitdaging. Maar we gaan hem aan. Allemaal met één doel: een sociale stad waarin iedereen naar vermogen mee kan doen en waarin niemand aan de kant hoeft te staan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Collegiebrief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bijlage 1 Overzicht regelingen & beleidswijzigingen in het sociale domein met inkomenseffect en een effect op takenpakket gemeenten³

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste regelingen in het sociale domein en de voorgenomen beleidswijzigingen. In de tabel zijn de wijzigingen meegenomen die een directe invloed hebben op het inkomen van huishoudens. De totale veranderingen binnen de regelingen kunnen dus breder zijn dan zoals weergegeven in onderstaande tabel. Op 23 april 2012 is het kabinet Rutte gevallen. De Kamer en het demissionaire kabinet hebben nieuwe afspraken gemaakt, waardoor een aantal beleidswijzigingen komen te vervallen⁴. In onderstaande tabel worden deze wijzigingen in vet aangegeven.

Regeling	Doelgroepen	Diensten / Voorzietingen	Voorgenomen beleidswijzigingen met invloed op inkomen van huishoudens en op takenpakket gemeenten	Uitvoering
1. Jeugdzorg, Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (Jeugd-GGZ), jeugd met een licht verstandelijke beperking (Jeugd-LVB) en Passend onderwijs	Kinderen en jongeren 0-18 jaar met opgroei problemen en hun ouders. (Groningen: ca. 4.800 kinderen en jongeren 0-18 jaar) ⁵	Vrijwillige jeugdhulpverlening, kinder- en jeugdpsychiatrie, orthopedagogische begeleiding en jeugdbescherming en jeugdreclassering.	<p>Jeugdzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> Eigen bijdrage uithuisplaatsing Jeugdzorg verhoogd tot € 3.400⁶ euro per jaar. Invoer eigen bijdrage voor alle vormen van hulp (zie eigen bijdragen GGZ-regeling 8, overige zorgrelateerde regelingen en toelagen) Taakstelling eigen bijdrage GGZ (€40 min) vervalt. <p>Passend onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> Meer kinderen en jongeren worden opgevangen in het regulier onderwijs. Minder medicalisering en verbijzondering van problemen. Taakstelling op passend onderwijs vervalt. 	<p>Huidige situatie:</p> <p>Gemeente: preventief jeugdbeleid</p> <p>Provincie: vrijwillige jeugdhulpverlening, jeugdbescherming en jeugdreclassering.</p> <p>Zorgverzekeringen: Jeugd-GGZ,</p> <p>Zorgkantoren: Jeugd-GGZ en Jeugd-LVB.</p> <p>Vanaf 2015: Uitvoering al deze vormen van jeugdzorg bij gemeenten.</p>

³ Bron: Onderzoek, Nicis en Ecorys naar de suppletie-effecten van de bezuinigingen in het sociale domein d.d. 23 november 2011

⁴ Bron: Stabiliteitsprogramma Nederland 2012, april 2012

⁵ 15% van kinderen en jongeren heeft ernstige opgroei problemen (bron: Sociaal Cultureel Planbureau). Aantal kinderen en jongeren 0-18 jaar in Groningen 31.759 (bron: Cronometer 2011)

⁶ Was afhankelijk van de leeftijd van het kind tussen de € 800 en € 1.395 per jaar. Eigen bijdrage is verhoogd tot het niveau van de kosten die uitgespaard worden, omdat kind niet meer thuiswoont.

Collegieberief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde
Onderwerp

7
Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Regelgeving	Doelgroepen	Diensten / Voorzettingen	Voorgaanden beleidswijzigingen met invloed op inkomen van huishoudens en op samenpakket gemeenten	Uitvoering
2. Algemene wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)	Personen die langdurige zorg en/of ondersteuning nodig hebben. (Groningen: 3.637 personen maken gebruik van AwbZ-begeleiding)	Hulp bij persoonlijke verzorging, verpleging, begeleiding in het dagelijkse leven, behandeling van een aandoening of beperking, verblijf in verzorgingshuis.	<ul style="list-style-type: none"> - Persoonsgebonden budget alleen bij indicatie 'verblijf'; - Betaling wonen en zorg scheiden; - Wettelijke verankering persoonsgebonden budget; - Eigen bijdrage afhankelijk van vermogen (2013) - Taakstelling op persoonsgebonden budget (€150 mln) vervalt. 	<p><i>Indicatie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrum indicatiestelling zorg - Bureau Jeugdzorg <p><i>Uitvoering</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorgkantoren (momenteel), vanaf 2013 de zorgverzekeraars.
3. Wet Werk en Bijstand (WWB)	Personen (langdurig) zonder werk. (Groningen: 8.789 personen maken gebruik van de WWB-regeling)	Uitkering en toelating naar werk.	<ul style="list-style-type: none"> - Onderhoudsplicht voor eerstegraads familieleden: bijstandsnorm voor gezin (ongeacht het aantal meerderjarigen) is 100% van het netto minimumloon, grens van 110% (i.p.v. 115%) voor minima-regelingen zoals Stadspas. - Taakstelling op huishoudinkomenstoets (€54 mln) vervalt. - Jongeren tot 27 jaar geen recht op voorschot gedurende 4 weken na melding. 	Gemeenten

¹ Bron: Inventarisatie extramurale AwbZ-begeleiding gemeente Groningen, november 2011

Collegieberief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde 8
Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Regeling	Doelgroepen	Diensten/ Voorzieningen	Voorgenoemen beleidswijzigingen met invloed op inkomsten van huishoudens en op takenpakket gemeenten	Uitvoering
4. Wet werk en arbeidsondersteuning Jonggehandicapten (wet Wajong)	Jonggehandicapten (Groningen: 3.260 personen maken gebruik van de WAJONG-regeling)	Ondersteuning bij het vinden van werk bij een reguliere werkgever en (aanvullende) uitkering.	<ul style="list-style-type: none"> - Eigen bijdrage andere regelingen (zie overige blokken) en vergoedingen die uit voorliggende voorzieningen zijn wegbezuinigd, komen in beginsel (draagkracht!) niet voor collectieve verzekering of bijzonder bijstand in aanmerking. - Per 1 januari 2012 is Wet Investeren in Jongeren overgaan in de WWB. - Vanaf 1-1-2013 geen instroom meer mogelijk. Voor volledige arbeidsongeschiktheid blijft de wet Wajong bestaan (indicatie en uitvoering door UWV). - Wordt overgeheveld naar WWnV (uitvoering door gemeenten) - Besparing op thuiszorg, hogere eigen bijdrage. 	UWV (indicatie en uitvoering)
5. Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)	Personen met een beperking (ouderen, gehandicapten of mensen met psychische problemen) (Groningen: ca 47.500 personen) ⁸	Voorzieningen, hulp en ondersteuning		Gemeenten (WMO-loket)
6. Wet sociale	Personen met een lichamelijke	Sociale werkvoorziening voor	- Beperking per 1-1-2013 tot werknemers	Gemeenten en SW-

⁸ Schatting op basis van landelijke aanname dat in de samenleving 2,5% kwetsbare inwoners zijn.

Collegereactie - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde 9
 Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Regeling	Doelgroepen	Diensten / Voorzietingen	Voorgaanden bedrijfsvoorzietingen met invloed op inkomsten van huishoudens en op (faktenpakket) gemeenten	Uitvoering
werkvoorziening (WSW)	verstandelijke of psychische handicap. <i>(Groningen: 1.451 personen maken gebruik van de WSW-regeling. De doelgroep zelf is groter.)</i>	personen meet een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap.	<ul style="list-style-type: none"> - die alleen in een beschutte omgeving kunnen werken. - Overige personen stromen in de WWnV. 	bedrijven
7. Overige kindgerelateerde regelingen en toelagen: <ul style="list-style-type: none"> - Kinderopvangtoeslag - Kindegebonden budget - Kinderbijslag 	Alle gezinnen met kinderen en gezinnen met kinderen die gebruik maken van kinderopvang. <i>(Groningen: 19.321 huishoudens met kinderen⁹ hiervan maakten in 2010 5.865 gebruik van de toeslag kinderopvang)</i>	Bijdrage aan de kosten voor kinderopvang en de opvoeding van kinderen.	Kinderopvangtoeslag: <ul style="list-style-type: none"> - Alleen toeslag voor gewerkte uren; - Beperking kinderopvangtoeslag hoogste inkomens; - Maatregelen tegen fraude kinderopvangtoeslag; - Maandelijke vaste eigen bijdrage van circa € 15 per gezin. Kindegebondenbudget: <ul style="list-style-type: none"> - Beperking tot twee kinderen onder de 18 jaar; - Invoering vermogensroets (geen kindegebonden budget meer bij vermogen boven €100.000 voor alleenstaanden of €120.000 voor tweoudergezin); - Verlaging bedragen naar niveau 2010 en 	Kinderopvangtoeslag: Belastingdienst Kindegebondenbudget Belastingdienst

⁹ Bron: Lokale Jeugdspiegel

Collegieberief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde 10
 Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Regelgeving	Doelgroepen	Diensten / Voorzieningen	Voorgaanden beleidswijzigingen met invloed op inkomen van huishoudens en op takenpakket gemeenten	Uitvoering
<p>8. Overige zorggerelateerde regelingen en toelagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zorgtoeslag - zorgverzekering - Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) 	<p><i>Zorgtoeslag:</i> Personen van 18 jaar en ouder met een Nederlandse zorgverzekering en een inkomen lager dan €36.022 per jaar (of €54.264 voor samenwonenden).</p> <p><i>Zorgverzekering:</i> Alle personen met een zorgverzekering.</p> <p><i>GGZ:</i> Cliënten van de geestelijke gezondheidszorg.</p>	<p><i>Zorgtoeslag:</i> Bijdrage aan de kosten voor de zorgverzekering.</p> <p><i>Zorgverzekering:</i> Verplichte verzekering tegen ziektekosten.</p> <p><i>GGZ</i> Geestelijke gezondheidszorg.</p>	<p>geen correctie voor inflatie tot en met 2015;</p> <p><i>Kinderbijslag:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verlagen met gemiddeld € 35 per kind per jaar vanaf 2012; - De kinderbijslag en het kindgebonden budget worden vanaf 2014 niet meer buiten EU geëxporteerd. <p><i>Zorgtoeslag:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De zorgtoeslag wordt verlaagd. Gezinnen met een minimuminkomen gaan er € 100 op achteruit. Alleenstaanden met een minimuminkomen gaan er €40 op achteruit (2012). <p><i>Zorgverzekering:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het eigen risico wordt met €50 verhoogd naar €220 per jaar (2012) - Het basispakket wordt versoberd waardoor mensen meer dingen zelf moeten gaan betalen (2012). <p><i>GGZ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De eigen bijdrage van de eerstelijns zorg gaat omhoog van €10 naar €20 per 	<p><i>Kinderbijslag:</i> Sociale Verzekeringsbank</p> <p><i>Zorgtoeslag:</i> Belastingdienst</p> <p><i>Zorgverzekering:</i> Verzekeraars</p> <p><i>GGZ:</i> Verzekeraars</p>

Collegieberief - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde 11
Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Regeling	Doelgroepen	Diensten / Voorzieningen	Voorgenumen beleidswijzigingen met invloed op inkomen van huishoudens en op takenpakket gemeenten	Uitvoering
			<ul style="list-style-type: none"> - Het aantal sessies in de eerste lijns zorg dat wordt vergoed gaat omlaag van 8 naar 5. - De eigen bijdrage voor een internet-behandelingstraject wordt €50. - De eigen bijdrage in de tweede lijns zorg wordt €100 voor behandelingen tot 100 minuten en €200 voor behandelingen lager dan 100 minuten. - Eigen bijdrage voor verblijf in GGZ-instelling bedraagt €145 vanaf de tweede maand van opname. - Taakstelling op eigen bijdrage GGZ (€40 mln) vervalt. 	
9. Overige woongereleerde regelingen en toeslagen: Huurtoeslag	Personen met een huur niet hoger dan €652 per maand (bij personen onder de 23 jaar mag de huur niet hoger zijn dan €361 per maand) en een inkomen dat niet hoger is dan €21.625 (alleenstaanden) of €29.3650 (samenwonenden). Voor 65+ ers	Tegenwoordeling in de huurkosten.	<ul style="list-style-type: none"> - Het percentage van de huur dat vergoed wordt tussen de kwaliteitskortingsgrens van €361 en de aftoppingsgrens wordt verlaagd van 75% naar 65% (2012); - Voor ouderen, gehandicapten en alleenstaanden daalt het percentage huursubsidie van 50% naar 40% (2012); - De normhuur neemt toe met €3,93 voor 	Belastingdienst

¹⁰ Tussen de 13 en 19% van het aantal huishoudens maakt gebruik van huurtoeslag (bron: CBS). Aantal huishoudens in Groningen 96.522 (bron: Gronometer)

Collegedebat - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Bladzijde 12
Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Regeling	Doelgroepen	Diensten / Voorzieningen	Voorgenomen beleidswijzigingen met invloed op inkomsten van huishoudens en op (al)reparatiekosten	Uitvoering
	geldt een maximum inkomen van €20.325 (alleenstaanden) of €27.750 (samenwonenden). (Groningen: tussen de 12.548 - 18.339 huishoudens) ¹⁰		<ul style="list-style-type: none"> - alle mensen die huurtoeslag ontvangen (2013). - De huurtoeslag wordt aangepast waardoor minder mensen in aanmerking komen voor huurtoeslag (2012). - De inkomensgrens wordt aangepast waardoor minder mensen in aanmerking komen voor huurtoeslag (2012). 	
10. Overige regelingen en toelagen: <ul style="list-style-type: none"> - Inburgering - AOW 	<p><i>Inburgering:</i> Migranten en asielzoekers. (Groningen: ca. 20.000)¹¹</p> <p><i>AOW:</i> Personen van 65 jaar en ouder (Groningen: 21.354)¹²</p>	<p><i>Inburgering</i> Inburgering in de Nederlandse samenleving.</p> <p><i>AOW:</i> Basispensioen voor mensen die 65 jaar of ouder zijn.</p>	<p><i>Inburgering:</i> De regering is voornemens migranten en asielzoekers zelf te laten betalen voor hun inburgering in Nederland. Als zij dat niet kunnen, kunnen ze gebruik maken van een sociaal leenstelsel.</p> <p><i>AOW:</i> De partnertoeslag voor AOW-ers van wie de partner jonger is dan 65 jaar en weinig of geen inkomen heeft vervalt. De AOW'er ontvangt dan alleen het eigen</p>	<p><i>Inburgering:</i> Gemeenten</p> <p><i>AOW:</i> Sociale Verzekeringsbank</p>

¹¹ Bron: Cronometer
¹² Bron: Cronometer

Collegedebat - Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

Blaadzijde 13
 Onderwerp Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad

	Regeling	Doelgroepen	Diensten / Voorzettingen	Voorgenomen beleidswijzigingen met invloed op inkomen van huishoudens en op taakpakket gemeenten	Uitvoering
				- Nieuwe taakstelling: in 2013 wordt de AOW-leeftijd met 1 maand verhoogd. Daarna wordt de AOW-leeftijd in stappen verder verhoogd tot 66 jaar in 2019 en 67 jaar in 2024.	

Bijlage - Ingekomen stukken

Lijst ingekomen stukken

Raadscommissie Werk en Inkomen 12 juni 2012

Collegebrieven

24 mei 2012

Tussenstand Winkelstraatmanagment

voorstel: voor kennisgeving aannemen

Overige stukken

24 mei 2012

Brief van Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de
programmarapportages :

Dienstverlenende overheid: de cliënt centraal

Informatieprocessen: gegevensuitwisseling WWB/WIJ

Participatie: iedereen aan de slag

Inkomenszekerheid: naleving van verplichtingen

voorstel: voor kennisgeving aannemen

Verslag 16 mei

VERSLAG VERGADERING RAADSCOMMISSIE WERK EN INKOMEN

Datum: 16 mei 2012
Plaats: Oude raadzaal
Tijd: 20.00 – 22.30 uur

Aanwezig: dhr. H.J.M. Akkermans (voorzitter), mw. C.E. Bloemhoff (PvdA), mw. M. Dekker (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), dhr. J.M. van Keulen (VVD), dhr. A. Rutte (VVD), mw. A. Postma (GroenLinks), mw. A.M.J. Riemersma (Stadsparij), mw. L.R. van Gijlswijk (SP), dhr. J.P. Dijk (SP), dhr. J.H. Luhoff (D66), dhr. B. Benjamins (D66), mw. A. Kuik (CDA), dhr. M. Verhoef (ChristenUnie), dhr. M. van den Anker (Student & Stad), mw. R.M. Grijpstra (PvdD)

Namens de griffie: mw. M. Wechgelaer (commissiegriffier)

Wethouders: mw. E. Pastoor, dhr. T. Schroor

Verslag: dhr. Z. Jeuring (Notuleerservice Nederland)

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

0. Presentatie Armoedebeleid ter voorbereiding op behandeling in juni

Mw. Kamp (beleidsmedewerker) verzorgt de presentatie. De sheets van de presentatie worden achteraf uitgedeeld.

Dhr. Dijk (SP):

- Merkt op dat 350 van de 1600 benaderde mensen deelnamen aan het onderzoek. Zijn dat de meest zelfbewuste mensen?

Mw. Kamp:

- Antwoordt dat de deelnemers aan de onderzoeksdag een goede doorsnede zijn van de totale doelgroep.

Mw. Kamp:

- Vraagt de raadsleden tips en aanbevelingen voor het op te stellen nieuwe armoedebeleid aan haar door te geven.
- Het verslag van het onderzoek wordt aan de raad toegestuurd.

Dhr. Van Keulen (VVD):

- Constateert dat twee van de vier voornaamste conclusies uit het onderzoek over organisatie gaan. Spreker vindt dat het beleid, naast het verstrekken van gelden, ook daarover moet gaan.

Wethouder Pastoor:

- Stelt voor de Visienota Armoedebeleid op 12 juni 2012 in de commissie te bespreken, gekoppeld aan een bespreking van de reactie van het college op de motie "Behoud Sociale Stad".

Dhr. Van Keulen (VVD) en mw. Van Gijlswijk (SP):

- Merken op dat de motie breder is dan het minimabeleid. De bespreking van de reactie van het college kan als een eerste stap worden gezien.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Zegt dat de PvdA de motie heeft ingediend. De reactie van het college kan op 12 juni in combinatie met het minimabeleid worden besproken. De motie roept namelijk op te bekijken hoe de sociale voorzieningen in stand kunnen worden gehouden.

De voorzitter:

- Concludeert dat de commissie ermee instemt om de Visienota Armoedebeleid op 12 juni 2012 in de commissie te bespreken, gekoppeld aan een bespreking van de reactie van het college op de motie "Behoud Sociale Stad".

A1. Mededelingen

De voorzitter:

- De commissiegriffier, mw. Wechgelaer, wordt vanaf de zomer communicatieadviseur bij de griffie.

Verslag 16 mei

Wethouder Schroor:

- Dhr. Andreas Blüm wordt de nieuwe directeur van het Groninger museum. Op een vraag van **mw. Van Gijlswijk (SP)** antwoordt de wethouder dat ook het college hecht aan uitvoering van het initiatiefvoorstel van de raad omtrent de beloning van directeuren van gesubsidieerde instellingen.

A2. Vaststelling agenda

De voorzitter:

- Op verzoek van de VVD is aan het inhoudelijk deel toegevoegd de collegebrief over de pilot ambtelijk horen. Dit wordt agendapunt B1.

De agenda wordt hiermee gewijzigd vastgesteld.

A3. Langetermijnagenda en lijst toezeggingen, initiatiefvoorstellen en moties

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- De PvdA had aangekondigd met een plan betreffende de gezinsbijstand te komen. Omdat het college heeft besloten de huishoudtoets niet in te voeren, is dit plan niet meer nodig.

De voorzitter:

- Op verzoek van **mw. Van Gijlswijk (SP)** wordt de brief over Tussenstand 200-banenplan voor de junivergadering geagendeerd.

Dhr. Luhoff (D66):

- De re-integratiemonitor zou de raad tegelijk met de rekening ontvangen. Waarom is dit niet gebeurd?

Wethouder Pastoor:

- Zegt toe de vraag van dhr. Luhoff schriftelijk te zullen beantwoorden.

A4. Conformstukken

Geen conformstukken.

A5. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

Inhoudelijk deel

B1. Reactie college op vragen VVD over ambtelijk horen

(collegebrief 20 april 2012)

Dhr. Rutte (VVD):

- Is bezorgd over het voornemen voor een pilot ambtelijk horen, vooral omdat het ambtelijk horen in de plaats komt van de huidige goede en snel reagerende bezwaarschriftcommissie.
- Ambtelijk horen leidt nauwelijks tot bezuinigingen. Het argument om de pilot te starten is de kwaliteit, naast een geringe bezuiniging. De VVD heeft hier moeite mee, waarbij twee argumenten een rol spelen: ten eerste de rechtsbescherming en ten tweede de kwaliteitsbewaking.
- Ook nu al is er een advies van de juridische adviseur.
- De in de brief genoemde 4% van de gevallen waarin de commissie ten voordele van de klager afwijkt van het advies van de juridische medewerker, klopt niet. Dat moet 8% zijn.
- Ambtelijk horen leidt tot het zoeken van recht bij de formeel juridische instanties. Dit leidt tot financiële schade. Die weegt niet op tegen de 100.000 euro vermeende besparing.
- Spreker zegt dat de juridische medewerker niet onafhankelijk is. De bezwaarschriftcommissie is dat wel. Dit blijkt uit de ervaringen en uit eigen onderzoek van spreker.
- De kwaliteit gaat achteruit als de commissie verdwijnt. Zo is er dan geen commissie om juridische fouten te corrigeren. Er is dan geen externe waakhond meer. De burger wordt gedupeerd; hij kan niet zeggen welke rechtsgang hij wil.
- Wordt geïnvesteerd in het versterken van de vaardigheden van de juridische adviseurs? Wat gaat dit kosten?

Verslag 16 mei

- Is een vergelijking gemaakt met andere gemeenten die zijn overgestapt op ambtelijk horen? Wat waren de uitkomsten, vooral wat betreft WOB-zaken?
- Tot slot: met rechtsbescherming moet voorzichtig worden omgegaan, tenzij grote belangen in het geding zijn zoals financiële of inhoudelijke. Dat lijkt nu niet het geval en daarom vindt de VVD dat moet worden afgezien van het voorgestelde experiment.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Onderschrijft voor een groot deel de woordvoering van de VVD.
- Ook nu al voert de commissie vooroverleg met bezwaarmakers. Dat is geen reden de pilot in te voeren.
- De bezwaarschriftencommissie functioneert als een onafhankelijke deskundige.
- In het voorstel blijft de commissie wel bestaan voor de wat zwaardere zaken. Hoe worden die zaken geselecteerd? Heeft de bezwaarmaker er zelf een stem in?
- Raadsleden zijn niet meer betrokken als de commissie verdwijnt.
- De Ombudsman heeft serieuze opmerkingen gemaakt over de pilot.
- De fractie verzoekt om een kosten-batenanalyse.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Ziet geen bezwaren de pilot te starten. Er is overlegd met de Ombudsman en de commissie zelf. De fractie plaatst wel enkele vraagtekens.
- Ten eerste: het doel is niet tevredenheid van de cliënt maar de vraag of er recht wordt gedaan. Of recht wordt gedaan, hangt af van de onafhankelijkheid van hen die moeten oordelen. De vraag is of die onafhankelijkheid in de nieuwe opzet voldoende is gewaarborgd.
- De VVD heeft een punt met de opmerking over het contrair gaan van de commissie: 4% is een te hoog percentage.
- Het is moeilijk te bepalen wat complexe zaken zijn.
- De evaluatie van de pilot moet voor de commissie Werk en Inkomen worden geagendeerd.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- De SP steunt het experiment.
- Een eerste vraag van de VVD gaat over de individuele rechtsbescherming versus de inhoud van het experiment. Het is goed als zaken worden opgelost voordat zij naar de commissie gaan. Bij de evaluatie kan beter op dit punt worden ingegaan.
- Is het mogelijk dat de cliënt binnen de pilot kiest waar hij de voorkeur aan geeft: de commissie of de juridische adviseur?
- In verband met de vorige vraag: hoe wordt bepaald wat complexe zaken zijn die voor de commissie komen?
- De SP steunt het experiment, mits de cliënt kan kiezen welke rechtsgang wordt gevolgd.

Dhr. Benjamins (D66):

- Onafhankelijkheid blijft belangrijk.
- Als ambtelijk horen daadwerkelijk wordt ingevoerd, blijft de commissie dan nog bestaan?
- Wordt ook gemeten hoeveel kan worden bezuinigd?
- Is de periode van een half jaar voldoende om de tweede vraag van de VVD over de kwaliteit te kunnen beantwoorden?
- Eens met de vragen over wat complexe zaken zijn en de keuzevrijheid van de cliënt.

Mw. Kuik (CDA):

- Eens met de vraag van D66: blijft het voor de cliënt mogelijk na het ambtelijk horen de commissie te treffen? Als dat niet zo is, is het CDA niet voor de pilot. De bezwaarmaker moet kunnen blijven kiezen.
- Is het niet beter een pilot op te zetten waarbij de cliënt kan kiezen?

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Is voor de pilot. Het is goed als de druk op de commissie wordt verminderd.
- Er is goed aangegeven welke gevallen nog voor de commissie komen. De belangen van de burger zijn voldoende gewaarborgd; er is zorgvuldig mee omgegaan.

Mw. Postma (GroenLinks):

- Eens met de woordvoering van dhr. Verhoef.
- Er wordt een degelijk onderzoek gedaan om sommige vragen te beantwoorden.

Verslag 16 mei

- Tevredenheid van de cliënten is wel degelijk belangrijk.
- Het is goed dat raadsleden betrokken blijven bij de commissie.

Dhr. Van den Anker (Student&Stad):

- Onderkent de bezwaren van de VVD: onafhankelijkheid moet worden gewaarborgd. Toch kan de pilot doorgaan. De fractie wacht de evaluatie af om te zien of de cliënten zelf vinden dat de onafhankelijkheid blijft gewaarborgd.

Wethouder Pastoor:

- De rechtsbescherming en de kwaliteit zijn belangrijke elementen bij de pilot. Het college wil beide waarborgen.
- De mensen uit de doelgroep worden betrokken bij de pilot.
- De voorgestelde werkwijze komt tegemoet aan klantvriendelijkheid, zorgvuldigheid en efficiëntie.
- De juristen zijn onafhankelijk. Ze zijn niet betrokken bij de zaken. De cliënt krijgt een snellere procedure en de gemeente bespaart kosten. Er zijn weinig risico's wat betreft de rechtsbescherming.
- Met het ambtelijk horen wordt meer maatwerk geboden aan de cliënt.
- De pilot is nodig om te bekijken of de verwachte voordelen zich voordoen.
- De resultaten van de pilot komen begin 2013. De raad wordt uitvoerig geïnformeerd.
- De vraag van de PvdA: de onderzoeksvraag gaat over tevredenheid van de cliënt. De onderzoeksvraag wordt in deelvragen uitgesplitst. Een daarvan is snelheid van de procedure, iets wat cliënten zeer op prijs stellen.
- Cliënten kunnen bij de pilot niet kiezen tussen variant A en variant B. Dat doet afbreuk aan de opzet van de pilot.
- De periode van zes maanden is voldoende om de pilot uit te voeren.
- Na het ambtelijk horen volgt een besluit waartegen men in beroep kan gaan bij de rechter.
- Naast tevreden cliënten en snelheid van de procedure wil het college een efficiëntieverbetering realiseren. Als dat 100.000 euro aan besparing oplevert, is dat prima.
- De wethouder is bereid een deelvraag aan de pilot toe te voegen, waarbij cliënten kunnen kiezen voor ambtelijk horen of voor een procedure via de commissie.
- De cliënt kan niet beoordelen wat complex is.
- De cliëntenraad heeft geen bezwaar tegen het uitvoeren van de pilot, zie de toegestuurde brief.
- Opleiding van juristen: de medewerkers zijn al voldoende opgeleid. Mocht blijken dat dit niet genoeg is, dan zal bijscholing plaatsvinden.
- De opmerking van de PvdA: het college onderschrijft dat voorop staat dat recht moet worden gedaan.

De collegebrief gaat als bespreekstuk naar de raad van 30 mei 2012.

B2. Projectofferte Sontweggebied Ontwikkelingsvisie Detailhandelskwartier

(raadsvoorstel 25 april 2012)

Mw. Kuik (CDA):

- Het Sontweggebied kan een complementaire functie op de binnenstad hebben. Daarom moet duidelijkheid over de invulling bestaan, zoals over de branches. Spreker vraagt goede kaders aan te geven.
- Duurzaamheid en uitstraling moeten veel aandacht krijgen.
- In de projectofferte ontbreekt een passage over de kabelbaan.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Het is goed dat de notitie uitsprekt dat een evenwichtige ontwikkeling noodzakelijk is.
- Zit de raad wel voldoende aan de voorkant van het proces?
- Op grond van welke criteria gaat de gemeente in zee met Aprisco en de MAB? Hoeveel risico loopt de gemeente bij deze projectontwikkeling? Is dit juridisch vastgelegd? Hoeveel investeert Aprisco?
- Fietsbrug Berlagebrug: erkent het college dat de brug een mislukking is? Waarom is dit in de offerte opgenomen?

Verslag 16 mei

- Pagina 3 van het projectplan: erkent het college dat landelijke en Europese ontwikkelingen bepalend zijn en dat de gemeente er zelf weinig grip op heeft? Winkelcentra kunnen elkaar dus kapot concurreren, zie de toelating van Telstar.
- Waarom is Ahold opgenomen als participant?

Dhr. Van den Anker (Student&Stad):

- Het winkelbestand buiten het centrum mag de winkels in het centrum niet kapotmaken. Daarom is het goed dat de raad aan de voorkant van het proces zit en bij de kaderstelling wordt betrokken.
- De projectofferte en de visie zien er goed uit. Op een aantal punten is meer duidelijkheid nodig. Wat valt precies onder leisure? Is Aprisco wel de gewenste partner?

Dhr. Dijk (SP):

- Grootchalige ontwikkelingen worden toegestaan. In dit verband zijn stellingen 3 en 4 te onduidelijk. Wat is de juridische houdbaarheid van het grijze gebied?
- De uitbreiding van het aantal type formules dat zich mag vestigen, ziet de SP als oneerlijke concurrentie met de binnenstad. Problemen als met Telstar worden niet voorkomen. Graag reactie.

Mw. Postma (GroenLinks):

- Kan zich vinden in de uitgangspunten van de notitie.
- De relatie met de binnenstad: combinatiebezoek en concurrentie zijn belangrijke elementen. Branchevervaging en een grijs gebied zijn onvermijdelijk.
- De categorie-indeling is gedetailleerder dan in de structuurvisie detailhandel. Waarop is deze indeling gebaseerd? Welke elementen zijn bepalend?
- De fractie is tegen vestiging van supermarkten in het gebied, dit ter bescherming van wijkwinkelcentra.

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- De notitie haakt goed aan bij de bestaande visies voor het gebied.
- Is bekend hoeveel combinatiebezoeken plaatsvinden? Wordt dit onderzocht?
- Het is goed dit gebied en het centrum te versterken en aan te geven wat in elk gebied mag en niet mag. Zorgpunt blijft of een probleemgeval als Telstar kan worden voorkomen. De notitie stelt dat branchevervaging blijft bestaan. Dit mag niet ten koste gaan van de binnenstad.
- Het parkeerbeleid: de verschillende parkeerregimes moeten goed op elkaar worden afgestemd.

Mw. Grijpstra (PvdD):

- De notitie ziet er goed uit.
- Verplaatsen benzinstation: wordt naar vervuilde grond gekeken?
- Zijn al ondernemers bekend die zich willen vestigen? Verplaatsing van bedrijven leidt tot leegstand elders.
- Kan de visie worden verbreed naar de gebieden Hoendiep, Peizerweg en Westerhaven?
- Goede aandacht is nodig voor duurzaamheid en fairtrade-ondernemers.
- Eens met de opmerking over branchevervaging.

Mw. Dekker (PvdA):

- Waarom heeft het zo lang geduurd?
- De ontwikkeling mag niet ten koste gaan van andere gebieden. Graag veel aandacht hiervoor. Branchevervaging is nooit helemaal te voorkomen.
- De verbinding met de binnenstad is belangrijk. Is een pontje een mogelijkheid?
- Duurzaamheid en energie: graag dit in een bredere context bespreken. Fairtrade kan erbij worden betrokken.
- Participatie: goed formuleren wie waarbij betrokken is.
- Hoe ziet het tijdpad eruit?

Dhr. Van Keulen (VVD):

- De notitie ziet er helder uit, maar is nog niet gedetailleerd. De fractie wacht de uitgewerkte nota af en geeft dan een definitief oordeel.
- Er blijft altijd discussie over wat wel en niet mag. De overheid moet ontwikkelingen mogelijk maken en niet zaken gaan verbieden. Gesprekken met ondernemers in de binnenstad en in het gebied Westerhaven/Hoendiep zijn nodig.

Verslag 16 mei

- Naast Sontweg en Hoendiep moet naar het totaal aan bedrijvigheid in de stad worden gekeken.

Dhr. Luhoff (D66):

- Het is goed dat de notitie er ligt. De detailhandel staat onder druk. Deze bouwstenennotitie geeft meer ruimte aan ondernemers. De stellingen worden onderschreven.
- Het toestaan van supermarkten: er is geen probleem vanwege concurrentie met de binnenstad.
- Relatie Sontplein en Hoendiep: de gevolgen voor het Hoendiep krijgen nog geen aandacht. Is het mogelijk voor het Hoendiep regels te verruimen en branchevervaging toe te staan?
- De detailhandel blijft zich ontwikkelen; de vraag van de consument verandert voortdurend. De uitdaging is dit in de uitwerking mee te nemen en steeds aandacht aan verdere verruiming te besteden.

Wethouder Schroor:

- Dit zijn de kaders; in de visie komen de details.
- De visie bestaat uit twee delen: een fysiek deel en een inhoudelijk deel.
- De visie voor het Sontweggebied is de basis voor bestemmingsplanwijzigingen en wordt daarom erg uitgebreid.
- De visie is in de zomer van 2013 gereed. De wethouder bekijkt of een tussentijdse rapportage mogelijk is.
- Ahold heeft een grondpositie in het gebied.
- Het college is van mening dat supermarkten en levensmiddelen niet in aanmerking komen voor vestiging in het gebied. Dit ter bescherming van wijkwinkelcentra. De raad is hiermee akkoord gegaan.
- De wethouder komt terug op het voorstel voor een pontje.
- Een kabelbaan: de wethouder wacht af of er een goed plan komt.
- Aprisco en MAB zijn betrouwbare partners. Zij hebben uitgebreide grondposities. De risico's voor de gemeente zijn beperkt. De financiële inbreng is in de notitie aangegeven. In de visie wordt teruggekomen op de samenwerking en de uitvoering. De invulling van het gebied en van het vastgoed is een zaak van de marktpartijen.
- Branchevervaging en een grijs gebied blijven bestaan, ook na vaststelling van bestemmingsplannen. De structuurvisie detailhandel is leidend.
- Het betrekken van de ondernemers aan de Westerhaven verhoogt het kritisch vermogen. Deze ondernemers hadden ooit problemen met de vestiging van Telstar.
- Parkeerbeleid komt aan de orde in de visie.
- De vraag van de ChristenUnie over een ooit verricht onderzoek: de resultaten worden aan de commissie toegestuurd.
- Het verplaatsen van het benzinestation is een wens van het college. In dat geval wordt grondverontreiniging aangepakt.
- Leegstand door verplaatsing is nooit uit te sluiten.
- Duurzame gebouwen en duurzaam ondernemen krijgen aandacht in de visie.
- De relatie met Meerstad krijgt aandacht.
- De term leisure wordt nader ingevuld.
- Het gebied Hoendiep krijgt meer mogelijkheden door verruiming van het bestemmingsplan. Geprobeerd wordt complementair te zijn aan het Sontweggebied.
- In de visie wordt ingegaan op de relatie Sontplein en overige grootschalige winkelgebieden.

Het voorstel gaat als conformstuk naar de raad van 30 mei 2012.

C1. Ingekomen stukken

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Collegebrief 12 april 2012, reactie op aangenomen moties n.a.v. kadernota Actief in goede banen: spreker bekijkt of de fractie een punt wenst te agenderen en komt er zo nodig op terug.

C2. Vaststelling verslag 11 april 2012

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter sluit de vergadering om 22.30 uur.